

MANUSCRIPTA
INSTITUTI OSSOLINIANI

I. 627

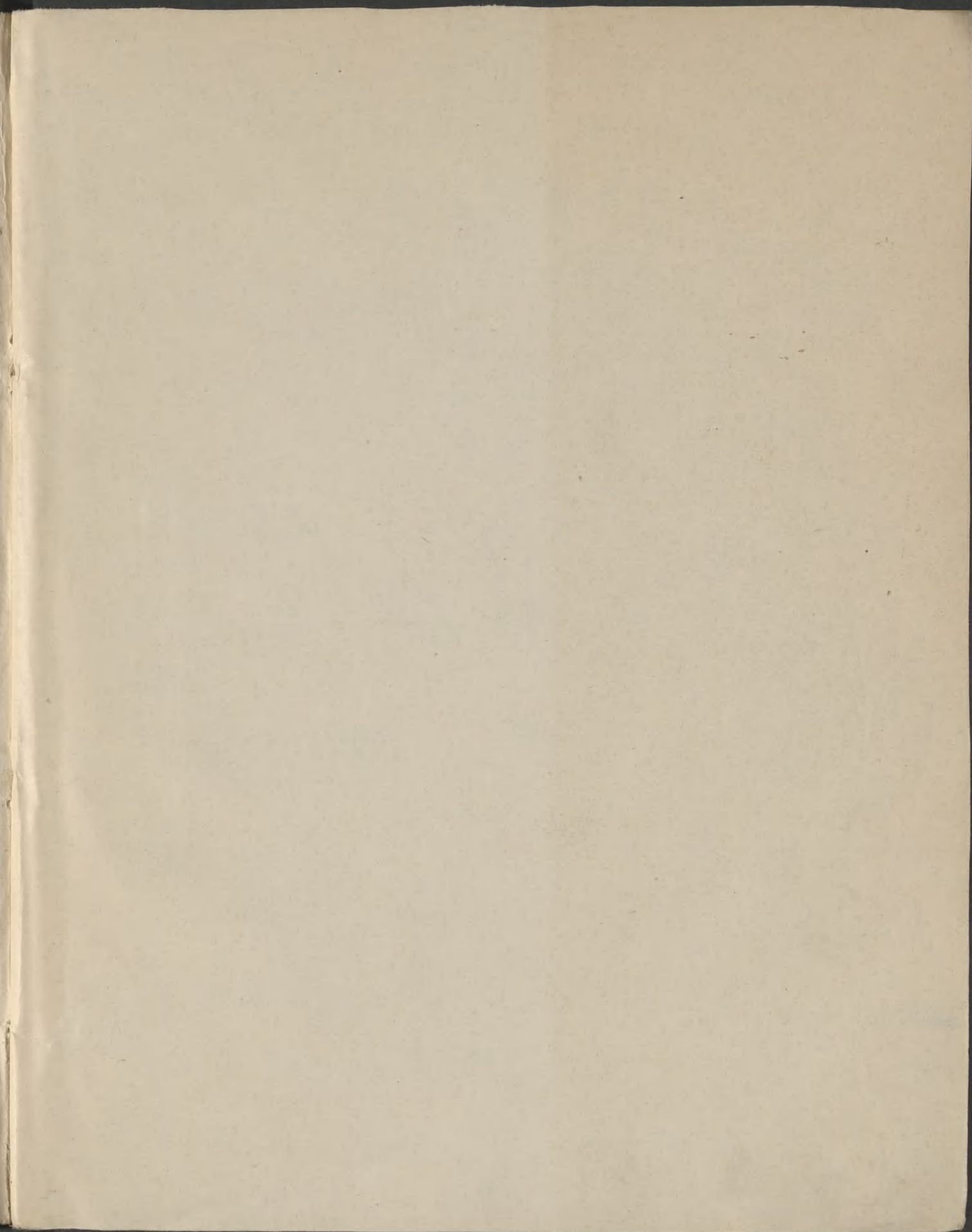
7

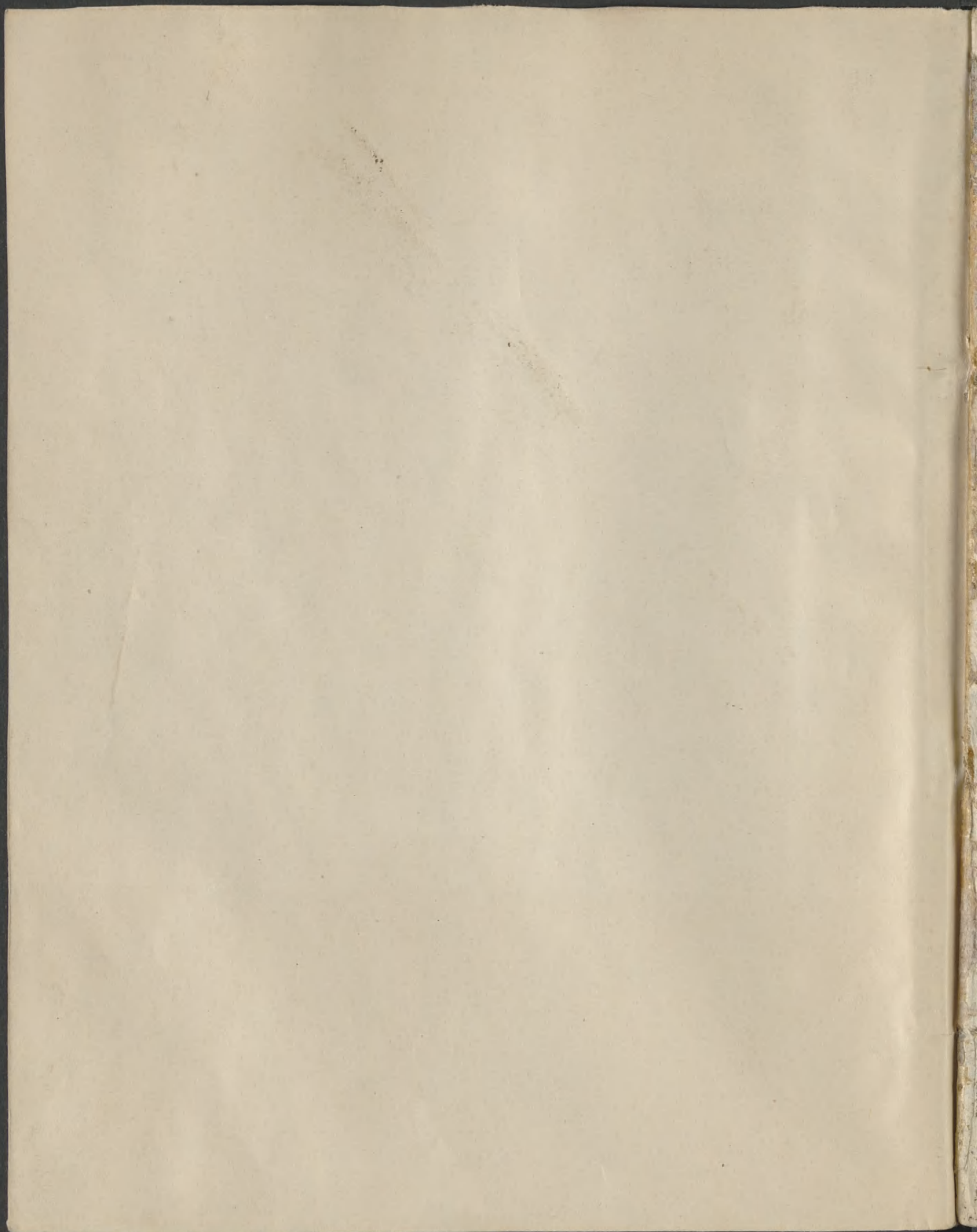
N^o Inw. 627.

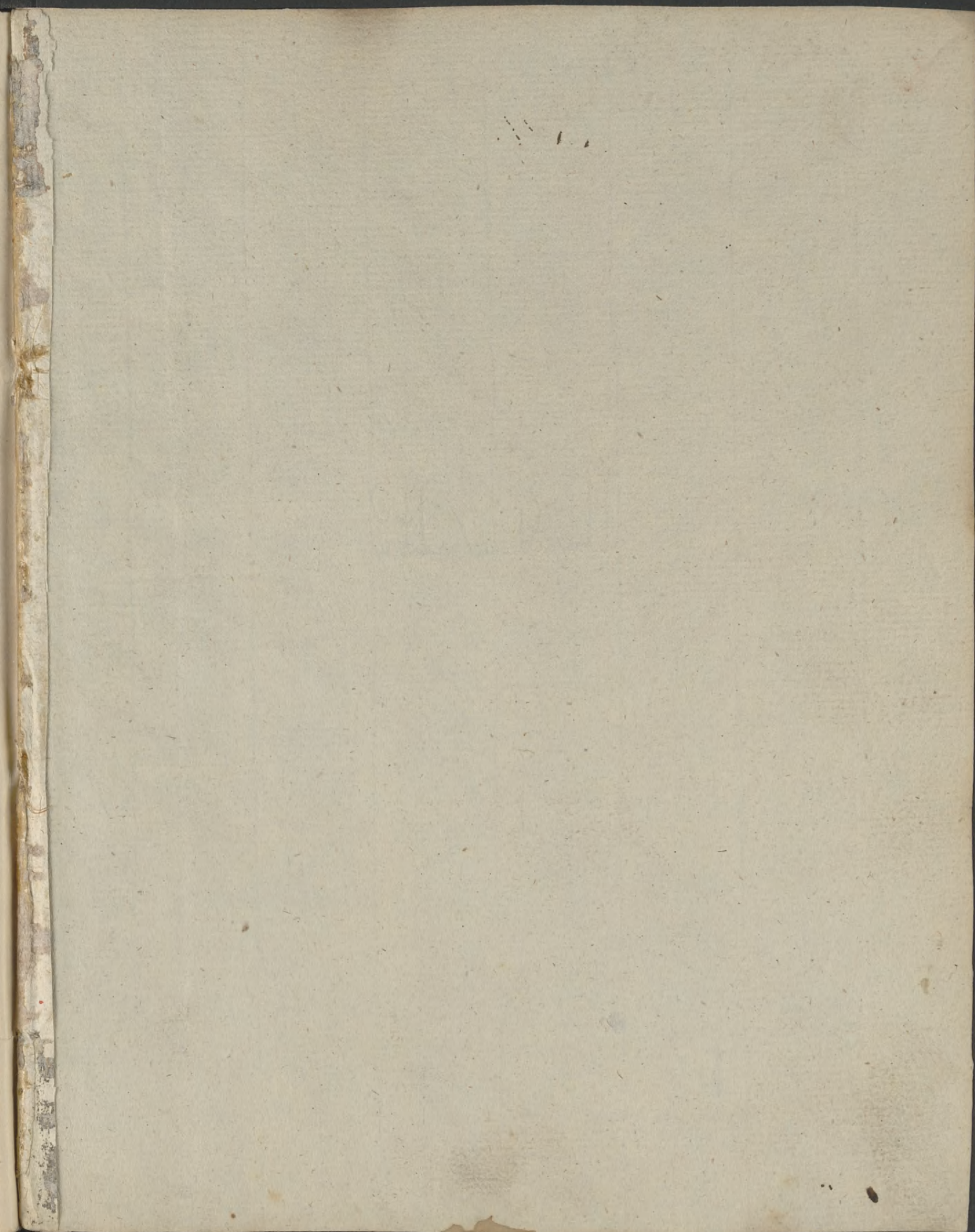
XXVI.

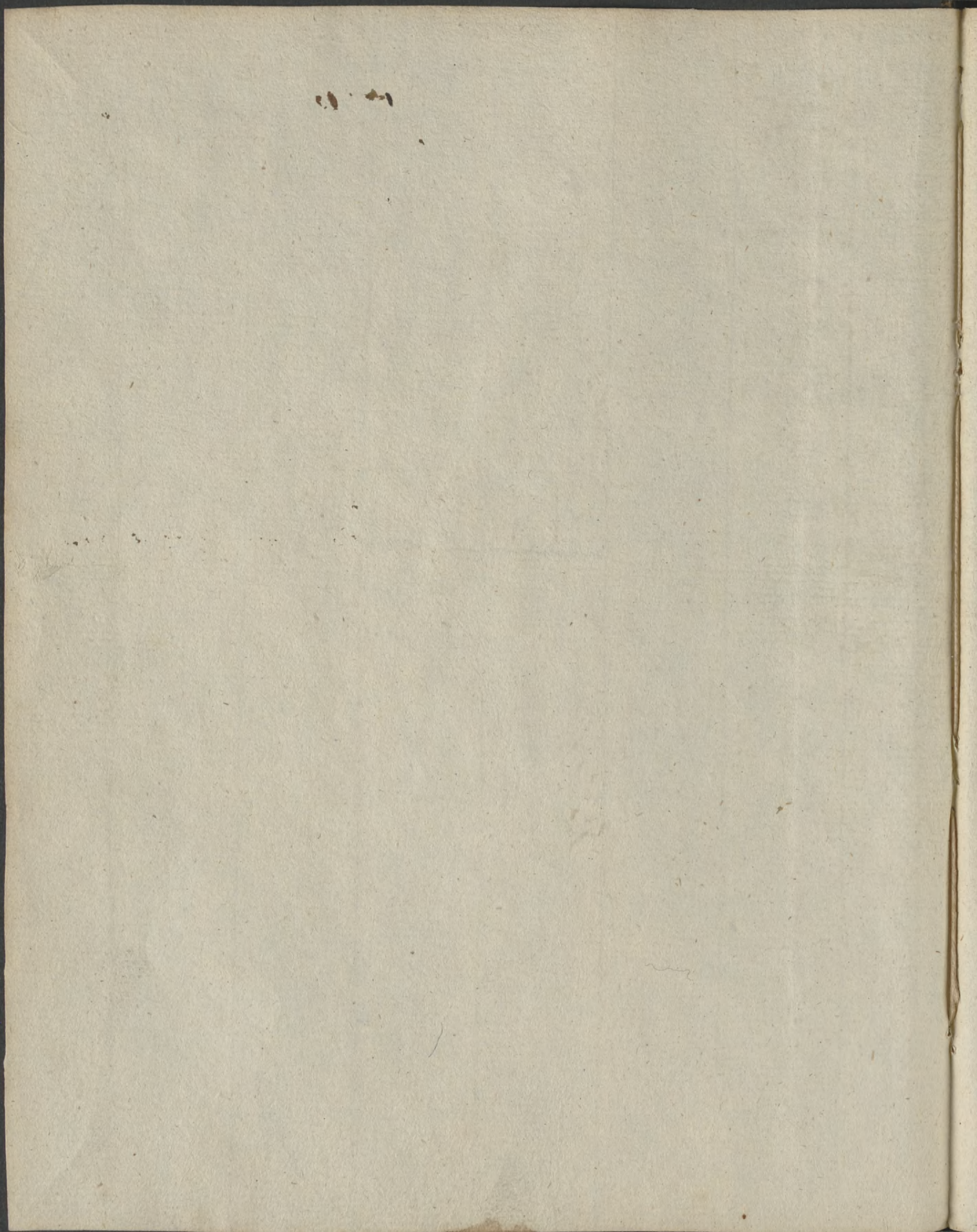
~~keep it~~

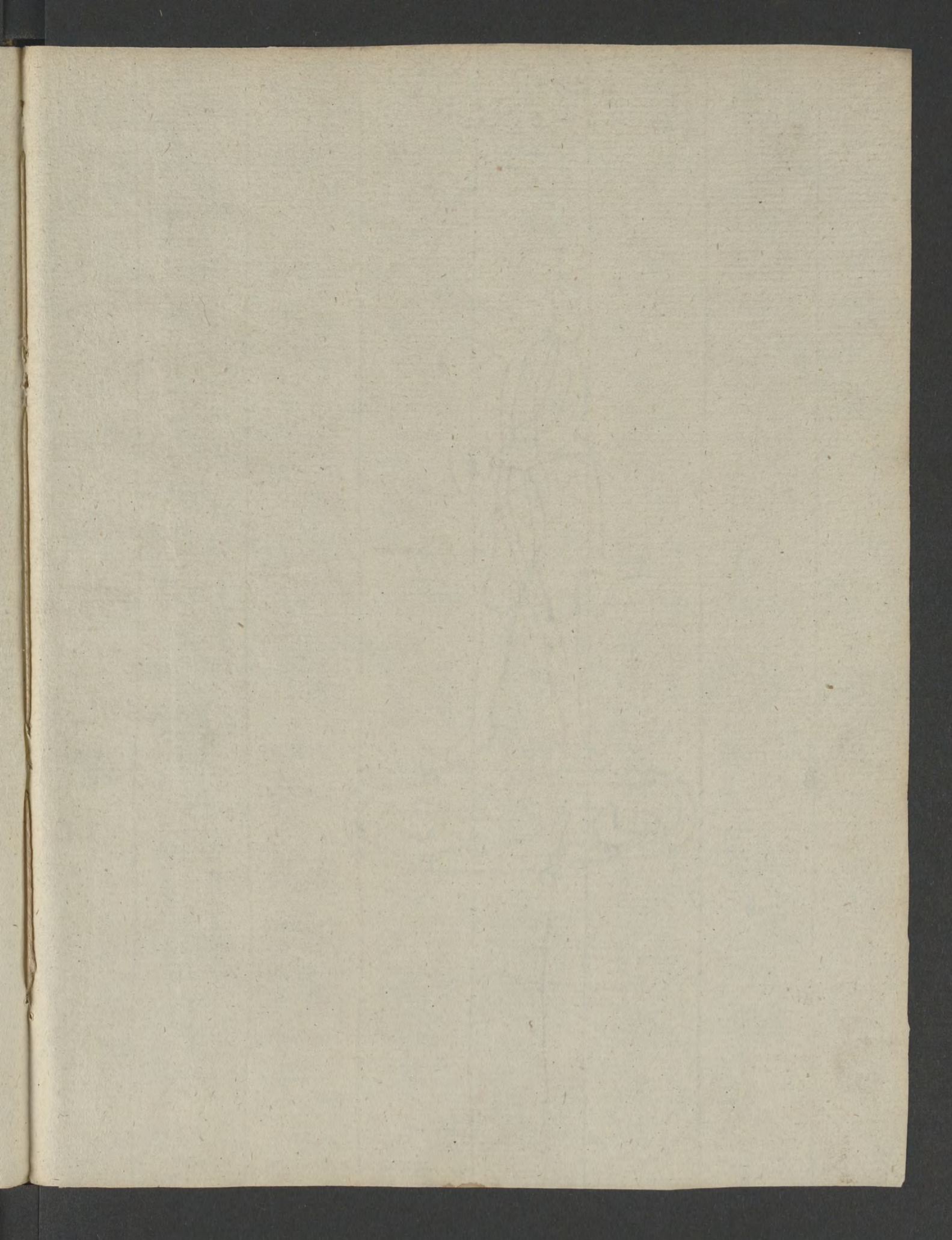
woolfs mark

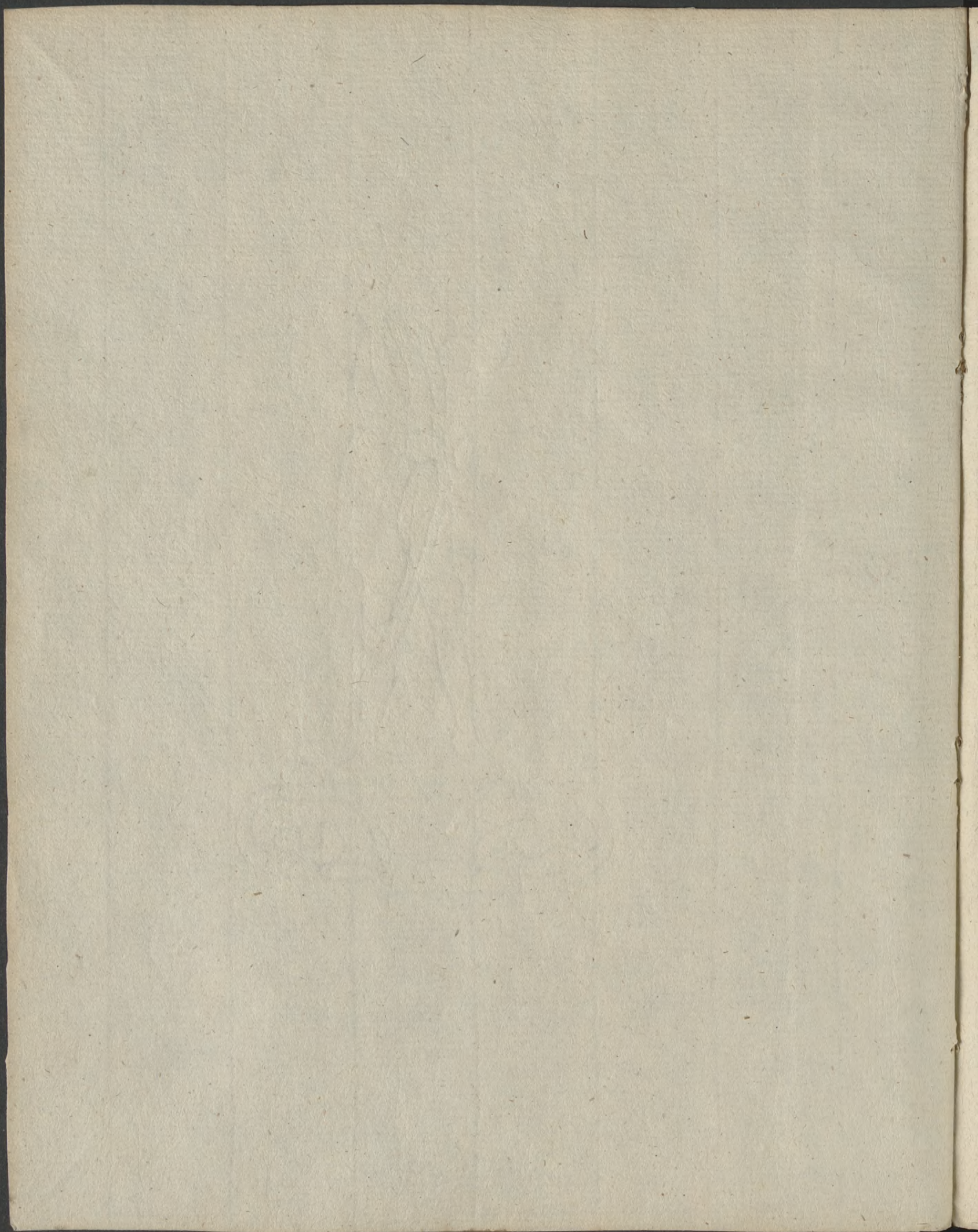

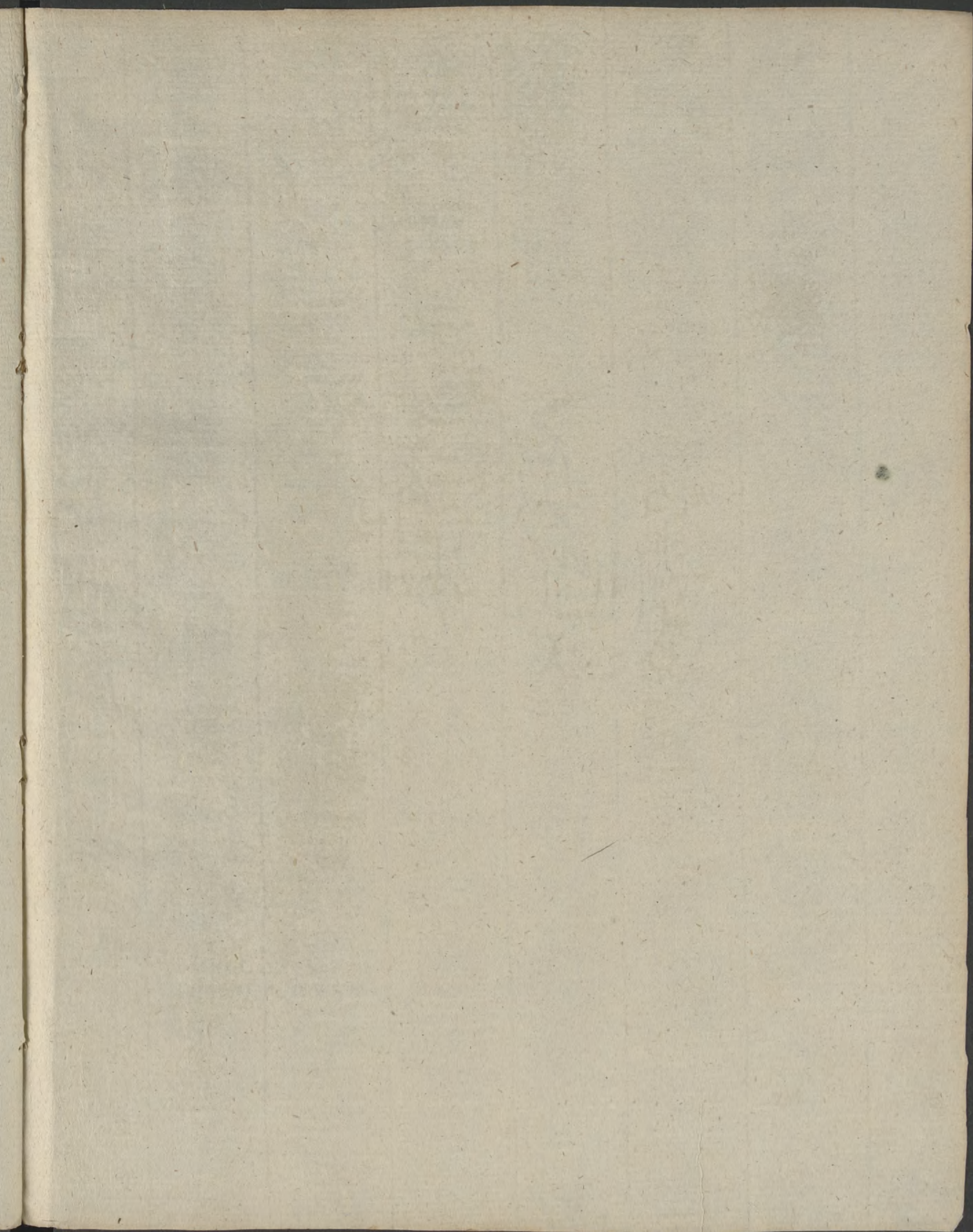

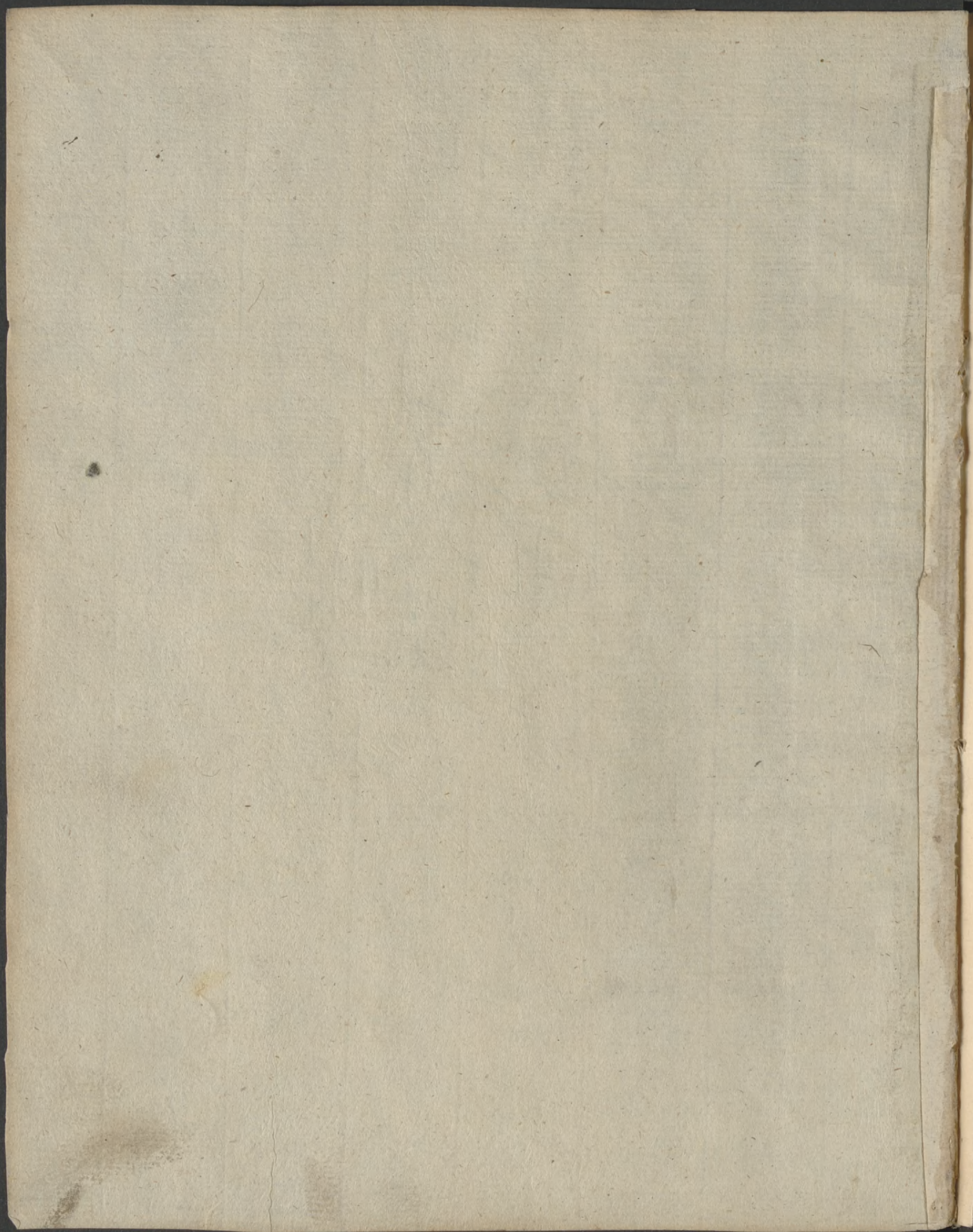

Collectanea Circa Virtutes et casu precipue
Poloniae et auctore L. P. Repti Igoczynski

I

1. anno 627

S. Ignatius

vide p. 51

Anno 1603 Ampla discordiar et vitium ubertas ex Adamo Stadnicki
orte fuit in submontanis partibz inter Adamum Sta-
dnicki et Felicius Drohoicusli Capitaneu Bremii vinum =
mille ingenierum. Multum diez dubio Marte deces to-
tam ab utroq Unde Drohoicusli cum virtute non
potuisset Stadnicium superare, ad technas et dolos se
convertit atq imperatione Stadnicki aggressus est in
bonis propriis commorantibus festinato collegit milites
Stadnicki hoste graditenter veniente repulsura, atq
pro solita pietate priusq se campo credidit dome-
sticum Lararium ingressq Dymae Matris misericordiae
sinum supplicii voto compellere cepit. Forte fortuna
ad latus arcu Larari Icon adstabat S. Ignatii, quo prae-
tis desideria his interrupit. Et mecum subsidium non
efflagitas: Nunquid et ego ignara bellorum fui subito
convertit se ad S. Ignatium, atq deum ferentiq orat
Drohoicusli aggredit Stadnicianum milite quo fu-
gat atq in fuga hoste a milite Stadniciano plane
eo loci qui ipse sacro opus intrinset trahit, ex quo vul-
nere paucis intericidis diebz, lethalem somnum obdo-
mavit Stadnicki vero victoriam ex hoste reportata
S. Ignatio (quia nom adoptatq fuit in numero can-
torum) adscripsit.

627

Anno 1617 Ierosolavia adhererat Ducibz Ruthenicisq Praxte-
chi de Bellicionis Lublinensis filio a res polare gestas
in Comitibus nobilibz renuntiatus. Hic homo prosectori mo-
rum, conscientiae et liguae sub id tempz quo Constan-
tinus

7

tinus Dux Ostrogonia sepeliebatur Jaroslavia, cum aliis
 milis praeviae militibq licentissime debachari soleret, omni
 conuictorum genere carpendo et prosciendendo Societatis Manu
 mem tamen maudicentia evomit illo die, qui sequens cras
 a funere Ducis Constantini Satis igitur cum dedisset lin-
 que ad quietis se composuit Luna plena ingrediebatur fene-
 stras post medias noctes Przytyccio non dormiente sed
 in lecto quiescente Ecce tibi per fenestram ingredien-
 s Ignatius lecto illig assidet atq ait Agnosce me? Ille
 negante, Ego sum Ignatius de Lodiola et quare tu audes So-
 cietatis impune inceperis. Quare omne genus maledicentiae
 in Societate concerves? His dictis, palma validissime
 clapas infligens, ac discedens adiecit Corrige linguam et
 merces Pisi corraeris, micera morte vitam amittes sequen-
 ti die hanc rem ego ex illig ore in presentia aliorum au-
 divi, atq quod maius, vidi in facie illig omnes 6 di-
 gites manig Ignatii effrictos, quos ille impudentissi-
 mus extendet, quintando de Ignatio sic multo post,
 Jaroslavia Brumislavia profectq cum precaret et potaret
 vinum, obriam sibi habuit senem pauperem stipendia
 mendicatis, potentig stipem ollam illig vino implevit gaz-
 tas clemosinae pauper, cum illi bene a deciprocari cupis-
 set, Przybycki coloptrum illi impingit obiurgans. quod ubi
 bi bona precaret. Dum imperat, ut ubi pipuina quaeq
 immitti a Deo preces audit pauper atq imperata dum se-
 cut, amplioem clemosinaria vinarium reperat atq ad eum
 potatores vidi. Cumq nescio qualia inter illum et Stadnicki
 am Stadnicki a Lancut iurgia exorta, suspent et Przybycki
 graviter epe capisset Stadnickio, puer Stadnicki cum alio
 ud ferrus non habuisset in manu a cultro Ferrus su-
 scinules

Ignatius vir
 dex Societatis

suscinulas cragenat, atq; adigit in latq; Dzytyccii cumq;
 occidit. Occisi cadaveres cum Jaroslavia delatum fuisse
 ut in eodem templo cum Duce Constantino sepeliret, res
 accidit mirabilis. At 4 baides portabaz cadaver cumq;
 per densum lutum portare, unus baidi pes vacillavit,
 unde sandapila ex ferro excidit corpus vero excuf-
 sum ex sandapila in lutum densissimum impetit ex quo
 lutulentum extractum cum omnia cactinnis tumultatum
 est. Sic S. Patri Ignatii predictio in maledico finem
 sortita est. Haec Jaroslavia facta sunt me docente Dhe-
 tonicam secundo Anno, quo etiam hortatq; sum Dzyty-
 cli ne velliret societates. Fuit homo projecta auda-
 cia, irreverendi oris atq; ut veritas locum habeat de-
 bitum. Ille erat qui Ducibz Castrogiensibus predictis fu-
 it r' solis ut averso essent animo a societate sed et
 a quovis officio pietatis Quangm' et plures alios ille
 Cula. similes illi fovit.

S. Stanislaus Koszka

Annus erat 1605 quo studuit in Collegio Jaroslav: Ma-
 nish. Ciemierynski et Nicolag Dobromirski utraq; com-
 mendatq; cura Stanislai Wawrzynowski nascio quid
 interceptat negotii Wawrzynowski ut onerata glaz
 bz bombarea discederet hospitio sumpto prandio In-
 terim Dobromirski arrepta bombarda, cum illam in-
 cautiq; tractat Ciemierynski in brachio sinistro
 traicit caonerpta bombarda, Denervime complexio-
 nis cum fuisse Ciemierynski Annorum 15 et ex
 vulnera et ex maligna febris iam plane in ostio
 sibi mortem adesse vidit. Quare facile persuaderi
 sibi permittit m. Albertum Frabritium ut se prae-
 muniret sacramentis Interim cum c. S. Eucharistia dz-
 li in comitatu Adolescentum cultui Dzyty v. addi
 etorum

addictorum, allata fuisse, priusquam in extremis posito
 to allata est, votum D. Stanislao Koste Praeceptor illig
 et infirmo concepit se in Patronum habiturum cur
 de, et perpetuo cultu observatum placuit D. Stanislao
 devotio adolescentis. Unde praeter opinionem chirurgorum
 globi qui opibus brachii inhaerent exiit sponte sua,
 Arri qui praesece globo dicebam, coalescunt, et r
 multe post interiecto tempore sang et incolomis eva
 sit In quo adolescente omni iuventu Collegi (q; tere
 frequentia fuit) D. Stanislai opem et auxilium agnos
 vit.

Anno 1634 In graves et periculosum morbum incidit
 conser. Joannis Cistachii Tysskevicz Polatini Praefec
 ad quod solandum, Cameracum excurreres. In medio iti
 neris incidi in medium Cameraco redunte, qui dixit
 se omnem spem deposuit de vita Infirmi, quae jam
 a 5 diebus usus sermonis amiserat et pene sine sensu
 jacebat Corrae atq; hirti salutis Polatino petii; licet
 mihi adire infirmam magna elacritate accepit petitiones, et
 ut ipse ob muros ingredi concupis cubiculum non pos
 set, praecipit Filio Casimiro Succamerano, ut me com
 mitare. Ingressus vidi sine sensu iacentes et pene ag
 nicantes turbamq; famulitii plorantem. Tum dixi Quonia
 am humana tibi remedia nullum auxilium offerunt, ex
 novum medicum apporto D. Stanislao, atq; de promptum
 imagines cubui illi Proting quasi e somno excitata attollen
 mang, haec verba dixit. O Pratiua Juvenis opitulare mihi.
 Omnes Manifestam gratiam Dei et auxilium Divi agnos
 verunt maxime ipse Polatino, qui antea Capitoliing fu
 it hostis huius Beati quem p. ut ipse confessus est coram
 me) unig Scholinge filium d. Nobiles vocabat Ab ille
 tempore in Patronum et Tutelero accipit cum tota fami
 lie.

familia. Quod votum scripto testatus est. Concord illius non
modo revaluit, sed modo (scilicet Anno 1657) vivit, Pra-
tumq; venerat.

Anno Dni 1607 Ludam Adulescem, cum Deo commenderet
rationem vite traducendo eum lucra anime sue, fecit
autem id confitendo se cubitus prode tempesta cum
somno oppressus quiesceret adspexit S. Stanislawi Imagines ad
Patrona sua S. Barbara et Angelis representatas, in qua
contemplanda id fixus haeret: audit hanc vocem: Hinc
si secutus fueris, animam tuam Deo lucraberis. Somnus
ille disparuit. Porro adolescens ille, qui antea illas nu-
tribat cogitationes, ut postpositis scholis, usq; ad tricesimum
Annum et tertium militia vacaret, et his evolutis an-
nis sacrum ordinem Bernardinorum amplectens abeunte
homine, ita immutatus est, ut nihil aliud nisi de in-
gressu in societates cogiteret, quod et petiit iamque An-
num quinguesimum in societate agit.

Reverti saching in vita S. Stanislawi qd S. Emmanuel sa cum Ce = Amor erga BV
Mesias Urbis Romane obint devotionis gratia in societate
Ho S. Stanislaw, in spica colle quia proposuit optime adole-
scenti. Umarete BV. Tum pleno affectu respondit Stanislawus.
Quid Mater quaris? D. U. mater mea est. Certe satis congrue
respondit Nam quid aliud agit BV cum egrotans Staniz-
slawum inivit sanctissimo comitata puella Iose cum illum
supra lectum infirmantis hostea deposuit, nisi id innuadat
Si ego sum Genitrix: O Fratres vos ista et unius vos mea pro-
geniens lectulus recipiat.

Ignatius

Inter lectos milites, quos familiarissimos sibi habuit Ludov-
vices locus. Holatatus Homerania, erat Pocz miles dex-
terina, sed Cabriniana pyclia tenacipionq; propugnator,
adeo ut omnis labor et contentio qua a Patribz spiritu-
alib; circa curam anime, illig suscipiebatur et ab ipso
balatino inanis videret. Sic post bellicas curas advenus
Chniel sub Lamasud cum balatione Homerania susce-
perat.

vide p. 1.

6

susceperat, in gravem incidit infirmitatem, in qua metuens ne
 sibi Palatinatus molestus esset in cura anime, primum Lembur-
 gum insimul procepit, inde Conecum iturg. Accidit ut buce-
 cinator verbi Dei Emburgicam illum adiret et in per fida con-
 firmaret, coram quo palam manifestavit constantiam per
 fidei sue. Interim nos incubuit, qua post medium cur-
 sum noctis lucente candela Iacuta ingressus est hypocau-
 stam omnibus dormientibus. Et dixit illi. Vade Conecum et
 spera Calvinismum. rogantem se id facturum Ignatius di-
 xit. Voluntas Dei est ut optempere illi. Cumq; tergiver-
 sare, minas Ignatius adiecit dicens. Non revaleres, sed
 moriens, et orthodoxus non Calvinista. Tandem parere co-
 actus Conecus venit. Eodem reconciliatus pie junctis vi-
 ta Deum laudavit et Ignatium. Accidit id 1649 in Decembri

Joannes Dziatynski Palat. Czelmensis cepit mihi
 reddere rationem de quam Graudenti Societati Collegium
 erectionem propriis impensis voluisset. Militabat adulescens
 in castris Sigismundi 3^{ti} Regis Pol. sub auspiciis Stanislai
 Zollicerski Capitanum Pol. supremi Ducoris, qui cum Mos-
 chorum Duce Szuyshi, et ipsiq; affines profligasset, proflig-
 gatorq; cepisset, videtur triumphans caput Imperii Moschorum
 Urbem Moscuam ingressus est, cum toto exercitu. Ubi dum
 commoraretur Dziatynski in gravissimam infirmitatem incidit,
 in qua cum ab omnibus videret ultimum spiritum egere,
 tali visione in spem recuperandae valetudinis venit. Vi-
 debat se duci ad Tribunal supremi Iudicii Dei in con-
 spectu stabat cum ecce apparuit illi Ignatius Loyola, atq;
 his qui illum iudicio presentabant, imperavit, ut cum ad
 vitam reducerent asserens voluntate esse Dei ut postmodum
 Collegium Societatis erigeret quod Graudenti praestitit. Haec ex
 ipsius ore iterato sermone accipi.

Lejort & Lety

Refert S. Petrus Ramirez qd aliquando solitam iuxta legem Locus Animatus
S. Petri horam impendens recreationi S. Pater quaestiones pro S. Ignati:
posuit Lainio respondendas. Pater responde mihi si dona boni-
tas te gratia sua visitatione illustraret, optionemq. daret.
Delige quid velis Laini. An hodie mori, et cum xpo in-
aeternum regnare An hodie in vita perseverare, ut alicui-
us peccatoris animam popes lucrari. Quam partem aripes-
res? Tam Lainig: O dilecte Ignati tutiorem partem elige-
rem et cum xpo hodie esse optarem. Et enim cum est
periculi: exagitata vita humana iacetur et ancipiti spe
salutis distracta terrea, mora illig metq. periculi degra-
vat, quo omnis exultat, quicunq. postea aeternae felicitate
tis attingent. Ad haec Ignatig respondit: Summa quidem fe-
licitatis est dispolvi et esse cum xpo veram. tamen ego
periculus etiam salutis deligere, ut unicam animam Deo
lucrar popem.

O Ignati ignite quantos castus sustine salvandarum ani-
marum ut fluctuone petig eligas, et incertitudinis pro-
cellis abrupi te patiaris gratia salutis proximi, quam desi-
deria tua explete visione beatifica dona misericordis, qua
nulli sancti expleri possunt, nec explebunt in aeternas eter-
nitates.

De Ignatio refert et S. Petrus Libalera et alii qd semper
mentis ad Deum elevatam habuisset, quam ut doctis homi-
nibz commendatissima faceret, in Institutio edidit. Omnes re-
ctam intentionem habere in omnibus studeant.

S. Ignatig quam floriganti animo et amore ferebat in BV.
docet S. epinola in throno salomonico Cap 35 et Pater hixem-
bergius, qui in obz actionibz S. Ignati praentissima casti-
tate BV: et eius ope in omnibz adiutum ostendit. Siqui-
dem initia conversionis sua illi re talis precordis addi-
xit, etiam gadio ad ipius effigiem in Templo montis
Lerrabi appenso.

S. Xaverius

Aque matris tribulationum non poterant contingere
conceptas

conceptas charitatis erga D.V. in pectore S. Fran. Xaverii
 Siquidem noctu orantes ante imaginem B.V.M. cum Jo-
 hanni Lanista invasissent, justiq; interquam illiq; deservien-
 tes, conceptum fervores non extinxerunt, sed ad illam ame-
 nipissimam vocem rumpere impulerunt Domina optulatur
 mihi, optulatur mihi Domina Dna mihi non optulaberis.

Turzeling in vita S. Fran. Xaverii et ex eo L. Petri Chan-
 ga affirmat, qd S. Fran. Xaver familiaria duo sibi habuisset
 opophtegmata Primum satis est Dne satis. Alteram ampliq;
 Dne ampliq; Dne Quoties enim gratiarum Lex flucta in
 aam illam sancta cathoractas suas effundebat. Ne illis
 Xaverii absorberet et ad regnendum murg sibi a spiritu
 S. et sede Apostolica ac S. Ignatio circa animas Dco rez
 conciliandas commissum minus commoq; reperire, pe-
 tebat inhiberi illam ubertates gratiarum, dicens satis
 Dne. Non capiunt tantum pectora nostrum rogem.
 Cui tamen e converso possumq; respondere tuto Ne Fran-
 cisc tunc affundas parcius ignes Quos quærent multo
 consueta corda gelu ut cum sonat se gravissimis ad-
 versitatum opplectum spiritus, eas non eradicanas sed
 magis Divini hortulani deatra implantandas flagitabat
 dicens Ampliq; Dne appiq; scilicet ideo ut se non solum
 esse demonstraret sed libum inter spinas a Solomone de-
 centation. Ad unde Xaverio eruta sint hæc duo opo-
 phtegmata? Ulysses Aldrovandi ex Platone se exussisse affir-
 mat Loroastrem discipulis suis eam inculcasse doctrinam,
 quasi minime dubitata Animam hanc idcirco Celestias ame-
 nitates desiderio ferri, quia ala anima? quam alatas di-
 cebat epi? nulla ad minicula pennarum habent tunc,
 cum in corpora influunt opcare cum ea succrescunt, re-
 migio carum ad celestia coolare anima nitij, atq; illic per-
 pectum delitiis perenni. At cum discipuli ex Loroastre
 requirerent, quo pacto pervenicendum esset ad eam
 felicitate ut animas optimo alata contemplari potuissent
 Describit

Respondit Crudelis Inatitator. Ligelis (inquit) alas aquis vi-
 ta Demirantibus Adolescentibus respensum et curiose percom-
 tantibus inderas tam felices aquae hauriendo essent adie-
 cit Loroastros: Quatuor omnibus Paradisi Dei alluij et ir-
 rigatur inde salubres haurit aquas, si in sublime fer-
 ri desideratis. De his fluvij legat Senes Cap 2 v 10 s. Am-
 brosius Lib. de parad. Cap 3 s. Basilij. Quodni anima s.
 Naveri alata fuit, qua apudius sevelat celestium vo-
 luptatum desideris. Ala altera fuit Naverio: satis e Dni
 altera: amplij Dni utraq vultum altissimi desiderantis
 fuit liquide et provari Deo propter Deum ardentem affe-
 ctavit, et tribulationibus alteri propter uberrimas fontes
 consolationum prooptavit. Utraq in ala pennis dives ideo
 fuisse agnosci, ga in paradiso amoris Divini constitutus
 hauriebat aquas de fontibus Salvatoris, modo humi-
 litatis, modo zeli, modo devotionis, modo imitationis Sal-
 vatoris sui.

Franciscus Borgia

S. Fran. Borgia cum meditare illum locum s. Joannis Eps humilitas
 Evangelista in quo texit historiam, quomodo salvator mo-
 ster cena facturus lavit non solum pedes Petri et aliorum
 Apostolorum, sed et Jude; dixit: Quom ergo mihi locum reli-
 quum arbitra bor ad pedes Jude cum prostratum videam
 suum. humiliare me amplij atq amplij non valeo. Aliud
 har in parte exemplum. Affirmat Nimborgia quod Fra-
 ter Brigman et Dominicana familia, cum humilitate sua qua
 siveper locum, et cum nuptiam inveniret, se in profundum
 inferni dimisit ad pedes ipsius Luciferi et audivit vocem de
 celo lapsum cito huc ascende ad thronum altissimum in Cor-
 Dei Patris O filii et beatum Conarvium, beate nuptia in qui-
 bus optatum illud dicit: *Aprice*, ascende superis meritis dicit
 pt. 6. Morebit amygdalus, disingabit, Capparis

Moyisius Pongazaga

Act. P. Capang in vita s. Moyis, cum eligendo monitum a Praefex Gas Obolentia
 to venum spiritualium ut modum orationi faceret eo quod mul-
 tam vim intulisse vius esset sibi nimium prolisa oratione.

Quod facerit

Quid faceret religiosissimus adolescens, cui summa iucunditas cum summo Dōne, assidua conversatio, vita milleis iucundior consuetudo sed obediendi ratio quantum ponderis habuit, tanta invictum peccati adolescentis, ita enim modus potuit rationibus conversationis cum Dō, ut quocumque actu ab ipsius orationis, dicebat illud Petri: Eia a me Dñe quia homo peccator sum

O Dulcissime Prae est, quod thas esse Aloysium nuncupes, siquidem te ipsum in colenda obedientia sequendum imitandumq; proposuit. Quid enim tibi dulcius suavisq; fuit Patre eterno: quem ante omnia saecula summis in amoribus coluisti cum quo, et in quo, et ex quo eras felicissimus et beatissimus tuaq; felicitas Patris felicitas una cadens fuerat et tñ ut pondus obediendi rationi adiceres, reliquisti caeleste imperium perpetuae felicitatis sedem Divinissimum spiritum concessu amplius dico: Dulcissimi Patris complexus et aeternam conversatione. Nihil Aloysio suavis Dō, nihil amariq; sed quia obediendum magis fuit quam delectatione fruendum, delictis abdicavit se obsequendi studio impensius addidit. Ignoravit virtutis tanta specimen par hominis: illud nobile progenitorum nostrorum et capedia pomi antepeneas edicto Divino, perdidit et se et universum genus humanum. Caestibus epulis Aloysius antepeneavit virtutis rationem, eorum animae indixit ut famescentem reficeret obediendi ratione.

S. Franciscus de Laredo

Anno D 1657 in Residentia Pienensi Provinciae Baticae mortuus est S. Franciscus de Laredo in Monasterio Maior Montis auctus deus jungeret manere Concionatoris atq; Praepositi Congregationis Secularium. Vir erat omnibus amabilis, Unde seculares ob insignem in illum amorem, fang illi procuraverunt adhibito Concionatore in ordine Augustinorum S. Fratris Michaelis Esquiter, in qua et in encomia lectus et in de funeri cum plausu occurrit. Saucis post diebus S. P. ille Michael misit quodam re suo ordine Fratrem ad superiores et Ministrum, efflagitavit ut se conveniret.

Vocati cum

H

Vocati conveniant Religiosum illum, quem passidiam, ex pau-
stum offenderunt, qui ostia bene observato his illos allocutus
est. Patres mei ego vidi S. Franciscum de Laredo. Non est
Illusio neq. imaginatio. Hic una hora post meridiem redi ad
meus cubiculus, et ex eius parte interiori prodit S. Franciscus
de Laredo indutus veste Sencita sed sine conpiciis, quibz vivens
utelas, sedit in hoc sedili valde gravi apertusq. oculis sed in
tertiam demisit. Ego totq. extremui et expari vico illo sedi ni-
hilominus in alio sedili quod erat e regione. Tunc illi. Pontif.
meas ait Ego sum Franciscus de Laredo cuius laudes in con-
cione dixisti, gratias tibi ago, et pro illis quas adiunxisti
de Societate Jesu, quam debes magnificare eo, quod sit Reli-
gio Dno valde grata. Hoc ad domum lectis voca Patres et dicit
to illi me esse in purgatorio p. Dei misericordiam Angelorum me
~~custodiam~~ custodiam cum fui semper devotus valde cupere meas eli-
berationem. Dic ut considerent quae dicunt in concionibus. Non ab
nonnullos defectus, quos in concionibus commis modo crucior. Hic au-
ditis rogavit S. Esquitez ut praeberet sibi aliquot scriptum in fi-
des rei facte. At S. Laredo respondit. Non est necessarium ullum
Scriptum. Addebat in super se intellexit ab Angelo Custode an-
tequam fierent omnia quae facta erant in celebratione. Exquize-
arum aduipia Angelum Custodes Concioni iuxta Concionatorem
et actis gratis congregationibus videri desipit. Hic S. Esquitez
post discipul. S. Francisci valde debili redditus est, cum exigua
spe recuperande sanitatis. Hoc S. autem De Laredo aucta sunt
supragia. Hoc excepta sunt ex literis S. Ferdinandi Do Valen-
tia Rectoris Domus Probationis Hispanensis, datis ad S. Apistoles
Hispanorum.

S. Nicolaus Lancicius

vide pag. 37.

Etia in multis rebus. Vind. se lectis et pfectione Religiosum te-
stati fuisse, ut probe is qui ea omnia in se adamusim ca-
pessit. quae in suis operibus imitanda hominibus reliquit, in qui-
bus ideam perfectionis descripsit. Tamen et in extremo parvo
vita, singulare et hoc praestitit, cum moriturus acciri ius-
set Lectorem Caurensem sibi sigdes. f. ind. vita fecit, a quo opta-
vit, ne post discessum suum pro illius Amiani, ulla

supragia

suffragia indicere, iuxta consuetudinem Societatis sed ea efformare
 pro animabus in purgatorio detentis. se enim securus de gratia Dei
 affirmabat, se illis non indigere. O charitas geam apple te exten-
 dis. Nec mirum: semper enim hic bonis Sacerdos duabus virtutibus
 se conspicuum faciebat, singulari patientia et Charitate. Patien-
 tia qua linguas hominum non humanas equa aure accipiebat et
 constanti animo persequeretur. Charitate, quia omnibus quidem,
 maxime tamen suis adversariis plurima et inelucta benefica
 prestabat. Profectus agens Calipii totum se impendebat chari-
 tati. Et cum in angustiis Collegii multitudo Sersoniarum de pro-
 ventibus non potuisset, plane Divinitus sufficientia illi infusebat.
 Vas vini habuit: quod post modum nuncupatum fuit Collegii
 abibit Vas S. Nicolai, de quo vase et sacris faciendis et mensa
 communi et necessitatibus extraordinariis toto anno vinum flux-
 it. Ad quod Vas quotiescunque accedebat Andreas obsecrans
 Coadiutor, qui Clarii curam habuit, semper pro volubus in ge-
 nua, primum precabatur Deum ne desineret vinum et in fide
 S. Nicolai vinum fundebat.

Paupertatis amantissimus se exhibens, a pretiosis et nitidis ve-
 stibus abstinebat neq. operiri voluit alio panno, quam ille, qui
 palliati dicit. Mundiciis amabat singularitatem carne peius
 et angere detestabatur. Facultates petentibus pro aliquibus compen-
 sandis liberaliter et semper duplicato concedebat. Dicebatq. mal-
 le se ut habeat unusquisque necessaria cum facultate, quam
 sine ea tota vita optimi Religiosi personam sustinuit licet ab
 aliquibus simulator haberetur. In illo locum habuit illud effe-
 ctus: Qui volunt in Christo pie vivere, persecutionem patien-
 tur.

S. Petrus Calesius

Samogitam origine fuisse certum est quem non tam doctrina
 quam zelus animarum conspicuum fecit. Siquidem propter Theolo-
 gicam nihil amplius ex doctrinis deliberaverat. Hunc Patrem primam
 ex tota Societate suscipit Joanne Zamoyeli Cancellario Lepri,
 tunc cum Polonia contra Ludovicum bellum gessit nam cum
 vigilantia datusq. fuisse exemplis nocturno tempore cu-
 stodias obiens incidit in S. Petrum qui sub aperto Celo quies-
 cens equum quo utebatur, manui alligatum tenuit. Hactenus
 ut cognovit.

Unde inclamavit

totus exercitus et Polonicus et Lithanicus pendebat et quicquid volebat Zamoyacius effici per militem, id per D. Lotram efficitur quem ad finem vite sue nunquam a latere suo discedere passus est qui post disceptationem ex hac vita Zamoyacii ad suos Lamogitas rediens Virum Apostolicum propeus est. Nam vicos, compita, villas obibat Evangelium regni Dei predicans, rudem incultum populum arcanis fidei erudiens ad quam doctrinam tradendam magnis elemosinis Senatorum Livoniae adiumenta habuit, quos singulis annis a Livonia dabat, qui ob ea que in illo viderant in exercitu et aula Zamoyaciana, liberalem deusulam illi a parebant. Ego multorum meritorum Patrem hunc semper veneratus sum.

D. Albertus Klecinus

A puero semper nihil magis in votis habuit, quam pro Christi amore propriam profundere sanguinem. Ane religionem ingressus apud Indos loquebatur, Indias cogitabat. Quare cum Primario de sorte se concernente, conventionem facta. Romam reliquerat et Olisypponem venerat ut inde in Indias soleret, cum illi nuntius de morte utriusque allatus, cum a capto itinere revocavit. Unde festinate in Poloniam venit. Verum sanguine illi coniuncti, maxime soror germana nihil amplius de Fratris cogitum in possessione satis amplas involavit, atque his qui D. Alberti partes turbabant, violententer se obiecit asperans non solum illum longe obsequere sed et in vias esse devipere. Fuit hac contentiosa questio in diversis Iudiciis conceptibus: hinc ad ipsum Regni Tribunal devoluta est. in quo soror satis audacter germanum D. Albertum sanctam vitam affirmabat. Tandem res devoluta fuit ad ultimum punctum ferendum, cum D. Albertus Olisypone Lublinam adiret, atque ut erat paltere in castri solis siccitate conspersus locum Saccliciorum ingredi. Hic cum multi rediici incolumitatem gratulantes, sola soror iniquissimo oculo D. Fratrem contuens ausa est eo inania devenire, ut inconspectu Iudicium affirmaret D. Albertum suum non

130
suum non esse germanum, sed fictum quempiam epi suppo-
situs. Verum affines cum suum epi cognovissent, deliria nar-
rare Lerorem affirmarunt propterea ut possessionibus Fra-
trum potiretur. Decreto ergo Tribunalitio hereditas D. Alberti
cum adscripta fuisset, in possessionem venit Paternorum Loro-
rum, in quibus cum vicinis rebus compositis totum patri-
monium D. et S. Dato per manus Collegii Cracov. conce-
ravit. Ipse in Indias profectus, cum sinas ingressus
fuisset, ibi violento Martiris vitam terminavit die 23
Martij

S. Martinus Laterna

Fuit hic ex submontanis partibus in oppido Daboby
censi oriundus quem parentes antequam domo ad Collegium
Sarcilavione studiorum gratia allegarent, exacte et ad
amissim omnes Davidicos praebes memoria tenere soce-
runt. Summa enim illi temporibus sapientia fuit praebes
memoria tenere. Hic cum Ecclesiasten Leopoli magno cum fru-
ctu animarum et plausu audientium ageret, a Sigismundo
3to Rege Pol. mare Balticum navigare iussus, dum in na-
vig. ab Aethiis oppugnata ad constantiam fidei omnes
hortaret, captus, ac praecisis manibus et in capite inflicta
vulneribus in mare precipitatus, dum ductari marines flu-
ctus non potuisset, caelestis beatorum portum laurea Mar-
tini redimta, attingit. Huius Patris ea veneratio fuit apud
omnes, ut unus et solus per totam Ruriam diceret Ecclesiasten
quem omnibus Concionatoribus universus populus antere-
bat: cuius morte audita, pene tota Ruria obitum illig de-
ploravit. Memeri est, cum via Annorem decem suspem, illig
gratissimimi vultus actionis, vocis et conversationis. Ad
excipiendum Conciones illig omnis conditionis homines con-
fluebant, et ceteris quidem ac juvenibus verba illig fidei cata-
no excipiebant. Senatores, Milites, Cives ita avidos se verbi Dei
de ore illig procedentis faciebant, ut nemo vicius indormis-
ens, nemo mupitans, licet complura millia illum audiebant

S. Gaspar

18

S. Pappas Nacharius

Omnia Scytharum atrocissima est genus Nachariensis, a quo-
 by originem ducunt hic S. Pappas hic cum Poloni irrupere-
 rent in Scythias una cum matre adductus est in Poloniam,
 in potestate venit Nicolai Seniauski Marschali Regni qui vo-
 lens scire quid valeret ingenius Scythicus, literis pollicendum cur-
 buit, atque cum vivacitate ingenii advertisset Romanam misit
 ubi adolescens Scythia Philosophico et Theologico cursu capessito so-
 cietates ingressus in Poloniam venit, atq. iuxta Institutum ratione
 lucranda pro animabus operam dedit. At primum contulit
 se ad Joannem Ducem in Zastaw, ubi principio ingratu respic-
 fuit, plurimam papam, at succedente tempore cum Succinatori-
 bus verbi Dei disputans saepiusq. confundens, fugiendi illis ex-
 auala viam monstravit, atq. ipsum Ducem adduxit, ut Reli-
 giones Catholicam amplectere, Ducis exemplo, facite alii Scythi-
 by in Vothynia persecerit, et ministros et Haereticos ex sua au-
 la proscriberent. Tandem multo defunctus laboribus Sandomi-
 ric diei extremum obiit. Ante mortem petiit, ne quisquam Scy-
 tharum ad Societatem admittere; aperens se tota vita magram
 luctam sustinuisse cum ferocissima natura Scythica, ad quam
 emollicendam opus erat, ut quandoq. cruda carne cubula ve-
 cretur. Alias quoque nationes dedit sane pregnantis, ob
 quas praedictum aditum oportet esse ad Societates Scythi-

S. Joannes Turouski

Hic potest vere optime nuncupari Apostolus Lypiae, qui cum
 magna et speciosa potuisset agere in Societate, his contem-
 ptis, praedicationis Evangelii officium sibi de Superiorum vo-
 luntate usurpavit. Nunquam in uno loco commorabatur, sed me-
 do per Sabeliam, modo per Vothynia, modo per Ukraina iter
 faciebat magno cum emolumento rudium, fidei tradendo
 rudimenta, ad quae excipienda conflim populi accurrebat.
 Erat illi consuetudinis primum invidiare se in gratia ho-
 norum, quibz delinens, ea quae muneris sui fuerant, exque-
 rebat. Habitus illi semper vilis fuit, mensa fragilis, si conten-
 tus.

contentis fuit, quae peregrino offerrebat. Venaravia cecurrerat
 ille ad Sigmundum Regem quibusdam in negotiis. Rex
 quia multam et suam ac religiosam conseruationem eius audierat,
 Regiam Constantiam subornauit, ut S. Turouusli imperaret concin-
 ore in sacelle Regio arcis Venav: Ergo cum ad Regem accepisset
 et S. Turouusli Regina venit potem ad petenti Patri non annua-
 ret Rex donec Concionem haberet Obstupuit Pater, atq. cum exe-
 cutiones obtenderet, Rex nullis admitti executionibus, ad sacellum
 ginaceus et alios vocari fecit, ipse prior cum Regina ad exci-
 piendum verbum Dei conuadit tum Patrem loqui cepit Obsecra-
 ty Pater Regio edicto, simplici proposito exemplo moris omnibus
 lachrymas. Jam desistere volebat, sed Rex, ut pergeret, impera-
 vit, quae et tertio fecit. At tandem gratis actis Patri, conten-
 tum in omnibus, quae flagitauerat, dimisit Rediit ad solita pie-
 tatis obsequia, atq. cum in illis commemorat, a Scythis / qui ex-
 cursionem fecerant in Rodoliam captus et captiuus in seruitu-
 tem abducis, in qua captiuitate summas segestation sustinens,
 aliis captiuis seruit in spiritualibus, atq. in eo obsequio vitam
 in meliorem, semp. manentem commutauit. Fama erat, supra
 de pulchram tanti viri, lampadri intempesta nocte corrucape,
 eaq. ab ipsis Scythis viuas. Florioq. a Deo in sanctis suis

S. Carolus Hoffman

Patria Podcaranis fuit, auctus Regendores in Szlland habitan-
 ty, Collegio fundando et edificando cordia dederunt. Siquidem
 S. Carolus ingressus societatem patrimonium Societati inseri-
 puit. Hic primo ad Humaniora minores affectum habuisset vis-
 sus est, at in speculatiuis inuigens profectus fecit, siquidem
 non modo Philosophicum non semel decurrit studium, sed et
 Theologiam octonotam abcoluit, et quide cum maxima laude.
 Tandem Praefectus alioru studioru sustinuit. Et quoniam
 abo continuus studium, aciem oculoru habetatas senect
 cum legendis scribendisq. libris vacare non potuit, reliq. tunc
 dis operam non nullam naralet. Nonon cum senio grava-
 ri se senisset, ad patriam solus adspicavit, in quo locum
 habitationis Szllandi nactus, magno cum exemplo pietatis
 humilitatis

Occupatio illig

Obsequia humi-
litate

Devotio

humilitatis, sui dictionis vixit. Singulis hebdomadibus diem
selectus habuit, quo loco in officio culinario servivit. Unde vid-
re erat, v. bebetas, v. cacahos v. sarragines levantem, ligna ad cu-
linam colligentem, culinam verentem, et alia obsequia obeunte
sic vixit Professor Theologicus. Tandem longi Pato in gratifi-
mos alterus pedis cruciatu incidit, ex quibus mortem appetit.
Diu ad cunctum patientiam dissimulavit illum agritudinem.
Verum natura succumbente doloribus lectum ascendere con-
ctus, in quo illi apudua conversatio cum Christo fuit. Quod
die cum Rector Collegii et S. P. ad eum visitandum accepit
sent, eaque loqueretur, que infirmo futura rebam elabio: ta-
cebat ille, sed schedam, quem compressum manu tenebat,
contemplabatur identidem. Cum Rector sciscitaret, quidnam illam
chartam frequenter intueretur, exhibuit ille in illa charta
depictam flagellati Dni ad terram prostratum effigiem. Atque
dicens: meus est amor iste mi applicuit, uberiorque profudit
lachrymas, quibus et alios ad pares provocavit. Totus
ergo in contemplatione Cruciatum Dni commorans, mox
felicissima adeptus, eternitatis braviu apertus est. Propter
cto singulari sanctitatis vir fuit. pietatis, probitatis
profounda humilitatis, silentii cultor tenacissimus. Dignam
Profero societatis Personam agit.

I. Iosue Bruno

Multos et iste Annos in societate pergit, at laboriose et abo-
ze pro gloria Dei stiose nullum. Perpetuum Ecclesiasten agit
ad populo nationis Germanica, verba plurimo unimanum con-
lumento faciens. Et cum vir fuisse suavisimorum atque
acceptissimorum morum, vociq. taciturnioris, his etiam con-
dicat actionem suam. Unde magna cum confidentia au-
ditores accurrebant ad illum capiendi consilii gratia
Illud vero infelicissima illi accidit, quod cum apud externos
magnam gratias habuisset, apud domesticos parva expe-
riebat

19

experientia, forte inde, quia inique oculo spectabat ea
quae displicere conformitati Inuitate advertibat. Plerumque
enim virtutes studiosi, odio solent esse illis qui quae
sunt esse conspicui adulatione. Germanici Concisionarii
per multos annos munus in diversis locis sustinuit, cui
officio adiungebat et labores operationum liquidum quae
durus erat in excipiendis concisionibus. Et tamen cum plura cae-
teris laborabat, nullas comoditates admittit. In potu
continentissimus fuit nam a potu vini simpliciter abste-
ruit, multo magis ab exorundo haustu cremati. Et quan-
do epus fuit deducanti res ad supplicia summa cum
alacritate ad id officii quod se operabat. Et tenebatur in
vinculis Lublinensibus magni sanctorum Republicae ju-
lius, qui Decreto Iudicum Tribunalium poenali gla-
dio adiudicatus fuit. Nullus de nostris episcopo nostro
nienti voluit metuens ne callidiori ingenio adolescen-
tis aliqua ratione deciperet. Ulterius S. Iosue ad id Cha-
ritatis Religiosae officium se obtulit. Et quia media no-
cte collum gladio feriendum obicere debuit propter fa-
miliae ignominiam S. Iosue, tota nocte acubias agebat,
adventus ad sancti operandas, mortem disponens,
quam vivens magna cum periculo et multo-
rum adificatione suscepit. Sedani cum fuisset, incidit
in quendam magice peritissimum, qui ob id, quia eiusdem
apostata a nostra Religione operam suam commode-
verat, ad supplicium deputatus fuit. Et quia Haereticus fu-
it homines S. Iosue adit, atque multo labore noninaniter
consumpsit, veram et orthodoxam Religionem persuasit
quam ipse propeus est in extremi supplicii agone
Multorum apud Deum meritorum bonorum S. Iosue fuit
conspicuus, qui Sedani feliciter cum multis patienti-
ae exemplis extremum diem clausit.

S. Adamus

S. Adamus Alexander Zborowski

Ultimq; hic erat homo Samuelis Zborowski. Sanguinis progeni-
 toris natus Alexander Zborowski vir bellicosissime qui coniu-
 ctus cum Stanislao Lithuensi Concellario Regni, potentiam
 Moschoviticam attrivit Ducem Moschorum in vincula Lithu-
 viana induxit. Hic studio gratia scholae applicatus, nulla
 ratione induci potuit, ut alienam Praeceptorum institutionem
 acceptaret, quam Societatis Cracoviam a Praeceptoribus misisset
 ut vacaret studiis, non adit limina Academicæ sed ad S. An-
 tonii Collegium se contulit, utq; plenius illis in ædibus vaca-
 ret scholis, habitationes intra collegium cum patre fratre
 sortitus est. Et licet tunc operata licentia Academicæ
 juventutis deserviret aduersus Collegium, contempsit gene-
 roso animo omnia intentæ pericula, neq; adduci potuit
 machinis Sadostrichæ sui Czapczynski dicti ut a Collegio
 avelleret. Tandem a Patre in Italia misisset Romam ingressus,
 cum magnificentiam mundi considerasset, sepulchrumque
 sui Patris Samuelis Zborowski, qui iam pene in vesti-
 bulo purpuram habens humanis creptus, locum sepulture
 Romæ invenit, una cum Patre omnes mundi splendorem
 adolescentulusq; magnorum opum hæresq; consepelivit atq; So-
 cietati nomen dedit. Maxime vero ingressu Patrem in fur-
 rias egit, qui spem posteritatis sua armis et morte cre-
 ptam videns, stomachicus tulit, sed Divina bonitas per-
 siliam, Patrem sibi lucrari voluit. Pater enim suus regie-
 diata coniuge; quam de Frederum familia duxerat; totum
 se veneris hilanis tradiderat, ita Divi oblitus, ut etiam
 post mortem nequaquam Ecclesiasticæ sepulture habere
 voluisset, sed Mikulovici petra cæcis sarcophagi locum
 delegerat. Disciplina ergo Societatis eruditus S. Alexan-
 der Româ in Poloniam venit, atq; sacerdos creatus,

vixendi

21

vizendi Patris consilium inuit sed progeneriter venientes filius prima ingratis hospitem habuit, tandem modesto et pio alloquio filii delinatus non tantum in complexu illigavit, sed et piam adhortationes filii accipiens Deo movente cor hominis emerit e carno libidine, atq; Leopolem veniens: ubi tunc P. Alexander Rector (q; infirmitate correptus, sancte pie, magno cum penitendine, humana in Colectia: ut credere dignum est) commutavit, multum sollicito filio pro anima Patris, quem vita junctum in Templo Societatis Leopoli temulavit. Multas postmodum persecuciones passus est ab affinibus, qui opulentum patrimonium ipsius diripere voluerunt, sed generoso animo machinas omnes elucit, atque maximam partem fortunarum suarum pro indigentibus Ecclesiarum Societatis dedicavit. Rectoratu deposito P. Alexander Cracoviam ad S. Petrum venit, ubi totam impendit se obsequio animarum studiosissime aurem penitentibus accommodans plane cum totius populi Cracovien-
sis admiratione, qui mirabatur quod in tam tenello corpore vires invigilabiliter reperirentur. Tandem ad Cracoviam validissima lux invasisset, ac pene omnes sacerdotes ac Fratres salvandae incolumitatis gratia Kamionam recessissent, P. Dborowski nequaquam sibi cedendum putavit, sed amoris Divini flammis accitans, omnibus sanis infirmis copiam ad se accedendi prout proptam aures penitentibus praesens Unde malignitate affectus, palmam martini appetens, triumphans Coelum ingressus victor de mundi pompa, victor de Progenitoris ira, victor de affinium cupiditate, victor de persecutorum lingua, victor de vita, quam pro ovis perdidit. Ego sane iudico magnis cumulatam meritum Coelum ingressus cum Christo et BV Patrona sua singulari nec non S. Ignatii regnare optoq; illig suffragiis adjuvari, ut pote is qui illig in Rhetorici Cracoviae Instructor fuit.

Oratio

Oratio

S. Ferdinandus

Joannes Buschig heremburgius integrum capitulum habet libri
3^{ti} in quo tractat. Quomodo sit laudandus Deus. In illo ca-
pitulo narrat de S. Joanne Ferdinando, qui cum gratia Dei ce-
perit ut. quotiescunque opus fuerat ei Divinus officium
recitare, toties concedebat illi Angelus, qui loci vicem explens
alter nos versus respondebat. Eodem Patre apparuit Angelus
summe elegantie atque pulchritudinis, quem cum intuetus fue-
isset, plane extra se factus est, cumque ad se rediret, affi-
mavit, quod omnia quae in mundo erant, collata cum visu
ab se Angeli pulchritudine, deformia extiterent. Quam me-
rito dici potest Ferdinando genuina scolis Ignatii, qui
quoties contemplabat astra caelorum, pulchritudine di-
cebat quam sordet terra, cum caelum adspicit. Quid quod
S. Xaverii dulcissima impletus voluptate Celestis Patriae, cru-
stabat illud, quasi nauseans. Celestia. Satis est Domine
Populum locum hunc de corare miraculoso Patre Andrea
Brzezovicensi, qui post multos annos consumptus in
Scholastica et Ecclesiastica Cathedra, cum orbitate occu-
lora velut alter Tobias laboraret, cum ei gratiam ter-
gibat Divina bonitas, ut quoties veniebat tempus pro-
solvendi Divini officii, visum recipiebat, non ad homines vi-
dendos aut alia creatas, sed ad legendum Divinum officium, quod ex-
pedito nunquam caditatis caligo oculos eius obnubilabat. Super-
iores illius Rectores scilicet ad probe rem explorandum
cum bono Patre quodam officium recitabant, sed illorum
vultus bonus Pater etiam aliquando adspexerat, videre non
potuit. Idem per dies 60 coronas BV recitare solebat

Curiositatis fuga

S. Villanova

Novemburgis l. 3
de oratio cap.

S. Franciscus Villanova tantopere excreta curiositates et de-
re solitus fuerit. Si mihi afferas Nuntius, quod Angelus in publico
foro de Divinis rebus sermonem haberet, ego nequaquam ad for-
num escurrem delectare audiendi Angelum. Profecto nescit iste Sa-
ter pondus verborum illorum. Super eum curia mea staret

Custodit

S. Fran. Perusia magna sanctitatis homo cum in Missione Re-
 gapatana moraretur, petiit ut corpus ejus sepeliret inter paupes Idem de miraculis
natura in Europa
16.2 Cap 55.
 res a fratribus misericordiae petiit illis locum habuit nam ex
 desundo S. Fratres misericordiae in principe Templi illis oppidi
 sacello S. Franciscum humarunt. Verum cum vestris Templi vi-
 bus suis exedificassent, corpus S. Francisci vi post medi-
 tas atq; impertinens proce. a Fratribus misericordiae impetra-
 runt ut ad Templum civitatis deportarent. quod sane cogerrime
 impetraverunt. Nam magapateri summo loco ipsius sanctitati
 reponerant, siquidem ab eo tempore Tyrannus cum hai-
 chis cui parent, nulli eos turbabat vexationibus, quo sepul-
 tus inter pauperes fuit. Unde pro sancto et Patrone cum ha-
 bebant. Veniente ad sepulchrum apertum fuisse reperta sunt
 corporis opera omnia filamenti ligata cujusdam radicle,
 que sub cranio enasens, omnia et singula opera illis
 filamenti complectabatur adeo accurate ut omnino nullum per-
 nitus ex sua ligatura desideraverit, quod assumptum S. Socie-
 tatis summa cum reverentia in Templo suo humarant.

S. Joannes Bohemus

Anno 1609 Cracoviae ad S. Barbaram cum fornix pro condem-
 nis corporibus dejectum S. ac FF edificaretur, de terra extractum
 est corpus S. Joannis Bohemi ante 12 annos terre sibi enim for-
 nid tunc habebant iniectione, ita integrum, ut etiam cartilago na-
 ris atq; cuncta prorsus integerrima fuisse. Oculi mei spectari
 atq; contrectari, stupui integrum corpus et maxime manus atq;
 digitorum flexibilitate. Corpus hoc in novum sepulchrum est illa
 tum mortuus est hic Pater morte repentina Habebat id con-
 suetudinis ut surgens de lecto a Dno precaretur, Domine de
 perseverantia in societate v. hoc salte! De perseverantia

S. Stanislaus Gauronski

S. Stanislaus vitulus perfectissimum exemplum S. Stan. Gauronski
 ac praecipue humilitatis profunde exacta idea mortuus e
 Romanie

Polonia anno 1620 sabbato ante Diem Palmam corrupty pa-
 ralli paucos intradies vite finis imponit. Ad mortem con-
 pluerat totū Collegiū, precabatur ut sibi largiat benedictio-
 nē. Fuit optimus Pater id quod rogatur atque cum his am-
 plam suscepit Crucem, Itē ut faceret rogatur, facere recus-
 vit dicens: Est unus qui non perseverabit in Societate pro-
 pter hanc facere non posset. Prædicationē oratoris secun-
 to hanc Hantibag, Dreluechi finit quarto anno Theologiae
 deservit Societate extra quam paucos annos vivens, mor-
 tuus est. et S. Pauromali cum sancte obisset, et post 10. fere
 annos ex sepulchro productus esset, integer est inventus, et
 quod mirum, in tali loco depositus jacuit, ad quem sepius
 aqua penetrabat et cum sandapila in aqua suavis corpore
 natabat modo corpus hoc pissimi hominis in sacello dome-
 stico sepultum requiescit. Multis ille honoribus in Societate dis-
 functus est ac maxime Provinciali honore, quem cum magna
 charitate obivit. Secundus erat ex Polonia qui Provincialis
 fuit. Post S. Doctorem Hieronimū fuit primus Provincia-
 lis Polonia S. Petrus Fabricius, S. Fabricius secutus est S.
 Han. Pauromali. Huic successit S. Georgius Tyzhiensis.

Patientia

S. Paulus Miquis

Hic iudicis sententia ad crucem damnatus, idcirco, quia ad Cru-
 cifixum non crebuit coram hominibus confiteri. Inquit Nurembergij
 Lib. 2. de adorat. Cap. 8. ibat gaudens, ad contumeliam popularē
 et publicā ignominiam preciosa aure ut maior ignominia esse-
 ret missa per Urbes descendens curatis, ipse non minor ridebat
 sponte festiva extendebat, patientem creatam, jucundam, quasi
 triumpharet ob similitudinem Filii Dei, namque meruit in se
 usque ad finem perferri, quod alacris amplecti est.

S. Balthasar Alvarez

Dicebat tribulationes esse Reges, quibus properamus ad
 Caelum. Ignis vectus in equis Holias, et eo loci constitutus,
 quo pergruere amena temperie qua ille usque ad diem

Julicij

Quicquid non deseret. Rapiare ignei amoris equis si conseruaz
ri uelis in diem Adventu Dni S. Iohi, qui reformabit corpus
humilitatis conformationem Corpori claritatis sue Nemb. Lib.

1680o Ador S. Christophory Lodericus

S. Christ. Lodericus p. ait Nemburgi in suis orationis et doz
loribz dicebat nolle compatendum, sed gratulandum sibi
et simul gratificandum Deo, nam ueluti amici amicosu
stringunt dextram, usqquo debeant in amicitia signum.
Sic Deo manu sua amicos suos premit et urget, quod
est amoris signum Prius dici debet seruus Dni Beni.
amen, qua Benigni Leua sperni eterni est sub capite
ercani consulti ut dextra illis amplecti.

S. Procopius Pruchnicki

Uteriqz Frater erat S. Procopius Ioannes Andree Pru-
chnicki Archiepiscopi Leopoli. Hic cum ageret Pruce-
ford pagoru in Collegio Sarcotaw. Anno 1603, traductus
fuit a factore pagi Pawtowiceniensis, quasi impio scelere
aggressus fuisset coniugem ipsiqz multa optima Sata
papa est. Tandem cum factor ille Cretschowice con-
scientiam aperuisset Confessorio, ad restitutionem fa-
me et boni nominis ab eo obligatus est. Hic rediens Cre-
stochowia uocat Doctorem, et cum aliis Satribz Patrem
Pruchnicki, atque cum coniuge simul ad pedes S. Pru-
chnicki se prosternit veniam petens ab latus aduersiqz
eiu calumnias, atqz ex ordine texens seriem calumniaru
positam in fundamentis odii concepti ex eo, qd redare
gultu fuisset negligentie et iusti patrati, Satecm Pru-
chnicki calumnia liberavit, qui hilari fronte calumnia
condonavit Insuper cum a Fratre Episcopo tunc Came-
necense curruqz et famuli nec non Canoniatu oblatu uia
nuptu, repudiarit omnia propter amorem Dei ac pau-
cis post

Innamata et di-
mittendo impia
hosti hilariter
donavit

108

paucis post interiectis annis Sandominica mortuus est.
Vir erat zelosissimus et præclarus in facultate Concionato-
rum

Recordatio Dominica Papiionis Didacus Luisay

Vitam adhuc secularem ducens Didacus Luisay apud
recordatione se volebat passionem Dni, quæ ne illi sa me-
moriam efflueret cum in pro libello descriptam circumferre-
bat, ut libello ille testis esset, quod passionem Dominicam
impreparam, cordi haberet. Opus eum modis gratissimum Christo
fuit, qui eam illi gratiam concepit, ut non solum locum
sibi S. Illi nomen daret, sed etiam ut prædicando statum
et hunc Crucifixum, ipse etiam Crucifixus pro homine
Iesu moretur. Quo in loco ubi ipse et alii eisdem modo cruci-
fixi sunt, singulis Feriis Divi lucis mirabiles in celo
apparebant, conjuratio Papiionis S. et ipsorum appre-
bantes

Vincentius Caraya

S. Vincentio, qui postmodum Generalis fuit Societatis summae que
S. habebat in apud meditatione Papiionis Dominica,
ad quam recitanda, ut toti Societati exemplo prælueret, li-
bellum de Papiione Dni concinavit, in quo uidebatur, ut quilibet
homo Societatis singulis diebus aliquod tempus tribueret
tam sancta contemplationi. Impressus libello est sumptibus
Georgii Forgeri Martini.

Orationis Studium

S. Didacus Martinus

S. Didacus Martinus ad quatuor mille actus amoris Dni quoti-
die faciebat cum summa diligentia, suasque orationes versim-
habebat, ut satisfaceret pro tempore ultimi morbi, si forte
tunc non posset vacare Deo, ut desiderabat præterea 10
horas quotidie cum Deo suo ex ore agebat. N. 2 de Adorat

S. Michael Sosa

S. Michael Sosa cum senium et acrimonia dolerum
interiorum

vide pag. 34.

intencosâ ultima et prolexa egritudinis interromperet
studium orationis, cohortabatur fratres nostros et de se
queretur, dicens: Ulciscimini, ulciscimini fratres in eo
nati orandi, dum per rigorem et valetudinem potentis re-
staurando futuras nature posterioris iniurias cum orare
cupitis, nec anni nec morbi concedent, Doleo non posse
orare cum velim Doleo non orare cum potui. *Arreb. S. B. d.*

P. Joannes Gnezyński

Orationis adeo studiosus fuit, ut cum requiritus fuisset a
Man. Sauronski quomodo se haberet in studio orationis:
dixit S. S. Sciat v. S. qd per totum tempus in Religione transi-
tat, nisi quid sit distractio in oratione

Puritas Cordis

Alphonsus Rodenicius

Alphonsus Rodenicius per 47 annos nullum famula vultum
cospexit, nullas alia iucunda videri voluit. Infixa cordi
ergo fuit per omnes vitam summa modestia oculorum Xti,
ex quo semel illi apparuit, ut se illorum duntaxat memoria
mire componeret. Sic conservavit suum cor purissimum, et
intrinsecus cum Xto letabat. *Arreb. L. 2. C. 8. de adon.*

P. Martinus Lebonius

Tanta erat diligentia circa conscientiam, ut non modo cu-
ravisset inter cunctas vestes contingere, verum cum illi affe-
retur indusium lotum, id manu attingere nolbat, sed inter
duo sacramenta accipiebat, et ad aquam describebat, tunc aqua emun-
datum describebat ad cubiculum atq; cubitulum indicabat. Som-
per autem ita accingebat pallium et vestes, ut nulla ratio-
ne alterius attingere potuisset. In humilibus se exercebat, qua-
re usurpavit sibi officium ut supplicio aspicendis preste-
ret, a mortuis autem bacillos muneris ergo accipiebat,
eosq; in die obitus sui servabat. Porro gravante peste ad-
mania obtulit se ad servandum luc infectis, cumq; adver-
tipset sibi mortem preste epi bacillos illos medicis
in cubiculi in modum lecti stravit, atq; ad mortem se
disponens

disponens, illi lectulo, veluti Pharis odorato rogo incubans
plenus amoris Domini ardoribus feliciter in Domino obdormivit.
Totum Romanam lugente iactura tam cuiusvis zeli hominis

Amor Dei

L'Adrianus Radzimirski

Fuerat Palatinus Masoviae Patre nato ad quem divertent
ex itinere Sorte fortuna accidit ut nuptiae celebrarentur, so-
roris illius obsecrate in matrimonium Raphaeli Leszynski aco-
rimo Heresum propugnatori, cum quo supra memorem
Adrianus nobilissima disputatione instituit, quam inter-
ruptam videns Pater suus rogavit filio. ut in gratiam
nuptialis laetitiae primus choros duceret. Apperuit L'Adri-
anus atque a mensa surgens Musico, Phonascosq; conli-
cescere iubet, atq; ad imaginem Crucifixi conversus, patri-
sticissima concione: fuit enim cuiusvis oratoris orsus supra
illa verba sponsa mea in foraminibus petrae, atq; omnes con-
vivos Patrem suum in lacrymas inflexit, et multos ab Her-
esi in viam veritatis induxit. Hic ille fuit in convincen-
dis Haereticis, sed non in serore sua Deo concilianda,
quae curata Patria fide in Calvinismo nestea est. Ipse ve-
ro L'Adrianus Sandominiae. magna parte Collegii instructa
feliciter vixit.

Nicolaus Lotjicis

Haereticis Parentibus nato, Societate ingreps, adro anapha-
visq; ut religiores nosset. In oratione domum legendi et sem-
beni accepit. In mediis omnibus faciendis mirabiliter
a Deo illustratus. Vidi tria opuscula meditationum ele-
ganti charactere ipsius manu ab eo scripta. Patendum est
prosumma Dei seruitute. Hic Bonum mihi post multos
annos non sequitur in Societate transactis, cum commu-
nibus Sacramentis moris Crucifixi imagine arrepta cordi
illum appropit validissime, atq; haec dicens: Amo te dulcissi-
me Domine amo te suavissime Deum; vivendi sed et patiendi
in Societate finis fuit.

L'Joannes

S. Joannes Umiaszowski.

29

Maledicta lingua obtrahatorem infamem reddiderat apud
superioris in Lithuania S. Joannes, adeo ut removeretur a so-
cietate censuerent. Contra ille patronum suae innocentiae
omnibus verbis adhibebat, sed nunquam feliciter. Nam de sepa-
rando illo a numero sociorum statim sententia praestituta
fuit, dicitur, qui illi ultimus esse debuit in societate. Propter opus
sua Domini vere purificata in semetipsum dicitur ille felicitas
sua Patri inculpata fuit nam cum ad orandum compararetur. Ob iniqua obre-
dere exciti omnes in genua prostrati fuerunt non subtrahentibus calumnia
traxit illam horam orationi. Patet in qua dum attentius dimittentibus rari
innocentiam Deo commendat, ad tribunal aeterni Judicis
evolavit, aeternum suae innocentiae in conspectu totius Curiae
Caelestis patronum actum. Hunc postmodum loci capedite
orationis, genibus in terra defixis mortuum repererunt Vil-
nae apud S. Casimirum.

Alfonus de Obando.

Revertit Nixerbergig ad Alfonum de Obando adolevens sa-
cietate ingressus in ea vivit 8 menses magna cum san-
ctitatis nota. Hic nullum opus quantumvis minimus eg-
ressus est absque optima intentione offerendo opus ad M.
S. Dei et M. V. apud autem precibus illa verba re-
citans membra te esse matrem.

S. Nicolaus Cyruski.

Vir plane apostolici spiritus et zeli, quem probavit in capti-
vitate Moschovitica, tunc cum Moschi caso Joanne Deme-
trio Principe Moschorum Polonos in captivitate habuerant.
in qua etiam S. Cyruski detentus fuit. Hic apud in ore,
die noctaque illa verba habuit Benedictus Deo. His in pro-
speris, his in adversis se solabat verbis. Totam vitam huius
Patris sanctissima fuit. Tandem me alingendo viceps sub
gubernatione Dector cum suscepit Poloniae phytum con-
sumptus est.

Amor vocationis

Amor Vocationis
S. Stanislaus Rozrazowski

Ulterius fuit Hieronymi Rozrazowski Episcopi Quivionis pater
mines sancti, qui et in novitiatu S. Stanislai tertia socius
Hic ad summam senectutem devenerat, atq; supra 90 annos
ceperat. Huius apud fuit peccatio Dni de sanctis in
Religione perseverantia. Cum requisitus fuisset quid se
fateretur ea oratione Respondit. Ignoscite D. N. P. novum
est esse apostata non solum se ipse, sed et illis verbis D. N. P.
vitem hac in societate futura, non vitem scripta. Hoc enim
genus apostasiae graviter deus offendit, qui societates regit et
gubernat, sine cuius nata nihil evenire potest.

Albertus Mehowski

S. Joannes Winiensis vir magne humilitatis atq; zeli, fre-
quentissimam conversationem habuit cum animabus in purga-
torio detentis. Hic cum Sorodavia habitaret, saepius habebat
colloquia cum anima Alberti Mehowski de sancti ante
compleverat annos, quae subsidia sibi offeri petiit, apernas
pati se acerbitate poenarum. Ad id quod ante obitum cogitatio-
nes de dimittenda societate suscipiet. Haec in parte D. N. P.
red. S. Stan. Rozrazowski adit S. Joannes sed a D. N. P. expecta-
to hoc loco. Si venerit ad S. V. Mehowski remittat illi ad
me. Facto dicto. Nam remissa Mehowski nocturno tempore ja-
nuam D. N. P. solita in societate pulsus attingit. D. N. P. cum
audisset et pulsus et ingressus introcunctis, territus reclama-
vit, faciam iudici sacra, sed quare, discedat. Fecit quidem
D. N. P. iudici sacra sed ipse per plures hebdomadas gra-
vissimo morbo vexatus est.

Raphael Polnywicki

Adolesceret ex Collegio Calipiensis ingressus societate, ad quod
Collegium post exactam probationem missus, dimissus petiit
et impetravit. Domum ad suos reversus, cum pro comitibus
ad oppidum dictum Sadecum ceteris litigantibus sedetaret,
triplici globo ictus, in capite, in pectore, et in inguine, ex
quibus

Desertorum
pene

ex quibus vulneribus moriens dixit: Tota vota societatis me
occidunt. In capite oblatione, in pectore paupertatis, in in-
guine castitatis quibus dictis expiravit.

Albertus Bonikowski

Dolendus casus P. Alberti Bonikowski fuit, qui rigua v.
potius nulla causa dimissionis apud Lambertingu^m visita-
tor^m cui impetraret in Sedelia Ecclesia cum cura animarum
acquirere, parvoq; interiecto tempore admissa societate,
cui in morbus incidisset, hic in viscera immergit clavium, ~~et~~
collum laqueo inferens obiit. Aliqui mania corrupta affirma-
runt. Deo quod sit factum novit.

Stanislaus Kornicki

Optima ac devotissime Dno Dorentis iurico filio Anri Kornicki
optima educatione secutus societati nomen dedit. In gena cum
paucos menses vixisset, accepto fructu de dote matris suae,
patris latus cui adiuncto locis reperit, in quibus liberiq; vi-
vens, primum animam ad obsequium Dni incensum deposuit, po-
stea ad ventem, atque cum illa remissa Lubo Cracovia libere
vivens cum equalibus patrimonium prodegit. Atque in Dodo-
viam abiit, ubi mentis nomen magnificentum multis illu-
sit contractum matris tam pecunia^m obligaverunt. Inde Cracia-
via venit et Dzialynski nomen sibi affinit, ac Mercator
se satis opulentu^m decipit, a quo plura quam 30 millia
accepta profudit. Mercator cum suam repereret pecunia^m,
Podaneu^m profectus est, ubi cum aurificis et mangones: a qui-
bus fraudulentis clenodia emungere volebat decipere vo-
luisse, accito pigromanta Dæmoni se devovere voluit, sed
demon cum obsequio suo exibat. Tandem in vincula con-
iectus Podicovic in Iudicis Tribunalis parali gladio itq;
interit. De hoc quicq; ago titulo impostorum.

Stanislaus

Stanislaus Droosulii vel Napiensii
 Infelicissime et hic nomen Societatis Novitii ejuravit Num Sr
 renissimo Casimiro ad Beresteckio cum perducillis bello oc-
 cupato, cum facie hominum consiliis unitis, de suscipienda
 Regia amplitudine nomen Stanislai Kostkae de Szttemberg
 usurpavit sibi, cuius machinationibus nisi matrem oc-
 curripet Petrus Gzyllicii Cracov. Episcopus, incendit hoc ingra-
 tus rogus extiteret Captus Cracoviae ductus, ibi iudicatus pa-
 lum adit Mareschalcus qui erat ante caupo, Camellaris
 qui paulo ante cepit Lectorem in quodam pago, in parte 112
 Obi De his titulis Impostoribus

Jeremias Krasicki.

Complicatus fuit Juventuti Sarsolaviciensis Collegi morum mo-
 destia et pietate cum Propositorum Injuria clavis egisset. Qua de
 causa dimissa? ignoratur secularis factus Propositum Caro-
 nicum egit Premislis Societati addictissimus vixit, quam et-
 ad praedia sua auerret Peribit dicto Hic dum se ad quietem
 in bonis suis deposuisset, sequenti die occisus inventus et ut
 fama prebet a suis Anno verbis

Joannes Woiutyński

Joannes Woiutyński Halericz Patre Schismatico natus cum
 Dublinensi in Collegio Schisma ejurasset, in Societate est
 adlectus, in qua ob apertis certis cum magno edificacione ex-
 pedivit. Post auditam Philosophiam ad docendam Prammaticam
 admotus, aliores exumpuit spiritus, et licentiosus a pueris e-
 mungens ea, quae ad fortiores potius faciebant, acius se di-
 iciebat superioribus ac licentias arrogantis apertis, missi-
 one a Societate impetravit Qua obtenta Cracovia abiit, ibi
 Juris notitiam acquisivit, ac nescio cui muliercule adhaerit
 cum qua paucis annis vivens in summa paupertate et
 egestate mortuus est Studii autem nullatenus potuit, ut
 Societatis homini conscientiam suam aperiret, aperens se
 magno pudore affici ob desertam Societatem

L. Martini

S. Martinus Puttierz

S. Martinus Puttierz qui ob id, quod zelotissime defendisset honorem B. V. M. ab Haereticis comprehensus, atque in carcerem intratus, in quo permulta gravia perpessus obdormivit in Domino. Hunc videt in Caelo S. Theresia positum ante B. V. quae illi gratias agit quod se suumque honorem defendisset. Eusebii Nurembergig Lib. 2. de Adoratione Cap. 14. Eadem Eusebii affirmat visam ab eodem S. Puttierz B. V. quae sub pallio suo habuit omnes Sacerdotum Religiosos. De eodem S. Martinae idem Eusebii eodem Lib. de amore erga B. V. refert, quod apud eam memoriam habuisset B. V. ante ostium triclinii praesens fuit imago sacratissime Matris, quam quotidie adibat, ac illi devote contemplationi semper horam impendebat corpore crebro, tanquam dulcedine contemplationis impellere, ut aliquando ad terram decideret, operaque fact, ut a terra levaretur, semianimis illo tantum labia movente, et manibus gestus faciente sua in se similis fuit Carolo filio S. Brigittae.

S. Joannes Traversus

Nurembergig testis Lib. de amore erga B. V. quod S. Joannes Traversus id consuetudinis habuerit. Vicinam Templi aditum Seminarium adire solebat, atque illud vertere novo et inusitato modo. Nam non aqua templum illud resperserat, sed oculis ubertim profluentibus lacrymis, tanta ubertate ut Templum illi adspargendo sufficientissime fuissent. Ad reverendum autem non requirebat scopos, virgultus conjictos, sed proprio ore usus est, ut id officium gerere praestaret. Cum autem mandato Superiorum admotus fuisset ad quoddam gubernandum Seminarium Societatis curae commissum, suscepit quidem curam eius inventatis, sed singulis noctibus lectus dormientium obibat ad unius cuius locum praecens ne quisquam eorum adolentium illo die Deum et B. V. offenderet.

S. Didacus

Devotio erga
B. V. M.

39

94 vide
pag. 26

De Didaco Martino

Teste Nurembergio Lib. de amore erga B. V. Cap. 10. De Didaco
et Martino cum habebat in sacratissima Virgine affre-
ctus ut eo meritis suadet singulis gratia B. V. a terra in
sublime levari, ut tanto plenius fruere abundanti-
ssima voluptate angelicorum concertu, quorum voluptatibus recreatus,
plerumque in hac crumpebat verba Utinam unquam ego vitis posside-
ream hominum omnium, ut eadem obsequio Dei matris
impendam. Utinam habeam voluntates affectusque omnes San-
ctorum et sanctarum omnium, qui in caelis sunt, amorem san-
ctissimi virginis perfectissimo ardentissimo ac infatigabili
eorumdem amore cupio certum ipsam diligere charitate illa
flagrantissima qua S. Michael, Gabriel, Raphael, Seraphini reli-
quique Beati Spiritus eam diligunt. Cum Virgine autem glorios-
sissima sic agebat. O beatus illius virgo benedicta, qui te
amore hoc perfectissimo amat infinite gaudio Virgo san-
ctissima quod Seraphini et ceteri omnes Spiritus tota te eter-
nitate amant amore absolutissimo et ardentissimo, sup-
plex ab illis peto, ut meam quoque vicem id faciant

De Agapitus Dabrowski

Maior quidem est longae origine ac corpore satis exili atque
gracili ita, ut praeter pellem et ossa vix corpus habere
putaretur. Attamen in tam debili et exhausto corpore cum
visisset, plurimos eorum gravissimos labores sustinuit nam
praeterquam quod cursum triennialis Theologia ter repetitum,
praeter 12 annos in quibus Concionibus Lublini faciendis
adnotus, eas summo cum fructu hominum faciebat, in
lucri habens hanticonom conversione. miracula naturae
ab aliquibus diebus si quidem cum tam delicate comple-
xionis et tam subtilis corporis suadet, Templi Lublinen-
siv vastitate voce implebat, quae plene argentearum corti-
tus fuerat adro. Semper ille letus, semper hilaris, nunquam
tristis vius est, licet maximis afflictionibus vallatus suisset
quis sapit

35^u
quas sapie patiebatur iure ne an iniuria? eternus deus
indicabit. Postem Cracoviae fugiens, Stanigovis apud Lan-
ctimoniales infirmitate praeventus occubuit. In qua ead
illi litera regendi Collegii Leopoliensis ab et R. P. Claudio
vitellesco Generali allata fuisset, ut erat uicundissimi
adpectu, subridens dixit: Siro mihi regendi potestas ad-
fertur, cum regnadi cum Christo facultas concedit.

S. Sigismundus Obicius

Defunctus Rectorate Dublinensi cum Ducoronia profecto
fuisse ad R. P. et Rndm Paulo Wotulski Ducoronia: Epis-
copo, plane sub tempus meridiei vidit apertum exanem
supra fenestram cubiculi sui consedisse quae mox facta
facto cellas illig nectare dulcissimo impleverunt. Inter-
rim non apprehendente Patre Divinum illud opus, nocte
magnus strepitu caoni, qui cum per aliquot noctes sibi
succeedentes continuari, Pater scire volens quidnam esset
illud quod strepitum faceret, dum interdum argillum de thulo
removet reperit a gliribus instatam farinam; regue et ordi-
ne Episcopo relato, auctor fuit fundamenta ponendi Collegio
Ducoronia, quod multa papuura a gliribus schismaticorum
pradicabat. Optimo Pater post plurimos toleratos labor-
es Cracovia Stanigovis missus fuisse, ut monialibus vi-
sualibus serviret sancto fine vitam ibidem terminare
vit

S. Laurentius Bartilius

Singularis perfectionis homo cum totum se vere et integre Fraternali
Divino amori tradidisset, perfectum in Deum amorem fra-
terna dilectione testatus, accidit sicut scriptor illig vitae
testatus; cum ad gubernationem cuiusdam Collegii in Lithua-
nia admotus fuisset, cumque de cibis fratribus opponendis
sermonem habuisset, obsonator forina quandam cernens jam
ingrati odoris ei commendabat verum cum S. Laurentii com-
mendant, obsonator dexteritate ingenii commendans, di-
xit pope se id facere, ut condimenta avertent illud
odorem Tum Pater: abijt vero Charissime ut servus Dei
appman

98

apponant, putrida et sorda ego nulla ratione poteram
fraternam charitatem putidus et putidus ~~hominum~~.

Joannes Wielewicz

Pater Joannes Wielewicz plene sanctitatis homo, tum in
tota encyclopaedia virtutum, tum in charitate fraterna tu-
enda. Propositus demum S. Barbara Cracoviae renuntiatus
Pater illos iam effectus et laboribus exhaustus summa charita-
te fovit adiciendo neminiquam saluacionem potam Stoma-
chosig ut tulit quidam lingvosq atq ad Provinciale illud
detulit dicens duodecim vasa vini exhausta intra curri-
culum anni, unde prosecutione Patris arguebat. De audita
Provinciale Pater Wielewicz aggerebatur indigne se habere
eam prosecutione. Tum accusatus Pater inquit Q. P. Provincia-
lis, qui sem ad ultiam detulit, grave mendacia commi-
sit, namq non 12 vasa consumpta sunt sed 15. Nulli tam-
en datum ad superfluitatem, sed ad necessitate tantum.
Unde nemine pigritie accusa in suscipiendis laboribus quia
prompte necessaria danti promptissimos se exhibuerunt
ad percrendos labores. Huic dicto boni Patris. addo quod
ipse semper exemplo proluxit ad omnes labores, maxime
tamen ad excipiendos confessiones pauperum.

Alterum caritatis actum refero. Sub tempus belli Turci-
ci sub amano Imperatore Turcarum Annus 3tia Probatio-
nis Jaroslavia expediri non potuit ob proclia ob incur-
sione militum vastata. quare ad Provincialium Cracoviensem 3tia
Probatio translata viximq duodecim in illo loco satis ex-
ta. vidit bonus Pater nostram (quia annueneratq decideret
eam fuit) miseriam, et cum S. Argenti Provinciali
cogit ne amplius detineremur interea S. Argenti homo sanc-
ty deposita Provincialium cum renunciant S. Georgio Ty-
szliewicz in Provinciale, dixit se imponere sine Probatio-
ni 3tia quod dixit ea optima informatione S. Wielewicz
Verum ad S. Tyszliewicz Religiose disciplina amantissi-
mus contra

contra steterit sanctus ille Pater Domum Probationis,
 ubi curam concedens dixit: Patres gratia Probationis
 cras Deo dante collectiones incipiant octiduanas illi-
 mam meditationem faciant de tribus Regibus supra
 illa verba: Per aliam viam reversi sunt in regionem
 suam. Isti Patres habuerunt gratiam probationem non ex-
 tenui sed intensiore. Hoc totum charitati bene Patris
 adscripsimus, a quo ultima die tractati discepimus ad
 Collegia pedestri itinere. Deus charitatem illius coronet

P. Nicolaus Lancicus

vide pag. 11.

Cum iam virtutum speculum P. Nicotag fuit ut scripta est
 stant. Hic cum Calipso ageret Rector, advertit incuriam pra-
 fecti vestium non bene provisam fuisse cuiusdam Patri senioris
 confecto tunc in pileo quod increpidis charitatem in ea parte
 desiderari cerneret. Quare Patri ad cubiculum accessit, et
 sibi datum pileum ut pote optimum, pro illius commutat. Tu
 leat, novas quas attulerat illi vestitionis, apportat, cum ut indu-
 at veteribus depositis, compellit, factumque ut celet, imperat. Ap-
 pens et illud quod. cum tempus commutandum vestium venie-
 bat pro consuetudine Societatis, ceteris omnibus de prestan-
 tioris panne dari faciebat, sibi vero de deteriore. Ut autem lab-
 ditus commendatissimum faceret vota pauperatis, frequenter
 eos alloquebatur, condempnantes investigabat, sua etiam, quae
 sibi ad usum concepta fuerant libente et cum omni chari-
 tate largiebat. P. Hermolaus Duchovskii

Multa cum in hoc Patre intuerent. Primum enim humi-
 litatem et contemptum sui. Siquidem adeo se et sua contemnebat. Humilitas
 ut opus fuisse diligenter curae circum ipsum, ut bona ves-
 ita et pileum crepidas aperuerat. si quid illi supererit
 temperis a convestis occupationibus, culinam ingrediebat,
 et coquus in coquendo iurabat, gauderebatque aera vocari.

Quod si aliquis

Quod si aliquando reprehendebat in aliquibus, magna cum
humilitate reprehensione acciebat, licet fuisset tam eximi-
ingensi ut sibi participet facundia sua patrocinari. Curio-
siores duo, quibus disciplina hinc Probationis molestior
fuit conversationem cum Principibus viris incidentes et
immolari adhuc se illi praesentem cupientes illum apud de-
periores tradiderunt. Multa bonus Pater summa cum
humilitate portabat, Deo se commendans qui utroque in or-
dinem Societatis alio post biennium expunxit.

Zelus

Notari in illo zelum singularem hunc per annos 13 in
vero loco scilicet Jaroslaviensi, in templo nostro, singulari
cum fractu concionatus est, nemine substituto requisito,
nisi in infirmitate, v. ad aliqui iter instituebat.

Charitas

Charitas singularis fuit. Nemo unquam de illo questus est
Doctorem cum agit, plus charissimi Fratris quam Rectoris pars
tas sustinuit. De omnibus optime mereri proprium sibi dice-
bat si quando apud se aliquem accusari accidebat ma-
gna cum charitate accusatum excusabat. Et cum patrocinia
inculpatis prestabat, tamen vigorem discipline integre ser-
vabat. Mortuus est die sacro, Joanni Chrysostomo cum sacro
peracto carpentibus conscendisset ex Vothynia Jaroslaviam re-
diens, cuius animae favat optimo. Dura dementia, rigide illi
viscera clementiae suis aperiebat, et eos potissimum apud
Superiores educebat, qui modestia memores, rebus suis pa-
trocinari non poterant.

P. Georgius Tyzshkiewicz

Studium perfe-
ctionis

Tantum profecerat in studio perfectionis ut plane Apa-
thes esse videtur. Discipline Religiosae tenacissimus propu-
gnator fuit, ad quam amplectendam non tentis exemplis
prelucit, verum et in communibus conferentiis hortabatur fur-
it, librumque de perfectione scripsit. Particularitatem omni-
um capitulorum hinc fecit. Si qua illi offererentur ut
Provinciale, ea repudiabat. Si quando opus erat, ut ali-
quem reprehenderet, gravissima illi reprehensio fuit.

Credite mihi

Credite mihi, mihi credite qd nihil ad rem fecistis Mon-
 tus e Cracovia post plurimos toleratos labores in Con-
 gregatione Cracoviensi Indoluerat Provincia tanto ho-
 mine et tam inopinati amissa, quem nemo conquam
 iratum vidit, etia in gravissimis occasionibz et quo
 si quispiam petebat aliqua extraordinaria dicebat. Cre-
 dite mihi iota e phantasia atq sic supilitates ca-
 stigabat

P. Martinus Smiglecius

Summa perfectionis exemplum. Sic contempto saeviore P. J. Jan.
 Lameyali Cancell. Regni qui cum propriis sumptibz iussit in
 Studiis, Roma Societati nomen dedit. et necdu finitio studi-
 is, necdu sacerdos creatq, legende Philosophiae admoty e S. Ignacii feliciter
 bienniu audite Theologiae Professor. Thesia renuntiata, cum
 ma cum laude illam legit, magnis habitis cum Haereticis di-
 sputationibz Vlna, scilicet cum Volare Principe Anabaptis-
 tano. Multos postmodu adversu Anabaptistas libros scripsit
 adeoq illis onerosiq fait, ut de eo interficiendo consilia ha-
 berent Quodam die dum more consueto libris incumbit
 supervenit Custes porte Collegii affirmans eum vocari ad
 partem a quodam nobili proripuit se P. Martinus ita
 tamen ut priusquam catulipes pedem e cubilla, in
 genua provolubz ante imaginem S. v. oraret Venit accitus ad
 partem, extra quam reperit Nobilem plenum rabia, et Haereticu ^{Servato a nece}
 ficu spirantem minus, quo cum inireiq doli P. Martinus lo-
 quens, ita hominem emollivit ut suum crimen fatore estem
 dens se comparatu ad eiq effundendu sanguine submissum
 ab Haereticis. Divina tamen adspirante gratia ita se emol-
 lita affirmabat, ut statim haereticu curaverit. Multo hic
 Cong. Pater exegit annos summa cu edificacione, nature
 enim erat formata ad omnia summa Erat gracilis et Compositio ^{ca-}
 procrea stature, non invenusta faciei vocis amena, ^{tenior}
 vultus hilaris, ad omnia Religiosi leni compassivissim.

In disputacionibus

In disputationibus Philosophicis alioquin ferocem moderatus, ipse nullum affectum prae in publicam partem, unde iuvenes spectantes illig modestiam suis affectibus illig ample frenes indicabant. Otio nullum locum dedit spiritualibus colloquiis iuvenes ad pietatem inflammabat. Tandem plenus decum cum fuisset, Deo placita fuit anima ipsius, quam cum eximio pietatis Creati reddidit Calipui.

P. Sigismundus Brodowski

Eximia devotionis atq; singularis modestia Religiosum egit, qui complures annos in Collegio Calipui curavit directori conscientiorum agens satis praecclare. Familiare illi fuit in conferentiis spiritualibus remittere ad primum illud diductum Personam, quem pone nunquam de manibus deposuit. Iucundam illi evenit illud. Paspas Starewiski Rhetoricam Calipui profitemis ad audiendam Theologiam aspirabat, in quibus desideriis positus frequenter adibat P. Pramislav Rudnicki, in quibus an futuro anno admoventis esset audienda Theologia. hunc a se P. Rudnicki repellere volens, liquefacto alumine in scheda scripsit haec verba: Prze cie zatrzyma Starba Szabusowa Proe do czego widziemy nie dojrzała glowa. Quoniam scripti alumine verius non apparerant, ignem adferri prospicit, supra quem apposita charta versus illos indicavit. Hic primum obstupuit Starewiski, tum syndexi urgente ad spirituales Patrem recurrit, se accusans quod incantationibus usus fuisset. Nilulit bene P. Brodowski rem veram existimans. Tandem ad P. Rudnicki ad confessionem faciendam venisset, aggreditur illum P. Sigismundus in quibus cum graviter oneratum habere conscientiam propter incantationes. Post multa utro utroq; agitata colloquia rem P. Rudnicki aperuit, et inanis suspiciones detexit. Visit hic P. Sigismundus magna cum omnium edificatione, celebratq; ab

omnibus

Iucunda res

ab omnibg. Mortuus est Calixtus eo die, quo triumphus institutus
est de Canonisatione S. Ignatii et Loyoli, quo die meritis
suis se multo ante praedixit

P. Joannes Wachabius

Leopoldia dicta a Leopoldensi Civitate in qua natus est. Hic sum-
mae conjunctionis cum Deo fuit, et christianam virtutum
speculam a Stanislo Karnkowski Archiepiscopo Gnesni appella-
to frequentissime. Hinc in suo Collegio voluit cum habe-
re Rectorem copuloribg. annis eximig Ecclesiasticis affectu leni
in Deum obrepibat Auditorem in concionibg. Hic cum in
Templo nostro Calixti praeserat Stanislo Karnkowski, tem-
perum saevique ridore infecto, sanctam animam Deo red-
didit, multis exhibitis sanctitatis testimoniis

P. Martinus Laszcz

Cum Lublini in praesentia Judicii Tribunalis ad populum verba
faceret, aderant inter Auditores Gnesni viri D. Laszcz
tres, quibg. apprime placuit concio; hinc cum ex templo dis-
scerpissent, mittunt famulum petentes, ut sibi pro prandio Concionatorum
mitteret o Rectore Concionator. Missus cum accubisset mense,
et omnes summe depredicarent Concionem D. Valerianus
Laszcz praebens illi poculum, cum favata precaret. Deo
gratias agit qd de gente sua talem Concionatorem ha-
berent. Ad hoc ille submissis actis gratias respondit se
indignum ea familia praesertim cum homo plebeus esset de
oppido Laszko. Hic omnes tres Fratres asurgentes disce-
runt. At nos tres te quartum in fratrem accisimus; finis
fug comio ad Tribunaliticos Judices venerunt, atq; in actis
publicis cum in familiam cooptarunt. Quam vero caeli et
generosi fuisse animi in rebg. gerendis, illud nimis faci-
testas Martini Torunensis audacioris facti seditione in
Republica excitata roversus Sigismundus IIIus a Darchero-
nensi Capiteano Lebedovio, ad Collegium Torunense ve-
nerunt, atq; accito Rectore Zacharia Lott auctoritate Ma-
gistratus

Magistratus imperant, ut omnino desertis sedibus Collegii,
 Civitate excedant, nisi per appentores qui praesto erant
 pelli velent. Tenuit ea legatio Dectorem, qui audiebat
 P. Martinus tanquam subdito pererat crim. Concionatorum iam
 res inclinata erat ea mandato Dectoris, ut se soli ad iter
 compararent, agitabatur negotium hoc in tridinio. Quare
 P. Martinus locum occupans Dectoris nuntios compellat. Qui
 vos qui cum appentibus legationem, et cuius nomine? Scis
 tota nos non esse subiectos Magistratu Torunensi, nec
 jus habere magistratu ut no loco dimoveat. Quare re
 nuntiate Magistratu me adeo acriter defendere locum
 et habitationem nostram, quam ab Episcopi et Serenissimi
 Rege accepimus ut prius opus sit effundere et sangui-
 nem et vitam meam, quam ad linampedem protrudere.
 Generosa vox percutit hostes, quae deficiebat Roth, des-
 sectur et ipse a societate. Multa tamen opting. Pa-
 ter papy est a superioribus una cum, P. Davidi, qui
 effecerat ut prius Polong Provincialis renantiaret. P.
 Petrus Fabricius. Multos interim scripsit libellos adversus
 Haereticos, ac demum ad ageret Dectoris officio Calipii felici-
 tate vitam finivit cuius gubernatione in hunc deum com-
 mendant charitatis uempla.

P. Adrianus Junga

P. Adrianus erat summae devotionis et pietatis nec non
 innocentiae vitae praedera exempla, quae omnia et singula com-
 mendabant illig et ingenii vigorem et doctrinam. Toto vi-
 ta decursa impecilla usus est valetudine nulli in officio
 a superioribus inuncto defuit. Infirmo corpore libros nativo
 sermone scribebat, quos sub nomine Sancti Romboldi
 Archiepiscopi Snaem. edere solitus quod faciebat, ut se sub-
 ducent placui vanae gloriae mortuus est Calipii tunc cum
 verecundia urgente melliciani ciberanti rupturae adhuc
 detrectaverat. P. Albertus Teobaldus

Multo tempore in Collegio Torunensi manet re co

Tempore

Generosus animus

Junga vanae gloriae
 verecundia

tempore quo coloniam a Collegio Viennensi in Poloniam deduxit. Hic multis annis humaniores in Collegio Viennensi tractavit plurimorum Discipulorum Praeceptor quos inter unum praestantissimum habuit D. Marcellus Korka cuius scripta atq; exercitationes in magnis thesauris aerebat, quib; de illo frequenter profitebatur, qd cum in inferioribus Scholis minus literarum capax appareret, in Rhetorica primum ostendit ingenii sui sublimem vigorem In senectute iam collapsis viribus multarum virtutum specimen exhibuit unde pro sancto habitus et tractatus est, quem quidem honorabilitati ab externis exhibitam cum pietas et angere succubos. Humilitas Mortuus est magna cum opinione sanctitatis.

Jacobus Bagravius

Anglus erat, socii Martini Ledmendi Campiani crepti mortua Rege Stephano Bathoneo datus literis ad Elisabetham Regine Anglia immopissimam helleuorem Christiani sanguinis. Hic ex Anglia veniens primus Romanam ingressus, satis accurate profertur Mathematicam, tandem Celestium um missa eandem artem multis annis profectus est. In hoc Patre illud dignum admiratione effuluit qd quamvis per aequalem carnificinam convulsa membra habuisset, lingua Poloniae ignoratib; laboraret, tamen Polonicas Conciones faciebat ea contentione: scribebat in diversis chartis concionem latino idiomate, tandem distinctas illas chartas diversis Scholasticis tradebat, petens ut latinam in Polonicum idiomata commutarent. Tum ex collectis scholasticis concionem faciebat, cum quo ibat ex Collegio Caligianensi usq; ad ultimum suburbii finem, ubi erat Templum S. Trinitatis ad Aenodochia, ibiq; velutis predicabat verbum Dei, a quo nullo viarum incommodo avocari poterat. In concionibus accipiendis p. quamdiu illi integer auditq; in suo vigore permaneret, fuit accuratissimus, neminiq; cedebat in suscipiendo labore. Aspiciens in oratione

Felix Anima
rum

Inquisitum conde
nas

in oratione quam fletu genibus absoluebat. Tyrannicam
 illam feminam Elisabetham Regina Angliæ nunquam alie
 ter nuncupabat, nisi benefactricem suam. Miræ tñ facti
 fuit ingenii. Erat catellus in Collegi eductus, ad carnis apen=
 das, huc nescio quo caso progeret pedem. Optimus Senex ed=
 legit catellum, et enire illi alligato coniacu cervicat suppo=
 suit, fovitq tamdiu quādiu revaleret, nunqm illud alle=
 quens nisi duale. Accidit ut quādam die relaxationi anime,
 rā concepsa ad Suburbanū hortū animi ergo scriperet cir=
 cundatq ergo coronā Religioſæ civitatis, ad inter loquan=
 dū venerendū Senex cantilante philomela laudaret, qui
 pia juvenis arguitor Patrem veng apistens philomela ve=
 ce per instrumentū gramini efformare contendens beni=
 Patri conspectū stitit, simulq inquisivit audivissete phi=
 lomela cantante. tam grandevq Senex subridens ait =
 Inapte audiri philomela priusqm tu natus fuisset. Mira
 patientia huius Patri fuit quā dux ad omnia perferenda ex=
 citatissimū fuit. Mortuū est Calipri maxima cū pietate et
 edificatone omniu. Ego mihi gratuler quod videpe et
 servissim tam sancto seni.

amanitas inge.
nii

B. Mathias Bricelli

Maior Potens, in quo certabat summa Religio cum in=
 gri dextertate ingenii quā n̄ ad ostentationē sed ad dile=
 ctionē Dei forebam, ita ut nihil Homachosq forebat
 quā si aliqua videbat Divina monita non capiente. Lubini
 quodam opportunitate misq ad milites, qui in bona Collegi
 involabant, operam suā satis pie et erudite navavit multis
 allatis Theologicis rationibz, multis adductis et exhibitis sen=
 tis Patribz, quorum volumina legenda exhibuit. Patienter
 audiebant loquentē satis proluxa milites, sed posteaqm
 fingsset sermone, gratias egerunt pro concione, petitione ad=
 lecta, ut sibi de bonis daret panis, adventu qd et xty idō
 praestitisset suis auditoribz, qui illū audiebant faciente

ad militibz di=
ceptao

verba de

verba de Regno Dei. Quibus auditis bene Pater quod dolentissime
 me tulit, quod incidisset in eos, qui non sapiebant ea, quae Dei
 erant. Hanc Deo in apudius Crucibus habere voluit tam aduocatum. In apudius Crucibus
 se valetudinis quod patientibus ratione apudius fluxus sanguinis
 sicut quae res illi morte attulisset quam ratione gubernationis, in
 qua aliquibus zelus illis exornare videbatur. Cum autem ipse in
 multis occasionibus patientiae acquiescente animo susceperat, alios
 si vexari vidit sane dolenter ferobat. Ne scio quae causa im-
 pulerat eum temporis Provinciale, ut me Podgoralia satis im-
 portuno et inique tempore rationibus forte non bene super-
 pulatis ad finem Lithuania amandaret. Pater cum dispo-
 sitione mihi fuisse amaram. Verum cum Deo aliter dispositio-
 nem cor Visitationis R. P. Fabricii Bonfi movit etiam animam R. P.
 Provincialis longe a R. P. visitationis sicut visitatio enim fuit in Prussia,
 commemoratio R. P. Provinciales in Rupia presentia commemoratio,
 ut simul ambo ad me in diversis locis scripserint, currum-
 que miserint, ut ad occupandum Toruensem Rectoratum accederem.
 Socium R. P. Provincialis egit tunc R. P. Budicli, qui literas
 ad me scribens orcus est res ab illis verbis S. Job. Cum
 te consumpta putaveris, eris ut Decifer. Semper ille in alio
 clemens, in se inimiciorum fuit. Mortuus est magno crumpen-
 te sanguinis fluxu de hanc ore, qui non prius videri
 potuit, quod bonum Pater ex hac vita sarcinaret.

P. Albertus Czerniakowski

Multorum annorum Pater in multis et magnis Collegiis, quibus
 exactis senectute portus se fecit tribulationum tam
 ex morbo provenientium, quae ex defectu necessitatis occurrentium
 fati urgentibus, et vita migravit Polonia. Post decessum illius
 accidit quendam Canonem incidere in magnas maronis angu-
 stias, ob iniurias criminationes contra Episcopum contra cum de-
 positus. Unde cum rem Deo commendaret frequenter quadam
 die ante ortum solis sicut fuit id circa festum S. Joannis expostulans. Visio quaedam
 quem statum sui negotii diceret ardenti orans et Deo se com-
 mendantem

commendans, precatus est a Deo, ut populus scire per quosdam Patro-
nos gratiam sibi conciliaret apud clementissimam ipsius maiestatem,
in quo seruos posito obrepit somnus. Demicanti sole or-
te apparuerunt S. Nicolay, Gruski et S. Alberty Czerniakowski
dicentes Dno Dno Plebano nos duo pollicemur tibi coram Dno
Maiestate subsidia oratione nostrara. Dio te commenda, lib-
berabere ex tuis angustiis. Rem eventus probavit

S. Antonius Corduba

Inter sui temporis concionatores facete princeps; quippe in
contionibus habendis co ordine amoris Dei abripiebat, ut plane in
flammate rogam abire videret. Concipiebat autem hunc arda-
rem ex oratione, quam semp faciebat ferventissimam an-
te sacratissimum Dni Corpus. Hoc affirmavit de illo Buzan-
manlig scribens ad Generales. Vide etiam hystoria Societatis
Part 3. L. 3. n. 178 Engelgravi. Dna 2. part. Int.

S. Bernardus Colnagus

Summae perfectionis, virtutis et devotionis Religiosus. Hic
devotissimus fuit ad B. V. a qua si quid petebat, hac oratione
utobatur. Mea celsissima facies hoc et illud quod a te efflagito. Habe-
bat enim imaginem B. V. subfuscam. Habuit et imaginem sculptam
S. Antonii ad quam summe ferventes effundebat orationes in proximis
Familiaritas cum
sanctis
re necessitatibus. Quodsi petita non assequeretur, ingruente pluvia, ima-
gine contra fenestram pendebat, inquit: es. Antoni non es elemens,
afflictis subvenire recusas ego etiam te cum crudeliter agam.
Quodsi assequeretur, quod petebat, lectum pulchre sternebat, atq;
imaginem in illo colloabat et felicem noctem S. Antonii precabatur,
ipse vero in nuda terra quiescebat. Ad contiones frequenter
faciendas accedebat, in quibus dulcissimo amore Dni abrep-
tibus adinter carbonis caaderebat, atq; in suavissimas cantus resolve-
bat. Unde opus erat, ut cum illo cantu ad cubiculum ex suggesto
deferretur, in quo per complures horas vereretur in Sicilia

S. Simon Wysocki

Ex Canonico Lepoleensi, Societatis homo formatus, honores Ec-
clesiasticos, etiam Episcopatus Cameracensem Religione pauper

tati postposuit

postposuit Romae Societate ingressus, ingentes progressus in
 Studio perfectionis fecit. Profundissima humilitatis amula-
 tor studiosissimus. Concionatorem Calisii ad ageret, satis videtur sui stren-
 molesta tentatio illi invasit amissi Episcopatus. Quare Le-
 ctionem aperuit petens, ut publica reprehensione occu-
 reret sua molestia. Fecit Rector, quod petiit, atq; peniten-
 tia legi fecit ut ad parvam mensam cibum sumeret char-
 tacea Infula conectata, audiretq; reprehensionem publicam to-
 to tempore mensae. Certe admiranda fuit huius sancti serena
 patientia, siquidem tunc sexagenarius fuit. Concionator
 erat ferentissimus, in quibus concionibus non plausum qua-
 rebat, sed Altum et lacrum animandum, saepiusq; in ubera lacry-
 mas resolvebat, quibus accidentis ad penitentiam hortabatur.
 Huic licuit post 50. annos exactor sacerdotii, primicias ha-
 bere. Odogenario maior obiit, egregiis virtutibus illustris.

S. Benedictus Herbcatus

Poterat hic Peter nuncupari norma virtutis, qui multis praec-
 dare gessit, multas de sanctis honoribus aetatem contrivit in
 predicatione Evangelii et directione Collegiorum. Tandem Sa-
 rolarie Concionatoris fungens officio, felici fine vitam fin-
 niens, beatitudinis sedem ut opinamur, attingit. Atq; cum opi-
 nionem tuncam dicit me gravissimorum Patrum auctori-
 tas, qui post aliquot annos cum ingressi fuissent sex-
 pulchrum, in quo opa ipsius quiescebant, claudapilla
 reserata viderent stellis scintillans totam cadaver, sed
 imprudentiam incircumspectio cum aliorum opibus, quos etiam
 opa commiscuit. S. Christophorus Chrystovus

Plene Apostolici spiritus fuerat. Nam scholasticus adhuc
 ad Thesie auditor esset Romanie, publice in foro ad pu-
 blicam columnam rudimenta fidei magno zelo rudibus praec-
 dicans, artificum animas ad Dei amorem et cultum S. Vaccen-
 dit. ex quibus postmodum contubernium artificum in Collegio cre-
 citavit. quod sane Seminarium Religiosorum fuit sacerdos exatq;
 totam

totum se zelo animorum impendit, quorum salutem quaerendo Praudenti Superiori agens, peste afflatis dum ausilium apparet eadem correptis mortuus est. Huius zelum Summe suscepit, & rexit. Rex Sigismundus 3us magnamq; summam pro decem signis distribuendis inter gentes illi subministravit.

P. Joannes Korzevski

Vir admiranda gratia, qui trium veterum Professus, cuiusque officia gessit. Nam Concionatorem pluribus annis egit Rectorum, Provincialis socius, Lublinerum Rectoris munus obiit, non modo ad caetera laude, verum etiam commendo. Ipse Templum Lublinense ne ruinam pateret, columnis firmavit. Ipse cupros tenuit, Ipse bona a vicinis emundavit maxime in Lato. 1577. Ipse potentatem quae habens Lublinenses Cives in officio continebat. Nobilitatem auctoritate precebat Tribunalia subiecta sibi affecta habuit, imo Senatores, imo ipsum Sigismundum Regem. Memoria illius digna prope aeternitate Illo regente Collegium Lublinense prima hora post mediam noctem cubiculum ipsius ingressus est Pater ille, qui post exactum Rectoratum Leopoli, privatim Lublini mortuus est Venit autem ferens in manu coniacum saccum plenum rebus piis, atq; gemeris eas res ex sacco in terram projecit, ac terra oblituit saccum et dispersit. Tum P. Korzevski exatibus igne rebus lustratis, condidit illum Patrem pati penas purgatorii ob eas res, quas forte sine facultate conquisierat.

P. Thomas Kaszewski

Magni et acris ingenii, sed plane nullius iudicii. Hic in Lithavana Provincia societate ingressus e, quae Provincia nausoans, in Polonia venit. Sed et in Polonia tadium mendandi concepit. Quorsuq; in Lithvaniam migravit. Vilnae athenae Theologiae adnotus, in medio cursu in Polonia venit,

atq; cursum

49

atq; cursum captu continuavit, deinceps in Lithuaniam migra-
vit, ubiq; spargens quondam ingenii sui excellentiam contonni-
catoriq; vitue legendae Rhetoricae, hoc munere contentus n̄ fuit.
Atmot; Piacenti Cathedrae, eam deiecit, licet ipse potiq; despi-
ciende se fecisset, quod saepe dissolutus pro concionibus dicebat.
In numerum Professoru adeptus, n̄ multu quievit, dimitti
a Societate petuit asserens se neq; habuisse animum ma-
nendi in Societate. Frivolum cum exploram ratione vidiq;
set clam se subdidit. Captus et honesti habitus iterato fugit
Punq; captus vinculo et carcere coercitus, utroq; effracto fu-
git, atq; in patrocinium Cancellarii Grolimelli se dedit. Sed
parum securum se videns, Romam exiit, ubi non a
Religione, sed ab obediencia separtus curionem egit, atq; An-
no 1655 die Nativitatis Dni antequam caeca accubisset
a propriis Coniungente per fenestram triplici globo scitq;
ex ferrea fistula, occubuit, triam viderum reus. Post
mortem idigne tractatus ac domo eiectus ultra sepimentum
aediam protractus multum dieq; exanimis iacens Divina
animadversionis ab contemptam Religionem exemplum
dedit. sibi miserabile.

P. Thomas Stanislaus

Rei aconomicae, iurisq; tam terrestris tam civilis peritissimus. Cui
multu debet Collegium Dublinense ratione limitu spectantiu
Ulsteru. Rationes enim limites et Dodonienues ipse in-
spexit, et nobilitatem ferocientem conspicuit satis pacificis mo-
dis. Converterat nobilitas ad nostras sylvas veluti ad pro-
prias excurrere, atq; arbores pro abitu succidere, magno da-
mno Collegii, Audacior ceteris hac in parte, fuit Invecurbi
Veteranq; miles, qui cum pro consuetudinis abusu in syl-
vas venisset, atq; plaustra atq; bombas non lignis oneravisset,
a nostris subditis a P. Stanislae subornatis comprehensus, et
iuxta leges Palatinaty ligatus, et arborib; impositus est. Veterana
animositate

animositate volebat se defendere, sed rustica manus prevaluit
adversus obriter. Comprehensus se videns ligatusq; per
tuit a rusticis ne per medium oppidi ligatus vheret, sed
impellita rusticitas, et per forum vinctus deduxit, et ad Au-
lam Podovicensem statuit. Hic P. Stanislaus quasi ignorans
rem se attonitum simulans exclamat. Quid facitis Rus-
sici? manus in nobilem iniicere ausi estis? pro facinus!
luctis paros et quidem omnino gravissimas Mice Dni
Guszevski doleo te in eam devenisse rusticorum in urbanis
tatis, queso ut prandii mei particeps sis. Hic Guszevski
ad querelas proclit, Pater aucte ad comminationem vocat
factorum ut de subditis paros sumat. Factor ipsa esse
quie, atq; subditos largioni cibo et potu excipit Guszevski
existimante qd dirissime tractarent. Hinc iam sylvas nostras
quictem habere ceperunt. alia multa bona divinis in Colle-
giis Petiti Romania nonagenario maior obiit

P. Andreas Karvili

Et hic nonagenario senior ex hac vita decipit, in societa-
te supra 70. annos exegit semp valitudinis firma. Nun-
qm tristes visq, nunqm febres, obasq, nunqm In excipien-
dis confessionibus apudq, in visitandis infirmis maxime pau-
peribus in fimo iacentibus impigor. Nunqm se superioribus in co-
genere obsequii excauset, imo omnem alicentiam testatus est.
In omni genere mechanicorum exercuit se, multaq; artificibus
modum et regulas prescribere sovit ad prestanda perfectis quos
Decord Domq; Dei amabat, Unde in quibus locis egit. Templi
Praefectum, notabiliter in vit supellectile Ecclesiastica,
quod v ipsum Romanicase Collegium testat, in quo appen-
dit complexus argentos lampades similiter pro quovis alta-
ri habens et argente Crucifixi imaginem adornavit. Multa
alia in quovis Collegio in quo habitavit, reliquit Cubiculo
cubulo vice triennio ante obitum usus senex digna imitatione

P. Albertus Dier.

S. Albertus Zimborowicz

57

Magna operam locutus. Hic cum complures annos exegisset
in eruditione iuventute admodum erat ad rem economi-
cam, in qua cum se vim præbisset, ab et. R. P. Matio
Viellaco Generali id privilegii impetrauit, ut perpetuum
ageret in scholis præceptor Lucania. Quare ab Infima
sumpto initio laborum ad Rhetoricam ascendebat, et rursus finita
Rhetorica, ad infimam redibat, atq; sic quater et amplius iterum
Scholarum peragravit. O. veram peregrinationem ad Coelestem
Hiemalem in qua peregrinatione illud est quod miseris:
Quia cum esset edentulus nullumq; cibum ab ipso nisi pan-
te, tamen labores continuavit.

S. Andreas Marianus

Insignis operam, qui Peter pauperum vulgo nuncupabatur Lu-
bini, eo qd omnes speciosiores conversationes fugiens,
cum solis pauperibus familiarissime conversari visus est, nun-
quam tristis, semper modeste hilaris et lætus hic phlygi consumptus
cum festum S. Thomae celebrare nescio quo spiritu plenus me
accersivit, atq; his compellavit. R. Pater. lætus 20. viginti diebus
nativitatis Dni cum gaudio in Cælis celebrabimus Predictionem
creverit secutus est. Nam die Nativitatis Dni cum in matutino sac-
ro R. P. Rector Collegii Stanislaus Skalapski assistens altum
hymnum Angelicum cantare cepisset Gloria in excelsis Dno. S. An-
dreas ad continuandum cum Angelis hymnum ad Cælos migra-
vit

S. Paulus Marianus

Utriusque erat S. Andreas, fratri in omni puncto Religiosa
vite consimilis. Hic ut se a conversatione secularium sub-
ducent, a Superioribus impetrauit, ut eruditione iuventuti An-
nos impederet. Quare quinquies ab Infima incipiendo usque
ad Syntaxim Scholas has tres percurrit. Phlygi consumptus
cum summa hilaritate in Kueskordwice obiit. Tota vita illa
modestus fuit, ut pene nullum lærent. Praeferebat humilita-
tis fuit exemplum

S. Michael

P. Michael Maius

Multis annis Societatis labores toleravit. Poeta insignis,
 Musicus excellens, Rector accuratq; complurib; in locis, id
 officii genus obivit cum laude et satisfactione. Instructorem
 hinc probationis s. licet formatus suscipit agr. Templi Duce
 onensis egregie fabricam promovit. Hinc spectatam pa-
 tientiam talis casus fecit. Duo sacerdotes, quorund utroq; hinc
 probationem fuit, conversatione affectantes cum a P. Michaeli
 in officio tenerent, conspiratione facta, illis libentem con-
 satione cum quopiam Praetore apud Superiorem loci s. in
 quo tunc mansit traduxerunt, quib; narrationib; simplex
 et recte Superior cum auris daret, ultimo tandem tempore
 palissimum acquirit. Dies sacer fuit s. Patriarcha Ignatio, quo
 cum ferventior Societas esset in colendo Parente suo, Le-
 ctor concionem satis piam et ferventem s. sigde supplicatio 40
 horam pro periculo a Regno avertenda instituta fuit s. fuit,
 in subsequentem diem pro coronis devotioni rectenda s.
 Michael assignatq; fuit. Interim boni illi Patres s. quos post
 modum Societas propter meros instituto non competentes s.
 sine suo excusavit Rectori blandientes non supercederunt
 traducere P. Maium mentientes quasi illum in sua concione
 taxare vellet credidit pius Senex, atq; cum P. Maius concio-
 nem haberet, aliquoties alteri publice confidens asserere
 rat co concilio s. ut ipse mihi affirmavit s. ut imperato silentio
 concionantis orationem praevident. Siluit m. Sed non siluerunt il-
 li. Nam verper Rectori adhaerentes sigillatim P. Michaelis asser-
 tionem ceperunt, affirmantes tamen cum aliqua in Rector
 re. Dolorem animo concepit Rector ex cord dictis. Quare sub-
 sequenti die, dum ad mensam pro concertatione Societatis legere
 Regula, cum ad eam venisset Rector legenda, qua docet que-
 lis reverentia sit Superiorib; redenda, Rector imperat ut
 lectam regalam repetere. Factus imperatum. Iterum Rector
 legi cam regula facit. Fuit Rector admirandus. Tandem
 tertio Rector patrio idioma loquens relegendam imperat,
 annexum

annuens ratione cum regulam in suo Collegio omnino non
 seruari. Tum ordis ipse meditato sua oratione aduersus
 S. Michaelem torquens, detonauit, plus quā tribus partibus he-
 re hominem se esse extendit, nequam ex militia aliqua
 f. quia singularis sanctitatis fuit, sed ex inuentura ca-
 lumnia Omnes attentī et consternati fuimus. Solus S. Offici-
 et hilari vultu, serena fronte, constanti silentio sustina-
 it loquentem quin cibum cupidus sumpset, quā alii die-
 bus, conuiuio se applicuit putans alii omnibus vite sue
 annis opulentiori. Multa alia specimina edidit patien-
 tia in aliis occasionibus, etiam in morte. Supra annuro oculo
 gerimus vixit, attenuatis languere cepit, inde sensim
 etiam ut lecto apergere non valebat, Lectore ministrorum
 aliis negotiis, occupatis toto triduo absq. cibo iacuit,
 nullo cubiculum eius visitante. Tandem casu incidit quis-
 dam quarto die in eiq. cubiculo, et iam egre spirantem in-
 venit, Rectori significat, et concurrentibus aliis repro-
 uillatus, non multo post visit.

S. Joannes Arzovorsensis

Multorum annorum fuit homo, sed et plurimorum laborum,
 sigid a concionandi munere, ne in summa Senectute de-
 stitit, licet penitus omnibus dentibus, cauty fuisset. Sermo illi
 uicarij et valde acceptus, ut pote plurimorum annorum cru-
 ditissimis. Rhetorice Professor. Nunqm tuctis vix, nunqm
 querulose audito, omnia una eademque fronte pertulit
 et prospera et aduersa. Nunqm superioribus se excusant a quo-
 vis onere quantumvis maximo. Extrema etate, cum res se
 loco morere potuisset, Cracovia S. Barbaram Congregationi pro-
 fuit, exhortationibus ad bonum invitans Cives Cracovienses, quo
 in officio vite terminu sancto sine imposuit. Toto ipiq. com-
 munitio et increpatio fuit. Swawel ty, dem ia tobie.

S. Andreas Laricius

Magna conuictionis ad Deo, magni zeli et fervoris. Hic coopta-
 tus fuerat in formatorem Collegium. Verum ad Joannes

Dimitrovicz

Dimitrowicz magni Ducis Moschoviae, et Sergio a magna
 honore Muzzech. Salatino Landemirionis ad recuperanda
 Moschoviam proficiente, ea qua dolo Subditorum ejectus fue-
 rat, P. Nicolaus Grouski, et P. Andreas Davicius pro Subsidio
 conscientiam dati fueri Duci. Qua in Missione, vires se Socie-
 tatis probaverunt. Nam ea volo succedentibus rebus Domestico
 cum Moschevici clavum Imperii obtinisset, Schisma s. quod
 illa Senis mendicis propugnatis curavit atq. ad obedientiam cum
 mo in terris. Hi vicario reddendam missa P. Andreas cum
 iam in Urbe esset, atq. rem ea volo perageret, intellectum est
 a Paulo 5, qui tunc Pontificatum cepit, P. Andreas Davicius
 n. esse Josephus et votum, et P. Claudia aquaria Generali ne-
 gotium dedit, ut in numerum Josephorum cooptaret, quod
 factum est. Verum cum Romam rediret P. Andreas rebus non
 infeliciter expeditis, tristi nuntio percellit, nempe solutione Mo-
 schovica Ducem et viros sublaturum. Quare post posita Legati
 personam in Podolia abiit disseminandi verbi Dei gratia. Qua
 in re amplissimam Dei benedictionem consecutus est. Nam puer-
 ros convocans verba illis dabat, masculis robur, femellis ab-
 lum, atq. aliquot pueris ante se praemisit, linteatum et ipse
 oppida et vices peragrabat, orationem Dominicam precicans
 v. precepta Decalogi, et sermone rudi habito viam manda-
 torum Dei docebat cum eximio plurimorum fauce. Multos
 annos in hoc opere consumpsit, atq. post administratum Cam-
 recense et Garulavicense Doctorem, Cracovia ad S. Barbaram
 sancto fine quiescit. Vir prope sanctus, cuius modice-
 stia plurimis erat ad pietatem hereditas.

P. Johannes Brzozovienis

Multis gravissimis laboribus et in Polonia et in Hungaria solaci-
 tis ea pone totus corruptus fuit, ab accipiendis Consecrationi-
 bus, visitandis infirmis non desistebat, quin Rarioram missam
 ut populo serviret sacerdoti decedens, in eo labore vitam fini-
 rit, una hora ante mortem sacro officio missae expedito.

Cubiculo

Cubiculo post mortem reuerato inuenta est multa suppellex,
quam concinnavit p[ro] altero S. Stanislai exornando, quem sum-
ma deuotione venerat[ur] i[nter] semper.

59

S. Gaspar Sawicki

Exemplum sanctimoniae pietatis, et doctrinae fuit, qui magnis in
Societate de iunctis laboribus, Domini Probationis compluribus
Annis, cum magna satisfactione praesuit. Magnam t[ame]n incur-
sit tribulationem, cum de causa, q[uod] in Congregatione dixisset: poten-
dum esse ab A. R. S. Generalis et Provincialis curant[ur] de Sente
Polona, n[on] de Sente Hala, prout hucusq[ue] fuit. Socium habuit
huius propositionis S. Martinus Laszcz. Utroq[ue] am[en] p[ro]p[ri]o, patientia
t[ame]n sua coeuit, ut prius Polong renunciant[ur]. S. Petrus Fabritius,
qui Hala successit S. Decio Striciera causa proposita petitionis
fuit. Nobilitatis Polonica licentiosa lingua, quae in Hales petulantia
impune insurgebat. Nichilomin[us] long[um] Sator pro gloria Dei
strenue operari n[on] neglexit. Nam cum Ioannes Dimitrowicz
prosperos successus habuisset in Moschoria Ducatu obtento,
ad diffeminandum euangelium illis gentibus missus est. Verum cum
Demetrius fraude Moschorum interemptus fuisset, S. Sawicki cum aliis
Polonis diuturnum carcerem satis genere sustinuit, ex quo omnia
eg[ressus] Cracouiam rediens et priuam vitam ducens sancto fine
quiescit.

S. Gaspar Krzyzanius

Magna parte aetatis suae in officio ministri subis laudabiliter
cum exegisset, Aula Illma Seniauwskia Fundatrix Collegii Copol.
concepit unum se probatae uirtutis testat[ur] est. Nam aulicos moras
eliminavit, pietatem inseruit, exemplumq[ue] dedit in omni genere uir-
tutum Heroici animi masculus fuit. Nam cum Tartarum
praedones imperato occurrissent, iam iamq[ue] Marschalcum in um-
bra fugiente apprehenderent, S. Gaspar stans in aqua, rem[us] se
tuens tandem Tartaros sustinuit, donec et illa manus hostis
effugisset, et ipse uulnere in capite accepto, sauciatus fuis-
set. Hinc magnum conciliavit amorem in Societatem huius Heroicae,
quae profundis gazas suas, meruit renunciant[ur] Fundatrix Colle-
gii Copol, et haec omnia faciebat per manus S. Gasparis, qui post
quam Senatrix factus conceperat, in parat[ur] sim incidit, qua
senim succrescente, mortem pie obiit.

58

Franciscus Stanislaus Phanicus
Vir ad patendum natus Ingenio cum satis bene sciret, ad Philoso-
phia legendam admotus fuit: in qua cum omnes quaestiones non ad
Speculativa, sed ad spiritualia absolute formaret, auctoritate Lau-
perionis ab illa abstractus fuit, et concionibus faciendis applicatus,
quos non sine fructu faciebat, praesertim cum contentionibus con-
versationem adiunxisset plane Deliciosam. Hinc cum animos
hominum sibi conciliasset, Dublinumq; pone totum ad illud con-
fluere, cultus B. Stanislaus hanc illa propagavit adeo feliciter,
ut nulla domus fuisse Dublini, quae non haberet B. Stanisli
immagine susceptu temporis publicas supplicationes ad Episcopum
Glascu cum imagine B. Stanislai instituit, in quibus multa milia
hominum anteactae vitae noxae expiarunt. Omnibus familiarem
devotionem in B. Stanislaum indillavit, adeoq; familiarem fecit, ut
in omnibus adversis, ad B. Stanislaum, tanquam ad Caesarem recurrerent.
Notum est omnibus, quomodo puer mortuus, cum admota fuisset illi
imago B. Stanislai, vitam recepit, Notum et illud, quomodo pa-
cis tempore imago ejusdem Beatis. quae in archivo Templi Dublinen-
sis aservata in hunc diem, largam sudorem effudit, indicem
calamitatis Dublinensis, cum a Coracis et Moschis spoliata est
anno 1655, et illius servitatis quam anno 1656 per Februanum
martium et magna partem Aprilis sub Socii imperio sustinuit.
Magnam etiam pietatem habuit erga Sacratissimam Dei matrem,
cuius cultus satis locupletis testem reliquit libellum, titulo Mar-
iani mancipii decoratum qui Liber Romae approbatus, et per St.
Pontificem Urbanum XI fraternitas mancipii indulgentis orna-
ta est, Post tam praedara haec, et longe plura quae reticeo, ad
Pontificatum homo Prosepius H. Votum de pulatq; ordinis Senatori ho-
mine instante. Verum cum inde revocatus fuisset, novo crimine
inimulatus, cum data fuisset illi potestas aut de serenda Liber-
tatis, aut carceris sustinendis, alterum elegit, innocentia, suad de
legendo Liberatus non cepavit zelose animas Christo lucrari,
in quo opere patienter omnia sustinens, animam servatorem
ignibus patientia positam reddidit siquidem in omnibus huius
adversitatibus, querulis nunquam auditis, nunquam vultum hilarem
et letum, quem natura illi conceperat mutasse unquam. Semper in
Iesu Maria, B. Stanislaus.

L. C. Adamus

§ Adamus Percebiowski

Officio simplicitatis vir. Nullum tam obiectum erat officii genus, quod non ex corde libens ac libens obivisset. Lethalem in morbum Crura incidit, in quo gravissima papus per aliquorum incuriam cum vicinum morti agnovisset, cum qui illi praesto fuit, allocutus est. Jam vado ad Caelum. Tum ille. Et pro me orabitis in Caelo? Ad haec modestus dicit. Orabo pro charitate quam michi exhibuisti, orabo statim ex hac vita migravit.

§ Christophorus Angelus

Magna auctoritatis et eximiorum talentorum tam in concionatoria facultate, quam in gubernationis munere fuit. Semper laudabilis in omni parte vita sua. Fuit illi Angelicus aspectus. Nam senex etiam, licet satis proventa aetate fuisset, semper letus, semper hilaris fuit, facundiae acceptissime, vocis liberalissima. Multum illi debet Collegium Paroslavinum et ex parte aedificiorum, et ex parte auctorum bonorum, siquidem his illi Collegio cum dignitate praesuit. Apud Austriacos Principes magna auctoritas illi fuit, in conciliis angelus dissidentibus, felicissimus. Senuit et extremas vite dies Leprosus videtur, in quibus agnovit saecularium Principum favorem nihil videtur, quod ad breve tempus parentis vapores siquidem in delirio ne quidem alloqui senem volebant. Sed Deum propitium habens hilari fronte, omnia sustinuit. Beatus vir qui sperat in Domino § Christophorus Piasecchi

Eximius a Deo talentis dotatus fuit, maxime in facultate Concionatoria, quam pene toto vite decursu, plurimum autem annis in Societate sancti tractavit. Paroslavia sicut Numen colebat. Lublin, sicut oraculum audebat. Cracovia supra modum laudabat. Unde factum est, ut Conules Cracovienses motu ex cathedra Parochiali Dominicana familiae Concionatore, § Christophoro eam conceperunt. Vox, statuta, vultus non Concionatore sed Prophetam loquebat. Et cum Scholam Praefectus egeret instituenda Juventuti semper cum modestiae promotione praesuit. Nemo enim de studio peccare praesumebat. Patre Praefecto, serio et agente et unigenitum Studiosis. Conciones illius timorem Dei iudiciorumque vigillantes instillabant. Sui tempore unus solus praedicabat Concionator. Tandem gravi senio confectus, Torani mortem appetit. Superiores

Superiores cum consuetudine cum illo tenerent, ut ante concio-
nes aliqua ratione in illo commoverent choleram, semper erant in
cholera nobilissime concionabatur.

P. Albertus Rosciszewski

Malleq; hic Aerticorum vocabat Unde Lublini cum concionabatur,
plurimi ad gremium orthodoxe Religionis redierunt. Pro Con-
cionib; sermo controversas materias tractabat, quae erant valde
acceptae. Siquidem de Controversiis Bellarmini necdum cogitabat.
Controversiarum vero ceteri vix aliquot exempla videbantur. Mi-
ster agens, manum fregit, quae arescente sensum consumptus est.
Mortis illig; etiam Aertici deploraverunt. Praeterea homo procerae Sta-
turae, vultus martialis, sermone satis accepto. Hunc studiosi
metuebant velut severissimum Iudicem; quare alta pax fuit
illo Praesertim agente.

P. Balthasar Wolbenius

Sublimis doctrinae, et nobilissima peritiae linguarum. Nam He-
braice, Syriace, Graece Chaldaice Latine perinde loquebatur, ac si
in illis natus fuisset. Doctus excellentissimus. Illius erat illud re-
temperancum. Hoc quasi desepi bibimus bona vina desepi vobis
formatis sit bona limpha satis. Legimus et alii ipis veris, quos
ille non tam concinnabat, quod sine ullo negotio fundebat. Ut illa
fuerant metra, quae ad Praesertim dixerit, qui illum ad pa-
rum Piotrow miserat recuperandam virum ego, nulla pro-
visione facta, quae sic incipiunt. O Reverende Pater Minister,
ego et Magister meus commendatis seritis quis et qualis Es. Ora-
tor sublimis erat, ad conciones ferragine veris apportabat, Unde
de resus non tam concinne apponebat, quam effatim proiciebat.
In lectione positiva praeterea miram acumen ingenii declaravit,
et idq; tum positiva, tum controversias complerib; annis legit.
Quin et sacrosanctam Hebraeam linguam cum dignitate tradi-
dit adeo feliciter, ut etiam sapientissimi quicq; Hebraeorum ma-
ditissimis quibusvis praetulerent. In his omnib; summa illig;
humilitas quam omnes uspiciebant, et cum in veneratione ha-
bebant. Conversatio illi cum externis semper sancta fuit, a quib;
dam ad mensam vocabatur, eos plurimum edificabat, non solum
verbo

59
verbo religioso, sed et abiectione cibo, quem omni studio querebat.
Mortuus est ciliis expectatione cum raro facto paulatim declinasset
in somnum, oculos ex quo non exiit. Hic Pater aspumperat sibi
laborem, ut Biblia Polonica idiomate notationibus adiectis prælo subi-
ceret, cum iam in Apocalypsi versaret, mortuus est. Hic vitam sanctam
per quietem Patri Luca Treclii se vivendum ostendit, quem visum
S. Lucas interrogat: S. Bartholomaeus, qui valet vita? At ille: optime mi
S. Luca. Tum S. Lucas: Dic mihi S. Bartholomaeus, non dolorem aliquem
percipis, ex eo, quod tam præstantis et laboriosus opus Bibliorum non sus-
cipies tempus? Tum ille: Mi Pater Luca quid quaeris? Certe nos qui
Caeli persequimur voluptate, hæc terrena omnia parvi facimus.
Et quemadmodum homo egreßus de matris suo utero non curat
tenebras uteri mater, lucis usura contentus: quemadmodum puer
mes a vitæ precibus et meliori inventus, posteriori contentus priori ab-
iurioni traditus sic nos mortali exitu vitæ, caelesti donati, non cura-
mus ea quæ humana sunt, caelestibus recreati.

S. Stephanus Luidii

Educatio benignis contemptis hominem societati dedit, in qua magna
cum exemplo pietatis et Religiosæ perfectionis vixit. Hæc dum sacris innotian-
tibus, zelo ardere cepit. Quare Cracovia cum Theologia auditorem cepisset,
in publicis supplicatiis opibus, quæ per compita Cracoviensia agebantur,
zelosus sermo multorum exemplo et edificacione faciebat. Conci-
nator Cameracum miles cum plurimos fructus prædicationis sue
perciperet, ad castra Stanislavi Lanckoronitæ adversus Cosa-
cos pugnatorum scutus, militem non modo Religiosæ vitæ norma,
non modo verbo Dei prædicatione, sed quod maxime mirandum, militari
peritia instruxit. Quis quidem in homine experientiam rei militaris
non modo suscepit Lanckoronitæ sed et ipse Rex Lerenipinus 10
annus Casimirus. Inter cætera prælia, adfuit illi conflictus qui
fuit inter Regem cum perduelle vaferrimo Chmielibus et Chano sub
Abbasibus Ubi cum vidisset turbam nostrorum legiones convulsas
et laxis et colonibus ex alia parte Valli qui castra cingebat
ruptionem fecit cum inermi plebecula et laxa centosq; in
heatum iacens ad eos cum perculerat, ut Ordines hestiam mi-
serere, a laxis turbati. Unde illa pars exercitus, quæ Regem
capet

Bater, non tñ extinxit invidiam. vix redierat ad continuendum
Cursum, rursus ab eo repellit. Tertio admotus, eandem certè
naclis sic et quarto applicatus est, et nisi mors preveniret
hominem, forte motus fuisset. Quid quid sit, multa pèpè est
hic Bater, verum est quod ferventior natura illius, aliquas
occasiones patientie illi, et superioribus parienti prestaret.
Sed tamen forte gravior castigatio illa fuit quæ Bana-
nia Cameracensium a lectione Theologica ad casus motus fuit,
quam tñ ille æquo animo tulit. Sicut et illam alteram eum
avulsas a cursu Theologica, ad aulam S. Basilii Lipsiæ Græ-
Archiepiscopi misit, in qua optime eum exemplo virum
se civitatis testatus est nulli requisitis commoditatibus. Ad
id etiam non relinquit, quod Auditores lectionum illius ingratis se esse
in illum testati sunt, licet eos coram profectum impensissime
amavit, eosque omni contentione promovere conatus fuisset.
Hic ergo vir cum in maximis arumpis vitam dissipet, Toru-
nium vocatus est mandatis S. Iosephi Vladislai Regis ut cum
Acatholicis Brevodivarscalis de fide disputaret in cuius
disputationis cursu, sancte sine vita terminum fecit, magno
cum laetitia omnium Catholicorum qui virtutem et doctrinam
Patris suspiciant et venerantur, cui satis splendide s. re-
quidquod contradicentibus Societatis hominibus qui memores
modestie, splendoris et pompas funebres excorant, parentu-
rum non modo coactis plurimum Clericatu et Sacrorum ordi-
ne, verum et faneli oratione. Deo laudes in illo.

De Simon Wylirch

Andromedum exitus statum corporis huic Patri obtigerat, sed
ingens et invictus animus ad quodvis perferendus pro gloria Dei
labores. Huius hominis zelum in laudandis xpi amabatur su-
peravit Stanislaus Zethievski Generalissimus Dux exercitus et
Cancellarius indeque ad Confessionem adhibuit, tantumque charum per-
buit ut semper ad latus suum habere voluisset, cum et con-
silia sepe sepe tractavit. Fidelem se exhibuit unquam Zethievski, atque
penitus in nullo conflictu illi defuit. Imo et in bello Cecorensi
s. quod Zethievski ultimam fuit, B. Simon non solum adhibuit, sed
cum occiso Zethievski occisus est. Totus exercitus mirifice hunc
sacerdotem amavit.

B. Joannes

S. Joannes Argentus

Magna patria exiit. tam proclari et cuncti Patri, quem non solum doctrina, prudentia, maturitas, experientia, et complures aliae virtutes, sed et sanctitas vite commendatam faciebat, adeo, ut quisquis hominis vultum intulisset fuerat, statim se ad reverentiam et modestiam comparabat. Vicit illi admodum fragilis fuit. Nam semel tantum in diem ita resopit sumebat. In sumendo autem cibo id observabat, ne quidquam illi apperiret proter communes cibos. Frequenter ipse in cenatione Fratribus ministrabat, atque ut singularitates extirparet. Sic cum in Transylvania fuisset, plurima papus est a Calvinistis, qui sub Principe Bethem Sabonio et Bocskaid nec non Seluel Moysse licentiam assumpserant in Collegium Claudiopolitanae et Patres ibi commorantes, quos agere compellebant custodes ad portas Civitatis armatos, quam oppressionem sufferens S. Argentus, bonum exemplum pietatis praestabat, horas Canonicas observando qua in re habuit sibi importunissimos Haereticos, qui non contenti ea diversione, Rectore loci illius acciso, S. Argentum cum ceteris Collegialibus in exilium eiecerunt. Post festi vacationis huius in Polonia visitator fuit, semel Provinciali, multumque illi debet Provincia, eo quod exemplo praebat ad observationem instituti, ad quam frequentibus colloquiis et exhortationibus impellebat.

Quoniam liver audaci lingua in humerum Societatis imprecabat, frenes ligori inveniunt scripta Epistolae ad S. S. Sigismundum ad S. Regem Polon. in qua rationem reddidit laborum Societatis, quae Epistola in iustum volumen exiit prolo cupa Regi Sigismundo facti gratissimum, quem frequentibus suis consiliis adhibuit, imo et illi consilio quod fuit de bello cum Ormano Turcarum Imperatore in Galachia agendo in quo bello Auther fuit, ut Chodkiewicz cum exercitu mitteret, ut illi Vladislaus Princeps adiungeret. Ut Rex cum tota nobilitate Ducem et exercitum sequeretur. Hoc sane notandum fuit, quod nullus Senatorum, nullus nobilium ausus fuisset hincere contra venerandi senis consilia licet seivissent agi omnia illius consilia. Multis annis fuit in Polonia cum edificatione nostrorum et externorum Unum nobis dolendum accidit, nempe quod non in nostra Provincia mortuus est, quem vix pro sancto, et deo gratissimo homine celebramus, venerabamur amabamus. Sed forte indigna fuit Polonia tam sancto homine triumphare.

Jacobus Wicke

ut semper sacrorum Bibliothecarum codices ante oculos apertum haberet, ut alia operare manibus alia mente. Impias machinationes cum movisset. Nicolaus Zbrzy, Doctor Palatinus Cracov. adversus Sigismundum Regem, Haereticis promptissima mente ad illum confluxerunt, rati quod illa tempestate saviente feliciter potuissent expugnare orthodoxam in Polonia Religionem. Cum n. ignorarent Societatis humilis prospugnatorum esse Religionis Catholicae, adversus Societatem fringere, furor, et machinas torquere non crubuerunt, rauca voce pellendam a Regno clamantes, et primam in ultimas terras amandandum & Hungam moliebant, quem turbatorem antiignatum nuncupabant. Haereticis se adiunxerant pseudo-poli hostiles quibus innatum est hoc malum, adversus Ecclesiasticos desepare. Fuit hoc tempus sane calamitosum. Unde & Petrus, cum frater Rex Sigismundus cum exercitu Iuratorio et nonnullis Sacerdotibus metatus fuisset curia, verba faciebat ~~etiam~~ frequentem militum coronam, et Apologias illas typis vulgavit sane prudentes, et intellectum convincente, in quibus se pro tota Societate malevole non teli armisque obicit laniandam et discerpendam.

Audire laborum

In persequendis laboribus plene inuicti sunt animi. Nunquid ille in subsidium laborum quomquam admittit, nisi in extrema senecta, quibus participatione usus est atque in absentia Regis. Cum Regem comitabatur ad bellum, eo tempore ad Regem latus servium laborum relinquerebat pro concionibus faciendis, ipse vero Regem sequens, easdem formabat. Rem dico verisimam, ut patet, quam ille aversus fuisset singularitates in forculis Rex Sigismundus habitavit tunc Cracoviam coram quo & Petrus habuit concione die Dominico die inclinanti in vesperum, cum come sumenda accubissent Patres Hieronymus Scotomali venit ad S. Barbara, atque a porta ad triclinium descendit ubi Patres capiebant cibum, atque cum in sine mema sedentem & Petrum vidisset, illi opedit eorum loco primi forculi minutatis, aliquot datus fuisset, dissimulatione est usus. porro cum de qua carne frustillum appositum vidisset, pascinulus expromptum versare cepit. Tunc sic exoritur sermonem: En Regi Concionatoris coram profecto lautiore ubi meum statig vel Auriga et tamen non verrecundat Magnifici? ceptiam enim Senatorum scum adduxerit gemie Joviter quotidiano operari et convivis distendi? Multorum animos movit hic sermo, et aliter ~~sentit~~ de Societate, magna profectionis fuit hic Religiosus cuius vitam proclare de scripsit Religiosus King & Tabanus Dithorij Ordinis S. P. dicatorem

P. P. Predicator egregius Concionator in illo sermone, quem habuit
et in ipsius funere supra illa verba Ecclesiastici surrexit Helius

B5

Mathaeus Waraviensis

hic Pater cum multorum Annorum Professor Rhetoricae
esset, sacrae scripturam et Hebraeam linguam tradidisset, Con-
cionibus admodum plausum multis Annis in praestantissimis locis tra-
sit. fuit peritissima Linguae Graecae, Chaldaicae, Hebraeae Latinae, mul-
tas ferruginis cruditionis. Doctrinam illius loquitur Liber, ab illo prole
subiectus, quem in eis vivit titulo vocis Salomonis Ex quo colligere licet
quantum procellisset doctrinam, quam omnis in illo suspicabat
hic Pater apud luctabatur cum sui passionibus. Cum enim fuisset
satis cholericus et igneus natura, omni ratione cum cholera luct-
abatur. Videlicet in recessu quosdam tempore, quod cum arderet cholera
in illo exarsisset, cumque illi reprehisset abundantia cholera
adco potenter erupit, ut exteriorem pellem pectoris operirent
tuberculi cholera flaventes, decurantibus per aliquot horas donec ad
intus redirent. Tota tamen illo tempore, nullus verba vehementer effu-
sit.

Liber ab eo scriptus

Quantum ad chole-
ra pugnans

Mathaeus Bembus

Magis ingenii, maioris doctrinae, summa modestia fuit. Unde
perfecti religiosi in se effugiam ideam circumferbat. Scholas
a prima pueritiae Grammatica incipiens omnes ad summam
percurrit, atque in Theologico cursu profectus Professoris cyprodit.
Ingenium illi limpidum, clarum, perspicuum, ad obstrusa inuolanda
simum folia, cui felicitate respondebat gratia sermonis amabilis
cum compositione effectum, quae nunquam in publicum prode-
re visus et auditibus est. Nam nec prospera illum elevabant, nec
adversa deprimebant. Nemo illum garrulitatis notavit, iqui-
dus fuit silentii amantissimus. Musicam minime oblectabat. Un-
de saepius dum in horto fuisset, musico concentu se et alios re-
creavit, quandoque peritissima musica fuit, in se et nullas modulatio-
nis suo labore concinnavit.

Pacta exposita studia Concionator Praeviam ad Barbaram missis,
ob gratiam sermonis ab omnibus cupidissime auditus. Et quia satis
conspicuat Regis Concionator P. P. trig. Murga, scripsit Regium Concionator
de Patrem Mathaeum in Aulae solis et denatis et proprium com-
modum accepit. Ubi perfectum oratorem se fuisse testatus est. Ve-
rum cum bonis successibus nequeat indormire invidia, Cathedra
illum hoc astu privavit. In laudem primum illius amplissimis Invidia astuta

preconio

Libri Antiqui effert

praecanis inuocavit. Deinde apponit, non esse congruum ut tam subli-
me et tam folix ingenium Regi Concinatoris absq; laurea Do-
ctoratus esset. Quare Regi sumptu illi effertur ad iter Romanam
supplicandum, ut in Principe Urbe folix Abbi, Doctorali munerere
decoraretur. Suscepit bonus Pater persuasione. Romanam abiit ca-
thedram amicit, publicum testimonium Doctorali tituli acqui-
sit. Et quia non unum annum Roma diuenerat est Gaude V
Pontifici Maxime librum a se scriptum sub titulo Boni Pastoris de-
dicavit. Roma regressus. Romanensis Collegio admotus, magna cum

Rectoris Studi

omnium satisfactione gubernatori Bonaria iustituit, id emmi stu-
dio assequi volens, ut omnes oiq; modestiam in se expressam
consequerentur. Nunquam publicas et privadas actus omnium scho-
larum absq; sui presentia expediri patiebatur. Urbe in disputa-
tionib; modestissime loquebatur, et si quid reperit. Mater adpropria-
rib; et crudelitate, quod ante ingenio suo non fuerat apud,
Capite aperto dicebat. Pro gratias. hodie sum doctum, antea re-
nerari, quod modo didici. Occurrerant mihi legenti S. Em-
manueli Sa de recollectione Templorum, casus, de carnele-
rionem violatione, cuiq; optime memineram. Interim cum tra-
dende doctrina Christiana gratia ad Templum S. Adalberti de-
scenderem, studiorum studiorum lapide iotum ad ~~matriculam~~
sanguinis sauciaverat in cimiterio. Barocky casum ignorans,
proceptionem per idem cimiterium instituit et pergit. Peracta
proceptione turban cepit, qd per violatum cimiterium cuius sum
sacramto fecisset proceptionem. Supervens atq; re intellecta, dixi
violatum quidem cimiterium fuit, sed per illum publicum
ritum reconciliatum esse. Audivit resolutiones Suffraganeus Bona-
rensis Grinelli, atq; cum gravi expostulatione contra me mi-
sit ad Rectorem, insidiae et impetibus accusando. Rector me ac-
cerit, et vaniter intelligens an dixerim, auendit interrogatio-
ne cur dixerim? et quo Authore? Respondi S. Emmanuelem esse
ipse Authorem sententiae eius legendum praebui. Tum bono Pater
Gratias agi vobis, qd diligenter Authores legatis. In hodie et
me, et Doctorem Theologiae Suffraganeum docuisti, quae o-
mnino ignorabam.

Humilitas Doctoris

Iacynski dicit
1710

Occurrerant mihi legenti S. Em-
manueli Sa de recollectione Templorum, casus, de carnele-
rionem violatione, cuiq; optime memineram. Interim cum tra-
dende doctrina Christiana gratia ad Templum S. Adalberti de-
scenderem, studiorum studiorum lapide iotum ad ~~matriculam~~
sanguinis sauciaverat in cimiterio. Barocky casum ignorans,
proceptionem per idem cimiterium instituit et pergit. Peracta
proceptione turban cepit, qd per violatum cimiterium cuius sum
sacramto fecisset proceptionem. Supervens atq; re intellecta, dixi
violatum quidem cimiterium fuit, sed per illum publicum
ritum reconciliatum esse. Audivit resolutiones Suffraganeus Bona-
rensis Grinelli, atq; cum gravi expostulatione contra me mi-
sit ad Rectorem, insidiae et impetibus accusando. Rector me ac-
cerit, et vaniter intelligens an dixerim, auendit interrogatio-
ne cur dixerim? et quo Authore? Respondi S. Emmanuelem esse
ipse Authorem sententiae eius legendum praebui. Tum bono Pater
Gratias agi vobis, qd diligenter Authores legatis. In hodie et
me, et Doctorem Theologiae Suffraganeum docuisti, quae o-
mnino ignorabam.

Ex actis temporis

67

Facto tempore gubernationis Romanensis Leopoldum misky, ubi tunc Metropolitam Russice Sargheo Ratseli Synodus Russica celebrabat in Ecclesia Metropolitana Leopoliensi, in qua laborabat de Unione stabilienda. Hi vere Doctoreliter sermonem habuit supra illa verba. Erat autem scriptus literis Graecis Latinae et Hebraicis. Duo sermone multum profecit, sed apud pertinacissimam gentem officere omnia non potuit. Leopoli non multo tempore substitit, sed Cracoviam Brasovitz misky ubi post triennalem gubernationem privatam vitam elegit. Supra primum Regum Librum commentationibus occupat, quas reperit illis Concionibus habitis in praesentia SRM Sigismundi. Tandem optimus et pacatissimus Senex viribus de scientiis opinione citius extremam diem clausit.

Casimirus Jarozzewski

Anno 1658 a societate dimissa perduellens animus adversus Patriam assumptis atq. Sveciis adiunctis se partibus, atq. vulsus sceleris aggregant, Constantinopolim cum literis misky, ad veram Patriam sollicitate Turcos aggressus est. Nec solum Turcus sed Charum quoq. cum eadem presumptione advenit, a quibus Nationibus quomodo expeditus sit, fasciuli literarum ab illis allati Variariam, docuerunt. Hic Camenei ab Armenis hostes Patriae deprehensy et capti, cum per Lublinam decerens compedibus vincis, tamerang, iuvenis impudenti scripsit ad quosdam coevos suos in societate degentes favorem suo gloriae schedae inserens illa verba. Milerem compedium meorum audiet universa Europa, munere ergo misit illis pectines involutas, in exemplum literarum ad Turicum Imperatorem datarum. Hic Variariam adductus, iudicio traditus. Non tulit quidem sententiam mortis, sed perpetui carceris cui indusus est, velut is, qui a ratione abalienatus visus est.

In praeio quod gefit Boguslay Radivitz cum Vincentio Fguiviali conjunctis adversus Karolos in Polonia guerram 30 millia ducebat. Nicolaus Kryzceuski alios homines frigidus Catholicus, successus optimus fuit. Nam a paucis Lithuanis

Lithuanis caesa sunt 30 millia Kosalorum. Ipse Kozocus
 illi lethaliter vulneratus, sed admonens ut consideret ratio-
 nibus animae suae, dixit impuipime. Do Diabla Dusza niach
 Dozei 30 tyrcy Motycow strautem, quibz dicitur abiit in
 locum, quem sibi impius loquens elegit. Incidit hic conflictus
 in die sacra / Ignatio Docta. Unde Radclivitz licet sem-
 per fuerit Areticus, ob victoriam hanc a Deo conceptam in
 reverentia habuit / Ignatium, et bene semper de illo sen-
 tiobat, attamen lumen fidei, non est conceptum illi.

read
atio
nach
in
to
sem
in
sen.

69

M.

70

71

72

o
ca
go
te
me
ga
ne
Ag
tan
de
che
pu
me
ua
tu
go
ca
in
ru
o
re
de
de
s
pe
de
re
v
re

Omnis tempore mirabilis Dominus in filiis hominum
Stanislaus Kambovski Archiepiscopus Gnesensis

In epistola narrationum mearum pono Stanislaus Kambovski. Hic
castimoniam quantopere coluisset, in concione professus est illa,
quam Caliphi in templo suis sumptibus edificato, ad coronam
Medicorum habuit, in qua haec dixit. Vide studiosa civentis ha-
manus antea terracem succedebant, hi pedes divalenti fre-
quenter ambulabant, et tunc modo manus haec, et inaugurant unctio-
ne sacra Reges, et diademata illi imponunt. Hi pedes Primate, Castellan
Regni, Patris, Patrem, nec non primus Principem perstant. Unde
tanta beatitudo mihi evenit. Sincere et candido dico non aliorum
de, nisi quia studiosissime castimoniam colui.

Magnus ille factus in Ecclesia Dei, cui profuit mirifico exemplo
pretulit sanctitatis zeli plurimarum clemencyrum largitor. Hic post
mortem cuicdam de Collegio Canonorum Gnesensium apparuit, mira-
bilis, et letus, ex quo cum exquisisset ille Canonice, quem statu-
tum haberet. Respondit se habere optimum, sed vix illum atti-
gisse. Cumque ille Canonice percontasset, quam multis conspic-
tuam vitam duxisset virtutibus, quam profusam in clemency, ^{Austeritas Divinorum}
in promotione Ecclesiarum. Adicit ille: Multa sunt iudicia Dei, ^{judiciorum}
non secundum hominum sensum decernunt. ^{Evadit.}

Successit illi in Archiepiscopatu Joannes Tomovici, cuius cur-
ram Lovicensem ingressus fuisset, atque stemmata Kambovici vi-
disset in variis locis depicta. ^{facta autem agros per locum}
dixit Abigite hoc pecus in campos, multam enim ^{hic agros} ^{indid mihi fieri}
stabulabam, quo dicto perstrinxit Kambovici, qui multo tem-
pore stinebat Archiepiscopatu. Dum quidam Amicus Kambovici
alludit ad stemma Tomovici scilicet rosam, et dixit. At qui
rosa flos est caducus, nec diu durabilis. Facta dictam Tomovici
vig enim non tenuit Archiepiscopatu integro anno, Deploravit
rosa, morte vivente claravit.

Joannes Demetrius

Joannes Demetrius a Solitu Solitensis Archiepiscopus
Leopoliensis

Præmia virtutis
exemplum

Vir erat summe perfectionis virtutum, et cælestis sapientia magno pietatis exemplo præfuit Ecclesie, toti Clero præferens lampadem ad sectandam sanctimoniam. Unde in Ceremoniis obsecrandis mar- gna) deputat officio suo die bene Domini publice in templo pu- blice homicidas a reatu criminis satis prolixo ritu absoluebat. Publice itidem mane 12 pauperibus sacerdotibus, pomeridianis vero ho- nis fatidæ) genis pedes alluebat, larga elemosina attributa.

Die Pasche) publicas processiones circa Baptistonium ad frequentis- simo Clero diebus Dominicis usq; ad Pentecosten, cantans In- vitu Israel obibat. Festi Ascensionis Dni corporis Patribus ritus per se expediebat quia pietate da rapiebat corda hominum, ut puderet multos, si quando abierunt ab Ecclesia, Archiepi- scopo Divinis operante Clerum in officio continuit, matutinasq; pre- ces cum illo cantabat. Religiosos quosdam a collapsa disciplina ut revocaret, in carceribus conam habitabat, quandoq; per me- dia) annu, exemplis suis ad pietatem invitabat.

Vigilantia

In rebus Reipublice profecto maximus Senator erat. Unde plu- rimis deunctis est legationibus. n) solud ante initio Archiepiscopi- patu, veru) et in ipso Archiepiscopatu ad Carstem Sudermania Ducem in ditione missus fuit a S. Rege Sigismundo 3tio. Rem verbo complectar Vir ex omni parte incomparabilis fuit, cuius meritis tota deploravit Rusia, homines tam Romani quam

Avaritia Sacro-
dotis

Græci et Armeni ritus plerumque deunctum. Mirifice tamen Dn) afflixit tam sanctu) nomine) morte Canonici Leopoliensis diti- strycki. Hic Canonici simul Solitensis Ecclesie totiusq; Parochie cu- ram habuit sed plus corradenda pecunia, quam lux anima- no intentus. Erat extra oppidu) templu) lignu) BV. in quo loco, meo) sculo Fratres minores S. Francisci templu) edificatu), cum summa pietate incolunt. In illo ligno) Templo fuit imago) hæc, quæ meo) conspicit BV) ut tradidit depicta a Jacobo Taz- dyl) pictore. Ad hanc imaginem magnus concursus esse so- lebat populo) quem, Templu) illud capere non potuit. Pong) autem Curio Solitensis strycki ut pecuniam plurime) concasserit

consecraret, Judaeo pro certa pecunia templum illud locaverat. Erat res funesti exempli, cum Judaeus ad valvas Templi certas candelas, ad vota a populo persolvenda, vendebat, et putica ventalis, lacera melote induta accedens ad altare, pecuniam oblatam ab Advenis et altari collectam Judaeo deferbat. Cetera transiit in avarum sacerdotem, non diuturnum sed lethale morbum iniecit, in quo dum recuperanda sanitati studet, malae affectionis mortis obliviscitur, atq; in ea oblivione catinquit. Deponens illud cura cognitione sacerdotis et amicorum, avarae collectae substantia, la dirupta, ille nudus unico duntaxat inducibile cog brevi indutus in stramine iacens relictus. Pervenit ea res ad aures tam zelosi Antistitis, cumq; anima illius exceptis constrictis in Ecclesia Dei suffragiis mediri non posset, applicuit animam curando cadaveri, inquiring. Sacerdos fuit, ita misere nequaquam sepeliri debet. Sui vestibulis meis induat, et de meo arario iusta illi persolvant. Quae cum persolveret, aliquot interiectis post mortem diebus, mensae accubuit. Et quoniam mensa illius semper spiritualibus alloquitur, mensa Archiepiscopi diebus, intulit quaestionem. Avara sacerdotum pecunia corario, quam conuociter, siquidem sacerdotibus in vita ditissimi, post mortem pauperum reperiri solent. Feruebant ingenia doctorum hominum, quae ille semper mensa sua cubilebat tandem ipse hinc conclusit. Mea fuit opinio, a demonibus abnipi thesaurum Ecclesiasticorum ab Antichristo namq; cum debeat oppugnari Ecclesia Dei, opae demonum, ne quid pecuniae deit Antichristo, Demones modo suffragant Ecclesiasticorum pecuniam, ut Christi et Ecclesiae pecuniam oppugnet. Quod quam sancti dixit, quivis agnoscat. Templo autem B. V. Solalicensi bene providit, quae manibus S. Bernardinum tradidit fovendam. Multis praedare gestis in Ecclesia Dei martis est, cuius in hodierna die viuida memoria floret. De hac infra in Constantino P. v. l. l. Ostrogense.

Hieronymus Comes a Rozrazow Rozrazowski
 Episcopus Vladislavienis
 P. a. Rozrazovia inelytas se gloriat D. et d. Alberto. Martyre Unde Rozrazovia
 Archiepiscopo Presnensi, siquidem haec familia in Bohemiam
 ex Prohemia

ex Bohemia migravit. Habebat hic Hieronymus Uthinus, ^{patron} ⁱⁿ ^{Societate} nomine Henricum, de quo pag 18. Hieronymus autem
 renuntiatus Episcopo Vladislavensis arduum applicuit ad promo-
 vendam Dei gloriam. Et quoniam ad Episcopum Vladislavensem Dica-
 sim pertinet S. danensis Civitas, a Mercurio Principe Pomeraniae fun-
 data et templis ac Sacris Ministris optime locupletata, sciens
 se suscepisse in locum Drosicuzli Episcopi Vladislavi, qui com-
 pluribus annis Episcopatu hunc tenens ante Rozrazowski, conspira-
 tione cum Canonicis facta uxorem duxit, Canonicis, totiq. Cle-
 ro licentiam celebrandarum nuptiarum dedit, atq. Henrici inje-
 cit totam Pomeraniam, non secus, quam injecit Episcopus Pome-
 rania Dica-sim Mariburdi, sive Kwidzinensem, cuius Episcopa-
 tu et Capitulo sigillam apperat in Archivo Culmenis Capituli.
 Quod ergo Drosicuzli Ludovicus Episcopus corrupit, id Rozrazow-
 ski restaurare volens, S. danum venit, et pro ministerio Epi-
 scopi, domum, Porchi ingressus, ibi substitit, atque accitis Con-
 salibus Porchi loco officialem posuit, cui ut perirent sicuti
 pastori imperavit. Quos non tumultus excitavit illa Civita-
 tas sed irrito conatu, cuius ut conatu despiceret, Societatis ho-
 mines in Porchi domum induxit, atq. prospiciens futuro Colle-
 gio, a mensa Episcopali arulit praedium S. iernice, aliis bonis
 locupletionibus pro mensa Episcopali emptis. Non dia Do-
 merania tali Pastore gauderet, qui Romam cum venisset ad
 negotia tractanda cum summo Pontifice pro extirpatione He-
 reas, magna cum opinione sanctitatis mestus est, in hodie-
 rum diem in veneratione atq. ipsius Sepulchrum

Petrus Tylicki Episcopus Cracoviensis
 hic Petrus Tylicki Ecclesiam edificavit, eamq. satis quine altavit
 in oppido dabo Kowal Palatinaty Prothonis Cuavimus, ides,
 glia Progenitor sup. Nobili praedium advocatiale possidebat, pro
 meritis in Republicam sibi attributa. Unde angustas prioris for-
 fund, ut memoria relinqueret, totum in illo oppido Templum reli-
 quit. Culmenem Episcopatum ingressus opportunum auxilium Calce-
 licis Torunensium in Civitate degentibus apportavit Nobili

enim Civitas

77
cum Civitas Torunensis primam pietatem civitatem Catholicorum, hoc modo
in Haeresim commutavit. Quibus saeculum invaserat Soloriam, qua
etiam irrepserat in Prusiam. Quare Canones quemadmodum ipsi. Unde Torunsi
rudis et indocti fuerunt, sic et institutores Juventutis, sicut Padonomas Haereticus
plene imperitis literarum habuerunt. Torunenses tamen licet Ca-
nonem indoctum sortiti fuissent Nihilominus Praeceptorum Scho-
larum, ex Germania iam tunc post Haereticos scitente, evocavit,
atque instituenda civitatis curam dedere. Hic rebulo in-
surrexerat se primo in amoris civitatis, tum per libera in-
favorem Parentum, quos pensabat malitiose eorum animis Lu-
therana dogmata instillando, et sensim a gremio Sanctae Ecclesiae
vellendo. Quare cum praecipuus ex Magistratu aliorum Civis in suam
sententiam pertraxisset, solemnissimo die Joanni Baptista, cum
Curio finitis precibus vespertinis inchoasset Salve Regina. Ju-
ventus cum illo Scholiraga cantare perrexit, expuncto nomi-
ne Sacratissime Virginis, Iesu Peter misericordia vita, dulcedo, p.
Parum providus Curio ex simplicitate, cum accepto argento pro-
culo ad sacratissima hostia intenuisset. Salvum fac papalem tu-
am Dni, Jhesu requiesce Praeceptoris aperuit universa ju-
ventus, et dorsum obvertit sacratissima hostia, nec prosequi ce-
ptum cantum voluit, frustra Parochi praesente. Mox aservata
sacratissima hostia in litigia cum Praeceptore descensum, turbati
tota Civitate, ad quas suprendas turbas descendit Magister
ty, cum a Scholiraga et Sordanensibus Haereticis infectis, ac per
multa indoctum Parochi sic rebus compositis tranquillarent.
Ut pars media Templi S. Joannis, in qua Epistola continet in
Templi operent, cederet Catholicis, pars vero dextra permittitur
Haereticis Concio quae hora septima Primenico idioma fieri so-
let, esset Catholicorum, Concipisca novam Solorica esset Haereticor-
um. Duravit ea iravis multo tempore, quo dissipatis sacerdotibus,
Ministri buccinatores Verbi Dei venum patiebantur a Magistratu
argento totaq; suppellerit Ecclesiae in suam potestate reda-
ta. Tandem Deo misericordia oculos convertit, Petrus Polichius Cal-
mensis Episcopatus accipiente, qui post multos exhaustos la-
bore, cum venisset Torunium, Dei Dominico Templum in-
gressus S. Joannis, cum sacris operari cepisset, hora appetente
nona

nona suggestum Minister ascendere conatus est, ut deblateraret
 contra Ecclesiam Dei, sed ab Episcopali famulatio prohibita est.
 Ringentem in eundem Ministerum, cum Cathedra restitueret vo-
 luitet Magistratus subministratis satellitibus, accurrunt pedibus
 Episcopi, et tabulam, et satellite Ecclesia eiecit, atq; homini so-
 cietatis ad predicandum Evangelium patefecit aditum, iubente
 Episcopo. Tumultuatum est postmodum a Romanensibus,
 sed frustra. Toto Templo depulsi Haereticis vix impetrarunt ab
 Episcopo, ne Cadavera Haereticorum exhumata eicerentur,
 de inique poposa parte Templi. Facti Petri Tybelli in
 huiusmodi diem conservat recentissima memoria, cui
 Deus etiam in presenti saeculo mercedem laetitiae est, vir-
 tutem eius Cracoviensi Episcopatu illustrando, in quo sancte
 vivens pie, mortuus est.

Imago prima
 Stanislai Kostka

Andreas a Brin Opalinus, Episcopus Romanensis

Inignis pietatis homo, et amicus in Deum. Hic Legatus Romanus,
 amandatus a Imperio Sigismundo 3to, effecit apud Clementem
 Pontificem, ut imago B. Stanislai Kostka publice in Templo
 S. Andreae colenda proponeret, quam quidem imaginem ma-
 nu sua, parieti Templi affixit Eminent. Cesar Baronig Car-
 dinalis. Hic Episcopatum Romanensem ingressus, vestigiis inhae-
 rens abavi sui Episcopi, Aide Romanensis, cum Haereticis
 bellum orsus est. Erat tunc Romania inignis rebula Constan-
 ting, qui ~~condemnum~~ Mercatorum hominibus nullo modo Civium operibus
 ty, blaterabat liberrime. Aunc in eis ambulare iuper mandata
 Episcopi, Officibus. Tabula prima quidem citationi morigerum
 se praestitit, atque ad comparuisset in auctoritate Civium sup-
 plex, excedere iuper ne compareret. Die subsequenti Domi-
 nica, fuit ita audax, ut permaneret ad sabbatum, nocte in-
 grante a fratribus demissus est in spolia per murum, et
 effugeret rogam, libi promissum in medio fori Romanensis.
 Affurcerant postmodum tumultus excitati in gratiam ma-
 stroni inducendorum a Patribus et Civibus, qui armata ma-
 nu cum venissent Romaniam sabbato sancto irruendum se habuerunt

Haereticum Ministerum
 Romanensibus eiecit

habuerunt civitatem clausam cum viderent, et rebantes ^{Haereticis deprospici}
 Machinas bellicas in triumphum resurgenti Christo audierent. ^{Civibus Romanorum}
 Unde supplicare debuerunt Consuli ut sibi porta ad regre-
 sum pateret. Hoc Episcopo omnes Synagoga Haereticorum sunt
 terra coaegata. Venerat deus sacer Conceptioni Immacula-
 tissime virginis, quo praevenerat die acceperat ad Episcopum ^{Synagoga extra}
 suum Archimagis inquirere, an ea die in honorem subie-
 quentis facti abstinencia a carnibus esse debuisset. Episcopus
 pro civitate populi dixit non esse praemittendum illi facti
 iuvantiam, cum Ecclesia non imperaret. Tota die Universa
 Aula Episcopalis carnibus usa est. Tandem vespere cum ca-
 mine astricto, ex frigore se calefaciens, furnus ille corruit,
 et illa. Episcopo cum minis et rudentibus vallavit. Qua adma-
 nitione Divina percussus, in posteriorem toti Diocesi praecipit, ut
 religiose ieiunium servaret die antecedente. Tritum Immaculatis-
 simae Conceptionis. Tui tunc Romanorum. Quodam mortuus, ibi-
 dem cum Patre suo Marschallo olim Regni, sepultus.

Joannes Luczbonus Episcopus Culmensis.

Raris quidem annis praesuit Provincia Culmensi, sed laudabiliter. ^{Simul servitium pu-}
 Cum Haereticis illi fuit aspidua lucta. Et cum Torunenses ^{blice deportat per}
 malitia impietatis regente non permitterent per forum ^{torum.} Torunensium
 Synagoga cum honore deportare, ad infirmos, acerrime sicut
 bonus Pastor opposuit se illorum furori, efficitque ut modo de-
 ferat, a superpolliceo indute sacerdote sub umbella, admi-
 nimis a lintatis cum luminibus, et nota antecedentibus. Hic in
 Episcopatu nullam curam habuit ditandum affinium. Quare
 imminente morte totum se convertit in pia opera. Torunensi
 Collegio invenit nullia decem. Ceterum pro alumnis foventis Almoynae illig
 alia decem millia, quina pro alendis ad portam pauperibus.
 Residentia tunc Praudentinae 5 millia pro alendis ad portam
 pauperibus, Residentia Marienburgensi 5 millia, Decem mil-
 lia pro Societate. Nullum Templum, nullum monasterium,
 nullum hosocomium alere vidit, cui non amplam elemosy-
 nam faceret. Deliquam personam sibi Regi Sigismundo
 misit potens ut in pia opera illam conferret. Affinibus
 nihil

affinis nulla
cura

Quomodo illi pa
rentatu

nihil inscripsit, tantum ex Patre Nepoli encospiu cui torque
sive Crucem episcopate, cui annulo dedit, in memoriam sui
episcopatus. Supra Sigismundi Regis sepulchro est Romanis in
templis s. Joannis ad cornu Evangelii. Supra illig nulla
musica illi parentavit nisi Clero ad equales voces.

Martinus Bysschowski Episcopus Cracoviensis

Divina pramonitio

apex honoris illig fuit Cracoviensis sedes, quam pridie an
tegru accepisset, tali Divina praevenit admonitione. Videbat
quendam ex Antecessoribus sua sedis ad Divinum iudicium per
trahi, atq rigide iudicari, immo Pontificaliis cuius sacramen
tis privari, deniq cum illo famato Uelone damnari. Audivitz
illud sibi dici vide ne in pares impingas penas. Hic in Episco
pate Cracoviensi sepulchrum s. Martini Stanislao magnis imper
is edificavit, cum antea ferris duntaxat murum fuit,
non secus quam modo est Intra s. Adalberti. Cum de
pulchri illius iacerent fundamenta, ab illis qui hinc rectore
nis solent cantare psalmos, vici sunt aliquoties pilori s
tyri de quodam sepulchro egressi, incensuris vocibus et saltibus
templu complentur. Desistit Borg Episcopus a cepto ope
re, nisi s. spiritualis sui Fridenici Sembela Coc. s. s. ex
hortationibus animatus, suscipit. Summa vigilantia fuit, Cle
riq reformavit, ut synodus Diocesana illig testat.

Novi Satyr

Vigilantia

Stanislaus Prochowski Archiepiscopus Leopoliensis

Ajiani Polonici

Inter Polonicos Potas sui temporis, facite princeps, qui
hymnos Ecclesiae latinos in nativum idioma scilicet artificio em
verbit. Hic ab Aula Sigismundi s. h. ad Archiepiscopatu adven
dit, in quo satis liberaliter et splendide vixit. Hic erat con
suetudo, ut supra mensam no plures orbis a structore mensae
penerent, quam hospites invitaret. Unde se quicquam non in
vitatq accepit, a mensa reciebat. Cognoverat quidam militem
ipius ingeniu; Unde ut illi facelus eper, ad ipsiq mensam
accepit clam habens quadrum. Quare cum alios convivas
ad discumbendum invitaret, archiepiscopus, militem transiens

Conviva fuerat

miles so mensa

miles se mensae ingerbat. Unde quasi importunus Archiepiscopus dixit: Domine mi non habetis quadrum in hac mensa; vasa hic, quae apposita sunt, non potestis. At vero miles quadrum absconditam depromens ait: Illud et quadrum est mihi in promptu, et scyphus, inde vici ad hunc mensum habeo. Inquirato response ~~capularaty~~ Episcopus lateri suo applicuit Convinam. Hic plenus dierum, cum iam proximo morti fuisset, admonitus a Confessario ut doceret pro peccatis conversus ad suos Praelatos dixit: Orne id necessarium ut pro delictis doleam praetentis, quibus assentientibus, ter pectore percussis, doleo pro peccatis, mors illig obit aulice vivit, aulice penitent.

Achatius Prochowski Episcopus Luccoricensis

Magnam talentum vir acris ingenii, eloquentiae praestantissimus, et zeli Divini studiosissimus. Hic Legatus missus Romam a Sigismundo 3to ad Paulum 5to Pontificem Maximum, legationis optime obita fructu in Poloniam reportavit, scilicet Caput S. Stanislai Kostka, quod insertum fuit thesauro Regis, postea liberalitate Vladislai 4^{ti} per manus Ill^{mi} Stanislai Petrobronski Episcopi Chetmensis, Basilicae S. Petri donatum. Hic illo tempore quo luctuosam faciem induerat Polonia post mortem Sigismundi 3^{ti}, videns graviter affligi Ecclesiam Dei a Janapio Radivilo Polabino virens, in Cor. Zelas Illius mitidii. Duxensque gravissima et zelo plenissima protestationem fecit, cuius ego testis fui. Verum cum illam argeret in publicis Comitibus contra Radivilum confederatione affectante, a suis pro veritate ignoratis Episcopis desertus, in melancholicam, postmodum in hydropem, tandem in mortem defluxit, cum magna pietate moriens. Post mortem magno suo amico, et vere sancto homini apparuit, Praeposito ordinis Canonice Regularium, Cracoviae in Casimira. Apparuit

Apparitione

Apparuit autem in meridie brevissime palliolis et vilipis
 me conlectus. Quem agnovens Propositus hi salutavit. Sa-
 ter et hanc bona ceteris? Cui affirmative respondit. Tum
 Propositus: ad quid tam vili amictu? Quid vobiscum agit?
 Tum ille mecum agitur modo bene, sed quia parum labora-
 vimus, brevis palliolis habemus. His dictis disparuit.

Laurentius Pombroli Archiepiscopus Pnesensis

Auguria contem-
pta

Augurionis contemptor sane fuit egregius. Nam cum ac-
 cepto Archiepiscopatu, Crux de manu sublata, ad Sigi-
 mundum Regem Borussiae marientem proficere, navis quo
 Casu Cruciger crucem contregit. Omnes proventus omnesque
 rem custimantes, in dextram partem interpretabantur; sed ipse
 audacior ceteris, contem argenteam sine Cruce preferri sibi fec-
 it, atq; salutate serenissimo Sigismundo, rem ut acciderat ex-
 posuit, atq; adiecit. Omnes quidem mali auguria epe rem af-
 firmant con fractionem Crucis, ego autem in bonam pars-

Templum Adelberti
vesti

tem accipio, et deus me victurum confido in Archiepiscopatu,
 quod et factum est. Hic Templum Adelberti Pnesnae cur-
 pro texit, amicos singulariter promovit.

Matthias Lubinski Archiepiscopus Pnesensis

Pervenit nobilitate

Multorum virtute hic sumo fuit ut pote optima parentis
 filius, quae primum filium habuit Propositus Cracovienis A-
 thedrae. Datum Stanislaus Episcopus Pnesnae nimia vir-
 tutis et doctrine. Hunc hunc Mathiam de quo agimus. Hic
 Mathiam qui in societate cum floruit, sancto obiit. Hic
 Mathias totum se tradiderat promovendo cultui Divino.

Operacillig pia

Tertis est Ecclesia Cracovianensis, quam ille reformavit, do-
 tasit, et auctit tunc, dum esset Episcopus Chelmensis. Tertis Ec-
 clesia Vladislavienis quam eidem splendidior fecit tectis
 et turribus. Tertis est Pnesensis, quam utraq; turri inclutam
 fecit, et sacella circumcirca omnia cupro operuit. Alia

Ecclesia

Ecclesia passim dotata confitor, Maxime Crystoborinac de-
 cellum & v. ipsiq. sumptibz aedification, et ab illo, Deo et Sacello Bz
 v. Bzma dicatum. Hic cum Unioveritatem aram, acuto chevione
 artifice reformaret, artifice cum in aliis rebus percipet
 operam in reformanda aula satis ampla non aequo accu-
 ty, fuit, Archiepiscopus reformata arce, ad Diceciam suam
 ruderum Clerum evocavit, quae cum plures trecentis, sacerdoti-
 bus numeraret, in illa aula, una cum Archiepiscopo consultatio
 nibz factis absceperunt. His abscentibz, Archiceto nimia dele-
 statione repleta, quod aula ipsiq. labore rejecta, tot sacerdotes ca-
 pipet, autam ingrepsus cum inambulabat, sub illo unico, pari-
 mento aula in inferius aedificium depluens corruit, et arti-
 fici utrumq. pede graviter laesit, tot aliis sustentat.

Dnia, Providen-
 tia

etiam ex ipso se accipi narrationem. Anteciper illig in
 Archiepiscopatu adiecerat animum ad aedificationem Tem-
 pli Belchoria: est velle inter Lovicium et Chvornienicis
 intermediaj iamq. arbores compositate et ex amplexu confort-
 mate erant. Sed, quod est aulicorum ingenium pervaxer-
 runt quidam Archiepiscopo, ut mutato concilio, ex iis ar-
 bonibz, Lichoviciis uno millian distantibz Lovico, aulam
 sibi aedificari careret. Sicutq. concilio aulicoru impionum,
 fecit, quod illi persuasum fuit. Interim promissione facta Be-
 techovia aedificandi Templi monit. Occipit Archiepiscopatum
 Lubinels iamq. alterum annum cum praecipet Dresnensi Ec-
 clisia, hoc occidipe intellegit, vesper, nocte tenebrocipima
 incumbente, venerunt aliquot cursus sesigis vesti, tam-
 structores mensae quam cogices invehentes. Fit ingens stre-
 pitus et curritatio. Illorum Archiepiscopum venire affirmant,
 galles, gallinaces, ameres vitulos, arcetes iugulant. Mensa
 abruit, omnia pro maiestate fiunt. Tum sordes praedii
 illig, sive dispensator dript, vestibz exiit, vena alligote

apparitio star-
 penda

et igni

et igni applicat. Dum haec fiunt, cum comitata aulicorum
venit Archiepiscopus valde tristis, ac mensa parata et
instructa cum Praelatis et aulicis amsedit, in qua silentium
altissimum fuit, Archiepiscopo ingemiscente. Tandem cum
una et altera hora exacta fuisset circumspexit aedificium
et validissime mensam manu ferens; dixit Delchoviano
Templum o Delchoviane Templum subito cum omnibus di-
sparuit. Tractor attonito, qui a longe et quasi de occulto spe-
ctabat omnia, cum redisset tractor ad suam Culinarium,
reperit servum aule alligatum et semiintum, qui testis erat de
ligationis attentans ambustiones suas. His intellectis
Lubinski Templum s. Matthei in Ortheo aedificavit, dedi-
cavit et ditavit.

Eodem Archiepiscopo junctis in Ecclesia Dei casus ac-
cidit: Capitaneus Woynicensis Tarnowski cum multo se ha-
mucidiis deformasset, decimannu homicidium perpetravit, cum
Patrem suum gladio transfixisset, ob quod crimen cum
damnatu fuisset Judicium Tribunalium sententia ut trionnis
in Kuteda exularit, uno anno exacto, in Patriam rediit atq. sa-
cularum hominem reuit, induit Clericalem habitum et Prae-
ter dispensationibus Presbyter exatus, sed vite Clericalis
ac professionis sacerdotalis inmemor alterius Sexus hominem
adamarit. Haec in re dehortatorem. egit ipseus Parochus obre-
crare ut videret quid ageret. Interim exacta Quadragesima
mali inedia, cum in Templum suae Parochiae venisset,
ipse de Pascha exomologesim fecit coram Curione suo
deinde ornatus, praesente Parcho et in omnibus sibi mini-
strante sacrum fecit, atq. sacratissima Eucharistia tum
familiam, tum populum rexit. Quis de templo a Curio
Credulissimus hanc petiit, ut ad mensam suam veniret. Fecit Curio atq.
mucidiu a sacro
te in sacerdote
patrum
cum supra mensam iocantem Tarnavium cum Amasia
vidisset, humillime petiit, ut in honorem Festi diei, ab

iis iocis abstinere. Surrexit hinc, vultu tacitam iram, atq;
 cum ad vespertinas horas decantandus abiret Curi, monuit,
 ut se cum devotione prestolaret. Verum cum populus inclinans
 te die in vesperam urgeret sacerdotem, ut devotio peragere
 faceret sacerdos quod rogabat. Vix finita sunt vespere ad-
 volat furor ille, expeditam devotionem videns, cum im-
 mani cholera quærit ubi sit Curi. Cum intellexisset esse
 in sacranio, inde illum vocat, atq; quod se non expectare
 cecidisset vespere exardescens, pugnum in illius impingit.
 Tum apponitis sibi mandatis, ut productum extra cer-
 metorium, in publica via justigarent. Factum est impio
 satellitibus cum id sciret, Curram sanguinarius sacerdos as-
 cendit, ad quem et lenonem ad maiores penas accepit;
 cum ad vicinimum sylvæ ventum esset, de Curra Paro-
 chum detrahi imperat, et node serrarum justibus, a plan-
 tu pedum, usq; ad cervicem mulctari iubet. Lemivium
 rursus in curram accipit, et exprobrans illi monitionem,
 capulo gladii os et dentes excutit, atq; cum ad infelicem
 aulam venisset, in cellarium includit, ac aliqua interposui-
 ta morâ cum vaginato gladio in cellarium descendit,
 ubi pone extremum spiritus agentem videns Parochum,
 gladium in pectus illius immergens, roborat, ut intesti-
 na consideret. His peractis splendide opulatum est,
 sequenti die supra cadaver sarcastici iocis facti, et sub
 vesperam in terram abiectum est. Reversit furor pestiferus
 dum, et a media nocte surgens leno Lovicium contendit
 a Superiori P. Ordinis S. Francisci de nomine minorum
 absolutorem petit, sed hæc non obtenta, fugæ
 se commisit. Bong Archiepiscopus ad insequendum
 missus.

missō famulitō, comprehendit ac Loviceni carceri indu-
sit, uelociter, multiq; impedimentis obiectis peruenit,
atq; ad perpetuos carceres in Monasterio Zutochoueni
damnauit, Sacerdote illo ^{in egressu.} Fratrem Joannem Dei, qui in
firmis famulans.

Liberalitas in
eigeno studio
207

Pontificis sen-
sū de illo

Acdeo ad Lubinski, quem quidem minus liberalem af-
fines aperti et at vero pauperiorum nobilium filii li-
beralissimum, quorum satis amptum numerū Hauca nu-
tribat, uerbis, et ad bonū promouebat. Ideo Prince et aliis
in locis faciebat. Homo erat morum simplicium Deuotus
politici capitaliter iusserit. Ecclesiasticis commodis attes-
adidit, ut Urbanus 8 de eo dixerit. In Polonia multi
sunt Praebiti. Solus Mathias est, Episcopus Turbenta tem-
pora Lupis multum illum afflicerunt, praesertim post
mortē Serenissimi Vladislai, antequam Serenissimus Joannes
Casimirus fuisset inauguratus. Mortuus in senectute bonae
aetate supra 80. produxit annos, nunquam concepsit lo-
co tristitiae etiā in maximis aduersitatibus nonnullū mo-
rebat, sed uno uerbo leni audite, tranquillari solebat.
Praefecto uir fuit magis ecclesiasticus quam politicus,
in dicendo consideratus. Unde cum monitorium sermone
habuisset ad Serenissimum Vladislaium Regem, ita dicta
moderabatur, ut non effunderet in uerbo quod gratissimum
fuit Serenissimo Vladislao.

Monitio in
Lubinski

Proceptio Do-
minici Anno
Sermō

Paspar Diatynski Episcopus Culmensis
Magni et generosi patris fuit aduersus Aeteticos, quos seue-
rilliter deprimebat. Ingressione Episcopatus, offendit in se-
lentem pernicitiam Torunensis Civitatis, quae impio conatu
prohibebat Parochos Torunenses et Catholicos ne publica pro-
ceptione per fons eius sacratissima Eucharistia instituerent. Multi

Multi Episcopi improbam Hericum adersi sunt irritis cona-
 tu. Dziatynski tamen multis in sumptis laboribus evicit
 ut in publicum cum sacratissima hostia procederet. Et quo-
 niam pedagnis incedere non potuisset, sic sedem optatam
 habuit ut plane pedibus ambulare et spem Symaxim desper-
 tere videret. Fuit homo pietati addictissimus, officium Divi-
 ni summa cum reverentia expediebat. Parum tamen habuit
 experientia in rebus ecclesiasticis, in quibus deo aliquoniam
 Praetorum comulis Parbosam crepantibus et non intelligens Mali Conu-
 sive, acquiescebat, in modo procedendi errabat. Hinc mori- liari-
 turg illa verba repetebat Narraverunt mihi iniqui fabula-
 rationes, sed non ut lex tua. Hic Episcopus sculptam de
 ligno salvatoris Crucifixi effigiem, multis et praeclaris mi- ^{Insigne Crucis}
 raculis conspicuam Temple Bridgastiensis Collegii dedit. ^{ubi sedet}
 Fuit autem haec Crucifixi effigies illi oblata post Junij M ^{die}
 Diea Tomicha matrona piissima, quae cum magna opinione
 sanctitatis et vidit, et mortua est. Haec aspidem doloribus ^{D. Tomichis}
 magna parte vite suae, et lagarum incantationibus cruce patientia
 cui in quibus summa cum patientia Dram ludens, et depredi-
 cans, ipsius circa se amorem ^{erat} habebat. Multa futura praedicebat.
 serenisimo Vladislao et caritate et Regnum praedixit. Paschate ^{Praedictiones}
 Dziatynski persuasit, ut secularem humine auerit, et Eccl- ^{illig}
 sasticam personam indueret. Sed de hac potius vita illig
 loquitur, quam scriptam legi.

Joannes Lamoyalski Episcopus Chetrensis.

Habit in sua Diocesi quendam immongend Praetate My-
 stouski dictu qui clericali vocationis immeros, sem-
 per incedebat szpety famulatio bellorum quibus praebet sacerdotis
 exemplo, gladio longiori quem serpentine vocant, sic ^{licentiosi vobis}
 cinctus. Scandalosus vite huius sacerdotis cum redargueret ^{et mores}
 Pastoralis

Patronali auctoritate Episcopi, licentioso animo in ecclesie sub-
 mittrauit. Quare Cronostaniam cum comitate aduolat, licet
 pulchra, Cives et obices quos indigne habet et tractat. De dele-
 ta ad Episcopum, et probe ab eo intellecta, mittit, qui illud
 modestie ammoneret, (contempnit mentione), atq; ut si Epi-
 scopo opponeret, inuaserit iudices illis infectis armis quibus
 periculo capiendis, cum Episcopo reliquos suos famulos mi-
 sisset, moneri ut lato sacerdote comprehenderent, et ad se
 perducerent. Facto dicitur vend eum comprehensum cro-
 nato madidissimum agnouissent, carceri illum incluserunt,
 in quo cum neq; secundo die crapulam odormisisset, ad
 3^{iam} die servatus est. Sed ecce dei vindicta adfuit. Nam lae-
 detur reperit in manum actum, qui etiam corium calce-
 orum suorum vorarat, et extremitates digitorum arroserat.
 Quem ad comprehensum et in illa phrenesi iurare volu-
 isset, ille accedentes foras intuitu contemplans nullo
 verbo dicto, mortuus est. Quam 3^{ia} die Episcopi ex melan-
 cholia secutus est.

Andreas Scinienſis Archiepiſcopus Polonicus

Homo singularis simplicitatis in doctrina, qui nec labere po-
 scuit. Hic cum hyberno tempore venisset ad serenissimum Ste-
 phanum Regem, atq; algero dixisset serenissime Magnam frigem
 lacellam suggerit magnam frigus Archiepiſcopus se corrigere
 volens repetit magnam frigumque. Rex subridens dixit: Mi-
 ratur quod Archiepiſcopus latine loqui nesciat. Quod dicitur
 Regi cum intepres illi retulisset Archiepiſcopus Polonica di-
 xit: Imo potius mirandum qd Rex Polonia nesciat Polonice lo-
 qui. In simplicitate administravit optime Ecclesiam Regia pmo
 sacra magnum devotione habuit Unde in Cathedrali Eccle-
 sia sepeliri voluit sub illis gradibus, quibus ascendit ad altarium

Eucharistia

Euchristia, ut pulverem se fateret sub pedibus eorum, Deo et hunc
qui deferunt primo sacramentum. 89
L. 100

Mathias Koppacki Episcopus Culmensis

Hic propter Episcopatu Culmensi Salutariter postposuit,
ut securus Deo vacaret. Quoniam cum Martini Gella in
Prussia gessit, quos Templi exuit. Lubavie moriens, hoc in contemptu Mun-
di precavit, ne ullum ipsi mausoleum perneretur, sed
veluti simplicis sacerdoti, rudis lapis iniceretur cum hoc epis-
ta-phro. Hic iacet Mathias Koppacki Episcopus Culmen-
sis et Pomeraniae. Vidi, cum Lubavia fuisset, legibus in
civionem.

Ioannes Koppacki Nominatus Varmianensis Episcopus

Filius erat Mathie Koppacki Lubavici Culmensis ante, post
Episcopi Culmensis erat homo quae singularis ingenii et do-
ctrinae, quae corporis forma et dexterrate et politica pro-
stantissima, ob quae talenta Regi Sigismundo IIIo gratia
suisimae hunc natura formaverat ad beneficia conferre
da et largienda. Unde non solum patrimonii amplas facultates, et collatas a Republica honores contulit ad beneficia
largienda aliis, sed etiam ad se profect, ut quandoque sibi com-
plura, et claris dicam, omnia degerint. In qua inopia mu-
sico organo assumpto solabatur se ipsum illo Dividico Ego vero Hilaritas in eye
ro organo sum et pauper, Dominus est sollicitus mei. Inde miras
silitur illi Deo succurrebat. In Hispanias eum Sermo Joanne
Casimiro profectus, et a Pallio interceptus, mira alacritate fortune Hilaritas in ad
commutatione sustinuit. Non illum unquam tristem vidit, sem-
per autem et organo et voce modularum ista. Ego vero organo
et pauper sum, Dominus sollicitus est mei. Inde organo et in
Patriam post Principis reditum receperat, ab inaugurato in
Regem Casimiro, ad Episcopatu Varmianensem, dum paucos

diebus ingressus

die ingressi destinaret paucioribus a morte interceptis, abie-
ritu an obierit, in controversiam evocato est omnibus te-
men probis extasis illig lachrymas elicuit, qui non prodi-
gum sed liberalem agnoverunt.

Augustus Radzowski Episcopus Lucconensis

Ex Episcopatu Kiövicensi assumptus est ad Lucconensem ad
Vladislaus IV. In Kiövicensi Episcopatu zelus pro Ecclesia Dei
tantius est contra Iudeos, nam cum furti convictus fuisset Iu-
dæus, patibulo adiucatus, Iudei per munera corruptores iudi-
corum, aliquot muneribus oblatis Episcopo, ad infringendum decretum
impellere voluerunt. Sed bonus Episcopus sciens Iudeos nullam
pecuniam largiri solitos, ni ququam iniuste a Christianis sequens
capitalissimi sunt hostes, extorserint, accepit pecuniam, quam ad
coemeteria bona honoris contulit, in quibus bonis fundatio-
nem Frustrerensis Collegii fecit. Nihilominus permittit depi-
mulando ut Iudæus ante portam Synagoge Iudeorum, iudeis
Sabbatum celebrantibus, suspendere, cuius depositis de pa-
tibus, magno comitit Iudeis. Ad Episcopatum Lucconem-
tem erectus magnas difficultates passus cum imperatrice Nobili
famula Drydowna, de qua agam, ubi de Imperatoribus de mo-
verunt. Mortuus Senovia cum maximis doloribus per temporis
causati. (oram hoc Episcopo accusatus est quidam Parochus
novus christiatis, qui in iudicio comparere, sic se pergerit:
Ihomo et Iudæus. Isti inepti dicunt mihi quod multum
bibam, et non dicunt quod multum sitiam. Erat hic ad
Stavroviam

Zelig contra Iu-
dæos

Iudæus suspen-
sus

Episcopus excusa-
tus petatoris

Nicolaus Dux Radivilius Cardinalis Episcopus Cracov

Primo titulus huic Principi in Ecclesia Dei obtigit Vithensis
Prædium Lubiz Episcopatus in quo depulsis Hæreticis Lubizhis quos Vil-
nensis Hæretici ad Radivilios recurrerent, Collegio Vithensi
illud prædium attribuit. Hic ut erat accuratus in administra-
tione Ecclesia

Prædium Lubiz
Episcopatus

Ecclesia tibi a deo commissa, ipse obibat Decorem, visitando
 tam Ecclesiam, quam Parochiam et cecidit autem ut de quodam Laro-
 cho non eximia fama acciperet, quare ad eum visitandum iter
 direxit praemissi famulo, qui cum advenire nunciaret. Dum
 odoratus concilio inire ad Rectorem, in fenestra se depercutit quasi
 mortuus hinc amictu accant intus Episcopi famulo, Larochy
 ubi sit inquirens. Et Rector qui quasi defuncto psaltes acci-
 nit, et conivens Rectoris plorans, iacentem in fenestra ostendit.
 Famulo ad Episcopum redit mortuum Larochum significans.
 Et quia iam omnino transiri debuit domum Larochi nec
 ea deflecti poterat, Episcopus a longe cadaver citato cursu per
 transit. Surrexit long Larochy, atq; ad eundem facinorosa re-
 diens occasione praebuit ut iterato ad iudicium Episcopi de-
 latus esset, sed delatoribus nullatenus Episcopus credens voluit
 operens se omnino illum vidisse mortuum. Multa bona
 in Episcopatu viterensi praestitit, plura in Cracoviensi. Roma
 mortuus cum opinione sanctitatis, immediate ante mensam
 a Clemente 8 Pontifice visitatus, concessus absolutionem et ple-
 nariam indulgentiam accepit. Postera die a Cardinalibus
 corpus visitatum, quorum visitationis hic ritus est, ut P. Ozem-
 beth qui aula Roduiciana servit, retulit. Corpus in eminenti
 loco positum, rubrum candidis vallatum integumentis et gra-
 dibus, in super toto Conclavi, ad pedes mensa rubro holocostico
 operata stat, supra quam 6 argentea candelabra cum Crucifixi
 imagine ad cuius pedes galeros et pontificiae Mitrae, nec non qua-
 dratus pileus rosei coloris. Cardinalis veniens, quinque ora-
 tiones Dominicae festae salutatione Angelicam recitat ac
 facta reverentia Crucifixi imagini, circum cadaver, rursus
 suus adorato Crucifixo, discedit, nec amplius apparet. Nam
 Cardinalium faneribus non possunt ad se Cardinalis ius-
 ta Rituale Romanum Caver, aut ne diuturno tempore aper-
 vent. Doxanderam Capra

Actus sacerdotis

Mon illig Roma

Visitatio mor-
tuorum Cardina-
lis

Ioanna Lushi

Joannes Laski Archiepiscopus Gnesnensis

Hic quidem Archiepiscopus ante tempora mea mortuus est. Quis tamen Sepulchrum videri Gnesnae, non intra parietes Templi Adalberti, sed extra Cemiterium. Habet quidem rotundum sacellum vel patii templum, in quo singulis diebus, sicut mihi relatum, Divina peraguntur ex illius fundatione. Circa templum rotundum est spatium sine sepimentis, et vocatur Campus sanctorum, in quo soli sacerdotes sepeliri solent, ad valvas Templi id est extra templum, est sepulchrum Joannis Laski ferre cruce commanatum et tabula de Cupro fusâ satis magnâ operam Sepulture rationem accipi, huius militatem ipsius, in quo voluit sine invidia sepeliri, ne loco semel occupato amplius dimoveretur.

Campus sancto-
rumAlexander Solovjovskis Episcopus Kioviensis

Hic civitate relicta, ad aulam Rm Vladislai IIIi venit, in qua cum ad Smolenscum eum devotissimo fuisset, Rex pecuniâ indigentibus Levatoribus dicit se egere pecuniâ. Aliis tacentibus, solus solertissimus illi respondit. Habet in civitate meâ aliquantum pecuniæ, quod est, Regium est. Et prohibita illi est alacris in Regem liberalitas Nam in Episcopatu Kioviensem gratia Regis venit. In Episcopatu illo cum esset, Synodus Varavia est celebrata totius Poloniae, cui praeidebat Illust. Archiepiscopus Mathias Lubinski. Cum autem exorta fuisset contra versus de Decimis et contributionibus sacerdotum, multum Episcopi contra pauperes Parochos onera importare voluerant, Archiepiscopus defendens pauperes sacerdotes, dixit contributio necessaria omnino sed pauperes sacerdotes quod dent, non habeant, Res de nostris provenientibus eorum inopie subveniamus. Omnibus Episcopi dictum displicuit. Unde omnes contra Lubinski incurserunt.

Humilitas

Liberalitas

Avaria Archiepi-
scopi dicti

omnis

omnes pro Archiepiscopo opposuit se oblaturos, et multas ratio-
 nes attulit dignas illo loco, quas ad discolorare non poterunt, nisi Generosa facta
 illum sic potius sarcasmo ex plodere volebant, dicentes. ex-
 tellis te Episcopo, quasi et res non suspensio in Theologia. Ille oc-
 cultam puncturam advertens, rationem sic opposuit. Illustri-
 mi fateor unumquamque vestram fuisse in Theologia, sed pertran-
 seuntis. Ego autem fui inherens, cum inter Secuitas viri-
 quibus et pietatem et doctrinam accipi. Amplius alloqui illum
 et Archiepiscopum voluerant. Hic in abbacia Tremisneri non
 tag est. Monius multa millia inscripsit ad fundationem Collegii
 hiioricis, quia propter illud a societate dimissum, seu stori-
 se relictum est. Sed in effectu nihil factum.

Paulus Woludii Episcopus Vladislavienensis

Virtus hunc ad maximos et amplissimos honores per gradus
 extulit. Nam primo (amencensis) gubernavit Ecclesiam, deinde Luc-
 conense, tandem Vladislaviense. In Lucconensi sede positus, Ecclesiam
 illam plane ex fundamentis reformavit. Praelatis et Capitulo pro-
 ventum auxit. Vicariis ordinem et mercedem praescripsit, nec non
 habitationes accommodavit. Confraternitates duas e Societate in Eccle-
 sia Cathedrali, ne unquam Confraternitas vacarent, apudque pro-
 vidit Templo et Collegio non solum fundationem providit, sed
 et domos pro arce futuri Collegii coemit. In qua re illud notandum
 convenit. Duas domos primam pecunia propria comparavit, quas
 inhabitandas P. Sigismundo Obicis, et P. De Massari Volbono con-
 cepit. Vix ingressi domos, raver apertam supra fenestram S.
 Obicis superioris Residentiae incedit, De hoc est pag 21. Quis stu-
 dicium Audentem negabit parum exanimi apertum? Quis gloria et
 Loricis non runcupabit Schismaticos? quibus plus Armenia
 placent Photians quod lux Romanae Ecclesiae. Multum illi Col-
 legio obfuerunt furente Kasarico fervore, qui sanguinem fudit

L. Aniceti

Stanislaus Kostka et Stephanus Pzedboninensis. Sed semen est
 Christianorum sanguis martyrum. Loricis timeant undecem Do-
 um Gromoty Saulg Wotuedi ad gubernanda Ecclesia Slav-
 dilavincem, tunc quando mater rediit ex Urbe prinap^o to-
 fig Orbis Roma quos abierat missy a Lerecipimus Lignimurdo
 3tio, sua legatione praecloce gesta, rursus se piis operibus
 Ravennae Collegio impedit. Primum igitur Collegio fundando in Ravenni Solati-
 natu insignem operam contulit, Quod quidem Patricio hae-
 bere voluit in illo loco, in quo vixit Aula Archiepiscoporum
 Sed privata consilia illud Ravam transtulerant. Neque sibi Col-
 legio coemisset terrena bona, sed et plurimam suppellectilem
 in auro, argento vestib⁹ sacris, peristromatis attribuit. In quin-
 bus aliquos volebant obtendere difficultates sacerdotes Sarachio
 Ravennis, Sed casu Divino aditus, auxilio iudicis repressi, ut
 acta Conventus viciniorum testantur. Idem fundavit Ra-
 vensem Conventum decem millib⁹ inscriptis, quae ut
 nunquam intercant, Alfonsus Sebastianus Wotuedi Castellanus
 Matogoltenis Capitaneus Ravennis in libros Ravennes⁹ ma-
 gna quidem molestia mea fecit inscribi. Idem Episcopus
 Ecclesiam splendidissimam fuit Vladislavicae Sacell^o in quo
 prim^o Scomte⁹ operosa, et in eo locum sepulture delegit.
 Clerum auxit Seminarium civitate et fundatione Prospero, qui
 informat civitate morali Theologia. Podanense Collegium
 singulariter adjuvit, et vicinis adibus coemptis auxit. Magnas
 angustias patib⁹ Collegio societatis omnis modo curavit, ut vi-
 cinis adibus acquisitis libere auram haurire potuisset. Sed per-
 tinacissime obstetit merita corde, nullatenus loco dimovere se
 patiens, omnes preces et precia repudiavit. Tandem Wotue-
 di Episcopus Pomeraniae et Vladislavici venit, atq^{ue} recipit
 Collegii perspecta, ad Civem illud Sotladiense mittit, petendo,
 ut numerata pecunia adibus cederet. Obstinatq^{ue} Haeretic⁹. Mit-
 tit iterum Episcopus atq^{ue} acquiescere petitioni hortat. Sed multo
 arrogantius denegavit ille. Sollicitat 3tio Episcopus communi-
 catione adhibita.

Legatio ip⁹ de
mari

Ravennae Collegio

supellex obiecta
f. data

Conventus Ra-
ve

Sacell^o Vladi-
slavicae et se-
m^o r^o n^o

Haeretic⁹ pertinacia

98

adhibita, videret quid ageret. Hic tota se in furorē et rabiem
conversit. Hæretico, iuramento se obstringens nunquam se id facturū
vult. Episcopus ad scultet officium Merietam (ordone) vocat, atq[ue]
pro Domo pecuniā numerat, reluctante et resistente eū
universa suppellectili domo intrudit, furore occupat ac tan-
del Collegio attribuit. Multa huic Episcopo debet Societas ob Lac-
conensis Collegii fundationē et Ravennensis ac Paduanensis. Multa
plurima Ecclesia et Clerus. Multa tota Polonia ad cuius de-
fensionē militib[us] certis inscripsit stipendia, et ad redimen-
des captivos a potestate Sathanarum summa legavit. Clero non
modo eū dignitate sed et eū summo exemplo præsunt. Accidit
ut die xariali Feria 6ta expectatis pomeridianis hinc de fores-
tra prospiceret, viditq[ue] et pro se collationē adferri satis fru-
galem et pro economo ³ qui sacerdos fuit, satis sumptuosam.
Max igitur mense gredit, sacerdotē ad collationē una eū eco-
nomo invitat. Ingrata fuit sane illa invitatio omnib[us] au-
thenticis sacerdotib[us], qui ad economo palatium convenerant. Pa-
ruere tamen, quos venientes suæ mensæ accumbere ius ^{Collatio Feria}
sit. Tum cibos ab economo adferri mandavit, atq[ue] in vacua ^{6^{ta} quali}
mensa deponi. Summamq[ue] onas est, quo declaravit, quali de-
beat fieri xariali die collatio et quantitatem illig descripsit, nec
non quantum sit peccatum excedere collationis mensuram.
Insequenti die collationē illā economo restituit aperens
proteripe iuncta feria 6ta. Magnam librorum accipiendā
fecit Collegio Ravensi, tota Bibliotheca sua nobilissimā in-
scriptā habuit a Confratribus S. Petri Fabricii cōc. Sc. ^{Confraternitas illig}
qui et Provinciale Poloniae agit. Cumq[ue] Episcopus extremū
commutasset diem in meliorem vitam sepultusq[ue] fuisset Maz-
distavie S. Petri ibidem mortuus est, et ad grati sacelli
Voluciani sepultus.

Joannes et Andreas Puchiridli Archiepi. Popoliensis
ex Episcopatu Cameracensi ad Popoliensem Archiepiscopatu
tum ascendit vir integerrimus summe eū D^{no} consilio
et honoris

convictionis. Liberalissimus in societate, cuius liberalitas
 et lecta Bibliotheca Sarsolavicensis, plane tota ipsius sum-
 pta comparata. Accidit tñ illi cuiusmodi casus. Utinam illig
 Procopio Prochniensi expeditis Studiis in societate, cui com-
 plures ante annos dederat et admotus fuisset officio economiz
 co Sarsolavicensis Collegii. Incurrit offensam furacissimi tractatoris,
 qui expuncto volens videri Patrem ex illo officio, criminis popu-
 mi cum uxore sua calumniose tradidit. De hac iam elidit pag
 15. Hic Archiepiscopus multis præclaris in Celestia Dei
 defunctis officiis et laboribus, felicissimam exitum vite sortie
 to Propoli in Cathedra extremi diei horam præstolatus.

Bernardus Maciejowski Cardinalis, Archiepiscopus

Sacrinensis Episcopus Cracoviensis

Multis virtutibus, multa eruditione, multa maiestate plus
 quam eximia conspicuus homo, quem mors Patria cupuit, ante
 infelicia illa tempora, quibus præduca Nicolao Lebzynowski
 Palatino Cracov, Januszio Sadyvilio Pocillatore M.D.L. Felice
 Herbert Capiteano Morsiceni, Stanislaso Madrichi de Lan-
 cut et Broniewski Castellano Sarnaviensi, nobilitas adversus
 Szymon Sigismundum 3um Regem consurrexit, de quibus infra di-
 vixisset Maciejowski, forte scintilla in flammam non cre-
 pisset. Quamquam et Maciejowski offensus præterdebat, eo quod
 prelati illi fuisset legatus Pontificius in copulando Rege,
 quam ob causam Legatus misit Pontifex purpuram et Pale-
 rd Cardinalitium, que omnia, de Regia manu Legatus oc-
 cepit. Cracoviensi Ecclesie præidente Maciejowski talis
 casus evenit. Iudei, ut semper sunt avidissimi Christiani
 sanguinis, inter Lublinum et Basli formosissimum puerum
 Christianum videntes Albertum Petrenora rapuerunt in-
 credibili cruciatus, sanguine de toto corpore expresso. non
 secus quam simonem Tridentinum occiderunt. Huius Mar-
 tyris

Capita. Reliquo
 nari

Sacerdotum secus
 cas

Martyris corpusculum propriis in cunis Illmo Maciejowski
 sub tunc Cracovienis Episcopi in Lubinense Basilicam
 a plurimorum 3tio edificata, ad Collegium Lubinense ab Fundator Collegii
 eodem Illmo Antistite fundatum et chodolicibus Bonis Lubinense
 dotatum, intulit. Quae vindicta facta de Sudaicis, acta Tri-
 bunalitia testari, ossa huius Martyris in sacello Superiori
 Collegii servantur.

Consectum est Iudeis pueros Christianos occidere, ut accidit Brete Iude
 dit Brete me marante cum Timotheo novenne puerum, theod Lubinense
 Praci ritus uniti occiderant sepultus est in Cathedrali Iude
 Breteni Ecclesia. Et Dagard Concionator Lubini, Haz
 nislavum pueri martyris coronarunt, qui est sepultus in
 pariete sacelli Fallenciani.

Illmo autem Maciejowski Cardinalis, multis praecelso
 in Ecclesia Dei gestis, diem ultimum felicissime laetit. Sociis
 tati impensissime addictis, Cui tam quama fundatione re-
 liquit et cum integerrimo iure Patronatus Ecclesia Mo-
 delensis, dimisit omnibus aliis nobilitibus.

Ioannes Wozyl Archiepiscopus Incensis

Vir maximam virtutum sane perfectissimus, pietate, sanctimo-
 nia, probitate, modestia, tota cloro praecelso, singularis erat
 patientia. Nam ob id, quia scripsit Sigismundi sincer-
 tutem est honore et nunquam de maiestate Regia permittit
 sibi narrari fabulas, sapissime male habitus est in Aula Regis, carcastig o
 in qua ille sarcasms satis mordax. Adam per Evam decer-
 ptus in peccatu impigit. Eva per serpentem decepta est. Ubi
 per Adam, Eva, per Evam Regina per serpentem Wozyl
 Archiepiscopus cavillis obiectus est. Atque illud papam peram
 bulantes aulici dicebant, Regno vesit, quasi Wozyl Maxi-
 mos illi labores apportavit post luctuam morte Sigis-
 mundi, inaugurati novi Regis. Siquidem cum multis
 annis ad Regni gubernacula sedisset, nemo senatorum fuit
 qui

Labor in dedere
novi Regis

qui recentem memoriam habuisset, modi eligendi novi Regis. Duo autem faciebant, negotium bene Archiepiscopus Ambr. Gfrenis et in domo in Ecclesia Romana audacia Janus Radivilii Campestris Copiarum Ducteri M.D.L. qui omnia confederationis pestem e Tartari lacunis emanare voluit, nimia confidens potentia, contra quam potentissime stetit Achaty Prochouelii Episcopus Ducorum ad magna invidia Areticorum, qui in Electionis Comitibus nomen sortiti sunt disidentium, adeo illis gratum, ut stomacho sissime ferrent, si quando eo nomine non appellabant.

Alterum Caput molestiorum fuit ex licentia Nobilitatis, cuius exemplum dedit quispia ex Masovia Nobilis, qui licet nigra veste cing satis lacera et maculis fadata indutus fuisset, ut postquam Cordonam corio intectus videret, famen curia sua voce Republica turbare voluit, fesset, nisi summa vigilantia et prudentia, Archiepiscopus ad epalinski Mazarschalco Regni obviasset. Regem novam cum denantibus deluisset, fecit in Campis Varaviensibus nobilissimam Poloniam orationem, qua finita Serenissimus Vladislaus cum a Civitate venisset, Rex salutatus ab eo ut manus, tunc a toto Senatu, denique a tota nobilitate, postmodum Cracovia coronatus, denique Varavia matrimonio copulatus. Lovicium rediens in nocturno incidit, Ravag societatis homine evocato, se formidantem extremam periodam vite commisit, petens, ut cum illo tanquam cum Propheta, procederet. Sancta vita junctus Lovicium, sepultus est in eo sacello, quod primo sacramentis edificavit, et singulari devotione erga Deum scilicet sacro Serate nuncupato exornavit.

Matthias Petrokondii Episcopus Vladislavienis
ex Episcopatu Premislensi assumptus ad ~~novum~~ ⁱⁿ Procancel-
lari ac postmodum in Episcopatu Vladislavienis. Vir summa
mansuetudinis, atque quae caput est, pietatis. Habuit cam
piam et

Libertas lingue
Polonica

Humilitas

piam et sancta) consuetudine, ut horam unicam abte ce-
nam daret pie, contemplationi et meditationi. Accidit ut
post equinoctium autumnale sederet in interiori cubicu-
lo, solo semoto omni famulatio, solitam horam impenden-
do pio exercitio. Interea repente sulphuris nidor cubiculum
implevit, quem cum ferendo non esset, cubiculum accessit,
mandatq; videret, unde ille nidor emanaret, famula facto
imperato ad nespium sulphur reperisset, abscepit, solo epis-
copo relicto. Ecce tibi longus ordo Senatorum Poloniae de an-
tro fornacem versq; progredi, totus sulphureo padore squa-
lens. Omnes funibus cincta capita erant, et plena tenebra-
tis foraminibus, per quae glammae crumpebant. Attonitus epis-
copus hospites salutat unumquemq; nomine suo, atq; inquit:
Non me latet vos alteriq; vite atq; Regni Incolae esse, signi-
dem vita fundos vos probe novi, arcanum tamen reserare
michi, quem statum eternitatis attigitis, felicem ne et beatum
an vero omni eternitate deplorandum? Tum illi iudicatos se
sterno supplicio testati sunt. Sabuinxit Episcopus at quod ista
Stephanomata in capitibus vestris denotant. Respondet. Nos-
tri pseudopolitici Conceptus, nostra machiavelistica technae,
nostra insinceritatis haec fecerunt. Heu politica eternum
nos cruciabit. Quibus dictis disporuerant, Verendum sanc-
ne et multos Religiosos episcopi modi Stephanomata post de-
cepum re hac vita, maneant. Obiit in Polonia Episcopalis
Vobronia, sepultus Vladislavia in sacelle, quod suis sumpti-
bus edificavit et satis abunde detavit

Andreas Lipulsi Episcopus Cracoviensis

Haereticorum capitalisq; hostis, ex eo die, quo haerum cir-
rauit, qua imbutus erat in Academia Lipsiensi, in qua cu-
quirenda doctrina vacavit. Vir eruditissimus et doctissimus

inter

Libri ab eo veni
pti

Disciplina
illius

Casus Lepidus

Amoris sati
ctus

Reformatio Cle
ri

Templum in
Chocz

inter Episcopos sui temporis. In uita vir versatissimus, ut co
dices eius doctrina conscripti testantur, sunt autem ad ius Can
onicum et Civile pertinentes. Is sortitus erat naturam plane
igneam. Unde veritatis erat accuratissimus inprognator. Nihilor
minus naturam frangere conabatur, ad quam emollicinam semper
in femorellibus nodosum funem satis crispum deferebat,
quosce voluntaria castigazione macebat, et feruentiorem
affectum impetus frenabat. Casus illi sane Lepidus accidit.
In die natiuitatis Dni matutinum cantatum, in praesentia
Simplici Sigismundi, Regis, accepit ad altare, et cum cam
fare debuisset Dne labia mea aperia. Cecidit. Converte nos
Deus salutaris noster. Musici attentis neq. respondenti
bus, pra admiratione, Clero tacente, metuenti ne efflueret
set cholera, accepit Reverendissimus Archiepiscopus Illmo Celestis, et manibus
gestum aereionis formans respondit. Et. aucte iam
team a nobis. Quo responso audito reflexit se Episcopus, et
agenda egit. Cum illi oblatq. est Episcopatus Cracoviensis,
ad gratias agendas serenissime Regi acceperat, quibus actis
cuiens de intimo cubiculo Regis, dixit. Sam tetigi portam,
spes, et fortuna valeat. Inde totum se convertit ad refor
mandum Clerum, atq. imprimis Academiam, ex qua proseri
puit, quae petulantia, quae idiotas. Dignus certe fuit Episcopus
longiori vita, sed sorte Diocesis tali Episcopo nequaquam. In
Mauri Polonia in oppido Chocz satis splendidum Templum
a fundamentis crexit, atque optime Praelato et aliis Clero
optimis proventibus auxit. Vicinam se morti cum agnouisset, o
ptime de substantia sua ad Deo commendata prospexit. Cumq.
non in aedibus, sed in templo, in pauperes sacerdotes atq. in
pia opera optima pecunia effudit, significatus illi
aliquot adhuc superesse milliones, disperuit ad eadem

opera. Rursum

Quibus cum dictis suscepit oides, adhuc multas supersepe pecunia ad disponendum, dixit Reliquite me cum ista pecunia, quod tota executens extrema voluntatis mee volo ut in pia opera convertant. Mihi Deo proferend^o est pecunie. Aime sancte et vere cum summa pietate mortuus est. Testamentu illig

Jacobus Ladzila Episcopus Cracoviensis

Homo tenacissime iudicis, Unde non modo ad Procancelle^o Regni cepit diligentissime erat in iudicandis causis, veru et ad Episcopatu Cracov administravit, cum summa fidelitate etiam infirmis defuit eide. Singularis etiam patientie fuit. Cum Procancelle dignitates ambiret, concurrerat cum illo Illig etchatus Prochoulli, cuius partes strenue promovebat quidem magne auctoritatis Religio apud serenissimu Sigismundu. Cum tamen sic Deo volente, Sigillum ming Regni Ladzila obligaret, requisitus fuit ab illo Religio: placeretne dispositio Regia. Ille sarcastice respondit, melius quidem suscepit si in stramento puerum involutum sigillum iacisset, quam modo cum in posterioribus dorsu haberet. Scivit hoc long Episcopus, sed patientissime offensa ferens, Ordini illi multa bona fecit de quo ille fuit Religio. Pong bonis operibus vite sanctus plurimis millibus id pauperes erogatis. Iustitie addicijimus

Eustachius Wotowicz Episcopus Vilnensis

Homo iniquis pietatis zeli Religionis adversus Hæreticos qui ex abbate Smetemni creatus est Episcopus Vilnensis. In sacis Auctor quo Episcopatu paucos annos vixit fructuose, inter Lithuana Proceres, mutua et intestina odia extinguens. Cum Verkes venisset, atq; eide aliquot dies commoratus suscepit, feria 5ta de itinere vilnam capessendo Multis diebus considerans, cum diebus sequente die statisset, hora promediama quarta summo cum sensu pietatis, matutinas horas

Subsequenti

Mors inopinata
sed sancta

Subsequenti die servientes recitavit atq; paucillo tempore
interposito ad cenam evocatus in lectulo residit, atq; sine
ullo sensu dolore, aliquantulum in semina declinans oculos
repente manū Confessarii: qui erat homo Societatis, ar-
ripuit, atq; dextra preter tendens dixit: Deus propitius
esto, quo dicto, spiravit. Tota Lithuania luxit optimam
Pastorem quem non modo probum, et exemplarem, ve-
rum et summe amabilem ex vultu eloquentiaque vene-
rabatur.

Josephus Komerciewicz Archiepiscopus Polocensis
Præci quidem Dicitur, sed sancta Romane Ecclesie conianctis-
sime, ob eam conjunctionem schismaticis odiosissim. A quibus
nulle persecutiones passus, in omnia vita usq; est. Schisma-
tica enim parentis amentia, impellente Anodychi Vladica,
seu potius Abbate, in Aula illius irruerunt in oratione pro-
stratione vinculis implicaverunt, atq; ad fluvium Polotam
per terram raptantes, immansissime occiderunt. Vita illius
improba et barbaram Schismaticorum et tyrannicam testa-
tur ex decreto tamen Scripissimi Sigismundi 3^{ti} para-
sumpta sunt de Vitopensibus, a quibus hoc patratum est
facinus, cui præsidebat Leo Capucha Cancellarius M.D.

Augustinus Bocey Metropolitae Luficie

Obedia reddidit
Lentij
Lufice ead fuisse S. D. N. Sancti Petri vicario obediens
reddidit. Rediens tamen Luficiam eidem Unioni reddere
comatus est. Schismaticis odiosissimus ob unionem, fuit. Un-
de cum per forum vitense procederet ad comitatum suum, qui-
dam nefarius de face schismaticorum stricto gladio col-
lum illius aggressus est, quod omnino præcidisset, nisi
aurea catena incalpsit, sive crucis de illo pendente
more Episcopali obstitisset. Multa alia passus pro Reli-
gione, vitam felicissimo fine coronavit.

Josephus Rudski

Inventus Ordinis S. Basilii diligentissime attendit. Ipse curam et
 impensis Romae in Collegio Praeconum institutus fuit Raphael
 et Koral, qui ex Latino ritu in Praecum transiens, adeo
 insigniter in omnibus profecit, ut dignus suspicet, qui Jo-
 sepho Rudli in Metropoliam succederet. Idem factum et
 cum Anastasio Kotawa, qui modo Metropolita agit, Hiero-
 nymo Soczapski, qui Luccoricensis Episcopus Summa
 cum edificatione agit, et cum aliis multis, quibus in Pru-
 sa Hamboriana Calippi praesui, quin in funere Socza-
 pski Lucconie concincoatus sum, non quidem in templo Urbis
 Luccoricensis, quod cadaver ipse inde elato tradi debuit,
 Schismatico Ruina, iussu 119, qui modo a Dro cum Ruina
 iudicatus est. Sed concincoatus sum supra corpus illig in
 arca Castri, in frequentia plus quam duorum millium ho-
 minum, quorum maior pars flevit traditam Ecclesiam
 schismaticis. Iuste a schismaticis patens Polonia, quos
 professione Catholica anteposuit, ceteras nationes, atque
 orientale Imperatorem, Kovacis superare voluit et id
 circo schismaticis erroribus applausit. At nunc per ho-
 salum et schismaticorum funesta ratiem in favillam redi-
 geris, tuorumque affinis sanguine natum vides. Atque quod
 maximus est, gloriae Dei opprimis, temple vestri, arcana sa-
 cratissima conculari, contemplari. Sed non paucis an-
 nis ante tam funesta tempora. Vita excepit Josephus
 Rudli, maturus aetate, plus tamen virtutibus

Raphael Koral Metropolita Lupiae

De ritu Latino iste quem natus suscepserat, in Praecum
 tranierat magna cum spe proximorum conversionis ad Or-
 thodoxam Ecclesiam. Primum illi certamen fuit Praeside ad
 Iudaeis. Emerant Iudaei fundus Ecclesiasticus a Praebiteris Can-
 thedralibus Litu Praeci, qui fundus pene peritum illig

Ecclesiae

Fung Soczapski
 illi

109
Ecclesie tangebat. Aunc Sudaei fundum cum pretio magno Actio ced. Sudaei
compararent, cum in sepultura eaderum suorum conuocata
voluerunt. Si indignitate cognita Korsak mades varios tem-
tare cepit, ut reposita pecunia Sudaei, illum fundum ad
se suam retraheret. Omnem contra lapidem mouentes Ju-
dei, cum etiam hominem gratia tacenda possessionis ab am-
nis S. causam promoveri voluissent consilii capiendi
causa me acceperunt, inquirentes, quam sententiam Roma
deberent expectare. Dixi certo futuram amissionem pecuniae
et fundi, cum nec S. S. S. fundum vendere Ecclesiasticum
sine assensu Pontificis cui subiacent, potuissent, nec
illi Ecclesiastica bona emere. Dem paucis Korsak coniu-
ctis consiliis nobiscum seruenta causa Alfonso Leone cae-
pitra Palatino vlnuensi Capiteo Bretena, paucam re-
posita pecunia, in possessione venit in qua ingressum fr- Unio pro cepio-
nit
cit solennissimum processionem instituta tam ex Praei ritu,
quam Latini hominibus. Inuendit fuit spectaculum videre uni-
one fidei in tam copiosa hominum multitudine tam Latinis
cantibus quam Praei aerem complente. Quod quam acerbiter
sit Sudaei, dici non potest, praesertim cum vidissent omnes Humilitas Sa-
Alfonsus Palatinus Vlnuensis non modo ad processionem deuen-
pichez
diffe, sed et ad legonem et terras sedemque ad terram ege-
rendam, ad lapidem primum Templo erigendo. Saeculum ta-
men Korsak meticulozior Varauice in Comitibus apparuit.
Ubi cum illi multo sermo fuisset ad Quina Secundo
Vlnuica nominato Lucconensi de Unione, Quina auda-
cior in conspectu plurimorum ad ea praesiliit. Anthonie Mez
Tropolita, confirma hoc uiramento, quod eam fidei proz Timiditas pe-
nitentis qua profecti sunt S. Basilij, Nazianzenus, ad Catholica
Athanasij, Hieronymi, ex Unione nomen dabo. Hic Korsak
substitit

substitit iuramenti voce perculis, renuit id facere. Unde
de Pusina victor evasit cum suo schimati. Torsiticate
Sandericus Korsakum postmodum, unde cum Brestam
veniens, ad me dedinasset consili gratia affirmans se
sine iuramento esse firmissimum in fide neq se in ea re par-
ticipasse, neq suspectus de fide fuisse. Despondi illis verbis d.
Pauli Corde credit ad iustitiam, ore autem fit con-
fessio eum fitem.

Boni quidem sunt promoto-
res unionis Doffini Vladica, sed minus in promovenda
s. Ecclesia. Unde Illm^{us} Januszq Dux Lestaviensis Sa-
lating Vothynia, cum in mea presentia Abbas Drohoby-
Dictu Ducis La
Lavinis
cenensis Ostrogie commemorantem convenisset, paucis homi-
nem expeditionis, dixit Isti hominis querunt panem, non
Ecclesie bonum. Hoc idem exprobatit Illm^{us} Capitaneq Au-
rodolensis Iborowski in meo cubiculo, Brestensi et Vlado-
miricensi Vladica Borkowicki. Impiissim^{us} Mochela impetra-
vit apud serenissim^{um} Vladislavum ut ab unione ad schisma
avelleret, in omnib^{us} Regiis bonis partib^{us} Ecclesiarum,
ad quam rem commissarios deputaverat Dux Illm^{us}
Iborowski Capitaneus Horodlensem, Stanislaw Stanislawski
Claviger^{us} Vothynia ex Latino ritu. Ex Praeo kniazid Cor-
tuertynski senem et Lacherowski. Obstant boni Commis-
sarii mury, et Romine contradicente, et Vladicis tacentib^{us},
tradebant schismaticis Temple quae volebant et postula-
bant. Ventu Brestam. Ipse Paschatis die, volebant rem
agere. Sollicitavi Vladicam, ut se Pastore^m probaret non
mercenariu, sed languid^{us} agente illo, impediri ne id
ficeret. Sequenti die expeditis Vesperis telam crisi sunt
sane impiam, atq ut sermo popularis fert iudicam fun-
derunt, tacente Vladica. Ito die accinxi me operi, atq in
partem Ecclesie pertracto Illm^{us} Capitaneus Brestensi
Michale

107

Michaële Tryzna effecti, ut ad cubiculum meum descen-
deret, tam Illustris Tryzna, quam Commisarii et Uta-
dila. Hi post multos utro utroq; habitos sermones, cum
in partem bonam inclinari ceperunt res: Dixit Honorabili. Dicitur Honorabili
Draffne Episcopo. Vestra culpa vira aperuit Schisma,
quod nullam curam habetis Ecclesiarum, sed duntaxat
proventibus, ut splendide vestiamini, opipare epulemini.
En modo tot avulsae sunt Ecclesiae et quis est, qui com-
tradidit nobis? Si aliter canem ad valvas Templi alligat-
setis, qui latratu suo, aditu res prohiberet, nunquam intra-
didissemus tot templa. Et cum subiunxisset Tryzna: Mu-
lig esse factum est, quod qualis talis gloria Dei sit
etiam a Schismaticis, quam si silentii fuissent templa
Tacente Rakowieclii, respondi ego. Non est preciosa lae-
us Dei in ore hominis peccatoris. Tandem cum horis po-
meridianis convenissent Commisarii, et in locis suis
aperdisent, atq; ad Schisma descendendum hominum totum
forum completum fuisset, effecimus cum Illis Capitaneis,
ut irrita reddere illa Commissio. Et licet bis in temul-
tate aspergebat populum fraudulentè clamitans et falso.
Stolidi verberant et cedant nos, licet nullus cond-
fuit, tamen per poditas repressus est. Commisarii de-
tis literis ad S. R. M. non iam amplius in capto opere
progrediunt. S. R. M. contentissima quod ita repressi fuisset
sent Schismatica, quae causa fuit mortis Raphaeli Lys-
czynski Palatino Potzemi. Tandem exiguo elapso
tempore Konrad mortuus est. in Cuius locum suscepit Anastas-
sig Nelaawa Episcopus Ptoecensis. Haec semper veritatis grae-
tiam non cavilli. Habuerunt enim amici generosissimos
Uladikas, uti fuit Morochowski, ipsi etiam sanctissimo Morochowski
Draffne Episcopo
ca bene

Et notissimus, qui Episcopatus et Brastensis et Uledimiriensis administravit. Sicut et Trbedli Chetnensis. Utdica, qui quamdiu vixit, neminem in Episcopatu suo passus est schismaticum.

Plasceki Episcopus Promisliensis

Vir sublimium cogitationum et celebrandi sui nominis, nec non familiae suae studiosissimus. Et Collegio Canonico-rum Varaviensium in Episcopatu Cameracensi auxilio ser-risipime Constante promotus. Inde ad Promisliensem, sed cum videret se praeteriti ditioribus, et illustrioribus Episcopatibus,

1. Strinxit calamus ad res solenne describendas. Cum scribere ve-

Chronica illius

lisset, sicut dicitur Chronica, sive temporum actiones, scripsit re-produm, in quo plus commentationum et fictarum narrationum est, quam veritatis. In sursum pennam suam in sacram 2^m pontificum Regem, et nuptias illis tam nobiles, commate perstringens, Innocentis, et pro Christo in Anglia marty-rum pater, ad Sicariis coequans, et multa omnino falsa pro veris narrans. Sufferat scripsit Vindictam ut liber hic flammis lineretur per Carnifices manum, sed Episcopus auro flumine 30 millia extraxit flammam. Castigatus ta-men est verbis condignis Episcopi, ab Ilmo Leone Ca-

Limatus est li-ber

picha Procancelario M. D. p. 2° Thoma Turgiwicz ebo-
S. Illi, ideo quia multa falsa scripsit, quibus immor-tali memoria dignum et cond Sapientiam Salatinam Vilnem-
sem et supremum Copiam Ductorem praesidit. Quare quod
et Rebeliani. Aneres unquam illi inflexerant. Post edi-
tum a se illud librum Brzozowie cum maneret, voca-
vit ad se S. Przemislaw Rudnicki Societatis hominem
satis piecum creditum et grave. a quo sciretatis est, quid si-
bi placeret sua historia? Cui sincere respondit S. Przemis-
chi, libi

Sibi omnino displicere propter accebas et parvas decras
narratione. Tum Episcopi. Et quid nam facere debuit, cum
Serenissimi me neglecto, alii pinguioribus Episcopatus
largibus. Mortuus est in senectute bona, locupletibus se-
cit ex Fratre nepote, Republica onera, non ornamenta.

Causa scriptura
Chron

Adamus Nowodworzki Episcopus Romanensis

Vir magna pietatis et Religionis, quod utrumque habuit tam
ex singulari Dei gratia et benedictione, quam ex institu-
tione, quam acceperat a Societate tunc, eum inter membra
illius computabat. Et Promissioni Episcopatu ad Roma-
nensem ascendit, in quo precepsit Ecclesiasticis hominibus
exempli. Nobilitati tamen ferreus illis displicuit, eo quod
quendam Nobilem comprehensum virgis redendum subiecit. Unde
tota Nobilitas adversus eundem insurrexit vocans eundem
Magistru Adamu. Omnes Iudices fremebant, Memorem
laudatorum sui facti invenit, Nos in Aula solum nos inter
Clerum, nos inter Domesticos. Multa itaque ac diu evada-
vit precatus est, largitionibus effudit, ut Nobilem emolliret.
Tandem post aliquot annos mitigatus est animus illius Nobilis sed
multis offusis de precepcionibus, et non paucioribus millibus.
Hoc negotium diu vite illi abbreviavit. Mortuus Romanie atque in
sacello Sacratissimi sacramenti humatus, Cui summa aliter
omnis Episcopus, Mausoleum nobilissimum erectum est.

Ferreo intempesti
viro

Henricus Ferloy Archiepiscopus Presmerensis

Ex Stoceni Episcopatu in Archiepiscopatu P.m. assumptus,
Homo multorum meritorum in Ecclesia Dei et in Republica.
Ad eleemosynas profusus. Amaris in Dno testis Ecclesie Ecclesie Cerniceni
Cernicenis ab eo constructa et dolata, quam nobilissima
suppellectili, quamcumque ex Italia habere poterat, ornavit.

Clerico optime

Clero optime providit tam in redditibus, quam habitatio-
nibus, Castrum satis munitum Ciemiernicium construxit. Non
diu tamen licuit illi Archiepiscopo frui Polonia, quem mor-
timparidi eripuit, plenum optimis cogitationibus de promo-
venda gloria Dei. Locum sepulture Lovicii elegit, cuius im-
pensis marmoreum altare maximum erectum, ad cuius lac-
tus dextram mausoleum apparuit illi erectum, sed necdum
inscriptio conspicua, forte ideo quia ex Fratre Papes il-
lius. Almy Dreyng Joannes Farley Episcopus Premislian-
sis immatura morte ex humanis creptis, qui plurimos qui-
dam possessiones Paternas, Petriam cum reliquis, locupletis-
sima tamen doteinam deditis repositam sibi succedentibus de-
dicavit, que necdum exhausta est.

Alexander Trzebinski Episcopus Premisliensis
Multis meritis clarus in Republica, cum uxore orbaty est,
Legati munere functy Constantinopolim, eo tempore quo
Scolastus Alasi Bosa, cum a Turis: Konieopolulu in do-
dolia decertavit. Legatione deposita, spirituales Perso-
nas assumpsit, quam ad huc in tenera aetate asume-
re voluit, cum Societatis homo epe affectavit, cuius
Legaty Constanti dei consig. sui, quia a teneris cum illa aetate in
Scolis Jaroslaviensibus, et ante familiarissime vixi, Pri-
mu Canonico Cracoviense mox Episcopo Premislian-
se cum Procancelarii munere egit. Homo disertissimus,
Vocis limpidissima, et clarissima, vita proba et vera
sancta, brevis tamen vita, nam paulo ante decedens
et vita duos filios nobilissimos, et ad maturitatem acce-
dentes satis interceptos amisit. Mox coram secuty for-
te illo, ne facilius conditiones, que iam eulam Regiam
micebant,

Legaty Constanti
nopolim

114
micebant, particeps esset. Illo tenente Abbatiam et
Andrejovianensem, prope innumera miracula clarere cepit in
Monasterio Andrejovianensi Vincentij Kautabek, cuius
corpus sic volente et annuente Pontifice Illmo Tre-
binelli p. S. Fridenij Szembek Soc. S. levavit de obscu-
ro loco, atq. venerandum proposuit. In hoc levando id ac-
cidit. Inter cadavera Monachorum quarens sepulchrum Kautab-
ekonis S. Szembek, non enim Cisterciensis uno tumulo cor-
pora sua condunt, sed unusquisq. eo loci sepelitur, quem ^{pro tumulo Cister-}
sibi delegerit, lapide illi imponitur cum nomine illius et in-
scriptione Legimini. Invenit in sepulchro Prioris ejusdem Cister-
nensis qui Lutheranus erat. De quo vide pag. 41 in S. Szem-
bek. Illius ergo Trebinelli temperibus S. Vincentius
revixit cum miraculis suis, quae per longum tempus in-
termiserat, praesertim collapsa vigore disciplinae per im-
probium priorem, cuius tamen pessimum exemplum ne-
mo Religiosorum secutus est, quia haec Cisterciensis Religio
id habet benedictionis et gratiae a Deo sibi concessae,
quod nulla reformatione eget, sed ad punctum regu-
lam servat.

Kietzevskij Abbas Deplinensis

Multis annis fuit illi Monasterio, sed sibi affinitate bo-
na, Religiosis minime familiaris. Unde cum tempus adve-
nisset mortis, boni affines nullum ex Religiosis acceperunt
verunt sacerdotem, ut illi assisteret, sed sine sacramentis
fecerunt illum ingredi viam Satanae, atq. plus otii haberent
ad expilandas omnes Abbatis fortunas, mortui cadaver
solito more vestiverunt, atq. aperta fenestra impulerunt,
quasi Abbas de fenestra prospiceret. Supellectili
collecta abant cadavere relicto. Curiosior quidam Monachorum
choro

Monachus per hortum mare inambulare voluit, vixit
 cum vidisset abbatem in fenestra, fugit, sciens illig. aus-
 teritate in Religiosos. Sumptis manerio accessit socium
 inambulationis gratia, sed cum vidissent adhuc stantem
 Abbatem, fugerunt. Non poterat tamen ille Religio-
 sy quatenus epe illis visis, vespere egredite luna vultu-
 te et adspicit fenestram consuetam et ecce etiam vespere
 ni prospectantem Abbatem videt. Surgit sequenti die
 mane, eundem abbatem videt. Tandem Priorem adit, rem
 narrat, quod abbas apud de fenestra die nocte
 prospiciat. Currit Prior videt abbatem prospicientem, tan-
 dem de claustro egredite, atque aulam intrat, reminem
 reperit, ades cum sociis intrant, omnia profanata vastata
 reperit, ad Abbatem accedit, genua curvat Reverendissimi
 nomine compellat, abbas silet, manu tenit abbatem, hic
 in terram desluit. Religiosi primum formidare ceperunt,
 sed postmodum astu cognite, Corpore apumpto iusta
 abbati persolverunt, atque in illig locum Rembovli he-
 minem sanctum et exemplarem profecerunt Monaste-
 rio, approbante Sigismundo 3to. Boni autem affinis
 quam benedictione extulerint cum sublati rebo, uno exem-
 plo tector. Quidam de Fratre mortui abbatis nepos, filii
 um suum ad studia Bononium adduxerat, qui custos
 de remote cum gratulatione nocturna castigationem me-
 ruerit, Praeceptor illum suaviter alloquens, indignitatem
 ostendit rei, quare ut deponeret se supra ianuum mo-
 net, petit ille, ne a quoquam teneretur. Acquisit Prae-
 ceptor sed nequa ille strinxit cultrum, et in viscera
 sua potenter immerit adco, ut acies cultri convoluta
 ha non secus steterit, quam si artifice manus illam
 contrecipit

Malitia adducon
 tis

113
contorcipet. Id mirum quod licet latum vulnus fuisset,
licet intestinum lacerum, tamen mortis periculum eva-
sit. Ego tamen de scholi proscribendum censeo, tam
immemorem animae suae.

Strykowski Abbas Obrensis

Parentum ad instantiam promotus erat Strykowski ad abbatiam
hanc in qua visit plures saeculari, quam Religiosos. Affiditque Parentum promotio-
nem ad religionem
rat ille non ad Monachis, sed ad contubernales et Conam-
gineis Polopovii, totaque voluptati et commotationibus de-
ditus. Cetera silenda sunt. Anno 1615 venit Sosnaria ultima
Glorii, atque primam gloriam hilarem saltu, tripudis, potatione
ad compositioribus in multam noctem duxit. Mane sequenti
cum gregale convenissent, et diem memorie fidelium
animarum, ex hac mortalitate creptarum dicitam, cum leti-
tiam peragere statuerent. Abbas praedictus saltus et
Chorearum esse volens, Phanasus imperavit, ut saltu-
tionis cantem se sequi aeternam sibi occiderent, in
quo saltu, a tergo insit in quendam adolescentem Mini-
strum Polopovii qui vaginatum cultrum cingulo adstrin-
xerat, in eum cultrum se induit Abbas, atque in inguine
vulnus accepit, quo accepto, antequam finita fuisset chri-
ca, mortuus est. Morienti non est accessit sacerdos,
sed cordialis aqua allata est. Mense contritus tali

Stanislaus Garwasli Canonicus Cracoviensis

Multis quae dignitatibus sedente ornatus fuit, ut pol-
Prepositura Poceris, Custodia Vladislaviciensis, Canonicatus
cov. et alius, quas tamen non propter terope lucellas, sed pro
honore Dei sustinuit. Scietas illius ex eo fluxit, quia ma-
Cultus B.V.
na propria imaginem B.V. sancti artificiosè depinxit, raris
supra verbas sacelli S. Petri et Pauli Cracoviae in platea
Arcensis affigi curavit, utque singulis sabbathis lampus illi
praeluceret

Piotrowicensis tem-
pli reformatio

Vitis pulchra

prolucere, atq; phanasi Litanias S. U. macularent, copias
censu in aerum levaturis, providit. Patrimonium S. Stanislei
Ep. et M. a Petro proprio aere emptum reformavit. Piotrowi-
Cemeterium muro, turribus vallavit, insignis inscriptionis
lapidibus incidi curavit, ex quibus intelligere licet patre-
rem calumniarum contra S. Stanislaum fuisse Stanislawi
Ensierru terre Cracovicensis. Ornamento Paroavianis
adiecit marmoru lapide supra corpus Petri Piotrowini
Pulchri Anny Simon Kotelici. Propositus Incensensis. Mul-
tis praeclaris in Ecclesia Dei gestis, sancto cuncta vitam
terminavit. Verum cum nupiam extrema voluntatis illig
scriptu apparisset, et omnia ad Hastam vocabantur des-
relicta, quodam mane, sole iam orto, cum Illustris
Anny Defarzewski Cantor Cracovicensis lecto adhuc
incumbebat, apparuit illi Stanislaw Pawasli, atq; comi-
ter et amanter velut amicum sociu alloquens, quae-
sivit, quam ob rem extrema illig voluntas n. sortiret,
efficitur, quo respondente ideo quod non pepit inveniri
scriptum testamentu. Tum Pawasli aperiens etate
conditum testamentu, indicavit serinolum certum et rem
diterionu illius, in quo latebat repositu testamentu qui-
bus dictis evanuit. Perillustri autem Marzewski vir-
gilans, excutores voluntatis defuncti convocat, rem
quae sibi evenisset et ordine narret, serinium in abiecto
repositu loco invenit, ex quo, protracto testamento, de
bonis defuncti pte opera excoluit. Sed adeo qd calumnia
terre S. Stanislai in sua posteritate nulla benedictione
experiant, licet plurimi in tractu Spolienis reperiant
Andreas Czodrasli Episcopus Romanensis
hic Ecclesiam S. Petri et Pauli Cathedralen Romaniam, na-
vo ex cupro, tacto contexit, turribus etiam exornavit.
ham

Hereticus improbi-
tas

Nam primum illuc lectam, quod Lubraneta Episcopus
Posnaniensis freri curaverat, nefarii Heretici, artificis
malitia incendit, qui dum fingit se reparare lectam,
ad quod opus conductus fuerat, ignem reliquit. Unde in-
cendium exortum fuit, cum ingenti iactura Ecclesiae, quam
sarcivit Cratoński.

Hoc Episcopo, non procul Varso-
via, in villa pertinente ad Propositum Varaviensem, qui tunc
erat ~~Polakowski~~, fuit sacerdos infamis ob abusum Con-
cubinae. Hic in nocte Nativitatis Dni, antequam ad ma-
tutinas preces decantandas acciperet, impiissimo facinor-
se, et se et noctem tam venerandam, qua nascente Salvate-
re etiam miraculo conspicua fuit, ut omnes incestuosi mor-
tuis essent, etiam principes Latinorum Doctores Virgilius tunc Can-
no. Illam ergo noctem hic impius sacerdos junctavit, atq; quod
maius crimen erat, vestigio ad Templum cucurrit, Matuti-
nam cecinit insuper ad altare accepit et sacris operibus
est, quibus peractis domum rediit, atq; cum iocos multos ad
sua amica miscuisset, corripuit gradum festinus, can-
lamq; ovium ingressus, cultum in gulam nefariam expedi-
vit, vindictam sumens manu propria de se impiissimi
facinorosi.

Sacerdotis Concul-
tari non Anno
1637

Ad facti improbi multos videre est
Locios. Nam cum hac scribo, agitur negotium Petrius
in Heretico oppido, in quo impius sacerdos vicarij maritalitatem
impugnavit, quae prolem ex sacerdote susceptam, forte ex
concubinae Concubinari, praefecit. In carcerem coniecta sup-
plicis deputanda (ut fuisse improbus ille nimis potu-
itodium corrupit, quae postea sacerdoti reclusit, qui carce-
rem ingressus, iteravit seculi patratu, et auferit. Fecit id im-
probus eo tempore, quo fuit in oppido Petrice conventu buca-
cinatorum verbi Dni, in quo supra 40 numerabantur quorum con-
silio factum est, ut famina tormentis subiiceret, requisentibus
an Curio loci quidem sceleris particeps fuisset. Sed victum
vini Deo protexit, atq; deponit. Sedes ad Cratoński. Annis
multis

Facinus An. 1634
sacerdoti patratu

Dispositio ad mortem
laudabilis

multis actis in Episcopatu, extremum diem clausit, disponens se
ad iter Varsaviae versus faciendum, in qua dispositione magis
de vino, quam de anima dum aconone suo disponit, esse deest
veritati: qui vult succensere, ego illum sceleris non craberis

Virtutis speculum

Stanislaus Oborali Suffraganeus Cracoviensis
Hunc meritissimo iure claritas nuncupare possumus, non so-
lum ob summam devotionem, amplissimas domosinas, profundam
humilitatem, laetantem contemptum splendorem, sed et ob zelum
Gloriae Dei, Diocesis Cracoviensis frequentissime obibat, apum-
pto sibi loco S. Petri ad Vinum Societatis nomine visitando
Ecclesiam, sacramenta administrabat propria manu. Non
quam domo Parochi visitando ingressus est, quam prius pra-
mississet decemagnum. Locus eius in itinere fuerant, duo
tertia ex curru protracta, in quibus se deponeret vestibus
capiti suppositis. Unde martynus potius, quam quietem ha-
luit. De mane surgens, antequam curru disposuisset, su-
it gradibus, et pedes aliquando unum, aliquando duo
milliaria conficiebat, apud eos coronam S. V. occitans. Pra-
depoliticos summo odio insectabat, eodem loco illos re-
ponens, quo reponere conseruerat Haec. Tempore eo,
quo pestis acerrima Cracoviam depopulabat, profusissimas
decemagnum faciebat omnium necessitatibus abun-
de prospiciens. Nulli unquam labori se subdidit. Meritis
sanctissime octogeneris maior, cuius me sumus orationis
suis commendo.

Laber eius

Doctus qualis

Stanislaus Dora Suffraganeus Luceoniensis

Virtus hunc extulit. ex Podlachia Luceoniam veniens in
Cathedrali Ecclesia Campanarum curam habuit, inde ad
sacerdotium promotus vicariis munitus obiit. ^{curam} deditur. Caro-
nia, denique Suffraganeus Larva quidem doctrinae fuit,
sed plurimam experientiam pollebat. Siquidem sapissime
Iudicem in Comitibus Tribunalibus egit. Inde antiquum
Tribunal nuncupabat. Deus Ecclesiae Cathedralis Luceoni-
ensis et Olycenis singularem primum promovit, schismaticorum

Virtutis praemium
honor

malley

Kisielinensium

malloq tute vocari potuit, Scholasticum ^{perceptor} ~~perceptor~~ a Craplic,
 in Haereticis fundatum, ~~perceptor~~ fuit. Moniter sancte, vate
 acbe vate respondente, Illud lapidu accidit in hoc hon
 mine. Scripsimus Vladislag multu diuq delibe rexit, Cuiam
 Episcopatu Smolenscensem conferre deberet, quare cum
 plurimi multos propouissent Srenitatu, inuentu etiam, qui
 proposuit Exam. Duo audito scripsimus, uti abbasipimus
 respondit. Lora quidem satis commode frui possit illo Origo adegit
 Episcopatu, obstat illi tamen, quod non habeat originu
 le peccatum. id est, quod non sit ~~Polonia~~ ^{Lithuanus}. Adqui huius
 haec origo est. Antea promissu dabam Ecclesiasticae di
 gnitate Polonis in Lithuania, Lithuanis in Polonia. Inter
 rim nescio quis spiritus inuasit Lithuanos, ut in Comi
 tiis agiterent questione hanc, ne Polonis conferrent
 beneficia Ecclesiastica in Lithuania. Cum enim duos dunta
 xat habuissent Episcopatu, Vitrensem scilicet et Samogita
 verabant ne a Polonis possiderent in prauidicid digna
 ra Personaru Lithuania. ~~tractum~~ ^{tractum} qd patet. Ultimas hinc,
 qui habebant dignitatem Ecclesiasticam in Polonia ex
 Lithuanis fuit Eustachius Wetouicz, qui ex Abbate Bremer
 tensi factu Vitrensis Episcopi. Unde adagio locus datus
 ut ambiendi dignitate M.D.L. proponat. Habeatne an non
 originale peccatum.

Ioannes Pratoszlii Parochus Stawensis

Cum multu diuq in aula senatonu maxime Alphi Andrasi
 Andrei Lipzli, tunc Luceonensis Episcopi commoratu
 fuisset, fastidians saeculi pompam, vitam reliquit, atq
 in Stawenii Parochia conquisrens, et neced solitudi et
 secura videns, societatem ambire cepit, cumq multu ^{Desideriu Religio}
 diuq tam meo quam cum aliis hac de re tractasset, et
 extensum esset, obstat illi incommodam valetudinem,
 quo nung optato finem sortiu, Aliud remittit inicit.
 Venit

Venit ad Collegium Brestense in Maio curanda vale-
 tudinis gratia, in quo cum 15 dies mansisset, in Festo
 Assumptionis Domine generali praemissa confessione tot-
 tum se devotioni impendit, atq; in triclinio sumpto Re-
 liquos mandio, ad vespertinas preces cum eadem de-
 votione descendit. In fine vespertinae levi febris tenta-
 ri cepit cui Medicus accersit. Sequenti die erupit
 malitia febris, qua se prostratum videns, me aliosq;
 Patres vocari petiit. Tum hilari inquit Anni Patres
 Deciderit quid meum in id unicum forebas, ut in
 locitate et Deo servirem, et moreris. Sed quonia
 a Deo unum impetrare nequivi, alterum manu tenco
 hic in hoc Collegio moriar, peto ut michi spms orationi-
 bus supplicis coru divina maceritate feratis. Ego hoc leti-
 legium ex aspe haeridem facio substantia mea, quam testa-
 menti tabulis juridice conscripsit. Scribitur est illi, ut pri-
 stina restitueret sanitati, Sed Deo ita iubente desiderii sui
 finem aspicit, ut moriens intra nostroru manus piissime.
 Ego itaq; prima anima bene prosperi iudicii lacris ac de-
 rosynis ad omnia monasteria misit, tam Corporis ho-
 nestati concessit ac deniq; ad Principem Luceonensem Sa-
 noriam excurr, de morte quidem significari, atq; testat-
 mentu exhibui, quod Episcopus confirmavit. Subscripsit
 sigilloq; suo communicavit. No discedente accepit tute-
 ba Adulatorum, cuius pars fuit non postrema. Quod
 ex Societate pietis in domiq; hostes Episcopum, videret,
 quid ageret ne decem millium summam, morte Parochi
 suae villa sua derelictam, seipsum ex traderet. Sani facie
 te perorandum. precursia gratia, amore, quam in Societa-
 te habuit, in odium convertit, atq; Adulatoru menda-
 cis aures praebens, multu ferorem in Societatem
 effudit

Adulatoru machina

eff
 rit
 bar
 que
 que
 nob
 des
 au
 pat
 Pa
 mig
 ter
 pra
 imp
 qua
 cum
 cator
 Tur
 nis
 per
 nens
 dem
 quod
 qu
 derem
 sum
 tati
 tali
 tou
 espe
 legen
 test
 pra

effudit. et ad me necandū in via famulos subornat suos, qui
 vitam mihi adimerent, u pedem intalipem in domam ^{de} Inviolae Vite
 bari, ad quam invitabant me per instructam familiam,
 quae inopia victus querebas se premi, unde a me tan-
 quam haeretic subudia almonia flagitabant. Sed frustra po-
 nobat, rete ante oculos pensati. Ignarus invidiarum, non
 descendi invitatus, sed in incepto itinere cum pergerem, unus
 aulicorum accedens ad me petit, ut saltem oculam Episco-
 palem intrarem, cum et id facere recusarem, dixit: O
 Pater video quod Deus te suo patrocinio protegat, nos
 missi sumus ad necandū te, si descendisses. Abi imper-
 toritus, atq. **P**onibus sumptis prandii pro Vespertinis
 precibus Panoviam veni, quod cum intellexisset Episcopus
 imperat, ut sibi claves a rebus defuncti traderem, tan-
 quam Executori. Respondi me non daturam claves, quia
 cum fuisse ratione Collegi legitime haerici, et primus exe-
 cutor testate voluntatis, nullam derogarem iuri meo.
 Tunc primum Adulatorum **f**ax Acheronta movit, sed su-
 riu contemptis, Arcem Episcopi pertransiens Dublinum
 perrexi, quo veniens, testamentum tam in Consistorio Dubli-
 nensi, quam in actis Tribunalitio ratificari. Adfuit ten-
 dem dies, quo iudicium confirmari debuit illud testamentum, ad ^{lectura ad irritan-}
 quod iudicium non descendit Episcopus, sed officiales et ^{dum testamentum}
 ipsi, quos 20 deputaverat ad id iudicium, precepit, ut omnia cla-
 derent testamentum vel si id fieri non poterat per medium
 summordecem nullum divideretur, ut pars Episcopo, pars loca-
 tati decerneret sic armatis Iudicibus me aggregus Episcopus
 tali stratagemate. Suscit, ut subditi adversus defunctam Prae-
 fatus supplicationes sibi porrigerent, quas cum legi mihi ser-
 ipset, Respondi. Mihi et **A**ndreas, non est modo tempus
 legendarum supplicationum, legentur illae in executione
 testamenti. Nunc ad iudicium institendum veni. Hora
 praefixa iudicio venit, advocatus: **P**am ad locationem
testamenti

Testamenti Compari cum Causidico Lublino vocato Dno
 Swierkot, qui satis proclare cum agere cepisset, Judicium
 aliqui illum eludere voluerunt, sed et ipse enonis effugium
 et Judicis alii collaudantes industriam Patroni iuste causa,
 tandem conchuerunt, Societatem Prætoriam quæ ex ipse hæ-
 redem, non alium. Quod cum intellexisset Episcopus, dolorem
 depimulavit, me ad mensam vocavit, ad cuius finem allata
 Commata Lobzynii, sed propter verecundiam suam Episco-
 pus legi non permisit. Insequentis die accipere Episcopum, cui
 tanquam executori testamenti viginti Hungaricos pro
 annulo obtulit, quibus exhilaratus, illa commata Lobzyn-
 sibi legi mihi fecit. Scriptum illud vocavi famoseum libellum,
 quem ut mihi daret, flagitavi sed timens Episcopus, ne cum
 Apostata iure agerem, proiecit in ignem, et propria ma-
 nu vindictam sumpsit de Insuperatore. Executioni me post-
 modum accinxi, atq; ex ordine vocari feci Creditores de
 sancti Parochi, tum familiam, quibus omnibus debita
 exsolvi. Insuper Ecclesia ipsius funere orbatæ, ca-
 licem argenteum inaratum attribus Affinibus decem
 mortuis, quæ dari poterant ex vestibus, nec non Execu-
 toribus de equis dedit. Videbat hæc omnia Prælatq; Joan-
 nes villa Notarij Apostolici Stebang Senovienus, atq;
 exclamavit. Utinam tales habeam Executores meæ ex-
 tremæ voluntatis, qui Benefaciant animæ meæ.

Prolixius scripsi, ut ostenderem, nullam magis
 miseriam in morte, quam Parochum. Etiam si optimum cap-
 diderit testamentum, non promittat suam extremam
 voluntatem solidam. Scio certe id evenisse quod nar-
 ro. Sincianus fuit multorum annorum Parochus, futurorum
 satis accuratq; provisor, sed non post mortem substantia
 propria dispensavit. Collegerat summam satis
 pregnantem, de qua, nequaquam in suas necessitates

Famosei libri pec-
 na

ecessitates vel nimium erogare voluit. Nihilominus satis prudens
 curatam et multis obligationibus infartum scripsit testamentum in
 quo ad pia opera plus quam octo millia resignavit. Ad fundationes
 aliquas de novo millia duo. Moritur interim relicta pecunia. Testa-
 mentum defertur ad Archiepiscopum Leopoldiensem Stanislaum Pro-
 chowski, quod cum illi lectum fuisset, pecuniam in proprium thesau-
 rum inferri fecit. Cui addictum fuisset, ut pro anima defuncti ali-
 quid faceret. Dixit. Profecto non indiget anima huius Sucepotis
 nullis subsidiis, quia sancte vixit. Nisi enim sancte vixisset tan-
 tam summam pecuniarum non corrasisset.

Testamentu Glinia,
 nensis Parochi.

Suppresso
 Testamenti

Simile quid accidit Rosolensi Praeposito Mathia Kuronicki, ho-
 mini alioquin optimo, qui hyemali tempore cum Carpentis iter fa-
 ceret, mortuus est. Et quoniam ordinate vixit, et tabulas testa-
 menti, et pecuniam magnam reliquit. Utrumq; ad Episcopum
 Luceoriensem delatum, utrumq; suppressum est, et dum boni ani-
 mi flagitassent, ut rem Divinam pro eo fieri liceret de ipsius la-
 tioris parte substantia, responsum est. Nihil esse sperandum
 a thesauro Episcopali, siquidem haeredes sunt Episcopi omni-
 um bonorum morte delictorum a Sacerdotibus. Insuper adje-
 ctum multo tempore hic Praepositus vixit, poterat sibi prospere
 esse, non ad haeredes tam operosam rem transtulisse.

Fug in suppressi-
 one testamenti

Nec dispari eventu et Lomacensis Parochus, sepultus. Qui
 quamdiu vixit, non vixit, sed misere mendicavit, pecuniam partam
 in auxilium commutatam cerea involvebat, involutamq; alteri cera
 committebat, ita ut globus esset per modum cereae candela, quem globum
 in gradu altaris contemptim servavit. Hic cum mortuus est Epi-
 scopus Luceoriensis evocatus de castro illius Plebani, illum cereum
 sibi apportari fecit, ne vero impius diceret, aut avarus judicaret
 Episcopus, duas candelas cereas pro funere defuncti misit. O. pre-
 tiose candela pro quibus Episcopus accepit plures, quam quingen-
 tos aureos de miseri Plebani globo liquefacto.

Castus Plebani
 Lomacensis

Ingeniosa pe-
 cunie acquisitio.

Item accidit Poreste post funus Mathie Porestiancki Commens-
 arii Porestensis post cuius fata, cum omnia accepisset Episcopus,

Fug Commendarii
 Porestensis

etiam

Loco de morte
Sacerdotis

etiam Bibliothecam, partem illius deteriorem mihi vendidit, ut fuit pecunia illi compararet, quod satis miserum fuit, cum vix unicum Sacrum provisur pro ipsius anima expeditum sit. O! quam bonum est meminisse prestaba illius dicti. Quod potest manus tua instanter operare. Tocari su did it tal bat Achatius Grochowaki Episcopus Luceoriensis his diebus. Post mortem cujusque Plebanis heredes esse, Primum et Felicianum. Nam porale primum diripiunt, et felices fiunt. nem, cor in popu mortuo

Perdite avaritiae
malitia

Casus Catastrophici.

Annò 1661 Romæ scriptum legimus, quod Curio quidam in Sicilia in Archiepiscopatu Toletano captus desiderio auri, pactum cum demone iniit, obligans se illius obsequiis ea ratione, quod omnia sua menta administraturus esset ad honorem diaboli, modo suo ab exherberet. Primum ut adhuc 30 et uno annò viveret. Secundò ut ad voluptates sectandas assatim illi pecunia suffragaret. Conditiones acceptavit demon, utq' sibi Sacerdos daret syngrapham, persuavit, quam dum scribit tumultuaria loco annorum 32, scripsit invenit modo annos 13, accepit pecuniam Sacerdos, demon Syngrapham. Tergitur annis tredecim navavit suam operam demoni Sacerdos, confrens tremendum Sacrificium Missæ, Baptismata, Confessiones et alia Sacramenta in honorem diaboli. Cumq' jam in decursu decim^o tertii anni, apparuit illi demon, pramonitq' ut se comparet ad futuram eternitatem, siquidem juxta syngrapham tempus illi impendebat. Hic Sacerdos cum demone contendere capit, asserens sibi complurim^o res adhuc restare annos. Sed demone exhibente sibi syngrapham, congruit se suo malo deceptum. Corpus ad inquisitionem judicium evolat, et se reum maximi sceleris accusat, ac tandem multis insumptis laboribus, demonis potestate emancipat, et dignam penitentiam, ac penam patratum scelus expiat.

Pactum cum
demone

Recognitio
peccati

Illusio demonis
Augustiani

Annò 1612. Mediolani quidam de illis Religiosis, qui appellatur S. Augustini Eremita, Presbyter, qui cum demone pactum habuit, quo adviveret, in honorem diaboli Sacrum faceret quolibet die, ut responderet tamen, ut semper duas hostias consecraret, quarum altera immolanda esse debebat, altera certis notata characteribus. Peram illam consumabat, at verò signatam characteribus in certum locum reponere debebat, quo a demone aufererat, atq' in quem usum converteretur, si diis ignotum fuit illi Sacerdoti. Contra verò demon subministravit, et ad me

Videant non subministrantes neceparia Superiora.

ei pecunia

et fuit pecuniam in proprios usus (ut agebat) in quibus non erat ei
 orum provisum à Superioribus. Per annos ferè 30 scelestum obsequium
 prestabat demoni. Interim cum Sacrum faceret, Deus illum pro-
 vidit tali ratione. Cum consecratam hostiam elevatam, supra cor-
 porale deposuisset, antequam augustissimum consecrasset Sangui-
 nem, corruit, et deliquium passus. Turbatione in Templo orta
 in populo, cum remotus fuisset Sacerdos ab Altari, ut pote pro
 mortuo habitus, alter ad continuandum Sacrificium accepit. Verum
 cum decurrens reliquam partem Sacra Oblationis duas hostias re-
 perisset, in pura Sacrificium peregit, alterâ notatâ relictâ. Cum
 verò hæc ad altare agebant, rediit ad se ille miser Sacerdos, atq;
 ad altare festinare cepit, ad quod cum non admissus fuisset, et
 iudicio adhibitus, crimen confessus est, et publicè in foro Mediola-
 nensi, sacris vestibus exutus, atq; ad rogum deperatus est.

Dolus depre-
hensus.

Anni 1746. Servita quidam tandem humanam et opum
 affluentiam habere volens, cum demone pactum inivit, ut per Sa-
 pientiam, utrumq; acquireret. Quare talem viam inivit, peccatoris us-
 uram filium eo fine accepit, cujus se Praeceptorem esse jactabat.
 Erat autem ille puer eruditissimus in omni scientia et doctrina,
 quæ circumibat varias Academias, in quibus solemniter et cum
 lausu erat ac admiratione omnium. Audacia Servita talis erat, ut
 non erubuerit Romam venire, atq; publicis disputationibus pue-
 rum exponere. Rem qui vidit R. P. Petrus Stefanowicz Sc. Jesu
 et ad me perscripsit, addit, quod de Incarnatione Dni, cum illi the-
 sis oblata fuisset, eam puer ille rejiciens, dixit: Non permittit me
 respondere Praeceptor meus. Rome pro Imperatore à S. D. No-
 stro Servita judicatus, cum in Pallias pergeret, timens ne forte
 irremes sibi incolenda essent, sublimem turrim conscendit, atq; se
 in terram præcipitem jecit. Puer autem amisso præceptore, stu-
 pidissimus evasit, in tantum in quantum antea miracè doctus
 apparuit, non ex doctrina v. à Deo infusa v. labore parta, sed ex

Servita lapsus
ex illusionem
demonis

Ostentis puer per-
feltus in omni sci-
entia

Demon de Incar-
natione Dni non
respondet.

Mors Servite

assistencia

assistentia demonis sibi suggerentis.

Franciscano illi,
sit demon.

Regnante in Polonia Vladislas 4to, Venetiis venit eques
Religiosus Ordinis S. Francisci Minorum, Anno 1647 afferens literas
se attulisse. Adventus illius causa fuit. Habens pecunias captus a
ditate, Nigromantam adit, exquirens ab eo modum assequende mammo
nae. Sic Nigromanta suavit, ut sibi aliquem puerum acquireret ab illis
cujus opera optatis potiri posset, Vehementer arrisit palato Religio
si consilium. Quare instantissime effugitavit, ut sibi visendam su
am familiam exhiberet. Nigromanta aliquibus insurratis verbis
procurat nobilissime formae Trobulus, optionemq; dat amenti Reli
gioso, ut eligeret aliquem maximè sibi complacentem. Elegit igitur
lesentem comptillum, qui sulphurei coloris indutus erat veste, datus
mercede Nigromantæ, de servitore pulcherrimo letus, discessit. Serv
vit. Pedeliter famulus deplorato hero, cumq; afferbat illi pecuniam
Religiosus illi facile parca non parcebat, sed profusè eam dilap
dabat. Eudam autem Vesperis consilium dat famulus hero suo, ut Ve
netiis egressus in Poloniam migraret, afferens facilius ibi perven
turum ad magis epirnas ditias. Cumq; ille causaret et longitudinem
itineris, et defectum jumenti quo veheret. Bono animo iussit e
Franciscanum consiliarius, suavitq; ut sequenti die literas ad Regem
Polonie, et ad Procera Regni conquireret, se de jumento sollicitum
promittit. Illuxit crastinus dies, quo Religiosus suos conatus ad
hibuit, demon sulphureus diligentiam. Vesperis adducit domino equo
Tandem cum illuxisset, mane stratum imponit equo, pecuniam pro
viatico providet mox se affuturum in Polonia stipulata manu ap
promittit. Venit tertio mane Venetiis in Poloniam, sistit se hospes
Varsaviae, equum in stabulo alligatum sine pabulo relinquit. Illi
venientem famulum salutans ad Italos, Mercatoresq; divertit, literas
nuperrime scriptas, unicuiq; salutorum reddit, aperitq; se habere
ad Serenissimum Epistolas. Sic mirari omnes primum celerita
tem ceperunt, tum Serenissimo Vladislas referunt tam promptam
tabellionem

Consiliarius da
mon eundi in
Poloniam.

Celeritas iti
neris.

bellionem ad illum venisse. Accersiri jubet hominem Serenissimus, religiosum videt, literas accipit, aperit, et ex scripto tempus exaratum literarum intelligit, atq; inquit: Nunquid demonis opera usus ad iter confidendum, statimq; palatio suspectum exclusit. Versabat in Varisavia, et cum ab Italis requisitus fuisset, ubi nam haberet equum? stabulum deduxit eos, ubi loco equi stabat capistratus truncus. Fors inter numerata est illa actio. Hortulanus tamen Regis Venetiarum mundus hospitem illum compatriotam ad mensam invitavit, in qua argenteam suppellectilem cum monstrasset, famulus sulphurea cochlearia Domino suo commonstrat, quae ubi collecta et numerata certo loco reposita fuissent, surgit a mensa, atq; inambulationi hora daturt amena quieti. Quiescentem Dominum compellat famulus, quid causa est, quod cochlearia argentea non auferret? Dominus paret, atq; iis ablatis domum festinat. Hortulanus magno cum affectu amicitiae hospitem dimittit. Cena appetit tempus, dum ad mensam cochlearia quaerunt, nec usquam inveniunt, ibitur ad locum quietis illius Monachi, atq; unum de cochlearibus invenit, quod imprudens amiserat forte opera sui famuli. Sequenti die post litigia, ad Nuntium Apostolicum devolvit negotium, in Nuntii foro confitetur miser Religiosus factum, et pactum initum cum damone. Et non est subjectus flammis, aut mortis sententiae, sed missus ad trivemes Confessarias ad agendam penitentiam.

Mala Stipendii
demonis

Anno 1625. Cum Cracovia manerem quidam Religiosus in Testo S. Martini, in templo ejusdem ferventissime detonnit adversus auctorem illius libelli, cui prefixus est titulus Epistola cujusdam ad quendam. Quam justè id fecerit? Deus judicat. Interim tamen parva interjecta morâ temporis, egritudine corripit, qua invalescente, humanis obsequens legibus de vita decepit. Et quoniam Cantabrigiae Fratris non ignorarunt reprehensum fuisse in eo illum errorem, ad Apologiam descenderunt, atq; supra pectus defuncti salutare nomen Jesus in corpore effingentes, pro fanebri pronuncione dixerunt, hominem illum Sanctum cujus Deus Unigenitus sui Homine

atq; ingenio

sui Nominis illustravit. Res ea defert ad aures Officialis Praevocatus, qui erat tunc Perillustri Erasmus Kretkowski Vir singularis. Illi claustrum adit, atq; inquit, quo ausu, quave auctoritate publicâ sentiantur miracula, ab Officio non examinata, neq; pro talibus denunciata. Deinde promittit cadaver, atq; expressa litera exhibent, interim Medici et Chirurgi spongiam madidam adhibent, miraculum illud erraunt cum gno cum rubore omnium Religiosorum.

Antonius de
Dominis à
Societate dis-
missus.

Sub Pauli VI Pontificatus è vita excessit Antonius de Dominis, qui primam etatem Deo in Societate consecraverat, sed cum turbulenti fuisset capiti, omnium sententiâ, atq; ipsorum S. Patrum opinionibus et doctrinis repugnanti à Societate relegatus est. Verum quia fuit ingenii celeritate, invenit modum, ut irrepere in Episcopatum, quo occupato, scripsit librum, cui titulum praefixit. Ratio discessus à Societate.

Hæreticus factus

Sed nec sit turbulenti homo conquievit. Misso Episcopatu, in Angliam profugit, Regi Anglicanum Jacobo factus charissimus ob ejuratam Religionem Catholicam, quam ejuracionem testatam fecit, impio edito libro contra Sedem Apostolicam. Sed nec in Anglia quievit malum.

Redit ad fidem

Profugit inde, supplex Romam venit, veniam effugitavit, impetravit. Pristinâ dignitati restitutus, nec dum constantiam reperit, cum, rupta nuptiâ se ad defectionem capisset, Romam evocatus est, atq; in carcere mortuus. Corpus illius Pontificalibus indutum, in currum injectum, quo stabat depicta imago illius. Currus per Cornifices in campum Martium tractus, in quo infelicis cadaver cum præconis voce ipsi in constantiam prodamanti crematum est per se in favillam.

Pana in constantia

Annò 1580. Cujusdam magni nominis Senatoris filii natum, favore paterno adutus in Collegium Canoniorum quorundam praeserat, agrè id ferentibus ipsis Prelatis, atq; in convivii eum pergentibus stomachos ferebat ille, et cum jam ferendo non esset, quodam in convivio omnes Prelatos ad mensam suam irritavit. Alacros omnes ad eam accurrerunt, atq; in media mensa cum sarcasmo se torqueri vidisset, inquit. Perillustres Convivæ, vultisne ut reationis gratiâ aliquid ludivore exhibeat? Annuentebus illis. Volo ut uscujuq; Patrem hic statuere. Consensere omnes. Revertit ergo

Magiam

Magiam (quam tunc Clerus etiam ab Augusto Sigismundo haustam
 Rege exercuit. Cujus vestigia adhuc in Serpiensi arse, in quadam
 apparent, in qua circulo factò solebat Episcopus Pontificalibz indutis
 Palati pluvialibus intecti, duo Diaconi dalmaticis vestiti, duo
 teati cum faucibus, et duo tenerissimi pueri albis tunicis amicti
 in circulo Sacra facere demoni. Sicut et nostro ævo fuit Hortipoli,
 maxima pars Civitatis, etiam Studiosi Collegii nostri, etiam Sacer-
 Palati, imò ipse Suffraganeus deprehensus fuit res hujus crimini-
 quod accidit circa Annum 1615.) Converterunt igit omnes au-
 atq' ora. Et ecce primum prodit gregarius primi Palati Pater,
 quem cum demirat ille, advertit talem omnino fuisse gregarium in
 ula Parentis sui. Producit alteri Pastorem, qui eodem modo domi sue
 alern commemoratum agnovit. Producit tertii Archimagistrum, quarti
 ncernam, quinti Sanitorem, sexti amanuensem, omnibus aliis, qui
 lane quos non noverant Patres, agnoverunt. Deniq' produxit propri-
 on genitorem Palatinum, atq' dixit: Sic omninò est Pater meus. Ab
 tempore altissimam quietem habuit in sua origine ille Prelatus.
 duo cordillaria inde eruo. Primum fecisse optimè Sanctam Ecclesi-
 on, quod illegitimi thori virus à Sacris ordinibz removeret, siquidem
 usmodi homines semper sui ortus notam solent proferre multa in con-
 stantia, levitate, astutia, avaricia, malitia. Alterum multa perjuriam
 committi frequenter in assequenda dignitate prelationis. Sub Sigis-
 mundo enim Augusto, cum sancitum sit jure, ne ad Ecclesie Palati-
 perant, et Canonicatus accessus pateret, nisi Nobilibus et Doctoribz Theo-
 sodamice vel Utriusq' juris. Multi tamen cum producant nobilitatem
 Alacrem, licet non sint Nobilitate juramento se impiò inquinant, et
 Collegiis Canonicorum imponunt. Sed non Deo. Scio exempla non pauca.
 Annò 1623. Tarnopolia ejusmodi casus contigit. Nobiles con-
 greges filios suos primis literarum rudimentis instaurandos Commen-
 ergo vario loci commiserant. Et quoniam ferventiorum morum, et manu
 Magiam

Magie usus
 Tupe est ortum
 alteris taxari

Lex de Prelatis

ad perveniendum

Ferventes mo-
res non adife-
cant.

ad percutiendum incitator fuit, accidit quodam die Dominico, pro consuetudine S. Romanae Ecclesiae procedere centuriatum populum esset necesse. Quare cum cantare cepit consuetam illum versum. *Asperges me, et Nobilium Conjugum puerulo non ad manum aspersum prestaret, pugnum Sacerdos in faciem pueri impegit parentibus spectantibus. Patiens fuit Genitrix percussa proliis tamdiu, quam diu ad illam non accepisset bonus Presbyter cum lustrali aqua, qui cum advenisset eripuit illi e manu ligneum aspergillum, et injuriam proliis ultra est Sacerdoti concusso, maximo omnium scandalo. Cui probens occasionem quam graviter peccavit, tam graviter penituit.*

Annò 1634. Mielcii (oppidum est in Podlachia) Curio fuit impura vita, Hunc Deus pro sua clementia commouerat, ne in eo scelere contabesceret, nam imminente Festo Sacratissimi Corporis Dni cum Sacrosanctam Synaxim argenteo ferculo imposuisset tepomendianis horis, et in Sacristiam intulisset, illa hostia antea spertinas horas disparuit, quam disparuisse non primum bonus Curio advertit quam medium incepta devotionis exactam fuisset. Cernit commissum errorem novam substitutam hostiam, sed aquae ac priorem evanuit. Attentavit tertio factum, sed nec tunc successit, etiam temporavit. A Solemnitate igitur celebranda Corporis Dni abstinuit, sed non

Vindicta Divina à fugitioso actu, in quo cum consueto more versaret, quadam nocte nescio quibus furis exagitatus domo erupit, et ductus est à Spiritu sancto quam per spinas et tributes, pene per continuos 12 dies, sine veste, pileo, aliisque integumentis, quin sine cibo hominum, conversatione Restitutus tandem loco, e quo exierat, exhaustas vires corporis refudit, sed non animi. Et quidem animam neglectam, corporis deficiente viribus, absque iudicio penitentiae de sordida vita, ad infelicitatem commigravit. Noveram hominem, et eius consuetudine, cum Prestam veniebat, utebar.

Sapienter hoc circa S. Sacramentum negligentia mea tempore obrepit. Nam et Annò 1635. in Ecclesia Parochiali cum aspergillata essent due majores hostiae consecratae cum minoribus fere 30 in die Cena Domini omnes illae disparuerunt. Quo casu ignorat

In mures culpa conjiciebat, ab illis assumptas affirmante Commen-
 ario, sed mica nulla ostendebat, et sigillum intactum repertum est.
 Annò 1640. Periculose et lethaliter infirmabat quispiam de Su-
Familia S. Dominici, qui multà quidem sapientià cum perpolitus
 fuisset, Doctrinè tamen illius Apostolicè immemor. Scientia inflat,
 ambitionis honorum telis se opponens, pensare dignitates ausus est. Ambitio
 primum ergo per Principes viros se in gratiam Serenissimi Vladislai
 Regis se insinuavit. Dein de Ecclesiasticis Regis munus accepit, atq;
 Familiaris cum Rege agens, gubernationem Provinie acquisivit.
 In amplitudine non contentus, persuasit Serenissimo, ut impetraret
 tibi munus Provincialis perpetuum ab Urbano VIII Pontifice. Rege
 patris concedente, Concionaturum relinquens suggestum Cracoviam
 venit, suis onerosus, et odiosus factus, multis ex capitibus contraxit le-
 thalem infirmitatem, in qua, ea quæ Christiani boni erant, Religiosus
 necesse neglexit, etiam exomologesi omissa. Interim cum ageret extre-
 mum Spiritum Fratres in templo occupati fuerunt, Primam hora-
 rum Canoniarum psallentes. Ecce tibi paganus quidam struem
 armentorum portans in humeris, templum ingredit et per medios
 populos perrumpens ad chorum canentium, ad latus dextrum major-
 is altaris ligna deponit. Requisitus quid faceret? Respondit, sunt
 necessaria huic Patri, qui moritur, ligna. Dicto hoc disparuit,
 et ille Pater extinctus est.

Albertus Baranowski Archiepiscopus Gnesnensis

Fir erat insignis, singularis prudentie et constantie in rebus agen-
 tis. Hic primum Sacellum funeris sui, cupro textit, quem secutus Lau-
 rentius Gembicki, totum templum eadem materia cooperuit. De-
 inq; Mathias Lubieniski Sacella per circuitum decurrentia simili-
 ter vestivit, similiter utramq; turrin, quam pene à fundamen-
 tis excitavit. Gubernante Baranovio Ecclesiam bellum Otoma-
 nicum contra à Serenissimo Sigismundo tertio susceptum

Gnesnensis
 Ecclesia cupro
 texta

tota

tota formidante Polonia, et opem Divinam per merita Sacratissimae Virginis implorante.

Miraculum

Accidit vero Lovicii quaedam nocte, ut omnibus hominibus dormientibus solique, dumtaxat vigilantibus Sacerdotibus duobus (qui pro consuetudine illius Ecclesiae die, nocteque cantant Davidicum Psalterium in conspectu S^mi Sacramenti) audientibus suavissima sunt harmonie audite Celestium Spirituum modulantium Sancta Maria, suscipe miseris etc. Ex eodem capit Deus Castris Polonicis benedicere ut Osmanus plurimis hominum millibus amissis cum confusione et pudore Constantinopolim reviret, ubi a suis Proceribus postea strangulatus est.

Andreas Pombicki Episcopus Luceviciensis.

Responsu legi, dum

Mira simplicitatis fuit. Eo honoris attingit adjuncto suffragio majoris tunc Fratris Petri Pombicki Cancellarium Regni agentis. Inter alia simplicitatis argumenta, illud est, quod in summo periculo Republica constituta per Chmielum lacerata et divulsa, cum in quibusdam consensu fuisset, et deliberatio cum instituta fuisset, quisnam proficiendus esset militi Polono? Respondentibus diversimode catero respondit et ille: Certe bonus miles est Chmiel potest is praefici toti militiae. Saepe eam simplicitatem praedidit. Quoties cum quem e Societate praedicantem audivit, toties expedita conatione rificè eundem laudavit. At ubi ad aulam redibat, et adulatorum linguis aureas patefecit, priorem laudem in contemptum convertit, et miris modis Concionatores afflixit. Cum Religiosis minus bene convenit, cujus asperitatem bene in se expertus fuerat.

Inconstantia hominis

Destus Prior Conventus Janoviensis, cum non solum carcerem, et pedicav, et manicas sustinuit in Arce Janoviensi. Sed simplicitati non malitiae omnia adscribenda fuerant.

Valerianus Suffraganeus Vilnensis

Assumptus fuerat in Collegium Canonorum ex Ordine S. Doctrinae minici ob summam prudentiam et sapientiam. Unde et Suffraganeus

ganei

anei munere extornatus fuit. Huic illud evenit. Die Sacrato Corpori
 D.N.I.C. deferenda Sacra Synaxi pompa insignis instituebat pro con-
 suetudine et Academia Civitatis (quam postea pompam mitigavit
 Abrahamus Woyna Episcopus Vilnensis) Non latebat ea res invi-
 diam Hæreticorum. Quare Veneficum conduxerunt, ut pluviosum
 velum redderet ad disturbandum Majestatem triumphi. Feit proca-
 xamina, quod rogabat, atq; acceptam ranam in certis lignis exten-
 sam supra Viliam fluvium inclinatam, disposuit. Cumq; nubibz
 velum obvui capisset. Valerianus supra litto Viliæ inambulans, et Di-
 vinarum Officium recitans, in ranam incidit, veneficia agnovit, qui-
 bus cum ignem admovet, accurrit venefica cum lacrymis ranam
 percipere volens, sed frustra egit. Nam veneficia igne absorpta
 sunt, Venefica Indici, Iudex tradidit illam tortori et rogo.

Venefica per
 ranas pluviam
 concitat Vilna

Lepida resolutiones

Dublinensis Collegii Studiosus post auditam moralem Theologi-
 am, cum in Patriam remeasset. Die Dominico antequam Di-
 vina peragi capissent ad Parochum accessit, qui cum ultro retroq;
 sermonibz habitis ad Sacrificium peragendum accessurus, aliquid
 ore cremato delibavit. Cum Studiosy monisset Parochum, ne ad
 Divina accederet, eò quod jejunus non esset ob haustam potum.
 Qui Parochy falleris adolescens falleris ignorans, quod potus non
 frangat jejunium.

De jejunio ran-
 tione cremati
 responsum

Kotryni solebat habitare Hieronymus Motonicz Capitanez Sam-
 gitie, in cujus aula morabat quispiam Religiosy, qui summo
 desiderio tenebat hauriendi cremati. Unde quoties unq; expe-
 ditis Divini templi egrediebatur, recta ad Commendarium con-
 tendebat, utq; sibi crematum propinaret, fugitabat, Molestum
 hospitem ut à se averteret Commendarij, parum cremati in Vi-
 strum infudit cui Aloe immisuit, atq; ad templum abiit. Tem-
 plo egressum Commendarium Monachy insequit, propinari

Aloe cum Cre-
 mato

sibi

sibi orematum petit. Annuit petitioni. Haurit optimus Religiosus. In Jano
 de ad mensam Capitanei cum Commendario vadit. Intonat Religiosus
 benedicere clara voce, ignorans futurorum. Accumbit mensa. Ecce tibi in
 media mensa corripit se Religiosus alio furente, atq; submissè inquit
 Tu autem Domine gratias agens Dec, à mensa fugit. Retinentibus
 ceteris et requirentibus quid ageret? altum silentium servavit, donec
 res immutasset aliis ex Commendario, ad cujus orematum non amplius
 recurrit.

Sunt nonnulli Sacerdotes qui multa sapientia se Veros de
 clarare volunt. Audivi quendam Concionantem, qui cum Sicut
 Propheta testimonium in margine prenotatum vidisset. Nota Concio
 traducens illa verba Propheta ad suam materiam dixit: ut benedici
 Spiritus S. Prophetam Eian, et rursus cum textum Aristotelis cit
 re voluisset, quem in margine text. prenotatum vidisset. Ille
 concione dixit: ita dicit textor Aristotelis. Denique ad libros Ma
 chabeorum citandos venisset, et in margine notatum vidisset. Ma
 chab 5. Ille dixit. Stalegimz primi Machab 5to.

Reverendus Suffraganeus Presnensis habuit Sacellarium
 simplicem hominem, cumq; in Rituali legisset: hic pones prunas
 in thuribulo, et supra prunas thus. Quasivit quid significarem
 pruna? Tum uno ignorantium illi objiciens: mitte ad forum
 (erat enim estivale tempus) erne et impone pruna. Feit ad
 consilium datum. Accepit Suffraganeus ad consecrationem Cili
 thuribulo cum thg imponere vult, advertit thuribulum reple
 tum prunis. Quasit quid sit? Sacellanus exhibet Ritualis
 cundum quod se fecisse declarat: cum omnium ridu.

Debat in Falditlerio Lairski Suffraganeus Luceoriensis ha
 peritissimus lingua Hebraea et Greca, atq; Sacramentum Confirma
 tionis conferbat Ostrogiensibus. Interim illi satis occupato su
 stit se P. Jacobus Stawinski Societatis homu concionaturus pe
 tens benedictionem. Cui dicenti Benedicite Rinde Pater. Respon
 dit Lairski. Ab illo benedicaris in cujus honorem oremabemur.

Tandem

Eruditiones

Thurificatio
 lepida

Benedictio
 pro Concione

Tandem subrisens correxit se. Simile quid accidit Illustris-
Andree Opalenski Episcopo Polonae, qui cum Presbyteratum
conferret Neomystis, loco illig dicti: Accipite Spiritum Paracletum,
quorum remiseritis et. Ille dixit: Accipite Spiritum Paralityum et.
donec ab aliis monitus fuisset.

Ad mensam Illustrissimi Komieopoliti Prefecti Cupianum
Polonicarum assidebant complures diversorum Ordinum Religio-
si, ex quibz quidam junior aetate et forte prudentia disceptare se-
cit de facilitate, quam habebat in parandis faciendisq; concioni-
bus. Cumq; pronuntiasset se ita paratam esse ad videndum ver-
um, ut ad quamlibet datam sententiam posset expeditissimam
Concionem facere. Quidam maturioris iudicii Religiosq; collau-
ata facilitate et dexteritate ingenii, petiit ut sermonem face-
ret supra Verba Psalmi 92. Leb, Lebee, Salmana. Audivit glo-
riosq; ille athleta, et silentium sibi imposuit, omnium cum ju-
cunda recreatione.

Pari joco subjecerat se et ille Concionator, cui cum obti-
nisset Concio extremo Friduo Bacchanaliorum, quo caeco impetu
perunt homines in peccata ad absterrendos a tali malitia ille
Concionator assumpsit sibi doctrinam Angelici doctentis peccatum
esse nihil. Quare pro concione thesim sibi formavit hanc:

ostendam in hac concione peccatum esse nihil. Plausibiliter con-
cionatq; est, secundum Eruditos, sed non secundum vulgi captam.

Hinc sequenti die quispiam secularium audit Ecclesiam illum,
petens Confessionem. Cumq; ad confitendum disposuisset se ille
arritens, inquit: Confiteor R. Pater nihil. Verum Confessorius
versit, ut enudearet peccata. At ille respondit: Confiteor nihil.

Multum ergo laboravit bonus Pater, ut detegeret peccatorum sordes.

sed ille constanter cum suo nihil persistebat. Tandem ad exor-
tissimus descendit adjurans Sathanam, quem putabat fuisse illig
nihil Authorem et negationis peccatorum. Tum post multa

penitens

Strenosi Concio-
natoris repre-
hensio

Peccatum esse
nihil confessio.

paritens inquit. Atqui pro Concione hesterna audiri edoctum esse populum, quod peccatum sit nihil. Huc nihil confiteor, quod malo ago, planiora doceamur pro Concione non speculari, que rudes concipere non possumus.

Posnanie factum in Nostro templo Anno 1609 Quasdam de precipuis Matronis Civitatis Posnan. habuit in Scholis nostris filium Rhetorices Auditorem. Pro Solennitate ergo Natalis Dni ob nimis intempestivum frigus miserat probatissimum Malvatum cum vinum, metuens ne aliud gravi frigore concreveret, cui servitorem se ingessit filius illius benefactricis. Accidit ut Professor Rhetorices (a quo haec accipi) ad celebrandum se accingeret, cui servitorem se ingessit filius illius benefactricis, atque arrepto sativ ampulo gutturiolo sive ampula, mero replevit. Ad tertium Sacrum cum jam porrexisset Sacerdos calicem ad sumendam ablutitionem primam, bonus discipulus calicem mero implevit. Debit haurire bonus Sacerdos. Ad tertium cum ventam esset, non peperit discipulus vino, ample infudit. Cumq; id Sacerdos moleste ferret dixit discipulus bibat, bibat Pater adhuc Dna Parens mittet. Sic hilariter Sacerdos Sacra expedit.

Accidit Luceoria Illmus Paulus Wotuchi Episcopus Diocesis riensis die Sacro Cena Dni pro consuetudine S. Ecclesie celebrata, secretarius erat Chrisma, ad quum rem vocavit complures Presbyteros. Inter quos duo erant, quorum alter tetricus fuit, alter plane sanguineus. Hic tetrico illudens, verba illa, quib; utuntur Sacerdotes ad eam Ceremoniam Ave Sanctum Oleum, Ave Sanctum Chrisma, inventit, atq; tetricum illum commoneus dicebat. Cave ne aliter dixeris Ave Sancte Olee, Ave Sancta Chrisma. Ad consecrationis cum ventum esset, ille bonus monitor, qui alteri debebat insidias, cum cantare recte debuisset, homo aliquando erronee cantavit. Ave Sancte Olee, Ave Sancta Chrisma. Per modum ab omnib; derisus fuit. Justus est Deus secundum peccatam irrogat etiam peccatam contra charitatem excedentibus.

Anno 1654. Multum laborante Illmo Venceslao Lizey Episcopo

Sacrum cum hilaritate factum

Fug in re Ecclesia, stica a Deo castigatus.

Episcopo Varmien, cum Dei impulsu ad Orthodoxam religio-
nem accepisset, Illius Dna Stupeika Castellana Lublincensis, eo
tempore, quo primam confessionem faciebat coram Parocho suo
potiendi, lupi septem oves eius invaserunt, ex quibus 17. mada-
erunt sex secum abduxerunt. Sic demon ob eductam e grege suo
vrem Christi rependit.

Demonis vin-
dicta

Eodem Anno atq; pene eodem tempore in Julio evocatus est
Curio (ex Oppido Prawno dicto ditionis Illius Stanislai Lachoron-
ni Palatini Russia et Campiductoris) ad quendam infirmum the-
rheticum, a quo cum rediret, absolute et heresi et a peccatis
abata, domumq; repedaret Demon pluvia vi foveam in mediavia
ecit. Unde et ipse Curio, et illius familia vix evasit periculum
mortis, insultante sibi demone.

Altero vindic-
ta.

Popkoviis manebat Hereditaria Dominus Sernoch. Hic
habebat eam consuetudinem, ut quotibet die festo invitaret Pa-
trichum ad prandium, qui quoties veniebat semper associatus
sua Schole gubernatore apportante coriaceum sacum. Huic bono
Parocho solebat porrigere ex mensa appositas ferulii carnes,
dicens: Mathia serva in capsam. Molestè Paterfamilias id fere-
bat, quare semel ^{cum} illi Scholivoge subministraret servandas
carnes dicens ex more. Mathia serva. Paterfamilias quia igno-
rabat Latinum idema, arripiens illam capsam integram pa-
enam pisorum supra carnes aservatq; effudit, dicens Mathia
serba, serba Mathia meliorisque mixture condimentum fecit
his, quam coquus.

Invidiosa pro-
videntia Parochi.

Terribile et admirandum.

Stor à Superioribus impositam P. Petro Skarga diverterat ad
quoddam Oppidum, in quo continentie Sacerdotali immemorem
itam agebat Curio, quem P. Skarga extremum cum vita collu-
entem ubi advertisset, hortator illi fuit, ut per exomologesim
nitudinem transactæ vite faceret. Arripuit secundam post

Memoria peccato-
rum in morte de-
lectus damnat

naufragium

naufragium tabulam moriturus Presbyter, atq' beate expurgatus
 conscientia spem adipiscenda salutis bono Patri fecit, qui discedens
 à Curione, prece efflagitavit, ut domestica illig sibi significarent
 "si in nocte aegritudo invalesceret. Sed verba accepit familiariter
 corde verum aure, quare die illucescente nemine advertente Curio
 illa invivis esse desit. Mane facto cum P. Sharga templum in-
 traret, audit Curionem è vita migrasse, cujus animae prospectu
 optime volens Pater, nigris puramentis indutus, dum ad Altare
 pergit Sacris operaturus, manus nigra è pariete egrediens Pa-
 trem inhibere capit, ne id faceret, inquisitis vox audita, quae
 pergis Pater? Respondit ad Altare Sacris operaturus pro defun-
 cto, ut ei misericordiam Dei elargiatur, Tum responsum acci-
 pit, noli attentare praemeditata. Mihi siquidem nulla subsidiorum
 auxilio erunt, utpote jam damnationis sententiam percussio.
 Siquidem licet optimam et ex regula confessionem fecissem, tamen
 post disceptum tuum nova recordatione peccatorum praeter-
 itorum ob-repente, delectatus sum transactis, atq' ita ad Divinum
 Tributum raptus, perpetuae damnationis penam incurri. Tu enim
 immuta vestium colorem, atq' aliam faciendi Sacri institutae in-
 tentionem. Stupendum

Anno 1653 Ordinem S. Dominici ingressus est quidam an-
 imo non serviendi Deo, sed Monasterii spoliandi, quod verum
 intra se fovebat opportuno tempore deprompturus. Quadam
 nocte cum quieti se desisset, profundiorum somnum dormi-
 ret. Unus de Fratribus Monasterii illig accurrit, atq' dormientem
 excitat, atq' Priorem quantum ad eum, monet. Proripit se illig
 atq' egressus de cubiculo, Fratres omnes in Curritorio movest-
 tes conspicit. Tum Prior, qui in capite illig Conventus stabat. Fr-
 atrum, inquit. Tu qua ratione ausus es ingredi has ades sacra-
 imiquo et nequam animo? Nonne tu jam fuisti in Religione.

P. Bernardinorum, atq; in illo Cambio dam multa surripuisti? Nonne
 ande puls9, ordinem S. Francisci professus es, atq; eadem ejet9 obidem
 nimen, primum femina stipulatam manum interjecisti, ejusdem sibi
 stabilienae matrimonii gratia, tum huc intrasti non penitendi, sed
 novi furti patrandi gratia. Quae quidem in malitia acriter perseveras,
 oblit9 divinae bonitatis, et infelicis status anime tuae. Propter haec erip
 crimina, scupulas tuas substerne dignae castigationi. Quod cum fecis
 set, virge in illum expidite sunt acerbe, cum totiq; tergi laminatione. Cum
 igit induty stetit9, post assumptas plagas, ait Prior. Vade ad cubiculum
 atq; ubi campana vocem evocantis ad preces matutinas persolvendas au
 tieris, te in cubiculo meo siste. Illo discedente, visio disparuit. Tan
 dem horu aliquot interjectis, ere campano dum evocarent Fratres
 ad templum, ipse cubiculum Priori adit. Requisit9, quid vellet, et quare
 dimisso templo ad se accederet. Respondit. Mandatum mihi Pater
 imposuisti, ut me sisterem. Inquit Prior exquando imposuisti tibi? Re
 spondit. Hodierna nocte. Prior mania corruptum putans, risit, inqui
 ens. Somnia narras. Tum ille: Egregia sunt sane ista somnia, quae
 plurimum sanguinem ex me extorserunt. Tandem Prior exhibet in
 quit 9 tergum. Quod cum fecisset, et tergum lanigena concisum vi
 dit9, prudenti dissimulatione usq; ad matutinas decantandas preces
 illum pergere iussit. Quib9 finitis convocat maturiores Patres, atq; ac
 cito illo malo Fratres ex ordine jubet texere historiam, quae nocte
 volvebat. Omnia ergo et singula quae acciderunt, quae vidit, quae illi
 objecta sunt, evoluit. Quibus finitis conclusum est, ut ex ordine
 prescriberet. Et quoniam Natalitia Dni iniuriebant, petit improbo9
 t sibi liceret commemorari intra septa Monasterii, gratia pietatis. Opti
 ni Patres viscera charitatis aperuerunt, petitioni illig annuentes. Ecce
 erò cum die sacro S. Stephano mense accumbunt. Nebulo ille cubicu
 a Religiosorum reserat, et obvia, quae fuerunt, arripit, singulos
 amno afficiens, prater unicum Priorem cujus cubiculi seram dum

Turis deprehen
 sion divinit9 facta

aperire

aperire non posset, miris modis contorsit. Inde abiit ad Templum,
atq; distam Fraternitatis Rosarii reservat, inde subauit torquem se-
tos aureos pendentem, Et alia magni ponderis clenodia, quibus peras-
ctis, fuga se subtraxit. Interea Religiosi cum à mensa recipiunt
ad solita cubacula, spoliata omnino inveniunt. Prior cum videt de-
ram vitiatam, conijcit authorem parati fuisse illum nebulonem qui
ad fugitivum comprehendendum, Fratrem misit. Ultra Crasnotariam
comprehensq; est, qui cum videret sibi imminere manus ad comprehen-
dendum paratas, cultrum egit in pectus, sed non lethale vulnus accepit.
Comprehensq; iterum in se cultrum egit, sed nec hoc vulnere impiam
efflavit animam Crasnotariam tandem ductus, et ibi compeditus
ctus est. Verum antequam se cubitum contulisset Religiosus S. Dom-
nici, retulit omnem historiam Patri Severino Narrat Societatis
quia in eodem hospitio pernoctabat, qui auctor fuit, ut illi sceler-
manus vincerent pro nocte. Somno igit cum omnes sopiti fuissent
Par ille hypocausis egressus per atrium oberrare cepit, atq; in au-
rigum impingit, qui experrectus, quis oberraret, inquisivit? Sed
reserari sibi fores petuit, suppresso nomine, quem auriga compre-
hensum Patribus excitatis à somno redit. Hac vigilantibus Patres ad
tempus consuevit. Mane cum favore benignè agere ceperunt, spem
bestatis facientes, hortantur, ut conscientiam expurgaret. Tum illegi-
tius agens veniam ab illis petere cepit, inquit: Si mihi manus
non ligassetis, hac nocte vos omnes mactare statueram. Exinde consue-
tiam Presbytero de Ordine S. Augustini aperuit, atq; Lublinum ad quem
quem finem fecisset hujus tragedia, ignorat.

Formidandum

Inambulanti per hortum et Divina contemplanti Ilfridus Mathie
konsti, de quo pag. 86., apparuit multo ante defunctus Hieronymus
Zratienski antecessor illius. Ad quem cum sermonem dixisset Petrus
ille alio avertit sermonem, et dixit: O! quam raro in Pontificatu
habitu animo ingrediuntur Cælum! quibus dictis protinus evanuit ex

culis illis, cupideq; loqui volentem sermone implevit.

Non jocandum

In Palatinatu Sandomi Vix Nobilissimus D. Stradomski Curionem habuit, aliocquin insignem pietate & doctrinâ, sed nimirum facetum. Is saepe Dominum amena recreatione exhilarabat. Accidit autem ut et Dominus facetus esse ei Curioni voluisset. Quare scrixit literas nomine Curionis ad Chirurgum Sandomiriensem, quibus eum evocabat cum iis pharmacis, quæ adversus Gallici morbi virulentiam essent antidota. Aurigam, currumq; ad Chirurgi adventum expedivit. Chirurgus rem serio agi existimans, arreptis pharmacis ad Curionem ad volat, quem ille humanissimè excipit, et in habitationem ad quam suppellex Chirurgi deportata fuit, inducit. Tum ultro citroq; sermonibus habitis, prior Chirurgus ait A Rinde Dñe, quid est quod me huc evocaveris? tum Curio negat abs se evocatum. Atqui (inquit ille) currum pro me evocando expedivisti, unde ego, postpositis necesse fidei et cure infirmis, ad te veni, tuo scripto evocatus. Negavit Curio à se missum scriptum et currum. Tum Chirurgus Rinde Patris reverendissimi personam indecentiam morbi, sed hominem tesito occurrere malo, ne serò medicina parerit. Illic attortus Sacerdos cum se purgat et immunem à piaculo facit, Dominus Stradomski supervenit, et cum eum multum diuq; vexasset, innocentem tandem ostendit, adjectq; Noti esse supra modum facetus Rinde Dñe, postea enim gravis illudens. Ac Chirurgus ob susceptam iter mercede data, et re illi exposita, Sandomiriam eum remisit.

Prudenter agendum

Religiosis Personis quispiam Magnatum elemosynæ gratiâ obtulit quos avaros, acceptarunt oblatam stipem. Verum cum sequenti luce Lydiam trutinam examinassent oblatos nummos, deprehenderunt unum justis ponderis fuisse, alterum nequaquam. Quod ubi didicissent Magnatem adirent, atq; minus valentem accusant nummum.

Turs

Tum Magnas exhiberi sibi postulat minq pendente, deinde equum
valentem, quibus acceptis, inquit. Non valor in utro pensandus erat
sed animus largientis.

Non despiciendos Religiosos.

Iter agebat ex obedientia P. Zamoyshi Ordinis S. Dominici, atq,
emensis aliquot milliaribus ad reficiendum se, jumentaq, ad ad
publicas diverterat. Accidit ut tempore posterior deflueret ad
eandem ades A.R.D. Ramult Curia Ostrogensis, et Canonico Luca
riensis, atq, cum indignatione Religiosos compellens jurgis etiam
affecit. Sic Religiosus commouit ferventem. Vide Rude Dne, ne
Religiosus sit tibi aliquando terribilis (Kosia w garde.) Succedente
tempore Zamoyshi evasit in Luceorensem Episcopum, quod ubi
indivovit Ramult, exclamans Kosia w garde stanic mortus est.
Potendum sane, quod ea via mors aggressa sit hominem. Sed
judicia Dei abyssus multa.

Stupenda malitia

P. Alberty Cortisig Societatis Profess, rem narravit, quam publi
cu actis fuisse insertam testatq, est in Oppido vieno Kijovine,
mini parco ne Ordinem Religiosum tam in Oppido illo na
invenusta forme feminam, in Conjugem duxerat Civis illiq, Oppi
Lus ipso die nuptiarum dum choreis vacat, ex oculis hominum
evanuit. Itic cum sedulo omnes perditum requisivissent, nec us
piam invenissent, fabulam conannarunt eam abreptam esse ab in
cubis, quos Rusite appellant Krasny lude. Anno interim emens
est omni deposita memoria sponsae perditae. Ecce tibi quispiam
Civium largiore hausto potu, cum domum rediret, ad templum Reli
sorum, quod erat illi plane opportunum in via, divertit, aliquant
tumq, orans indormivit. Nocte ingruente postea Ecclesia, aditus
clausit, minq, curiose inquirens, an templum inane esset hominib,
Porro ille temulentq, graviore somno oppressq, tam diu dormivit, dom

edormivisset

141
dormivisset crapulam. Tandem circa mediam noctem erigilans, postmal,
ov errores edisit se in templo constitutum. Trepidare primum cepit,
metuens, ne à Religiosis deprehensq furti reo ageret, tandem com-
modum angulum reperiens, in illo diem operiebat. Sed ecce circa
mediam noctem duos Religiosos cum lampadibus venientes videt,
qui cum ad certum templi locum venissent, primum pavimentum,
tum asperes ab ostio cujuddam fovea removerunt. His peractis,
um facibz accensis mediam duxerunt inter se illum abreptum spon-
lam, lachrymantem, et misericordiam obsecrantem. Ad os fovee cum
ducta fuisset, multo cum ejulatu postulavit, ut à nexu peccato-
rum solveret, sed preces nequaquam à bonis Religiosis audita,
quibz in foveam impellit, et ad imum præcipitat. Peracto crudeli
fficio, asperes inducunt, pavimentum suo loco restitunt, atq, se-
cunri de patrato scelere, abeunt ad Claustrum. Itic bonz ille per-
petator cum affulsisset dies, ex templo abit, rem coram Magistrato
explicat, Magistratz ad Episcopum, qui proximè aberat, recurrit.
Episcopus collecta Nobilitate in specie devotionis templum adit. Su-
periore loci primum accessit, tum sisti sibi Fratres postulat,
ui cum venissent, Episcopus munitis foribz, ne dilaberent, locum
nem spectator commonstravit, adit, tum pavimentum removeri
imperat. Restitere Religiosi jus suum obtendentes, quod ab Episcopo
visitari non potuissent. Verbis contemptis Episcopus rem agi jussit.
Reserat putez et submissis scalis, cum foveis immittunt famuli, et
eperiunt acuminatas arbores, ad instar cuneorum, quibz due peris-
am exanimis inhærebant, altera recenter, altera paulo ante injecta.
Episcopus re cognita, Superioribz Ordinis seriem aperuit, qui qua
animadversione scelz castigaverunt, ignorat. Illud constat utramq,
personam impregnatam fuisse, et perisse, quo in statu? nescit.

Malitia Singularis.

Epoli quædam femina singulari fortune, natione Armena
conjuncta Romane Ecclesie incidere in morbum. Forte inviderat
in infirmam

in infirmam Religiosam, atq; habito cum infirma colloquio, promiserat se curaturam illi infirmitatem. Fecit igitur quod solem malitiam eundem docuit, atq; post ter prebitam medicinam, quarto die veniens cum remoti fuissent omnes arbitri, inquit. Sivo tibi non medicina sed Venere opus esse, en me presto habes. Honesta femina expavit et se ab hoc scelere esse immunem docuit. Sceleratus ille remotis omnis verecundia repagulis, cum infirma ludans, explevit suam libidinem, atq; aufugit. Femina bona et ex infirmitate, et ex ludibrio deniq; ex marore post modum mortua est, detecta malitia illi Religioso.

Albertus Gniensz Episcopus Vladislaviensis

Annò 1654 mortuus est Olboria Alberty Gniensz Episcopus Vladislaviensis, gens trahens ab antiquis nobile et antiquum. Operam suam navavit post Republica maxime in duabus legationibus, quarum alteram expectavit verat apud Ferdinandum Imperatorem, alteram apud Regem Galliarum, minor fuit tertia apud Serenissimam infantem Sororem S.C.M. Inde favore Serenissimi Vladislai adjunctus, creatus Magnus Secretarius Regni. Tandem ad Episcopatum Vladislaviensem acceptus. Homo alioquin bonus erat, sed ferventiorum Spirituum, quos communiter liberis exspatiani permittibat in Spiritualem Ordinem. Multa ab hoc Episcopo passum est Capitulum Vladislaviense, quod doctissimis hominibus et singulariter devotis constat. Maxima gravis fuit illis egregiis Canonibus, ut opus eis fuisset cum Episcopo ad Tribunal Summi Pontificis litigare. Fuit gravis et Religiosis maxime Societati, quam amare se jactabat, nihilominus omnem occasionem captabat vexando. Occasio illi data est eo, quod cum Iudex in Tribunalis conspectu a sedisset, famulantes Hæretici exhibuit manifestos, quos dum Religiosi reprehenderent, densus in illo putaverunt, inimicum invenerunt, potissimum

Occasio ab alie
nati animi à
Societate.

Societas

Societas hoc malum papa, cujus doctrinam deprimens, non modo ho-
 minibus Societatis potestatem adimebat audiendarum culparum, sed
 rigidissimo examini eos subiciebat, in quo non exploratio doctri-
 nae, non disputatio fiebat, sed sarcasmi et vellicationes. Quibus
 tractis in solio quasi pro tribunali sedebat, mitratq, ante quem
 portabat Religiosum flexo genu expectare illam approbationem.
 Et quamvis hae in parte à S. D. N. non levem castigationem re-
 ceperat, suo genio tamen indulgebat. Quamquam frequentes Mones Romae
 monitorias illi Romae mittebat. Sicut et in ea parte S. S. M. Ma-
 thias Lubinski Archiepiscopus Pnesnensis detulit illum Romam
 post factas admonitiones, quod Hareticus Sedanensibus (in cujus
 Diocesi) plurimum favisset, quodq, idem et Varavia in
 Communitis fecisset. Romae monuit Episcopum eo in negotio Epi-
 scopus in iras prorumpens, in Synodo Varaviensi Clerum con-
 citavit adversus Archiepiscopum, sed irrito conatu. Nam post
 multos strepitus verborum, innotuit causa mota Seditionis, ma-
 gna cum jactura Romanis illis. Sic semper fuit inquietus, alios
 sua inquietudine perturbans. Neq, soli Religiosi his procellis
 obnoxii sunt. Verum et Vladislaviensis Ecclesiae insignes Proceres,
 quibus opus erat ad subsellia S. D. Nostri, pene toto decursu guber-
 nationis illius, perpetua agere litigia. Omnia haec stupenda eve-
 niunt in illo, ut pote pietatis sectatore eximio, continentie,
 sobrietatis praedarum exemplari, qui singulis diebus, Sacris opera-
 bat, nunquam siti diem elabi sinebat, quo non per exomolygesim
 conscientium expiaret. Mortis causam hanc invenio. Quidam Sacer-
 dotum de familia Oxaroviorem exiguam partem Patrimonii habens
 Episcopo suavit, ut apud se illud Patrimonium in suos usus
 emeret

Pietas illis

Mortis Occasio

emeret, afferens commodis illis profutura, si quando sibi Liblini manerem
 dum esset. Padio intercedit, emit, pagus 16 millibz, qui centenis non m
 libz erat comparandus. Luv cogito Episcopoz videns sibi illisum Or
 vovshi comprehendit jubet, Venditor Sacerdos fuga se ad templum
 subducit, inde eum rari jubet, Sacerdos Sacris se vestibz induit, q
 rem Divinam agere capit, avulsus ab Altari iustu Antistitis in
 cerem coniecit, ex quo cum fugâ se subduxisset, ad Ordinarium
 Luv, scilicet Episcopum Cracov. in cuj Diocesi jacet Volboria
 Oppidum Episcopatus Vladislaviensis, (in qua facta violatio et Sa
 dotu et Ecclesie illig.) convolat, aggressorem in jus vocat, atq
 penam excommunicationis obtinet. Fortè tunc ex gravi catarrhu, lea
 incumbabat Episcopoz Vladislavien, cum illi Nuntius et Anathematis,
 adventantium in Oppidum militum affert, qui cum inde, et honorem
 amplitudinis sue imminutum, et furentium militum audaciâ concu
 catum se vidisset, vi appoplexia corripit, qua invalescente è vita
 excedit. Judicium Dei abyssus multa. Ego sane in optima constituti
 ne mortuum judico, scribo tamen, ut quivis viventium sciat mi
 rabilia esse judicia Dei.

Innocentius Pontifex

De genere Philonardorum, an Pamphiliorum Romanorum mos
 est annò 1654. 26 Idus cum sedisset in Pontificatu anno supra
 Hic cum finitimum morti agnovisset et etatem suam, volens Successorem
 videre gentis Philonardorum, rumorem primum spargi per Urbem
 fecit, Pontificem infirmitate correptum, tandem etiam mortuum. A
 rum fabulam agnovere Catones, se igit deceptum suis technis vi
 dens Pontifex, in templo S. Petri publicè Sacrificium obtulit. Non
 placuit Divine Majestati jocus. Nam in Festo S. Thome lethali in
 firmitate corripit, in qua positum mediâ mortuum brevi demum
 tiarunt. Quare acuti penitentiarii fidelem operam eidem nau
 verunt cum spe magna consequende misericordie Divine. Hic
 immaturz ex Scholis Collegii Romani creptz, et in eminentissimam
 mum Odo

num ordinem Cardinalium cooptat, fuit, ex Syntactico Cardi-
 nalis creatus. Religiosis minus affectus. Unde Bullam edidit, qua
 solvebat votis eos, qui in saeculo peterant habuisse certos redit.
 Quamquam et pro incontinentibus Sacerdotibus eandem indulgen-
 tiam fecit, ut omnes beneficii Sacerdotii renuntiarent, in
 perpetuaq' suspensione viverent. Haec placita illis, an Divina
 Majestati placeant non est nostrum judicare. Illud addo. Fili,
 quae vovisti Deo, ne moreris reddere. Displicet enim Deo
 infidelis, et stulta promissio, Deus non irridet.

Alexander Septimus

Pena protulit Fabium Chisium quem postea Roma, imò uni-
 versq' mundus Pontificem salutavit Alexandrumq' septimum
 nuncupavit. Hic post multas ultra citroq' questiones Cardina-
 lium agitatae, totidem calculis est electus, quot vitæ annos emen-
 sus fuit. Numerabat autem annos vitæ 45. Hic renunciatus
 Pontifex primum edictum fecit, ne sibi festi ignes, triumphalesq'
 plausus instituerent. Secundo, ut per omnia templa Religioso-
 rumq' domicilia supplicaret Divina Majestati pro felici gu-
 bernatione Sanctæ Matris Ecclesie. Deinde ut multa millia
 Ducatorum darent pro eripiendis captivis de servili conditione.
 Tandem debita proteritis Pontifici relaxavit Populo Romano.
 Tum ex Fratre Nepotem accedentem ad se, et sibi multum
 aggratulantem de tanta amplitudine honoris benigne accepit,
 atq' irremuneratam, domum remisit præcipiens, ne vel ille, aut
 quispiam affinium ad se accederet, nisi accersitus ab illo. De-
 nig' obsecranti Olympica Sorori proterenti Pontificis, ut sibi licen-
 tiam faceret Pontificium Palatium ingrediendi, respondit gra-
 tiam prestitisse sibi aggratulationem illi, sed ingrediendi Palatium

illud

illud, nulli feminarum facturam potestatem. Si quid verò negotiorum tractandorum haberet, id ad publicum intempto consensum distulit; Ad extremum Pontificis Palatio proleuit premisit ante adventum suum, loculum ligneum Cedrinum. Remontus Pontifex 7. April. 1658. Obiit anno 1667. 24. Maji in praesentia A. N. P. Generalis Societatis Jesu etc.

Carolus Ferdinandus Princeps Poloniae, Episcopus Ptoecensis & Vratislaviensis.

Minimo natus erat filius Sigismundi tertii, prudentia singulari, humilitatis eximia, paternae heres pietatis, castitatis incorruptae, silentii tenacissimus, in rebus agendis circumspetissimus. In aula illius non aulicorum, sed modestissimorum Religiosorum summae Famularum congressus, aspide pejus et angue detestabatur. Menius quidem Regio apparatus, sed non prodigiorum luxu ornabatur. Hortos domus illius nunquam spectavit, Tenacem eum aliqui nuntiabant, qui prodigium videre volebant. Cum Religiosis maxime illi familiaritas fuit, Fratribus nunquam in commensationibus adfuit. Frequentissime illud in ore habuit, quoties peccandi occasio offerebat. Nonne hoc est conscientiosum? De imperio cum Fratre decertabat post mortem Serenissimi Vladislai, non eo fine ut Regia auctoritate potiret, sed ne tertius in Regnum irriperet. Pater pauperum fuit. At in largiendo utebatur ingenio, quippe soli Deo notas esse volebat eleemosynas. Unum illud adversus natum majorem Fratrem habuit, quod Wisnivicensi Duci minus placatum se exhibisset, eo quod Carolus ille ad regendam Rempublicam promovisset, non verò Joannem Casimirum. Ipse verò memor Wisnivicensis affectus, filium ipsum in tutelam recepit quoad vixit, singulis annis

in educatione

Educationem illi 30 millia impendens. Et quoniam infirme
emper fuit valetudinis, levi febricula correptus contra Medico-
rum expectationem mortuus est, relicta multa pecunia in
Beneficentiam Republicae, et in pios usus. Varaviae in templo
Bicentis humatus.

Abusus Ecclesiasticorum Bonorum

Est arx in Prussia dicta à Crucigeris Krayszburg id est
Cracis arx. Hac perpetuis infestabat lemuribus ex eo exordio Ho-
veris Vladislauum Jagellonem, cum ex omnibus aribus, atq' Civitu-
bus confluerent Fratres Crucigeri, cum reliquis Fratribus
expeditio nem suscepit etiam Commendarij Krayszburgensis.
Cum autem ex Castro egredere, obvium se illi dedit faber ferru-
Mentius illi amicus firmus, cui valedicens requisivit: Cui nam Arcem
Commendaret? respondit: Tibi et diabolo. Accidit ut in proelio
caderet Commendarij, post auxilium decessum, statim demon-
Arcem occupavit, et in hunc diem lemuribus infestans, sibi devo-
tam tenet. Interim aliquot post mortem annis elapsis Faber
ille dum arcem illam ingreditur, obvium habet puerum ante
occisum in bello. Quem solutans, tandem rescivit, quid post mor-
tum suam ageret, et cur illis fratres pœner à Deo immissa
prehendisset? Ad hæc Commendarij ait veni, sequere me,
dabis. Duxit illum primum ad templum, in quo vidit fratres
Crucigeros, alios dormientes, alios garriones, alios jo cantes,
alios angulos circumspicientes. Inde itum ad cœnationem ubi
vidit fratres mensis occupatos, cibo, potu, usq' ad gulam re-
fectos, ludentes, cantilantes, et multa ludicra facientes. Itum de-
inceps ad cubicula ubi saltus, choree, feminarum concursus,
et improbitates. Tum conversus ad Fabrum ait: Ista sunt, que

totum

totum Ordinem nostrum execrabilem coram Deo fecerunt.

Joannes Szafraniec

Perillustris Rnd, D Stanizewski Cantor Cracoviensis oculat-
ty testis narravit, cum pro consuetudine Cathedralis Ecclesie
Cracoviensis pro defunctis Canonicis Saurum celebrari deberet,
mesio ex quo angulo templi erupit felis, sive murilegus in-
gens, atq; surinium quod in templo S. Stanislai habet, in quod
per angustam ostium superne positum in tubellas immitrant
scripta nomina mortuorum Canoniconum, incedit, indeq; tabellam
extraxit satis ingenioso artificio, extractamq; in partes com-
minuit, frustula spargens, etiam in celebraturum jecit. Mul-
tis spectantib; frustula tabella colligentib;, et legere volen-
tib;, cujusnam Canonici nomen ea tenuisset tabula, nihil ali-
ud deprehensum nisi Jo: Szaf. collectumq; est illam tabellam
insignitatem fuisse nomine Joannis Szafraniec, qui pl; quam
à 60 aut 70 annis è vivis excesserat. O Judicia Dei quam
ardua estis.

Georgius Tyszkiewicz Episcopus Vilnensis

Patre Joanne Eustachio Tyszkiewicz Palatino, Prestensi,
Matre de Duix Wisnisvecensium familia orta, natus. A Matre
ad omnem pietatem ab ipsa infantia firmatq;. Nam quadrimum
ad templum Vistia; ducebat, atq; ante aram BV. orare docebat.
Unde factum (ut ipse mihi retulit) ut quinquennis voto
se constrinxisset servandæ castitatis. Contrario modo à Patre
in prima adolescentia educabat. Siquidem Pater nihil aliud quam
marterem spirasset, heredem ingeni sui videre voluit filium. Qu-
re quotiescunq; hilariorib; incalescebat spiritib;, equum ascen-
tres aspumebat hastas, quantam in simi filium Georgium depe-

Quinquennis
pueri votum

ons, citatissime equum ad altis calcaribꝫ currere faciebat, ut fili-
 um amulum fortitudinis sue videret aliquando. Totam vitam
 exercebat adolescentis ad martia, Sed Georgis maluit semper in-
 sistere vestigiis Patris quam Patris. Patrus siquidem illig P. Geo-
 rgius Tyszkiewicz Societatem Rome ingressꝫ, plurimis defunctꝫ
 officiis, cum insigni commendatione Religiose perfectionis
 Provincialis secunde venientia, preter opiniones omnium, levi
 morbo Cracovis correptꝫ, finem vivendi scuit. Hunc sequi in
 votis habebat Georgis, quod Pater iniquo ferens animo,
 gravissimè filium habuit multis appetitum injuriis, et verberis-
 bus, cum à proposito dimovere non potuisset, Clericalibꝫ indu-
 tum Martino Szyzkowski Episcopo Cracoviensi commen-
 davit. Cujus indolem suspiciens Szyzkowski Canonicorum
 Cracoviensium Collegio adscripsit. Verum cum Szyzkowski
 in vivis esse desiisset, Lithuanis urgentibꝫ Vilnam evocutꝫ,
 primum Suffraganeum, mox Episcopum Samogitia cum preda-
 ro pietatis exemplo gessit, in omni parte Episcopatꝫ Samogitien-
 sis felix; prater iter Romanum, in quo multa quidem pradara
 gessit, sed quia adjunxerat se Alberto Priore Episcopo Vla-
 disciensi, qui ad exagitandam Polonium, Romam venerat, moruit
 una cum suis accipere legationem Urbani tunc Pontificis.
 Quid isti Episcopelli Rome faciunt? Cur non redeunt ad curan-
 das animas sibi concreditas. Nequaquam placide influxit in au-
 ves Tyszkiewiczii ea legatio. Qui ut erat tenentis conscientie
 Romæ et Pontifici valedixit, non priꝫ tamen Romã discepit,
 quàm à Sumo Dño Urbano impetravisset facultatem, ut Fe-
 stum Translationis S. Casimiri, ritũ duplici primã Dominis-
 sã post Octavas Assumptionis B.V. celebraret. Vix de itinere

Romano

Romano in Samogitiam venit, Abrahamus Woyna morte
 Episcopum Vitna fecit obvium Tyzhicwiz. Ad quem et
 renipsum Vladislai 4ti et Venerabilis Capituli Vitna, et
 omnium bonorum evocatus est cum accepisset Epi-
 scopatum, in ea parte felix extitit, quia Corpus S. Casimiri
 una in serenissimo Vladislao de lignea tumba, in argen-
 teum loculum, sumptibus Vladislai Regis affabre elaboratum
 intulit, atq. per Compitas Vitnensis comitante Beye, et
 proceribus circumductum, in Sacello Casimiriano à Sigismun-
 do 3. a fundamentis erecto, et marmoribus conestito collocavit
 Nam antea tam insignis Tutelarid Poloniae, Regis Jagiellonicus
 Sanguis in Pedroviano Sacello, sati vili, sepulturam habuit. Su-
 cepit prospero et beato tempore, ⁱⁿ felicissimum, quo serenissimo
 Vladislao humanam legem exequens immortalam vitam in-
 grepus est. Post ejus obitum omnes furie nequitarum, armata
 improbitè facibus, n. solum in Poloni nomen, sed et in tota
 sion Catholicam involarunt. Omnium nequissimus incensorem
 cepit Buchdanus Chmielnicki, homo varius, inconstans, versipellis, atq.
 omnino improbus, qui modo Suthis, modo Turcis, cum se cum
 tota Ukraina subdare voluisset, et tanquam inconstans repulsus
 fasset, ultimo ad Moschos se contulit, illiusq. mercedis acceptis in fidem
 perisset, ansam praeiit ut ferrento homini Janupio Radivilio fabricatore
 plurimorum dolorum, et Culone Dei perniciosorum, ut ille suas technas
 malo Patrie ad effectum deduceret, conceptamq. invidiam in Orthodoxan
 Ecclesiam sanguine innocentissimorum hominum, et eversione Templi
 satiaret. Facite ille Chmielnicko adhesit siquidem filius Chmieli cu-
 ram filiam ^{supulit} Palatini Valachia in uxorem duxisset, nam majorem
 tu Radivilio matrimonio sibi copulaverat, factus vner. Timotheo filio Chmi-
 fraudum conceptarum exordia talia fecit. Moschos contra suscipiendu collecto
 lissimo exercitu quera per plures annos et colligebat et exercebat ad expul-
 dum Smolenicu auxerit. Ubi parè prospere rem gerebat. Nam Palatinus Smolen-
 Obukowicz in fide perstaret, vallidissimos apullos hostis felicissime reprimebat
 adeoq. potenter resistebat ut perni fope, cada vetibz casora hostiu replerentur. Fuerunt
 mudi, qui affirmabant ad 40 m. casoru Moschoru repererunt. Suerunt
 sum fuit illud spectaculum, ut ipse Moschus illachrymatus fuisse conspicere Strage
 Tandem cum vidisset se nihil vitibus proficere Moghus vidit se ad fraudes atq. nebulas

Mors Vladislai
 Regis

x. ~~ad~~ per unum

notapersvasit

Salatino Obuchovis, ut Armem Smolensensem illi
 traderet, quod & fecit, Deus iudex iudicabit causam, Jam
 apertum Campum habuit Radvilii malitia & omnes orien-
 tationum fides in auxilium doli accersens, fabulabat, se pissime,
 se ad Smokilowu ad hoste confisise felicissimo Marte; cum vix
 aliquid Copiarum haberet, cum quibz et Smokilowu et Orsa profu-
 dit, militem retrahens in viscera Lithuanie, ut licentiose in
 bona Ecclesiastica involare, et ea diriperet. Addeos amens
 fuit Radvilz, ut post amissam Orsam, Smokilowu, Poloniam
 & pene majorem partem Lithuanie in publicis Comitibus per-
 iu similes efficere voluerit, ut illi in fauce Regni gratia
 gerere, quod bene rem gessisset, cum tamen omne Ducatu
 Lithuanie perdidisset. Tanta fuit amentia non modo Lithua-
 nia sed et Poloniam, ut nemo contradidisset garrienti Radvil-
 z, qui mendacissime se suam jactabat perfrita fronte mendaces
 fabulas narrando. Tali homini se Episcopus non opposuit pe-
 nitia epus metuens, imo, si quod grave fuit in illo, tutorem se
 omne illius faciens, ut nemo illi magis exosus fuerit, quam is
 manifestos dolos Radvilii elucidabat. Sciebat vulpes illi adu-
 latori Episcopo, qui sapere se & intelligere omnia affirmabat. Tam-
 en Moscho appropinquante Vitnam accurrit Radvilz & impune
 raptum in Templo, homines ac thesauros jupit. dicit, S. Joannis sur-
 dit, idem fecit cum S. Michaelis Templo, in S. Carissimi, S.
 nati S. Stanislai, & aliis omnibz tam latini, quam Greci litus.
 hoc inmanitate patrata, urbem hostili furori objecit, qui popu-
 lam repeniens, omnes plateas, vias, fora cadaveribz complevit,
 nulli sexui, etatis parcess, omnia caede, ferro, igne funesta
 George Dne. & iudica causam istam. Pauper Episcopus cum
 vidisset

vidisset se Deceptum fraude blandientis vulpulae Regiomontani
 tam concepit, ubi aliquod membris luctu et lacrymis exa-
 dis merore contabuit. Sed et astutissimus ille dolorem fabri-
 catorum cum intellexisset se pro hote Patrie iudicatum et ven-
 tium / omnes eisdem technas illis detexit Reipublice
 Leo Casimirus Sapientia Procancelarius M.D.L. / similitudo
 a Moscho rejectum, in Metanopoliam venit, atq; videns
 se spoliatum omnium favore ac Bonis a Moscho popescio
 Silesiam venit, ubi immensam Copiam orvend. fenestris
 Sidentium offendit, rei novitate attonitus, et Praefecto Arcis
 civitatis unde copia fuisse conorum, cum ratione non in-
 ripset, fertur qd civitatem bibisset quam anteqm ori admo-
 ita secum ratiocinatus. Infelix: qd tibi defuit, Generis ma-
 ni excellentia habuisti, Pratum Regiam popescisti, opibus
 gentibus locupletatus vixisti, Silesense Palatinatum adeptus
 Generalissimus Exercitum renuntiatus es? Heu infelix moriere
 Haec ut certi affirmarunt se cum repeters, virulentia sarcini
 tocatus est. Tuerunt tamen non nulli Religiosi, qui affirma-
 runt illum per exomologem expiata conscientia cito des-
 sipe. imo nuncupato testamento 40. millia in eodem legavit
 Misericordiae quidem Dni multa, Ego opto, ut potuerim omnibus
 eterna felicitate. neq; meum est quengm iudicare. Sed Episcopus Abau-
 pum redeo, qui plurimos felicitatis aeternae dies voco. Quis
 tamen est magnus Societatis fuit amicus sed in ore, et anteqm
 Episcopus oratus fuit, conjunctissime vixit, postea non est fuit
 Deus illi largiatur requiem aeternam. Laboriosissime fuit
 Zelosissime in furo. Animarum.

Petrus

Petrus Umbicini Episcopus Cracoviensis

1509

Multis cum in Republica defunctus fuisset honoribus. Episcopatum
Cracoviensem alligat, in quo primum se infensum Societati pauperum
Romanae primam institutionem acceperat, ostendit, et minus
sibi exultam, ostendere voluit. Succensus animi aversi fuit
Iustus Stowikowski, Parochus Cracoviensis, Infulatus et Canonicus
Crauw, qui fuit Jaroslaviensis Collegii alumnus. Uterque so-
cietatem oppugnavit, sed non expugnavit. De quarta parte fune-
ralium literam intenderat Stowikowski Domui Profese S. S. Trin-
itatis indagator et fides eam esse voluit, et cognitor, et omnia. Deus
tamen afflictionem servorum suorum non est parvus diuturnam
finem causam fecit priusquam Stowikowski Cordelium
Umbicianum e vivis exciperet. Melior tamen Economist fuit
Umbicinus quam Senator. Nam tenenti Episcopatum in summo
proventus creverunt bona Episcopalia, non in usum Ecclesie
aut Republice, sed Deus novit in quem? Pene in ultimum
distinctor in Republica venisset, Sueso impia in Regem
disruptione variante, Messis quo Succensore consilium adia-
ventum ut Silesiasticus thesaurus non parceretur, sed ut in sti-
pendia militum destruerentur. Optimus Pastor acquievit
nequaquam pio consilio. Obstitit Stanislaus Synichus Suffraganeus
Cracoviensis, vir omnino prudens, in eam orationem prorupit.
Quid opus est injicere manus in thesaurus Silesiasticus, ex proven-
tibus Ecclesiasticis splendent apud nos Spirituales aureo argentoque
Abasi, ad hoc provolent, atque ego primus exemplum libenter pro-
stabo, sequantur alii. Tum denique his deficiantibus ad Ecclesiam
succedet thesaurus. Non placuit consilium optimi Provisis, sed
denunciavit primum a Jesuitarum Templis subducendum
omne aurum et argentum. Sed quia Pontificius non fuit assen-
sus mutare debuit, et potius suspendere sententiam. Ipse vero
congregate pecunie omnino pepercit. Quamtem autem habuit

set, colligat, inde. Thesaurarius illius petiit ab illo, ut reu-
 ationis causa thesaurum ingrederetur, annuit postulationi.
 Hi thesaurarius Vasa plena argento non pauca videntur
 obicit, sed minus contentum eo spectaculo reddidit. Tum
 plura et ampliora, auris in partem committit, que Episcopus
 placido oculo contemplant, placuisse sibi operant. Tandem
 cui cognodi vellet, ait Thesaurarius, Illi Princeps unum ad huc
 scrinium, si dignam amplitudo, contempe. Tum ille et quidem
 Illud est Thesauri satis grande cistam aperit, in qua crasse
 simis illud aurum, que a Portugalia nomen accepit, in oculis
 Episcopi involuit, et cor eiq. affatim et abunde recreavit,
 quod multum diu contemplant, et fidem in diuinitatem Thesa-
 uri collaudans, exhilaratus discipit. De thesauro tamen, tam op-
 mo nihil subsidii Republice subministravit. Fuit tamen de
 rali in ea que anime illius, an profutura sent. Deus non
 Episcopus Cracoviensis creat, Romam iter adornavit, ibi
 fignis aduolens pedibus, cum per medium salutarit, atq. mus-
 ris atq. aureum Calicem affabre et simplice elaboratum, atq.
 alia aurea aliquot vasa obtulit. et acceptavit quidem
 fignis, et ostendit, quod gratiore animo accepisset, si vobis
 ad hoc tibi concreditis inuigilasset. Tum curam animarum illi
 commendavit, atq. eos omnes, qui iurant Episcopus in zelo
 animarum, quo dicto anteverit ea omnia, que dicturam se
 proposuerat contra societatem, quam non diligebat. Unde
 cepto Preceptore suo, cui in singulos annos trecentos flo-
 renos elemosine nomine numerabat. Plurimum bonum
 illig anime profuit. De Stanislao Blackinski Societatis
 homo, affinis illig, qui in simplicitate sua accedere cum
 solebat, et si quid minus equi aduertit, populani oratio-
 ne utebatur. Male hoc, male. Illi Princeps, ignorat multo non
 placet hoc Deo. Contra hunc inuenerat adulatorum ad-
 quig invidia aditug Episcopi illam prohibere voluit. At
 cident

Accidit quoda die, ut accito puero mandavit illi ut d. Stani-
 slavum ad se vocaret, servusq mandata Domini executus est,
 que accipiens d. Sclachinicki, ad oculum perrexit, verum in-
 grepsus autem in invidos incidit, qui dixerunt: rediret do-
 mum later, quia Episcopus plenius et gravissimis negotiis
 impedito, omnes a se clausit. Later domum rediit hanc in-
 teriecto tempore, rursus alium misit famulum Episcopi, per-
 curatando quidnam causa esset qd d. Sclachinicki ad se non
 acciperet vocatus! Later e vestigio ad Episcopum accipit. Hic
 Episcopus scicnter caasam, quare non accitus non comparuit
 p. Cui Later ex ordine rem exposuit, quo exponente, invidia
 rumpere quidem, non tamen erupit. Rem verbo: In senesimam
 Societati illa cura fuit, et vallicando Societati intentu. Scri-
 pserat Collegiu d. Petri libellum in laudem ipse, gratum
 se obsequium facturum iudicando. Accepit ille oblatam
 librum iniucendo vultu, tum Crisim plus quam Censoriam
 imponens, remisit librum, asperso cum fuisse indignum
 sua Maiestate. At verig dici poterat illi semper, quod
 populi carere Morsus habet. Mortuus est in senectute
 Lona, ac Cracoviae exiguo sumptu tumulatus cuius opes
 ad affina derivarunt, non diu mansere, ut posse de e.
 desuasticis proventibus racervate.

Stanislaus Petrokonicki Episcopus Chotmerris

Nepos ex fratre fuit illig magni Cancellari Mathie Bato-
 konicki Episcopi Vladislavici. Primam etatem inter Ephe-
 bus Sismi Sigismundi exegit. Cubicularumq Regium sustinuit.
 Tandem societate normen dedit, in qua cum h paucos exegisset
 annos Serenissimi Vladislavus hie adhuc Principi Desti-
 natus ad exomologes excipiendas, quo ad regendam ho-
 loniam adnoto, Stanislaus Petrokonicki ex Societate: si ita
 dici licet, apromptus ad Chotmerr Episcopatum. Cui in sub-
 silium proventuum, ut Senatorem sustineret cu dignitate,
 Abbatu Synecensis data e, quom quidem multo tempore
 quietam et pacata habuit. Interim certas ob causas

Societate

Sacerdote dimissus est Stanislaus Zaszczyński qui ut vitam
 religiosam profiteretur, solutus Societate, Ordinem S. Benedicti
 in Seneceni Monasterio ingressus est. Res gratissima Petro-
 konio accidit, qui ut hominem, quem antea probe noverat
 humaniter tractaret, cum ad obsequia spiritualia animae
 suae antea probe noverat, humaniter tractaret, eum ad obe-
 quia spiritualia animae suae aumpsit. summam in charitate
 et benevolentia fovit, imo nonnullis contradicentibus et ordi-
 ne fratribus ad emittendam professionem promovit. Hic Zu-
 szczyński, ut erat homo varius, jura monasterii volens
 et revolvens: semina discordiarum inter Abbatem et Mona-
 sterium spargere cepit. Unde a prima semente nugera
 non nisi lolium controversiarum erupit, quod inter meum
 et tuum succrescens, magna odia exortavit. Sagacius inquis-
 rens Petrokonio, unde nam illud malum erupisset, soris
 com no indicio se ^{precedentem Zaszczyński invenit, qui ut apparet ex ante-} ~~redire compulsi.~~ Redditus ille claustrum et
 disciplinae religiose, turbulentis consiliis adversus Abbatem
 Ceterum illud Monasterium ^{complevit}, adeo acerbe, ut Abbatem
 inuis ambulare subditi compulsi sunt. Sed ut strepitum
 juris, literis causa mandato Judicis firmata est ut Abbas
 curiam lucraretur, Superiorum Communitati ⁱⁿ renun-
 tiaretur. Non placuit vertiginoso Zaszczyński Decreto, novum
 adinvenit caput pugnantium, quod ostendit volens Episcopus
 primum pacificis modis litem componere studuit, tum nihil se
 agere videns, Priorem et cetera capita factionis, inter quos Zu-
 szczyński primum locum tenuit, compedibus ferreis vincit, et can-
 cerum tenebris coarctari iussit, sed cum humiliatos et ad modestam
 Religionum redeunte vidisset, Monasterio illo restituit. Non re-
 cepit mentem Zaszczyński, sed novarum turbarum autho-
 rem se fecit, ob quas rursus ferri calcandus erat, rursus
 eorum exemplis conquerere non potuit, sed novam technam stra-
 gere aggressus est. Unde Monasterium coacto ceterum, cum delibera-

= proseripsit et
 ad claustrum
 redire compulsi.

ret que ratione inquietum caput pacificare posset, reperit ite
 legitime ab eo ~~Compa~~ vota Religionis, ob que à cetera Fru. it
 tum exclusit, quo excluso sedata est tempestas turbata. Episcopus
 pus autem placatus Monasterio, cū Sveciū furor em fugit in
 Hungaria decessit. Bonus quidem in omni parte vitæ fuit,
 felicior tamen fuisset si se nimie familiaritati Principis
 subtraxisset, ob quam discepit a Societate invenit, sub specie
 so titulo Episcopatus. Unde assumptus et in Episcopatu e Societate
 tate appellabit, allegans exemplū Patris Quirini Salazar. Testa
 stamento omnis sue suppellectilis heredem nunciavit So
 cietatem.

Andreas Leszczynski Archiepiscopus

Memoria

Mattias Kubinski suscepit in sedem Inednensem, multis ante
 defunctus honoribus Nam Episcopum Cameracense cum eqis
 set Cancellarium Casibus Regine Polonia egit. Cuiusmodi
 in Episcopatu, Praeceptorum et Cancellarium Prae sustinuit. Anhi
 episcopus factus in turbulenta tempora incidit, in quibus dno
 noripnus Stadziensii machinationibus, cum magna Ecclesie et
 Reipublice iactura succubuit. At tamen saniosem mentem
 suscepit, et ad partes Joannis Casimiri Regis Polonice transiit,
 magna clauda accepta in bonis Ecclesiasticis, quibus illum Adol
 phus Gustavus invasor Reynorum plane exuerat, adeo ut in
 Silesia illum commemorari opus fuisset securitatis gratia.
 Ubi commemorans cum Deo arctiorem inicit conjunctionem,
 us relictis que mundus illi et copia rerum subministrabat
 Nam et consuevit suæ Directorem hominem So
 cietatis Patrem Tuzich accepit et totus animæ suæ
 voluit ee in Spiritualibus informatorem. Verum

cum aliquanto

eum aliquanto pacatiora tempora Regno Polonie afful-
 sipent, Varsaviã a serenissimo Joanne Casimiro redi-
 em cu ob cruciatus podagrae vehi rheda n̄ potuisset
 in lectica a mulionibus portabatur, casus infelici
 factus ut laxatis corrigiis, quibus lectica illigata fu-
 erat, in terram deflueret illumq; ad lethalem in-
 firmitem deduceret, qui casus mortem illi attulit.
 Anno igitur 1658 in vivis esse desit. Post mortem se-
 pius in horto Loviciensi, planeta indutus apparuisse
 a nonnullis dicebatur. Sed hec fabula fuit. Illud omni-
 no verum. Meridiabatur in cubiculo suo p. Tychi de quo
 supra. Cui p̄ quietem dictus Sige. dispone ad mortem
 Archiepiscopus. Accurrit remotis omnibus Archiepi-
 scopum monet. Fit preparatio ad exomologesim
 et testamentum. De viatico in tractatur vi phlegmaticis
 obrutus pie in domino obdormivit. Uterinus ejus Jo-
 annes Leszczyński a Societate dimissus, primum
 hiorviensis Episcopus renuntiatus, deinde Culmencis.
 Hic in externis nationibus extremum diem appetit,
 in quo homine vix aliqua signa deprehendi poterant
 vite ante in Societate transactae.

Debolenski

Episcopus Franciscane religionis Professor fuit Vir summi
 ingenii et morum facilitatis. Musicorum prestantissimus,
 ad omnia expeditissimus. Hic Hispanicano militi eunti
 in Hungariam, contra rebelles Imperatori se adjunxit,
 iidemq; Viennam euntibus sibi tunc Cesar ab omni-
 bus ito desertus fuit, ut etiam Viennensis Magistra

tus Palatium Caesaris ingressus illi insultaverit? comes factus? 138
supra omnem expectationem Imperatoris accurret, rebelibusq;
frenos iniecit, et pene totam seditionem milite Christiano dis-
sturbante, tanquam spiritualium moderator praesto aderat. Inge-
nii vigorem in eo ostendit libello, in quo ostendit primam
linguarum omnium fuisse Poloniam. Minillas deductiones fecit
Oppidum, Chłopi dom, Paradise, paraduz, Jewa, ziewa, Pileus
pitnui usz silygo steli go. Si seriis se applicuisset pro do-
cto et erudito habitus fuisset. Dispartis sexillis Christianis
Captivorum redemptioni vacavit. Cui Deus in extrema perio-
do vite mirabilem gratiam et contritionem contulit. Mor-
tuus est in medio fratrum suorum. Cujus idcirco hic
mentionem feci, ut dicamus, nullius vitam et mundum
procedendi taxare.

Thomas Zaierski Supraganeus Luceoniensis
Vir erat doctissimus et eruditissimus in omni literatura Ecce-
siastica Hebraice linguae peritissimus. Unde fueret sibi conve-
tudinem recitandi officium Divinum hebraice, à qua prohi-
bitus a Pontifice. Hic tenacitatis et parsimonie arguebat quod in
Conveniebat. Nam supremum diem cum ageret Illmo Duci Bradis-
vilio Stanislaw Cancellario Lithuanie adnumeravit 130 millia id
ab ipso expetens. Et pote pietatis addictissimo Senatore ut Tem-
plum edificaret in medio fori Olycensis, quod petitus executus e-
ritissimus Princeps, additis n^o paucioribus millibus in auream
supellectilem Templi, quam licet Templo n^o applicuisset nihilo-
minus, ornamento Templi sapienter suppeditabat. Koscius autem
Volochyniam sustantibus, cum Olykam perscrupit Duce kry-
wonos, quidam Kosakoru ascendit tetum Templi, ut
inauratam Crucem que Templi frontem exornarat, loco

dimoveret

dimoveret et rapine subiceret; quem ipse Krzywono arrepta
 Bombarda globis traxerat; Tempus erit, quo nostra
 templa pari ratione, ut nos modo Polonorum, vastabuntur
 Bonum satis exemplum Dedit Thomas Zaierski, quo diri-
 genda est corrasa summa a Sacerdotibus ex Bonis Ecclē-
 siasticis.

Martianus Trizna Procancelarius Lithuanie.

Insigni in lithuania Triznarum familia Sapiechas continē-
 gente Sanguine, a Patre ritum Slavonicum tenente in ipso Ro-
 marni, in Greco Collegio complures annos consumpsit. Ubi peri-
 tiam Grece lingue singularem nactus, In Patriam rediit a
 Leone Sapiecha Palatino Vitnensi, ob Greecam linguam Sipi-
 do Pio commendatus, crevit in Notarium; quos quatuor habet
 lithuania; homo erat candidarum et simplicium morum, o-
 mnibus se affabilis, uerem, et familiarem exhibuit pruden-
 tiam servata auctoritate sue dignitatis. Novum exemplum De-
 dit ut in lithuania spiritualis persona amplitudinem Procancel-
 larius gereret, qua dignitate minime contentus, cum Abrahamus
 Woyna designatus erat prope septuagenarium uilipet, adiecit ani-
 mum ad consequendam dignitatem Proculam, scilicet Spiro-
 patum Vitnensium, iamq; a Serenissimo Vladislao in Coadjuto-
 rem Abrahamo Woyna Designatus est. Sed aliter Celo vi-
 sum. Nam antequam Woyna per edicta mortis se vite sub-
 duxisset, Martianus Celo naturavit. Huic homini cum infir-
 mitate posito, somnium ejusmodi obiectum. Somniavit Sepul-
 chri sui miram magnificentiam, plurimis titulis conspicu-
 eam, in cujus extrema periodo fuit **M** mense **M**. Expe-
 re factus cum exiret somni rationem et duplici **M**. Mo-
 riendum sibi esse in Mense Martio colligebat. Comparavit igitur
 excipus sui rationes pro Mense Martio. Verum cum super-
 xipe se vidit Martio, mortis meditationem insequentem

Anno transiit. Interim Majo adveniente circa Plenum vita. 160
cepit, doctusq; omni tempore exubias agendus ad mortem usq;
erat Religioni Societatis addictus, nisi quod fuisse
rum Patronus, quos tamen citra societatis amplitudinem fo
vit.

Ferdinandus Cesar.

Ardentissimi zeli in promovenda Orthodoxa Religione cum
extremis concitavit in se Hereticorum omnium in Germania inmi
dium, qui delecto in Ducem belli contra Cæsarem, Fiderico
Falsographio Palatino Rheni. Pragam eo animo deducebant ut
lum heretici, ut in rem Bohemia inaugurarent, quo facibus
Ferdinandum imperio privaret. habitis duobus calculis Cæsar
nis uno ex amplitudine Palatinatus Rheni, altero ex Regia
dignitate Bohemia. Jam Pragam ingressus erat, cum teris ar
matus miles Szevianus. Ductore Kleszkowshi. Supervenit
et gladium hereticorum in lectum convertit. Multa de hujus
Imperatoris bellis, multi scripserunt, que non sunt mei pro
positi. Illud appone quod Ferdinandus ex se suorum subdito
rum armis circumseptum vidisset, coram imagine Crucifixi
in genua proiciens, totum se in lachrymas effudit dicens
Domine si propter me tanta ubertas sanguinis emanare de
bet, ego in sacratissimas manus tuas resigno imperium,
vilissimam conditionem subire paratissimus. Fiat voluntas tua
Ad hec e Crucifixi imagine responsum accepit. Ferdinando te de
serui sed neq; deseram. Multa meliora bella gessit hic Imperator,
tam^{per} Bukowoy ductorem, quam per Tumpit, quam per Sibum qui Ma
rieburgum nunquam ab hoste superato, cepit et expugnavit. Et quia
ob maximas victorias ex hoste reportatas vocabatur Marieburgum. Un
go inviolata, filius Ferdinandi Sexagenario major, qui se libem semper
vitam duxit, jocari solebat. Ego hanc virginem violabo. Quod et effecit. Tu
erunt et alii Duces ejus Imperatoris, ut pole Picolomini, ^{Sawgotsch} Wellen
stein et alii, quorum alii societatis maxime, alii perductionis dormina
ti sunt. Picolomini tamen nunquam notam incurrit, sed a Rege His

spaniarum evocatus est ad tuendam Regiam amplitudinem contra hostes Patrie
 quarum seditionum ferebat, fuisse caput Rischelius Gallus Cardinalis. Fuerunt
 multis temporibus a partibus Cesarianis et Poloni milites sub variis du-
 ctoribus constituti. Ut Kleizhowski qui in acie occubuit ~~Stojnowski~~ quem
 Ferensbach interemit Noskowski Capiteus Romem qui Parisiensi suburbia
 vastans occisus est. ^{Rogowski} et alii. Male tamen Historici Romanorum de illis scri-
 bunt veritatem nequaquam profiteri volentes cum causa fuisse ta-
 multuanti Poloni militis, defectus nervi bellis. Semper tamen
 claritate sua hereticum hostem superarunt.

Sigismundus 3. Rex Polonie.

Tribus virtutibus polipimum conspicuam vitam duxit hic Rex Spretus
 pietate, patientia, felicitate. Pietus principem locum in hoc Rege
 obtinet qui pagnitum veram religionem omni contentione et vo-
 natu eam tutatus est. In minima quidem etatula tardior visus est ad pieta-
 tem, quare sepius ~~per~~ P. Wysski conferebat illi, cum sorore uterina sua
 quem prodebat futuram Columnam Ecclesie, cum tamen illa in huiusmodi
 ultimam periodum vite perseverasset, Brudnicaj in Prussia mortua,
 ac deum Torunii ab hereticis in templo B. V. M. sepulta. De Sigismundo
 autem dicebat cum in heresi perseveraturum. Hinc vocari quandoq; solebat
 serenipimus Sigismundus compellens Patrem Wysski et uxor-
 dem pestonacium sororis sue inquirebat. Pat. Wysski, columna sen-
 stra fuit.

Hic serenipimus cum coronam Senatorum conpurcatam reperis-
 set, effecit tamen ut uix tres reperirent in Senatu alione fidei, ante mor-
 tem illius licet ter universum Senatum mutasset toto suo imperio. Mul-
 te synagoga hereticorum eversa sunt multis modis insolentia male credentium
 coercita. Plausibile tamen illud Lublini evenit. Altero die sacro spiritus
 sancti ex synagoga quam sibi plantaverant in Aula Ducu Zastawien her-
 etici redibant horis antemeridianis turmatim ex suburbio dublin, cum ecce
 nescio quo fere hominum, rusticano induta armatu pinnu in Abrahamovicia
 Smolax Palatini dum p. qui p. m. d. Palatinus hanc mortuus e. involat
 et arripit in firmo te deponit atq; fustibus castigat monens ne pretor-
 mpsit ~~et~~ Galicis synagogas quereret. Tum maturu su arripit Rozanski
 suritum eodem modo mulctet et vociferanti propter Deu adiecit d. proq. Bl.
 cur n. potaret. Nam verbo ut complectar. Omnibus hereticis utriusq; sexus conditionis
 dare labore, atq; fastuaria admonitiones quib; datus ita fere illa huiusmodi disparuit ut nate
 laz p. m. d. p. se vestigiis reliquerit. Ab hinc publice Lublini hereticis comparare n. nuntausi
 id claudulam suam impitorem profitebant. Nam cum synagoga factu Cracovie in platea
 S. Joannis Abrahamovicia Rakavia Persdonie et alibi. Templis

S. Petri Templi
Cracoviae

Lublinski Sp-
annus Vltim-
S. Casimiri

Sacellu S. Casimiri

Calix aureus

Virtus Regie

Templum etiam atq; Basilicis auidit splendorem. Civitatum. Cracov-
 ice, extrudit Basilicam S. Petro, que plurimum exhausit sumptus, eo
 quod male facta fuissent ab Architecto fundamenta, quos un-
 diu magnis impendis convocabat. Forta plus qm annis 26 edi-
 ficabat sine cessatione hac basilicam, Lublini non minus
 magnificum templum iussit fieri, propriis sumptibus, qd
 cupro contexit. Almus Nicolaus Daniłowicz Thesau-
 rarius Rnig, Rectorem tunc agente P. Joanne Korczew-
 ski S. Tertiam Basilicam excitavit Vilnensi in foro S.
 Casimiro affini suo, in quo et marmoreum altare submis-
 sum etis columnis, auro puro investitis constituit. Ibi-
 dem in Ara Vilnensi ad Templum S. Stanislai Martyris
 ex porphyretico marmore sacellum a fundamentis ere-
 xit, qd mox interceptus consummare n̄ valuit manu
 suā extremam Simus Vladislavus filius ipsius impo-
 suit, atq; Opa Spni Principis de lignea Sandapila, in li-
 pranum argenteum imponens de Sacella Petroviorum,
 intulit

Multa eximia manu propria confecta Templis donavit,
 maxime in calicib; ex quibus aureu Calicem cu 4 pra-
 santissimis unionib; in Templo S. Stanislai ipsius
 manu factum vidi, ad quod etiam Templum Sacellu
 Jagiellonicanu n̄ modo exerxit, exornavit, veru etiam
 fundatione nova pro Sacro Rorate decantando quo-
 tidie, auxit cujus exemplum plurimi secuti sunt.
 Privata devotioni nunquam servivit, diebus Festis,
 sed publico exemplo praibat toti Reipublice, inde am-
 plissimum Musicoru Chorū ex diversis Rnis mille-
 toru habuit.
 Pro concione veritatem sibi dici aquisitimo animo
 ferebat. In Aula Regia, flagitia succedere n̄ pa-
 tiebatur, quare certos observatores habuit, qui nota-
 rent alicoru vitia, que postmodum eo tempore ex-

Patris
 ut
 id du
 quem
 sbia
 xri
 l'ca
 or
 h'm
 el
 tu
 ta
 n
 i ad
 u. a
 do
 lat
 ser
 if
 aux
 Mul-
 tu
 i
 be-
 cece
 uice
 lat
 or
 nski
 BU
 mis
 ut nult
 t'ausi
 l'ca
 l'is

probravit illis, cum ab eis vestibus indueretur, cum quibus tam
diu familiaris egit, donec applicatus fuisse gladius lateri
epus, et pallium humeris injectum fuit. Intellexerat quendam
aulicum, joco sarcasticum facere sine reverentia, quoniam cum iter a
gentem offendisset, sexages a curru epus separavit, ipsamque
sine equis reliquit. Cognito facto Rex, patratorem sceleris
objurgavit, allapa inflictam, et ab aula removit, cui fuit
modum Ecclesiasticam dignitatem, et Episcopatum restituit.
Quendam magni nominis, in ante Synecium jo-
cantem deprehendisset, flagris caedi curavit. Utriusque parvo
anni.

Injurante aula ejicit

Abbatibus Religiosis
suis confirmati

In dispensatione honorum valde accuratus fuit, nemini
nisi virtutis singularis dignitas conferens, maxime vero
ad Episcopatus zelosus diligens. Permittebat autem laico-
bitis, ut sibi deligerent Abbates, quos dum de medio sui
delectos presentaret, sine mora comprobabat, utque alios
exemplo praerent hortabatur. Non libenter autem clericos
proficiebat, nisi singulariter probos, qualem profecit Otho-
vensi Monasterio Trebnic, vere hinc pius, et eximie san-
ctum, qui cum Abbacia sanctitatem usurperat.

Inferendis obrecta-
tionibus patientia.

Patientia singularia exhibuit exempla, linguas obtruncato-
rum hilariter ferebat, etiam eorum spiritualium quos
habebat charissimos. Exarserat odio adversus hunc seve-
rissimum, Nicolaus Zebrydowski Palatinus Cracov, hinc seve-
re de causa ex quodam vilipendio, audiverat, illius iracun-
diam mors Magni Joannis Zamoyshi Cancellarii, pro
cujus fato Tutor renunciatus fuit Thome Zamoy-
shi filii desolati.

Occasio concitatis
nobilitatis in Rege

Unde cum scrutaretur tanquam Tutor secreta defuncti, inveni-
erat in quodam memoriale Zamoyshi, in quo anno-
tatur nonnulla puncta cum Sigismundo conferenda.

Primum conventus ad
Stezycam

Libens libens arripuit, atque conventum primum indixerat
nobilitati ad Stezycam, in quo promisit se aliquid ostem-

rum. Sed illud aliquid distulit ad Conventum Lublinensem, 2. ad Lublin
 eo quod exiguus fuisset numerus nobilitatis. Paulo major 3. Conventus
 fuit congregatus nobilitatis ad Lublinum. Unde adhuc it ad
 ad aliquid distulit ad conventum Sandom, in quo adu-
 erat suis partibus Janusium Audivilium Quercum
 in Regum ~~Herbert~~ Birce, Dubinski Paillatore M.D.L.
 hinc dexterrimum et belliosissimum. Felicem Herbert
 Capnem Mostinam, Viru ~~Jan~~ graecis qua Latonis literis Socii tum multu
 singulariter politum. Stanislaw Stadnicki de Sandom conititi in Re
 Martialem hinc dignu exercitibus regendis, nisi obsti- gem
 tipet heredia. Adjunxerat his Porayski, Broniewski
 ejusd Turine Viru. ab Sandomiria stetit plane uniuersa
 nobilitas majoris minorisq Polonie. Ex Kupia vero Dux
 Ostrogensis Janusius Castellanus Cracovien, adfuit, cu Rokospanoru
 10 millibus suorum, audiatuq illud aliquid Palatini Crac. splendor
 Sed cu muras nece vidisset, cum suo milite Orato-
 riam commigravit. Certe nunqm Polonie nobilitatis
 splendor nitidior enituit, nunquam copiosior catus
 quam eo tempore. Contra vero Serenissimus Rex Ju-
 stitice confidens ad Visliciam stetit, ad quam n exigu
 manus nobilitatis conflavit, cui accepit Zothiewski Du-
 ctor copiarum cu quartario milite, et legionib nonulle-
 rum militum Senatorioru. Per abscipum Ducis
 Ostrogensis cu aliqui de nobilitate vidissent, tantum tu-
 multuantium verba jactari, et illud aliquid n prodi, sen-
 sim dilabi ceperunt. Rex interim Vislicia Exercitum
 promovit, contra quem ascenderunt illi federati, et ven-
 sim utriusq Exercitus progrediebatur. Antequam ad Pu-
 zow metati sunt castra Rokospani, miserunt ad Du-
 cem Ostrogensem Herbert, Porayski, Broniewski in
 partes suas illu pertrahentes. Sed frustra. Nam Ser-
 renissimus per Castellanu Woynicem, Matrem Uxoris

2. ad Lublin
 3. Conventus
 ad
 Socii tum multu
 conititi in Re
 gem
 Rokospanoru
 splendor
 Bregie partes

Responsio Genero-
su

Ducis Ostrogensis effecerat ut Dux neutri parti se copu-
laret. Quare petentibus Raborianis auxilium, et promitten-
tibz illi Rnu, respondit Dux. Nunquam hoc fuisse in
rem natura ut Dux Ostrogensis adversus Regiam
amplitudinem, arma capeperet. Quibz dicti Wiewiorha
abiit. Scribant alii his de rebus, quod volunt. Ego quia Du-
ci Ostrogensi adhaereram rem verisimam, cujus con-
siliis sum adnoto. Ad Gurowa cu Legati venissent a

Actus Admirii.

Duce atq; infectum negotium declararent. Radnichi pre-
sibus futurorum, persuasit illis ut tanqm in opportu-
nissimo loco Regem expectarent. Suum vero militem
vistulam trajicere iussit, afirmando, quod adversus missas
a Rege insidias militatureret. Hoc autem fecit ut ve nu-
mero Raborianoru subduceret, et cu Vistulam superas-
set, n audito aliquid ad sua bona impedavit. Interim

Dispositio Exer-
citus utriusq;

diei praelii adfuit sane formidabilis. Raboriani dispo-
nente exercitu Radnivilio in semilunam aciem direxe-
runt, in presidio ad curtus relictus Herborst. Castra Re-
gia disposuit Lottkiewski in cuneos sive legiones. Regie
personae quatuor Sigismundo simillime in diversis par-
tibus agminu p inter quas fuit Dabogus Karnkowskii
Capiteus Odolanovien, constituta sunt. Primu ventu
contrarius Regie militibz parva spem faciebat potissime
victorie. Veru ad Clapien datu est, Federati potentif-
sime in Regios insiliunt. Deus autem ventum con-

Conflictus ratio

torsit in Federatos, adversus quos omnes fumorum ne-
bulae ex pyrobolicis machinaru ignibz excita et pulvens
a cursu equoru conitanti, vis, oculos hostium visum
sustulit. Tum primu legiones miveri ceperunt Fe-
deratoru, quibus confusionem addidit, Herborstz illis ver-
bis polonicis Wroble w Ciernie. P sonat imbelles fuge
domum. Quo audito lixa, colonesq; cu curribz dissipari
ceperunt. Ex quo casu Federati legiones destraxerunt. Lottkiew-
ski vero decurrens ad Regem primum gratias Deo pro victo-

Fuga Rabor-
ianorum

ria est, tum quesivit, an revertendum esset in adversarios?
 Sed clementissimus Rex parcendum putavit. Erat tamen
 à Kokospanorū partibus Hieronymus Rozrazewski a Stan,
 qui hastam adversus Regem torserat. Sed interceptus cu
 fuisset, et ad Regem perductus, Rex liberū fecit abire, n̄
 nisi iuxta equi p̄cedā. Abripuerat etiam Kokoskames
 quidpiam vexillum Hieronymi Gostomski Palatini Pozna-
 niensis Legionis, Gostomski putans suum vexilliferū
 fugere, acriter illū oburgans insequi cepit, et nisi a
 suis revocatus fuisset in manus hostium venisset. Dif-
 sipatus exercitus Kokospanorum, dirrepta omnia, captus
 Herbolus, captus et Wzysk insignis miles, qui semper
 p̄ excursions Regis subducebat milites, ut notitiam
 Kokoskiam haberent eorum, que in castris Regis
 fiebant. Fugit Radivilius Opulovū, Torayshi, Bro-
 nienshi, sed ad Oppidum n̄ sunt admissi in absentia
 Ducis. Palatinq̄ cum se undiq̄ septem Regis milite
 vidit, ad clementiam Regis confugit, quam invenit in
 illius vexillo et Damasceno albo serice reperta sunt
 literę geminis exprepe. Pro Patria et pro Deo Sa-
 ne Histeron proteron. Conjugi et filiisq̄ hujus Palati-
 ni nuntius cladis venit tunc in choreis et saltationibq̄
 astuebant una cū Coniuge Radivilia. Multa omisi
 que Lubinio narranda reliqui, quorū testis oculatus
 fui, scripsi. Rex Deo humilibq̄ actis gratias Crao-
 viam rediit. Nullam inimicū gladii subjecit omni-
 bus pepercit. Ferebat, a multis, quod in loco prelii
 in quo multa corpora occisorum sepulta fuerunt
 audita fuerunt voces vespertino tempore, Sanguis
 irruxius Sanguis irruxius. Commentū h̄c hoc fu-
 it. Cujus illud fundamentum eē sic. Huris ad pre-

Rozrazewi au-
David

Carns Gosto-
mi

Polonianorum
tepera

lium Polonianis Duplicem teperam Dederat Palatinus, alteram realem, ut quisq; militum loricâ villâ obligata haberet, sinistram supra cubitum. Alteram verbalem scilicet sanguis innoxius, utraq; tepera ominosa fuit. Nam villa obligata, parabat, ad obliganda vulnerandi. Vox sanguinis prodromus fuit mox fundendi sanguinis qui fundebat è corporibus illorum, & solum p. Regium militem, verum etiam p. agricolarum manus, qui eos mactabant, alii sobbendam Viistuleam aquam propinabant. Regia tepera fuit, Iesus Maria, utraq; vox vere religionis victoriam apportavit, plura Damna hic conventus apportavit Bonis Monasterii Pokrzywnicem, nam inter Sandomiriam & Pokrzywnicam celebrabatur. Mox Legionarius Dux Ostugiensis, Castrametatus erat in villa dicta Ztotawoda.

Pickarski facinus.

Alterum exemplum patientie testatus est, ferens illatam injuriam a Pickarski singularis conditionis. Nobilis Pickarski et fortunarium illius tutelam à Rege Serenissimo cum minus sane mentis fuisset, occasione Dedit Thesaurarius Rni ut et ipsius Pickarski et fortunariu illius tutelam à Rege Serenissimo impetraret. Effecit quod voluit Thesaurarius. Iniquissimo id ferens animo Pickarski, ulciscendi vias quasivit. Forte fortunâ die Dominica P.P. Ordinis S. Dominici in valvis Templi affixerant disputationis futurae theses. Quare in Serenissimus janua Templi ingrepsus fuisset, erupit Pickarski e latebra: absconderat se autem fores versus: atq; in Regem insilit, et ferrum acumminatum cum conto dirigit, semel in scapulis ipsum impulit, secundo in caput torquere voluit, sed Divina dispositione ferrum obversum, dimotu loco suo

et genam

et genam sinistram Regiam lesit. Sequebatur tunc Serenif-
 simus Vladislaus Regem sed ne protinus cum tueretur,
 ille threses eum occuparunt, donec proclamari à Ma-
 gistro Capelle. audivit Traditorum, cum stricto ferro ac-
 currit, in Pickurshi insilit, et tanti facinoris reum, murâ
 interpositâ comprehendendum dedit. Tumultu exorto in
 omnia seviront, Rex ad arcem per pergulas Regine An-
 ne rediens, cum p fenestram prospexisset, furontem au-
 lam, et pro Regia lesa Majestte sevirontem placido aspectu
 sedavit. Pickurshi captus nulla penitudine cum Duceretur,
 iudicio Marschalli Rni et Apeporum judicatus, primum
 Dextram cum infelici conto in theatro crematam igne
 amisit, tum ab equis discerptus est. Rex volebat parcere
 re, sed Senatus et tota Republica etiam armentem custi-
 gandum censuit, ne inultum facinus transiret.

Pena Pickurshi.

Multa etiam perpepus hic Rex et a patrueli fratre
 Carolo Sudermanie Duce et filio ejus Adolpho Gustavo,
 qui priusquam in Prupiam venisset, Deus testatus et
 manifestu miraculo, sibi ingratum fuisse ipsiq adventu.
 Est in Templo Rudanensi B.V. a Mestvino Duce Po-
 meranie constructo, satis nobilis imago sculpta in me-
 dio Templi, que plurimis annis stetit immota. Venien-
 te ergo Gustavo, antiquam suam et hereticorum telam
 nefandam offus fuisse, Crucifixi illa imago, n mutata
 loco in quo constituta fuit, sed ligno Crucis flexo in par-
 tem Dextram, avertit se à mari per quod veniendum
 fuit. Gustavo ex Suecia. Hanc rem in tempus pre-
 sens testat, ipsa imago. Hunc hostem patienter tulit
 Rex, quem sepius ad internecionem delere potuit. Qua-
 re autem n deleverit, iudicio Divino committendus est.
 Superbie tamen Polone impunita est hec pana Dei.

Miraculum

Sam ad felicitem ascendendum est. Pestis hujus
 Regis plane multo cruore constitit. Nam Lucas Zgurha (de Gurha)

Palatinus Romanicus, Zborowski Carnhowski et alii maxime
 Majores Poloni in Regem elegerant Maximilianum Ducem
 Austriae, quem cum ad Monasterium Negilense Tru Or-
 dinis Cisterciensis inter Cedones posuerunt uno à Cracovia
 lapide deduxerant, insup insidias in suburbio Cracovien
 inter Cedones posuerant. Contra verò Regina Anna In-
 torca conjux defuncti Stephani Regis cū majori ple Pru-
 cesu atq; Janne Zamoyshi Cancellario et Supremo
 Exercituum Ductore, partibus Sigismundi adhererant,
 atq; Cracovia occupata. De patibulo Cracoviensi muni-
 veniente Maximilianum adersi sunt, et feliciter depu-
 gnantes amplissimam victoriam reportarunt. Censa
 sunt profligatorum et interemptorum hostium terna
 millia, capta ibi tormenta. Facta est victoria in vigilia
 S. Catharinae a^o 1587.

Prima Clades
 Maximiliani

2 Clades Maxi-
 miliani

Secundo appropinquatus est Sigismundus Maximilianum
 22 Januarii a^o 1588 ad Byczynam, in quo conflictu
 occidere Maximilianistarū millia sex. Captus Zbor-
 owski Carnhowski, et ipse Maximilianus
 atq; ad arcem Cracoviam missus sub libera custo-
 dia fuit, ac postmodum libertati restitutus. In hoc conflictu
 primus impetus faciendus erat Chotubekis legioni,
 qui in hastas Germanorum irruens illud dixit: Aurea
 nobilitas propter te pereat. Ipse tñ Chotubek globis tra-
 jectus bombarda, interisit. Cui hoc Epithaphium scripsit
 Stanislaus Pruchowski. Boday widziat na wysokim dybie
 kto zwykt strzelac na takie gotybie

Chotubek in-
 territus.

Vexillum Maxi-
 miliani

Captum est et illud vexillum in cuius facie prima erat
 inscriptio haec: Maximilianus Dei Gratia Rex Poloniae
 electus. In altera facie hi versus legebantur. Iste virtutis

amor, chariq; injuria Patris, Me deus Austracum in publica commu-
da rerum ire jubet, stimulant magnorum exempla Paren-
tum. Nimq; aut mortem, aut regnum acquiramus in armis
Contra vero Sigismundus. In vexillo depictas tres laureas
in triangulum compositas habuit. Quarum in medio illa tria
verba erant Caelitas sublimia dant. Prima laurea Caelitem
exprimebat, 2^a Coronam Sueticam 3ta Polonicam.
Videat Typolus prima pte Symbolorum.

Tertiam victoriam reportavit Sigismundus per Zamoyshi de
Scythia qui irruptione facta in Pocuam, dum impune graf-
sari voluissent, satis acerbè à Zamoyshi castigati et repres-
si sunt A^o 1589

3. Victoria

Quarta fuit palma de Beglerbeko, qui cum in Valachiam cum
ducentis millibus venisset, corraxis ex Turcis, Moldavis, Davis
Transylvanicae, eo animo ut opprimeret Poloniam solo nrae Za-
moyshi advenientis territus, fugit A^o 1590

4^a Victoria

Quinta fuit A^o 1595 ex Scythia qui furtive irrumperentes in
Pocutiam, cum insolentius praedam agerent, Duce Zamoyshi
auspiciis Regis castigati sunt adeo valide, ut in arena 4 mil-
lia cadaverum numerata fuissent.

5^a Victoria

6^a Victoria
Haec victoria successit de Kosvano reportata. Erat Kosvan Pa-
latinus Valachiae homo arrogans et superbus, quales commu-
niter solent esse illi quos fortuna ex humili loco ad altiorem
evehit, qui non contentus ea felicitate qua Deus illi conspicuum mun-
do fecerat, altiores assumens spiritus, Anu Poloniam affecit
id agens, ut Sigismundum patrio atq; avito Regno exueret. In-
terim cum undiq; congregat auxilia, et exercitum conflavit, à lo-
lore milite profligatus Ductore Zamoyshi, atq; captus, tum
reus in palu actus, humana omnia inania esse demon-
stravit Annus id spectaculum vidit 1596

6^a Victoria

Anno 1596 Petka supra Kopahorum militia Praefectus, cum
gravior illi militie suspes odium incurrit Lobode, qui cum
pestraxisset in suam ptem Kosakos, Petkam interemit, atq;

7. Victoria

timens

timere Serenissimi Sigismundi vindicem gladium, contra
Rnū Poloniam insurrexit, volens universam Rusiam sue
potestati subijcere. Ad reprimendos Loboda nefarios conatus
missi à Rege et Zamoyshi, Stanislaus Zothkiewski, qui ad
Dubno occurrens perduelli, exercitum illius superavit, fugientem
in melius Loboda occidit est.

8. Victoria

Ad vindicandam necem Loboda assumpsit animum Nalwayho
Quis et qualis fuit ille? patebit in Zothkiewski factis. Illi 30 mil-
lium conflato exercitu, opprimere conatus est Poloniam,
quem Rex per Zothkiewski industriam superavit. Captus ipse
Nalwayho in plurimis captivus. Ductusq; Varsaviam, atq; post
multa tormenta capite imminutus a^o 1597.

Anno 1598. Sueticum bellum cepit. Exordium illius fuit
diei 4ta Aprilis, tempus hora 3ta pomeridiana. Inventor bel-
li Carolus Sudermannie Princeps, qui ex Fr^{at} Rege Swe-
cie nepoti Sigismundo, invidens Duplex Rnū et heredi-
tarium Suecie et Sanguinis Jagiellonii Poloniam ad quod ele-
ctus fuerat, per vim Regni Suecie illi eripere statuerat,
presertim cum advertisset ditari Rnūm Suecie a Sigismun-
do locupletioribus gazis, cujus naves Carolus per mare iter
facientes aggressus, spoliavit, multosq; illustres hunc crude-
liter enecuit; Quos inter et P. Martinu^m Laterana Coniurato-
rem Regis Stephani, quem heretici idcirco potissimum
crudelissime necaverunt, quia sciebant epe hominem so-
cietatis. Hæc origo diuturni belli fuit.

9ta Victoria

Nonam victoriam Deuq; argutus est Sigismundo de Michaelle
Palatino Poloniam qui in societatem scelerati belli aduerso Schil,
Moyse, Boezkai, Rakovic, et Meluvid ac Transylvaniam nec
non Scythia irruptionem in Poloniam meditabatur presor-
tim fauentibus Mosais, et omnibus Schismatibus. Bellum hoc
gessit Sigismundus per Zamoyshi occupato exercitu Lithuan-
nico circa res et seditiones Sueticæ. Estum bellum Anno.

1600. de quo prolixè in Zamoyshi factis. feliciter confectum. Michael vite finem habuit a Boerkay ~~fero~~.

Annus 1601. Carolum Sudermanicè Principem exclusit in campum cū 30 millibus Suecorum, qui telam quam exorsus fuerat, volens texere, agmen suum aduersus Zamoyshi disposuit, qui uocationi hostili morem gerens, Polonum militem in campum eduxit, cū hoste congressus, illu superauit, disturbato illius exercitu. Non poterat subsistere Carolus, sed accepto vulnere fugit.

10 Victoria

Eod. anno cum adducta fuissent Zamoyshi tormenta tria satis magna olim à Stephano Rege Moschis erepta, que vocabantur his nominibus Virgo, Lupus sive Woth, et Schot. Hec aduenta cum accepisset Zamoyshi, Virginis tormentum disposito pileo per jocum salutauit dicens Witayze Miwa Panno, proze jutro o taniec. Quare ad Wolmariam admovit exercitum. Est autem Wolmariensis Arx munitissima, cui plus equo fidens Caroli naturalis filius incluserat se cum presidio in eam Arceem, volens remorari Zamoyshi. Sed hic non patiebatur muram, et aduersus tormentis experiri fortunam volens, in conspectu Aris stetit. Hora erat meridiana, cum Caroli filius fortitudini murorum confidens, cum commilitonibus mensa accubuit, et cū hilaribus epulat. Primum Schot explosus, partem Aris Wolmariensis dejecit. Sed contemnentibus hostibus et deridentibus, iacturam muri exiguam, adfuit globus omnisque pyrabolico igne ex Virgine, qui janua sibi fecit in locum aenationis, menam turbavit, commesantiam turbam disiecit. Tumultuantibus Suedis Lupus portam aggressus eam perfregit, opportuna namq. Polonorum ingressus fecit. Unde captivus abductus est Caroli dilectissimus Filius, atq. Margelburgu' abductus. Inde promouit Exercitum Zamoyshi ad Kokonchauen, ad cuius mœnia 7. millia Suecorum offendit cum

11 Victoria

quibus

- quibus feliciter congressus est die 10 gbris iijq millibz caesis fuga-
tuzq kokenhausen cepit. Hoc etiam eod anno evenit.
13. Anno 1602 admovit exercitum Zamoyshi ad Biatykamien,
Arx est nobilissima ad quam ingressus operosissimus, ei quod
undiq vallata sit stagnis et paludibus. Ingeniose tñ cepitan-
cem Zamoysciua et aliquot millibus caesis victor evasit.
14. Inde exercitum duxit atq singulari fortitudine et stratu-
gemate castrum potentissimum et munitissimum Weysen-
steynu occupavit, plane cu stupore et admira^{ratione} ~~ratione~~
Caroli ~~et~~
15. Idem factum cu Felin arce pari ratione munitissima, ad
quam arcem cesu Suecorum n pauca millia, magno conatu
et labore nostrorum existit hec victoria
16. Ad Rigan metatus est Castra Caroly, nec non presidium
Rigensium, per Tubicinem evocavit Zamoyshi in preliu
optans, ut in conspectu Ismi Sigismundi ille conflictus per-
ageretur. Sed dum dispositq exercitq per Zamoyshi hostem
prestolaretur, hostis n manui aut ferro, sed pedibus fidem
evasit, abiit, fugit. Rex victor Rigan ingressus est a 1602,
17. Anno 1604 Carolus Chodkiewicz qui exercitum M.D.L.
Duxit Berdopalensem civitatem inermem Marte occupavit.
Quin supervenientia 4 millia subsidiariorum sub Kshibor-
nia fugavit, caesis ex illis mille sexcentis, sicq Derpatu subsi-
dia liberavit. Ad has victorias apponenda est et illa Chod-
kiewicziana, quam reportavit ex Suecis die 4 Augusti sub Re-
vel ad Monasterium Pae, ubi cu hoste congressus, Suecorum
occidit 1500
18. Porro Anno 1605 p eand spax Carolus Chodkiewicz fugatus
et dissipatus est Sueticus exercitus, ille qui fuit pestilente infe-
ctus. Neudu cepaverat a bello Carolus Sudermany sed ad
recipiendum Biatykamien 7 millia expedierat militum
Contra quem cum 700 expedivit Chodkiewicz, Joannem Pae
atachiam Szchewicz, qui die 1 Nov cu hoste congressus

even feliciter

174
eum feliciter superavit, et septingentis & millibus vicis, paucissimis
suoꝝ desideratis. Cogit Anno Suedmarie Princeps ad Kirchholm 21
exercitum 14 millium instruxit, cuꝝ quo congressus Chodkiewicz
non nisi 5 millibus hinc numeratis hostes campo deiecit, mul-
ta strage exercitum afflixit, castris exiit. In hoc prelio fama
est auxilium attulisse Chodkiewicz L. Stanislaw hostem

Anno 1606 Georgius Aniszech de Magna honore bello 22 23.
gerendo se parabat, qd anteqm gestum est cuꝝ Moschio Caro-
lus Chodkiewicz Dinamultum cepit, pꝛ quod captum quarto
die duo millia Suecorum occidit. Tandem et Pernaviam sue
potestati subiecit & potius Regie

Aniszech Palatinus Sarm. Ducens Joannem Demetriu Moschovic 24.
Ducem in Anu Moschoviticu, occurrentem sibi exercitum Basili
Tyranii superavit. Unde Basiliqz ira fervens, sanguine et deu-
re naribus et aure erumpente extinctus est. Duo & vivis sub-
lato, Demetrius Ivanovic Moschoviam ingressus, et cuꝝ plausu
atqz latitia exceptus est.

Anno 1607 Zborowski Alexander, Lipowski, Zasiewski, mul- 25
toties cuꝝ Moschis conflixerunt, Moscovia cepit et spolia-
runt. Sedem Moschovic Moscoviam occuparunt. Cum Szu-
yski novo Caro sapissime congressi sunt, multaqz millia
Moschovitarum uesa sunt, plurima in servitum abducta.

Anno 1608 Pres Sigismundus cuꝝ Zothkiewski ad Smo- 26.
lenscum stetit, atqz oppugnationem ejus Arcis aggressus de
cujus munitione, situ, turribus, presidio, libro integro opus
est. Presidebat Arce Sabin Palatinus Smolenscensis, homo
vafes, astutus, malitiosqz, sanguinis appetentissimus. Con-
ta per obsidionem arce Zothkiewski cuꝝ pte exercitus, Bra-
tana Starodubum potestatis Regie fecit. Inde ad Acyiam
Sedem perexit, Moscoviam rursus recepit. Ad Szuyski per
rexit, sub Kluzyna insignem victoriam reportavit in quo 27. 28. 29.
prelio Fr' meus patruelis Joannes Szuyski globa formenti 30.
ictus, interiit. Ad Jarostaw feliciter pugnavit, Szuyski tres

- cepit, et Moschos compulit ut Vladislavum filium Sigismundi in curiam eligerent, quam electionem juramento facto firmarunt.
31. Anno 1610 p̄t Pascha Rex Sigismundus p̄t multos labores et asperimē hyemis tempestates, arcem Smolensciensem cepit. Cepit et impium Caput Sehinum, quem in Prusiam misit, Aris Pokrzywnicem custodie tradidit.
32. Multa intoreperunt bella inter Zotkiewski et Scythas, qui Duce Cantimiro saevissimo hinc et p̄t̄ p̄udone, modo Pokatium modo Podoliam invadebant semper t̄n gloriose repulsi sunt. Duce ipse Anno 1621 generose occubisset in Cecora.
33. Ottomanus Turcarum Imperator victoriā elatus, p̄t̄ ex occiso Zotkiewski atq̄ capite illius ablato, necnon, de konicypolski Duce, korecki Samuele atq̄ Luca Zothiewski in servitium adducto, armavit Turcicam potentiam adversus Poloniam, ita ut octices centena millia stetissent. Adversus hoc expedivit Sigismundus Vladislavum Principem et Joanne Carolum Chodkiewicz. Ipse cū nobilitate universa jam venerat, sed hostis pace facta discepit.
34. 36. Anno 1624 sub Martinowu Rex konicypolski m̄p̄o, 8 millia Tartarorum felicissime profligavit. Sed Anno cū Cantimiro 30 millia Tartarorum irruerant, itidem sub Martinowu in Junio paucis elapsis fuga, a konicypolski caesa sunt.
36. Anno 1626 10 8bris Scythae Duce Chamo irruerant frigare seriente. Sed a konicypolski repulsi adeo potenter, ut ipse Cham plane seminudus, fugere compulsus sit. Currus serimia tormenta in mediam venere Polonis. Gestum bellū hoc per Chmieleski.
37. Cō Anno multa multa importavit Prusis Gustavus faventibus decretis et prodeantibus multas munitiones Prusis, quem potentissime reprimobant Prutheni, duobz Dziatynis maxime Joanne Dziatynski Capiteo Pokrzywnicensi et Joanne Dziatynski Capiteo Bratianensi. Et maxime reanne Dziatynski Capiteo Bratianensi, a quo fortiter repulsus, equo amisso prope est sub Gaudento, a quo fortiter repulsus, equo amisso ultra Vistulam fugere coactus est.
38. Anno 1627. 3. Aprilis Puckum receptum ab Horn Gustavi Tribuno

Illud vero

Alud vero notandum quod cum cepisset Gustavus Pukum proditum ab Heretico, venit in Templum, visusq sepulchro Joannis Wares Palatini Culmeu, pileum de capite levavit, atq dixit. Dne Joannes si vivis, non fuisset hic.

Eod Anno 15 Aprilis ad Hamerstinum captus Gustavianus Exercitus millium quinq cum Duce suo dicto Hædritze Taywel, et aliis, penè sine sanguine constitit victoria. Eod Anno 2 Junii hora primâ impersionem fecit Gustavus in Castra Sedanensium, sed repulsus est à Castris, vulnere in latere accepto ex machina belli. Turm inventor malorum triplici glande ictus 40 Officieri occisi, aliquot capti.

39 40

Eod die atq eod hora p̄t mediam noctem ad Terow in Buthen rum impersionem fecere Gustaviani, sed partim cæsi, partim gurgitibus Distula absorpti sunt. Baudis cum Manveldecesus ad Ostrorod, atq captus et in vincula conjectus fuit.

41. 42

Anno 1629. 27 Junii Ad Krzywim Gustavus cæsq, ubi galorum. amisit, et vaginam, et bombardam, et equus cui insidebat occidus est, ipse vix per fugam elapsus est de manibus Polonorum.

Eod Anno profligavit Chmieluchi Tartarorum 33 millia, in quo melio captus Perey, sive Sangeroy, qui modo Chanu agit.

43. 44.

Multis aliis victoriis Sigismundu Deus videndum toti Orbi fecit, cujus et felicitatem et diuturnum imperium considerantes, extere nationes nuncupabant illum Patrem Regum. Certe nulli Regi Poloniarum adeo benedixit Deus atq huic. Solus hic habuit in vinculis Frenm Cesaris Maximilianum, tres Snyzli Moschovitas, e quibus unus Car erat. Quorum corpora humata sunt Varsavia in extructo à Sigismundo sacello. Habuit Muradini filium Car Tartarorum, habuit Giereium in Ara Ravendi, cu quo et Baudis honestum carcerem postulit. Sechinu Palatinu Smoleny et alios plurimos. In condonandis injuriis generosi Christiani animum habuit, qualem exhibuit Rokosanis. Cum sua facta gubernationem

tionem

177
Obsequio
injuriarum

tionem reprehendi et dici audiret. Sub Regie Sigismundo omnia
epe infortunata, equisimo animo ferebat.

Regina Con-
stantie mors.

Tandem cum supra 40 annos felicissime regnasset, tempus resolu-
tionis suae affere sibi & ex morte Regine Constantie agnovit
que die Sacratissimi Corporis Christi cum deferretur, tremendum
mysterium p[er] forum Varsaviense, pedes dum iter perageret
ex nimio ardore solis, febrili astu correpta, sensim succumben-
tibus viribus, humana magno pietatis sensu deserens genu-
inam se professa est Austriacam. Cui sanguini hereditaria
est pietas erga Sacratissimum Sacramentum. Non multa p[ro]
Rege ipse fatigante corpore ab actibus et laborum tolera-

Regia mortuorum exanillatas sollicitudines, ad viam eternitatis se-
pie sancteque disponens, n[on] neglexit extreme voluntatis
iudicium, quos condens, singulis largitus filius amplif-
simam benedictionem. Unq[ue] Vladislavus Decretum ad quod
misit, ut citius ad se accurreret, qui cunctatione quavis
reposita in advenisset, ei primum benedictionem, tum
curam pietatis et religionis, deinde R[ati]o, nec non Germano-
rum alterius thori, concepit ac pie ritu S. Romane Ci-
clesie arcanis mysteriis communicatis, januas palatii
revertari iussit, inquiens. Videant omnes, quod et Re-
ges subjecti sunt legibus mortis. Tum ex ordine fami-
liam acciri iussit, atq[ue] stipendia adnumerari recenti pecu-
nia atq[ue] unicuique extrema salutationis manu porrexit, etia-
m Cois, auribus, et extrema conditionis hominibus eam exhi-
bens humanitatem. His peractis plane uni reliq[ue] Deo
conjunctus extremum dum felicissimo coronide incluta
reddidit. Fuit adhuc inter mortales D. Tomicha femi-
na ob martyrium continuorum dolorum patientissime
toleratorum magne opinionis et sanctitatis, que Vladislavus
Rege n[on] semel constanter affirmans, retulit. Sigismun-
dum 3. Regem Polonie p[ro] triduanas purgatorum penus

exactas, ~~Culicibus~~ fuisse annumeratum. Obiit illi semper
 fuit exoritur. Unde tempus à curis liberum impendebat
 & imaginum pictura, quam artem optime callebat & auri
 operibus: nam et Aurificum doctrina perpolitus fuit. Mu-
 sicus quoque peritissimus fuit. Funus ejus Cracovia
 celebratum in quo duo simul efferebantur corpora, alterum
 Regine Constantie paulo ac humanis exequiis. Alterum
 Serenissimi Sigismundi, quod comitabantur 4. filii, alte-
 rius thori, et una filia. Rex vero electus Vladislavus,
 quia primarum nuptiarum fuit, ac porta Arcis Craco-
 viensis expectavit, donec locus illi datus fuisset ac Fres
 quos antevit.

Vladislavus 4tus.

Vladislavus natus patre Sigismundo 3. Rege Poloniae et An-
 na Austriacae Imperatoris filia, genuinam se prolem
 tantorum Parentum testatus est. A prima pueritia
 Marti sacratum pectus sibi se monstravit. Unde quid ^{Wladystawski}
 quid superfluum illi otii à literarum studiis? que à promo- ^{unde dicitur}
 ta persona in Academia Cracovieny Chelza upido oriendo
 atq; à Vladislavus nre Wladystawski nunayato ediscebat &
 id totum rebus bellicis tribuebat. Meru' illius inspector
 fuit Stanislaus Guchowski. Unde sicut Grahowski Ar-
 chiepiscopus Leopold, mortuus est, sic Wladystawski Canon,
 Culme.

Gratissima erat aetas pueri Vladislavi et formosissimi et
 prudentissimi unde ad Vivicam Regia Partes cum con- ^{Pueritia il-}
 fluxissent ad reduendam vim Ruffianorum, Wladi- ^{slavus quales.}
 slavus hipoconorem agens, p. castra cursitavit, varias
 cohortes lustrans, unumquemq; alloquens, salutans, comple-
 ctens, mirifica sibi animas militum devinxerat, it ut fe-
 licem Poloniam proclamarent futuram eo regnante.
 Quod sane evenit augurium.

Multum tamen et vite et moribus illius obfuit conversatio cum Radziejowski Palatino Masoviae, qui etate illius ad mundi amantissimas sectandas, quibus ipse satis exultus fuit, plane ostia aperiebat. Unde Vladislaus a Patre Rege saepius redargutus fuit. Sed ipse se tuebatur venationis titulo, ad quas quidem à Radziejowski evocabatur. Rege Sigismundo humana discrentia ad electionem novi Regis cum ventum esset, multi conflictus seditionum Civium exoriebantur, quos Vladislaus moderari et temperare sciebat, ut forte bene jam in rebus publicis exercitum Nam singularem prudentiam testatam fecit in Castris Poloniis, cum Chodkiewicz adversus Ottomanum in Valachia decertasset, ubi Vladislaus una cum Stanislaus Lubomirski, cum Sobieski Siemowitzi utroque pariter exercitus constituebat, prudentissimis consiliis Chodkiewicz adjuvans. Feliciter bello hoc peracto pro indulgentiis lucrandis à Rege Patri missus Romam. Cujus itineris socium apud Imperatorem Stanislaus Radivilium nescio honore Cancellarii M. D. Leonopiscum. Utque facilius vota sua exqueretur arrogavit sibi in Inopowski, eo quod stemma natalitium ipsius sit junceq. fasciculus, summate in tres partes dividam habens. Splendidissime in Templo S. Petri Romae stetit, in theatro juxta Pauli S. Pontificis preparato. Hujus peregrinationis Descriptio est in Bibliotheca Stanislaus Radivilii.

Prima militia

Vladislaus

Roma missus

Intentor tu multuum

Patre defuncto electionem disturbare conatus est Joannes Radivilius tuus Praefectus Exercitus M. D. L. Calvinianus homo, multum disertus et ad loquendum audax. Causa ipsius seditionis fuit, Confederatio sive libertas Religionis. Contra Radivilium opposuit se Pater Patrie Illustrius Andreas Joannes Wężyk Archiepiscopus Gnesni, Leo Sapieha Palat. Vitor. et supremus Praefectus Copiarum M. D. L. Lucas Opalinski supremus Mareschallus Rni et multi alii. Porro ex Episcopis potissimum Andreas Alchatus Rochowski Episcopus Luceva quem alii Episcopi adjuvare neglexerunt. Magna

tamen

tamen motum fecit, facerit negotium Sobieski Marschales
 Nobilitatis quidam humilis conditionis Nobilis, qui libertatem im-
 minutam querebat, honores non ex equo et justo distributos? Unde
 vix compositus est a Sobieski pollicenti a novo Rege oblati. Nec
 composito Nobili, Archiepiscopus nobilem sermonem fecit ad
 universam Poloniam in campis armatam statem, incipiens
 ab illis verbis Prophetæ Isaia Dñe Deus nescio loqui.
 Tandem denunciavit Regem Vladislavum, ad quem ex Arce evo-
 candum missus cum comitatu splendidissimo Lucas Opalinski, una
 cum 4. Vladislavi fratribus, quorum maximus natus Joannes
 Casimirus, priusquam renunciatus esset Vladislavus ab Archiepi-
 scopo, sermonem habuit. Orationis caput erat, petitiō, ut in
 Regem Vladislavus eligeretur. Adductus ad castra in campo sita
 Vladislavus magno cum plausu Rex salutatus, multorum faustis
 acclamationibus oneratus. Varsaviam introductus Regium
 augustale adiit. Nec multum illuc commoratus. Cracoviam
 iter arripuit, ut et iusta persolveret optimo progenitori Regi
 et ipse Coronam Rm̄ in se susceperet, quam cum consensu
 omnium Ordinum suscepit. Quid quid tñ alii dicunt, & scripti-
 tent. Certe n̄ ex omni p̄te beata fuisse illa comitia. Primo
 ex eo qd̄ hæreticus favor et sit exhibitus, qui ab illis comitiis
 nancupari ceperunt Dispendentes. Profecto dignum patella
 operculum hæreticus hic n̄, Paucis em̄ n̄ possunt vocari filii
 sed odiorum dispendiorum, sicut et p̄ illorum Lucyper Calo ex-
 clusus ob dispendia cum bonis Angelis. Alterum qd̄ Schismate
 succisum est pulium. Unde semina belli exitiosi ~~scelerata~~ ^{sæcra} sunt.
 Inde Rex Leopoldum direxit iter ut hosti bellum imminenti, pa-
 ratu p̄cty objiceret. Verum n̄ tñ bellum mortis gestu fuit, qm̄
 Veneris. Hostis em̄ absq̄ Regis presentia repulsus est a fi-
 nibus. Rex verò intra muros, juveniles vitulationes, una cum
 gemino Fr̄e faciebant nec inde egressus priusquam dilectissimam
 Fr̄m alterius thori Alexandrum amiseret, quam iacturam far-

Oratio Joan-
 nis Casimiri
 pro Fr̄e

Quid sentien-
 du de comitiis
 Coronationis
 Vladislavi.

Leopoldi p̄sentia
 Fr̄a Regis

Mors Alexan-
 dri

Meretricem ab-
duxit.

cit' asportata femina formosa sed vitata Dorothea dicta filia
Lanionis, quam p̄t multa flagitia Wysyski elocaverat in matri-
moniu, et in dotem cu multa alia illi concepit, tu' et Cap-
taneatu Mercense. Unde ortu' ut Captaneaturus ille n̄ Merc-
censis, sed Meretricensis vocaretur. Cujus joci Author ipse
Vladislaus fuit

Mors Alexandri
Patris luctuosa.

Mors tñ Principis Alexandri, Patris luctuosa fuit. In illo namq̄
Patria spem libertatis sue defixerat. Si enim licet omnia
tñ nata minime fuisset, tñ plus ceteris accipere videbat
Nam et staturā et simetriā corporis, et vultus majestas
et sermonis amplitudo Regem indicabant. Prima etatula
ipsius ordinatissime elapsa. Nam n̄ plus somno tribuebat,
qm̄ horas quinas, studio additissimus, reliquam partem tempu-
ris, que illi supererat, manualibz laboribz dabat. Nam
tonumata diversi generis tonno elaborabat, y aures dispo-
nebat, y machinas bellicas de corio boum scito artificio,
nec unqm̄ antea conspecto, machinabatur. Leopolum uero
venisset, et a Corruptoribus Juventutis sollicitus fuisset, ut Ve-

Studia illius

Dictu' illius

neris castra sequeretur, scilicet feminas, sequenda vestigia
Fris dixit. Non ad Civitas natus su. Maligna febre correptus
ex incommoditate convivoru nocturnoru, variolis sevientibus
in humanis ee desist, omnibus bonis illacrymantibus. Quem
mox secutus est. Fr̄ ejus natu altior Joannes Princeps Car-

Alterius Fris
mors.

dinalis Episcopus Cracoviex,
Dux Varsavianus rediens a Kiviel et Opokinski Cancellario
inductus Commiparioru Schismaticis dedit, ut dictum in
Bredslu Metropolitae pag. Et quoniam Regis consilia semp
fecta fuerunt, sub specie faciendi incursum in Sveciam cer-
tas legiones husakoru duxit in Polesiam ex quibz mille ducenti-
jum Prestam pretergrissi fuere Ductore Woth, quem sa-
pius familiariter allocutus su in defensione Bonoru Collegii
Prestensis. At p̄ fluviu Memen ad mare iturus se affir-
mabant, jamq̄ illis et naues, que Crayli vocantur, parabant,

Ipse Woth

Ipse Woth paraverat sibi junceam Sandapilam resina oblitam
 in quam occidus imponi voluit. Sed consilio p̄t modū turbatis
 Woth occidus in oppugnatione Leopoldica tunc, cū impius Chmiel
 oppugnavit Leopolum. Neg alia morte dignus fuit, liquidem cū
 ab obsequiis economicis famularē, Alexandro Gajewski Pala-
 tino Smolensensi in Bonis Palatini Woteryn dictis, Barbare sa-
 tis et immuniter factorem occidit, indej cū quæreret, ad suppli-
 cium, ad perduelles kurokos abiit. Et tales hñes nutriunt kora-
 korū agmina.

Quis Woth.

Ventum est tandem ad nuptias celebrandas Regi Stanislas cū Caecilia
 renata Ferdinandi Imperatoris filia, ad quas plurimorū Senato-
 rū persuasionibus pertractus est, quos etiam permittebat Regi
 habere publicū Concupinarium, cujus sortu illud Leopoli abdu-
 ctū adspicere sane pudebat. Cumq; spectacula fiebant solennia
 in medio Arcis Varaviensis, sortum illud de superioris ha-
 bitaculi fenestra p̄ quod supra Regine cubiculū erat, prospici-
 ens, morosē et rusticē et clamosē cabinari cepit, quam
 insolentiam Regina audiens, inquisivit cujus tam immodera-
 ta petulantia esset? Cumq; sortu intellexisset, vilem hñm mi-
 sit, qui illi diceret ut temperaret insolentiae suae et ex arce
 exiret, nisi p̄ fenestra p̄cipitari vellet. Rex nihil ad eam
 legationem sortu miseram respondit, nisi id: Cedit Arcit.
 la quia venit Dna. Quare eaq; hora sortu arcem reliquit.
 Cumq; Rex insano amore meretricis illius arderet, clancu-
 lū illam semel atq; iterū visitasset, Regina verio et gra-
 viter Regem monuit timoris Dei, et fidei matrimonia-
 lis, quā admonitionem Rex accepit a quo animo.

Nuptiae cū renata Caecilia

Factum Regine

Nuptiae quales- ter celebratae

Celebratae sunt nuptiae sollemnissime mense Thris quas exor-
 navit Nobilitas m. D. L. pauci ad modum Polonis Proceribq;
 Regi adherentibus. Nam ceteri Poloni in Castris fuerunt cū
 konicopolis. Spectacula plurima et pretiosissima, Actiones
 Musicorū nobilissime fuerunt, quarū unius apparatus

Actionis pre- fia

30 millibus constitit. ad nuptiale Sacru decantandū; quod Mmū
 Wzyk Archiepiscopus Enesy, ceuinit; plures sexcentis nume-
 ratos vidi, quoru cantu dici merito poterat gravissima Charma-
 ignes pyrobolici. Pyrobolici ignes Nobiles quidem fuerunt, sed Authorem
 illoru incautiq agentem nitratu pulveres in partes dista-
 xerunt. Non multu otu erat Regi Epithalamias celebratibq
 peragendis. Nam Moschus Duce Sebino Palatino Smo-
 lensensi; multa millia ex Moschiis et Germanis collecta
 oppugnationi Arcis Smolensensis admovit. Quam oppu-
 gnatione diu et feliciter sustinuit Centurio Palatini Smo-
 lensensis Stanislaus Woiwodski.

Tandem Rex ad Defensionem Arcis accurrit. Militum M.
 D. L. regebat Janusius Studivilus Hereticus Polonum
 Alexander Piaszeczynski Castely Kiiovien. Longe tñ a ca-
 stris metatus erat locu papilionu suoru Stanislaus
 Danilowicz Palatinides Ruspia qui eo consilio venerat
 ut aboleret a suo nre infamiam. Rex autem omnibus
 legionibus praefuit et omnia castra moderabat, quia ho-
 niepolski iterato cu Abasi Basa occupatus fuit. Tota
 hyemem sub nivoso celo peregit Rex frequentibus ex-
 cursionibus hostem lacepens, feliciter semper excepta
 impetione in Biattam, ubi curiculi male acti nitratu
 pulvere, multu quidem hosti nocuerunt, sed n̄ exiguu
 nostris, quia terra exasperunt in nostru militem, n̄ in
 hostilem, qua oppreus fuit Paulus Sapiecha Kraska, pot Pa-
 latinus Novogroden. Coentibq utring copiis Rex agendu
 ratus et solvendam Arcem Smolensca, obsidione desti-
 navit, quam Sehin plane corona vallaverat, insuper
 adjectis arboru validissimis clitelis, ne a Polonis pertra-
 peretur acies Moschovitica. Initu pugnae ut faceret Alexan-

Primus aggressor Casiwski, dedit ei Rex negotium. Ardua fuit Provincia
 sua a Polonis factus.

sed audacia

sed audacia sadente n̄ infelix. Nam licet complures ex Passivianis occidissent, plures tñ e Moschis desiderati sunt, et p̄t multum diuturnumq; p̄lium, victoria à p̄te Regia stetit. Rupta corona obsidentium portam fecit ad arcem Smolensam.

Altero die, scilicet Sabbo precepit Rex ut Radivilius autem ordinarer, qui hō magis garrulus, qm̄ pugna, cū vidisset quoddam vexillum, in quo picta fuit Regina et Dna Mundi, Praeses omnium bellorum blasphema lingua proclamavit deroticus ille, Veniat huc Madame ista. Vix effatus. Ecce de castris Moschorū globus advolavit, et galerū de capite ejus decupit. Atque ille territū, acursu Regio, onere disponenda alicui liberatus, in valle cū Mosin constitit.

Uterq; nobilissimus miles p̄t aures n̄ ac cuneus. P̄liatum est fortiter in colle dicto Showronkova gora. In quo p̄lio necesse, qua ratione percipere dicit Arnellinus Tribunus Aesteticus cujus Fr̄ natus major in socielle mortuus est, agens Provincialem Lithuanie Provinciae. Alqui abreptū a maligno spiritu affirmarunt. Vere ne an falso? ignorat. Ego pulo tormenti globo in minutas p̄tes dixerptū qd̄ in castris familiare est.

Russus Rex autem reatigravit contra Moschos qui jam se intra unū vallū incluserant satis munitum. Et quoniam fuit avidissimus p̄lii Butlerus Irlandus, belliosissimus hō. Rex fecit illi potestatem p̄liandi. Tane Moschi potentissime in Butlero decastarunt, cū jucundo spectaculo Regio. Verū cū urgere se sensisset Butler, subsidia à Rege petiit. Rex ridens dixit. Saqua Germanane. Nam ideo stipendia numeras. Secundo et 3. cū misisset Butlerus, Rex oportune plane in tempore subsidia misit. Unde turpiter repressi sunt Moschi et intra vallum intrusi. Cūq; cū victoria rediret, Butlerus et Regem ridentem vidisset, exarsit immurmurans, qua admiratio majores cachinos exutavit. Quid ultra multis tandem conflictibus afflaxit Rex Moschos, Arcem recepit Sechinū ad deditioem Castrorū compulit, qui quomodo castris exutus est, qua ratione pedem Vladislai cū aliis omnibus osculatus ē habet in thypo enarratio

natio. Sechin cum ad Moschovitarum Ducem redisset, una cum fratre capitis sententiam tulit, ut uncia hebeti caput illi amputaretur, unde multiplicari actus debebant priusquam tam scelestum caput macerum suspenderet. Pari morte mulctatus est et Sechini filius, qui socius illi fuit a Caro adjunctus ad gerendum bellum contra Polonos.

Hec cum ad Smolenscum bellum gerunt magna cum laude et gloria. His Poloni non minori cum commendatione komiepolshi adversus Abbas Bapam a Turcarum Imperatore cum exercitu misso, belli molem administravit. Rege occupato circa Smolenscum arbitrabatur Abbasi Bapam, jam totam Poloniam milite, immo omnibus incolis Civitatum Opidosum, villarum exuta esse, ob frequentiam militum ad onerium Smolenscem, cum Rege numerati. Quare conjunctus cum Sylistriensi Bapam, Sythis, Moldavis, Valachis, in Poloniam irruerat, ut illata Turcicis Regionibus damna vindicaret. Sed actu egit, siquidem komiepolshi cum quartario milite Wisniowicis, Ostrogis, korecensibus Duestibus, nec non proceribus Rusie collecta manu Perduelli occurrit. Atque satis gloriose, Castra metatus hostem venientem excepit. Qui cum aperto Marte actum se agere existimasset, a tergo adoriri Polona castra statuerat. Sed solerti ingenio komiepolshi a Sobieski et aliis premoniti per novum genus belligerandi, sese retulerunt, hoste rejecto. Castra Abbasi Bapam nostris invadentibus, Exercitus Turcarum furus, fugatusque est, et ex sinu Podolia ingenti cum decore Abbasi Bapam exiit. Qui Constantinopolim rediens, aliquantum toleratus, donec Imperator Turcarum exhilarandi animi ergo hortu ingressus est, in quo pendente de arbore jam sine vita Abbasi Bapam reperit. Erat autem Abbasi Bapam de finibus Polonie in pueritia per Sythas abreptus et Patri et Matre Catholicis natus, Constantinopolim abductus Christo relicto Muhametem professus

Abbasi Bapam

Victus Abbasi Bapam

moribus asper, barbarus, ferox, crudelis, factiosus, per fraudes insinuaverat se ingratiam Principis, qua adjectus dignitatem sublimem inter supremos Senatores, scilicet Bapus adeptus, omnibus odiosus, nulli praeter Principum charus, ferrum in viscera Martis, in cuius sinu natus et altus est convertit atque eam telam orsus, quae illi laqueum nexuit.

De per Abbati Bajram pepime transacta, Turca ne in se Vladislai Regis ultroque arma conitarent, Legatum Constantinopoli a Porta ad Regem mittunt, scilicet Sechin agam, hominem quae singularis prudentiae et dexteritatis, quae formae vultus et opum proponentem. Bosnensis natione erat non procul Adriamopoli oriundus. Unde plerumque Polonica verba callebat, ea ex Ruthemio idiomate proferens. In ingressu Patri viscera, cum maximam hominum multitudinem in pagis, Oppidiis et Urbibus vidisset, cum magna admiratione requirere solebat in illis locis ad quae divertebat. Certumne bellum esset Regi Vladislao cum Moschis atque in Podliam affirmanibus unde ergo duobus maximis conflatis exercitibus, tanta hominum esset frequentia in villis atque oppidiis praesertim cum putavisset omnes hinc undique ad castra conflurum, relictis omnibus adibus. Sed cum illi dictu suspexit in Polonia militiam constare ex bellicosissimis et fere omnibus nobilibus non ex agricolis atque Oppidanis artificibus mirari desiit. Illud frequenter repetens. Item quam Magnus Monarcha Rex Poloniae. Illius admiratio effecit ut Brestam venienti occurreret populus cum vexillis et tympanis castrensi more eum hospitem excipiens. Unde cum vidisset sub vexillis decem centuriatos Oppidanos, quos vidit an jam redeuntes ex Moscho via e castris Regis illi milites essent. Sed domesticus esse non Martius intellexit.

Inviderat adventus illius Brestam ac in S. Trinitatis cumque ex mandato Regis subsistere debuisset pene hebdomadis tribus, frequens nobilitas ad illam accurebat visitandi gratia, et cum illo familiarius agendi, cuius ille affabi-

Funus Sui-
sui

Solemnitas
Corporis Xti.

Coriethi malu

littere summe recreatus fuit. Sub id tempus funus inuiderat D.
Constantini Suisi Notarii Tris que funebri pompa p
medium fori, more militari deducebat, cum tubis et armis.
Prospectabat Barbarus stupens et frequentiam Nobilitatis
Nitus Christiani elegantia. Verum cum tertio die a iustis
persolutis Suisi, illuxisset solemnitas S. Corporis Xti
Dni cum plateas et compita ornata, cum lites sub vexillis
armatos, cum peditatu arcens ordinatu, cum musicu can-
tu audiuisset. Cleru ornatu et Amu Sacramentu Dela-
tum cum ingenti pietate et reverentia nobilitatis uidi-
plane extrase cum suis positus fuit, stupens et admirans
omniu reru exactu ordinem sapius confesus e, nullibi
se uidisse eu, que Preste uidebat, licet sepius Legatus
fuisset ad exteras nationes etiam ad Imperatorem Im-
stianu.

Accidit cum hoc Turca. Locutenens economi Brestensis A-
gripa nne nobilis Lithuanus, emerat indignem equum, qui
deuolutus erat ad me pt mortem Ostromierowili, quem
temulentus conscendit, atq gloriosum hypocomone agens
in p foru Brestense flectit equum, more radente, stric-
to ferro involat in eam domu in qua diversabat, ille legu-
tus. Exclusus domo a Turcis et a nobilitate abreptus, in
alias edes abductus e. Sed que e belluinosu moru furiosa
consuetudo, eam secutus e, temulentus ille. Iterato conscen-
dit equum, iterato Legatu aggredit, nulla offensa ab eo
laccipitur, a qua violentia nisi p vim a nobilitate abstrac-
tus fuisset, certi a quopiam Turcaru hastas, quam Dzidzi
uocant, indutus fuisset. Abstracto ebrioso fit fremitu, ius
rentium violatu Legatu male tractatu, accusat. Nec dum fi-
unt, littere a homiepolibis veniunt, alie ad ipu. Similiter,
alie ad Nicolau Kutardri Legatu Valachie, alie ad Pre-
zowili Custodem Corporis Legati Turcii. Omne quidem
littere plene amicitia, maxime in ad Rzeczychi scripte,

in quibus

in quibus illa fuerunt verba, quae legi. Obsecro te ut in omni di-
 gnitate et honestate Serraga tractes. Ille enim est quem loco
 Parentis mei agnovi tunc, cum Constantino politano carcere in-
 clusus fuisset. Tumultu reviente progressus sum ad ostium
 Collegii. Erat tibi aulicus Legatus accedit nomine Legati me salu-
 tat, atque de injuria itata quaeritur, mi naturae Turcica arma ob-
 jus gentium et honorem Turcici Imperatoris violatum. Hu-
 manitatem humanitatis reponit, atque stultitiam temulentiam da-
 mnari, prudentiam Legati summae laudari, simulque petit ut
 eo loco reponeret ebrium, ut solent reponi bruta ratione de-
 stituta. Haec expedito venientem Valachiae Palatinum Legatum
 salutavi, et Collegio excepi humaniter, qui sermone meum
 habito de eo casu, cum me vidisset reprobare factum, fami-
 liarius meum agere cepit, quem pro tenuitate illius Collegii
 tractavi, manusculari oblati satis formosus. Respondit
 et ille remissis muneribus longe voluptuosioribus maxime
 Strophis, solido auro picto, quod Templo Collegii attribuit. In-
 de digressus Calandri ad Serraga descendit, atque cupiditatem
 illi inspicit, ut Collegium ingrederetur. Quare sequente mane
 per domum illius in qua diversabat diuomum tentavit
 me an gratus futurus esset hospes domi nostrae. Me
 non arruante modo, sed et id efflagitante, hora 12 meridiana
 ad Collegium venit, quem accurrens salutavi, atque primum in
 hortu ad aureolas duxi. Hospes ille gratum habuit, atque de uno
 quoque flora et de unaquaque herbarum phytice satis subtiliter dis-
 putavit et quibus cavendis morbis utiles essent, edocuit. Post deinde
 in vineam ubi Legatus ille multa de vitibus disperuit. Cotrus
 in vitium, vitium appellavit, aperens non minus esse cotrus
 noxius, quam innoxios fungos. Pampinos summo pere lau-
 davit, atque sibi mitterent ad coquendum flagitavit. Di-
 vertimus inde ad interiores aedes in quibus aperta feci filii
 cubicula, quae Barbarus ille inspicit, admirans ordinem
 Religiois, atque bibliothecas. Tandem ad Triclinium ventum,

inque et musica instrumenta p[er] mensa[m] disposita fuerant
 et Musici alia in manu tenebant que ad adventum hospitis
 sonare fecerunt. Omnes Turce qui cu[m] illo ingre[ss]erant aut
 autem numero 80: omnes Valachi qui cu[m] Catardi acce[ss]e-
 serant, in admirationem abrepti, attoniti steterunt, mes-
 cipue stupentes, quod pueri decennales duo, et vocem
 secundu[m] artem flectere edidicissent et violam fides tangere
 Tandem cu[m] se[m]p[er] locu[m] occuparent hospites, 20 Studiosi
 prodierunt, qui illu[m] tum Romano, tu[m] nativo idioma[m]te
 salutarunt. Vix se ip[s]u[m] Turca[m] capiebat, Europeos pueros
 cupidissime audiens et cupidius contemplans. Peracta salu-
 tatione cu[m] submovere voluptem iuventutem ille dixit, Szara
 papa s[ic] em me nunciabat: Szara Dzieni quos ad se vo-
 cans docebat Turcice scribere, calamus aptare.

Hac cu[m] agerent superve[n]it M. D. Petrus Pucay Notarius Toron-
 stensis cu[m] nobilitate petendo, ut excipus tumultu[m] amnistia[m]
 aboleretur, ingrata petitio fuit. Quare nihil respondit Legatus
 preter comminationes et furias. Expeditis igitur petitionib[us]
 recta perrexit Legatus ad templum, ex cuius altari curabi
 deferri S[an]ctu[m] Sacramentum, ad interiorum Sacristiam, pre-
 cavens, ne S[an]ctum darem canibus. Austravit omnia, atq[ue]
 templo exiens dixit. Szara Papa prosicie B. tuoy a B. moy
 u poloy Pan tuoy Pan moy. Memosynon autem sui dedit An-
 phium, auratissime acu pictu[m] ductu[m] auro. Sequenti illuce-
 xente die sollicitus fui, ut placarem Turcum ad cuius emo-
 liendum animum, castellos adferri mihi fei maculosos ad-
 instar Leopardorum ex quibus unu[m] par misi Legato Valachie
 et per cum reliquos cu[m] Matre, Turciv[er]sien[em] q[uo]d Turca[m] ejusmo-
 di canibus mirifice oblectant. Atq[ue] si accepit mihi fei ad il-
 lu[m] cu[m] nobilitate et reo. Atq[ue] cu[m] multa dicentem de moribus
 sue gentis audivissem, intuli. Cupide me audire tum preclara
 exempla Turcaru[m], unu[m] tm[en] deesse video id scilicet quod Le-
 gatus Turcaru[m] Seshin Aga cu[m] fuisset in Polonia tum ex

Turce macu-
 losis canibus
 oblectant

quisite fuisse prudentiae, ut cum vidisset temulentum irruisse in locum
 Diversarii sui, male illud tulit, quam ratione destitutum animal
 et cum potuisset ulcisci acceptam injuriam, satis despirulantes se
 gessit, honorem suum preferens turpi vindicta. Attate p[ro]mendo
 sunt aliae rationes, quibus utriusq[ue] certatu[m]. Tandem conclusio stetit.
 Arrepta manu mea dixit ex Slavonica lingua Sara R[ati]o. Per
 den syn miee, rosciee tobie p[er]t, mme p[er]t. Tu gratias egi homi-
 ni, atq[ue] reum facti adduxi petens, ut delictu[m] condonaret. Hujus ille
 manu apprehensa satis acerbe Turcice, haec dixit. Hec tu im-
 besbis et sine iudicio homo, qui homo n[on] debes nuncupari, qui
 gratis animatibus tardior est, que plus equo n[on] se ingergitant.
 Tu belluam ex te formas, quoties inebriaris. Tandem que male
 incurripet p[ro] ebrietatem recensuit, et conclusionem nobis col-
 laudatis fecit, monens ne p[ro]mendo in eam inebrietatem incurretot.
 Voluit nos mensae suae convivae esse. Sed cum vidissem omnia
 plus q[uam] rustice agi, discrepi. Nam in terra considerant cir-
 culariter, quibus locu[m] mappa. Datu[m] fuit longu[m] corium mi-
 grum, quod unus quisq[ue] cingulo suo injecit. Orbis nullus erat
 unzarum sive cultri omnibus, cochlear nullu[m]. Septem patine
 posita erant, una supra alteram, ex uno primus cibus capi-
 bat manibus, et una manu tenebant carnem, altera cultri
 cum pane. Tandebant carnes, opa autem semespa, ex
 ore in corium expuebant. Quod si pure aliquis frui voluit
 sorbebat illa ex patena. Bibebat autem lac equinu[m] sublima-
 tum et sorbet. Postquam exempta fames fuisse epulis ex
 agnina carne confectis, disponebant vestes, et lavabant ora,
 collum, manus, asperentes eam munditiam multum
 prodepe conservanda sanitti. Multa alia de barbaris
 illoru[m] moribus narrari possunt. Sed ad Serenissimum
 Vladislau[m] propero. Ad quem deductus Legatus ille servien-
 tesibi in itinere illo Agripa, qui temulentia sua illum
 offenderat. Vrbam ingressus honorifice tractatus a Rege
 ubi etiam q[uod] Agripa Hierzium illum quem eductum ex custo-

Qua ratione
 placatus Turcu
 offensa dimisit

Turca de ebri-
 etate male
 sentit.

Prandiu[m] Tur-
 carum

Dia

studia Prawensi, ad bellum Moschoviticum acceperat in partem
 militie, datus ei Nowogradensibz Tartaris, quem p̄t. eximia
 gesta Vitnam rediens libertate donavit multis cumulatis
 meritis, imo et captivos, quos voluit, donavit, atq. in Patriam
 terram remisit cu' splendido summo apparatu. Quo ille ve-
 niens Chan renunciatus e. Regi moranti in Lithuania
 natus est Sigismundus prima Aprilis. Unde augurium fe-
 cerat Rex mirabilem futurum Sigismundum, et quasi ad
 jocum datum, sicut prima Aprilis esse solet, successibus letis
 tristitia immiscere voluit Deus. Nam du' Rex tanta consi-
 lia cu' Georgio Opolinski Cancellario Rni miscet, ad quem
 dam ordinem Magnatum et militarem instituendum. Cavilla
 renata Regina moritur, fama est ex tristitia, que cu' se
 vicinam morti sensisset omnibz sacramentis premunita,
 hiliter mortem expectavit, cantando Germanicam can-
 tionem de contemptu seculi. Hac terra condita, aliam
 uxorem Gallam duxit Aloysia Ducis de Niverno filiam
 cum qua novam spem ingressus erat petiunde Constanti-
 nopoleos, ut fama erat, inductus a Coniuge, que id au-
 gurii accipere forebatur a quodam Gallo sacerdote. Ar-
 ripuit eam occasionem Opolinski Cancellarius novorum
 cupide studiosus. Quiq. exoriam habuit Ducum Ruspide poten-
 tiam Jeremia Wisniowicki, korecki, Ostrogski, et hac et illa
 machinatur. Filium Regi conceptum Deus ad se evocavit. Sin-
 gularis erat puer et prudentissimus supra etatem suam.
 Varia fluxus rerum inde fuerunt, varia consilia, varie
 technae, quarum conscius erat Opolinski, qui immediate
 ad bellum kosaticum p. Chmel captum Batorowo adierat.
 Quarum rerum ergo Deus illum iudicet. Quamquam et ta-
 cite insperabatur vexilla complura kosaci missa fuisse
 se hioviam p. Episcopum lidiovisq. Tandem Rex Mosco-
 cum excurrit, ubi in infirmitatem incidit, de qua cum e-
 mergendi spem amisisset, p. Jacobum Szenoff evocat et con-

Regina Cecilia
 moritur

Opolinski hostis
 Ducibus Ruspide

scientie latebris reueratis expiat sceleribus, animam penitentie
 adhibita. Tum suos alloquitur varietatem fortunae accusans et dicens.
 Quidquid sit bonum tamen Regem amittitis saltem dignam Rege
 sepulturam praestate mihi, atque Crucifixi iocunde arrepta, eum
 cum affectu pietatis exosculans. Devotissima mente agebat. Dile-
 cte mi Dilecte mi, in quibus verbis, animam exhalavit. Ce-
 rte magne prudentiae et felicitatis Rege in hoc tamen infelix,
 quod in loco illius meretricio Meretici mortuus est. Alterum
 quia in peregrinatione suscepta Romam cum ad corpus
 S. Iunarii venisset et illud miraculum celebre de capite et
 sanguine videre voluisset. Videre non potuit Deo ita dispo-
 nente ob eas causas, quas ille melius novit. Mors Regis
 unico die anteccepit victoriam impii Chaniel, de quo in Wi-
 snidwiecki ager.

Pregia mors.

Caput S. Iunarii

Quidquid tamen sit veritatis concedendus est locus. Multum tamen imo
 plurimum turbatum Regnum reliquit Rex hic cum suo Cancellario
 Cancellario. Punivit autem illum Deus propter duo ut patet
 Primum quia magnos favores extendit Schismaticis in
 Comitibus Coronationis suae Cracoviae. Unde usurperant e
 animos stupite Deum quia uterum suum Joanne Casimirum
 e religione evocavit, purpura illi oblata per Pontificem
 quam deposuit cum in Anam Poloniae venisset. Praemonstravit
 Deus haec mala eventura Poloniae. Primum variarum
 imaginum sudoribus. Deinde phaenomenis. Visae siquidem
 sunt aëre nocturno tempore in aëre et haste ardentes
 sagittae volantes interque aëre tumba, ex qua gladius egrediebatur
 rotans se in diversas partes una cum manu ex tumba
 exserta. Sed haec phaenomena Rex derisit, et suppressimi
 curavit.

Pris evocatio e religione

Phaenomena

Joannes Zamoyssii Cancellarius Rni

Multum familiam nalling Zamoyssii cujus celebritatem to-
 ta Polonia deprecatur. Sapientiae illius primus datus est
 campus Lutetiae Parisiorum in Academia cujus Rectorem

egit

Rector Academiæ
Parisiensis

egit, qd a Patre meo dicitur qui ead tempore ejus Academiæ
Vice Rectorem egit. Sic a deo by Polonis Academiæ Parisien-
Administrabat. Ejus sapientiæ argumentum est ille liber, quem
de Republica Romana scripsit, ad cuius libri methodum mul-
tum accedit Præhig in opere a se conscripto de Republica
Romana. Peritissimè Romanarum rerum fuisse Zamoy-
ski, et ex analyticis institutis judiciis Tribunalitatis patet
que judicia instituta sunt Regnante Stephano Rege or-
dinante Zamoyski ad normam judiciorum Tribunalium ple-
bis. Antea erant quidem judicia in quovis districtu que
vocabantur a Senu a sepe Wiece, sed in populo licentio-
so, parum authoritatis cum habuissent. Stephani Regis
authoritate in Tribunalitia subsellia cum multa sunt
Sub Vladislas Rege multum sibi arrogare volebat hic Magistra-
tus, et Majestatem suam Regie anteforandum putavit. Nam
Lublinum cum venisset Rex, non procepere obviam deputti sed
in Pretorio judicia tractabant pulsantes campanam suam
et per preconem adutantes partes litigantes, quo animo
tulit Rex, atq. cum ad sedes sibi destinatas venisset, accepit ad
fenestram de qua prospiciens militumq. stipatorem Cor-
poris sui vidisset dixit sibi facier. Certum hic bombarda
explose, tympana pulsata, iterati pyrobolici ignes taceret
et de pretorio silentes iudices abire fecerunt. Rem tam
quam prestitit Rex Stephanus his institutis judiciis
si modo sint iudices Deum timentes et justitiam aman-
tes non munerata.

Insinuaverat se Zamoyski in gratiam Stephani pro-
pter pietatem, deinde propter prudentiam, tandem pro-
pter primum Matrimonium in quo Hungaricæ Senatoris filiam
affinem Stephani Regis sibi copulaverat. Deniq. propter
eximiam venustatem militis, quem in nuptiis Regis cum
Regina Anna spectandum Regi obtulit. In quibus nuptiis

licet plura

licet plurimorum Sacerdotum fuisent Vexilla militum plu-
rima, maxime tamen plausu Zamoyshi tulit.

Regem contra Moschos ante secutus e Zamoyshi, cumque Miel-
lecki Ductor Exercitus minus sibi favente Rege agnovisset
indej officio Ducis abdicare se voluisset Rex annuerss Miel-
lecki voto, dignitatem Ductoris ad Zamoyshi transtulit. Miel-
lecki autem priusquam exiret ex Castris, convivio excepit
Zamoyshi, in quo cum calicibus epotandis data fuisset mora. Miel-
lecki propinans inaugurato Duci cypha, multo precatus
fausta Regi, multa Zamoyshi totij exercitus, vinu impiger
hausit. Tum implendu pocula ministro dedit quod dum reci-
pit tradendu simulata imprudentia e manu sibi in ter-
ram efflui sicut quod terre alliu, in minutas partes dispulit
Frendentibus ceteris et imprudentia famuli accendantibus
conquievit Miellecki, atque aliquantu cogitatione suspensus
in ea verba erupit Domini gratia. Tacite insinuans
Fortunatis gratiam Principu vitrea ee que facile e
manibus elabit

admonitio
inconstantis
fortune

In Moschovia que et qualia geperit ad Polociam, Psko-
wo kriesiam et alia oppida, testantur Acta Regis Stephani
apud Guagninu. Et fata Regis Stephani, multu debet
Rege Polonia Zamoyshi, qui felicissimu in omni pte
virtutum, Regem Sigismundu Cracoviam induxit, attritis
viribus Maximiliani Zgorha, plurimorumque Procerum
Majoris Polonia, quos profugavit ad Byczyna et Maxi-
milianu cum suis Cretoribus vinculis induit.

Sepius ab illo fusi fugatique sunt Sytha, ut patuit A^o 1589
et 1591 quos ita compesuerat, ut aperte cum non potuisent
in Poloniam furtim irrumpebant, quos semper Zamoy-
shi digna castigatione propulsabat. Et tamen linguas sub-
tractatoru non effugiebat, qui cavillabant, illu asperu vocem
papas.

male

mate Goly Janusz w kosze czerwone z tote wzięł od Tatarowa-
by nas łupili. Dae mera calumnia erat, absq' ullo fundamen-
to jactata.

Suecos asperissimis armis tractavit anno 1601 Carolus Sueder-
mani exercitū 30 millib' profligavit, ipsū Carolū vulnera
accepto in malis fugere compulit. Ad Wolmariam filium
Caroli naturalem profligatis copiis cepit. Ad Kokienhau-
sen 7 millia profligavit. Biaty kamien plane expugna-
bilem munitionem mira resolutione militis p' palku-
diedra loca ad oppugnationem currentis presidii aliquot
millibus copiis cepit. Ne minori jactura caetera Sueco-
rum captū Felin. Ad Rigam admovit exercitum, cujus ad-
ventu n' ferens Carolus n' expectato Sapico fugit. Jamoy-
ski copiam fecit ingrediendi Rigam sua fuga. Woypenstey-
nu operoso labore cepit. Et hinc quidem intra biennii au-
riculū expedivit. Porro antequam egrediar e Livonia illa
duo memorie tradenda putavi. Primum in Livonia com-
migrantibus militibus, infelicissima vox Confederationis

Oculus Confe-
derationis

in castra Polonica irrupuit. Author hujus nefarii mali
fuit quidam de Crauovicz Palatinatu miles, quem Deus
in morte. Severa animadversione puniuit, Nam
moriens linguam usq' ad pectus protraxerat forte in
pena tum acerbe in Jamoylski Ducem murmu-
rationis.

Alterū ē Semper in spiritualibus usu fuisse Sacerdote de
familia S. Francisci Coniunatore Leopoliensi. Interim
cū quiesceret confederatio, nocturno tempore, obibat castrum
Jamoylski, atq' quiescentes milites cū vidisset incidit in P.
Petrū Calemum Societatis huius, quia spiritualibus obsequiis
erat militibus Chudhi curiamis. De hoc vide pag.

Evocavit ex Livonia Ducem Supremū copiarum Jamoy-
ski

ski, tumultus Daciae sive Valachiae, a Michade Palatino exi-
 talus. Clarus in Valachia victoriam fuit Zamoyshi. Nam
 Anno 1590 Beylerbek in accepit in Regem Poloniae in-
 auguratum Sigismundum, ad opprimendam Poloniam ac-
 cendit cupiditate. Quare conflato exercitu Ducentorum mil-
 lium festinabat in Poloniam. Sed accepto rumore ad-
 ventus Zamoyshi, fugit. Casu amentia qua pulsatus fuit
 Beylerbek, invaserat et Rosvannu Valachiae qui cum Za-
 moyshi veniente ausus e in praelium Descendere. Sed fu-
 sis legionibus, in manus Polonorum venit, atq; mandante
 Zamoyshi in palu actus a^o 1596 Eadem vesania abre-
 ptus fuit Michael Palatinus Valachiae. Fuit optimis ta-
 lentis a Deo conspicuus. Nam corporis proceritatem orna-
 bat vultu decoro eximius, proluxa nigra barba, oculo nigro
 conspicuus, more insignis venustas, sermo nris facun-
 dia et amplitudo promptissima, bellicandi facilitas
 inveniendum stratagematum astutia ingenii volubilitas
 celerissima bellicandi animu subministravit illi
 Kosaticu Schisma fit feralia fata Potha, Luboda, Naleway-
 ku, quem Pope sive sacrificuli pro conuionibus deplora-
 bant, et ut vindicias ageret Michael Deu precabantur.
 Fuit hoc bellum formidolosum. Nam Michael confla-
 tum habuit exercitum ex Turis, a Bapa Sylistronsi
 accitis, ex Moldavis, Transylvanis, Hungaris, et Va-
 lachis. In illius exercitu fuit Bozky Sekiel Moyses Pa-
 lonius et alii externi reru bellicaru peritissimi.
 Zamoyshi vero adversus Michaelis quingenta millia
 nudi 10 millia opponunt, habens in exercitu Nicolau

Kosaticu Schi-
 sma, belli
 semen

Zamoyski qualis
exercitus

De Felstin Herbort Palatini Ruspia. Hieronymu Jastowia-
chi accessissimi ingenii bellici viru Betzechi duo Fres Da-
nielovici duo Fres Jacobu Potochi Saperka propter
vicilltem et brevittem corporis dictum. Adfuit etiam
Beluier et alii lectissimi de Ruspia, etiam Duces de
Ostrog de Zaslau, de Wisnidwice.

Interim Turcius legatus ingredienti Zamoyski in
Vlachiam occurrit qui iturus in Poloniam ad Serenissimū
Sigmundum petiit, ut sibi liceret alloquio frui Zamoys-
ski. Datu' concessurū Turca quod efflagitavit. Die ergo
qua ingressurus erat castra legatq, summa in industria
ordinato exercitu, compluribus illustriu militu satis
bellice et belle exornatoru obviam excipienda hospites
gratia missis, ipse equum incedit. Vir plene conspi-
cuus et plane illas. Vultus illi argutus a natura con-
cepit, facies rubicunda, barba quidem canis adspira
sed attonsa, caput n' raru sed crine breviori opertum,
quod integebat. Hungarico more pileus de vellere con-
tectus, quem mitram appellant cu' stria et crista ar-
dearu' de pennis confecta. Sermo illi alioguin diser-
tissimus, sed propter angustias labioru nonnihil sibi-
lorus. Veste quam inferne tam superna rubra indutus
illa que vicinior corpori fuit et domestica, flore am-
pliori conspicua, haec qua operiebat vestem, purpurea
Sabelinis pellibus suffulta, brevioribq quidem manicis
ad metacarpium manuum productis, attamen colori be-
ne longo Sabelino conspicua.

Equus illi sane de Thracis singularis coloris castanei,
purpureis phaleris, nec non auro gemmisq, coonestus

Zamoyski de-
scriptio

Omnia

Omnia purpurea purpureo Qui accedente Legato descendit
 ex equo, ac invicem se consalutantibus, Turcis idiomate ad
 Tentoria Imperatoriae, satis conspicue purpura convestitum
 ingressus utriq; potuit atq; cu colloquio data tempus fuisset, ho-
 ra imminente prandii ad aliud Tabernaculu a Zamoyshi
 deductus hospes. Cum accubisset mense et augustum ten-
 torium, convivas, militares, nec n^o convivii ordine dermi-
 raretur, jussu Zamoyshi legiones transibant pulcherrimo ordine
 et stratagemate singulari. Siquis variatis personis, ter quaterq; tran-
 sibat legiones, n^o secus quam si nove et nove fuissent. Magni-
 fica haec fuit tractatio, tanta Turcis admirationi fuit
 ut plane vix se ipsas capere potuissent. Et quoniam
 moram n^o patiebatur Legati Turcis festinatio ad Sigismun-
 du^m Regem, in discessu Turca multis donatus mun-
 eribus, cu abiret p^oteractas gratias dixit Zamoysho

Clegia a Tur-
 ca Polonis da-
 tum.

Miror care Gentem tuam. Nam Polonis in castris sunt ma-
 gisti Angeli in proelio leones,
 Digressu Turca ad congregiendum cu Michayto
 applicavit animum Cancubarius cujus conatibus illudere
 volens hostis, in ultima p^ote Sylva Bukowina dicte n^o semel
 sanguine Polonoru purpurato, in collem asurgente ad ulti-
 mas arbores vexilla alligavit Michayto, ac fossas nec non
 clatra sive arborum impedimenta objecit eo consilio
 ut Polonis ad conspecta vexilla, tanqum ad certum Exerci-
 tu^m propugnantibus in fossis in clatris occupatis a latere
 ex insidiis erumpente Valubrio milite opprimerentur
 Poloni. Moverat hoc stratagemata Zamoyshi atq; evocatio ad
 fieri fecit ad qua prompti cu accurrissent pleriq; Zamoyshi

at fraudem

dilaberet Veru cum mutata sententia ad Carnellari acciperet
fobri solatus Equum ascendit, ac claspico dato viru se prostetit
a secus quam totus exercitus, qui Michaylu in fugam vertit. Castra
iprius dirrupit, adeoq pauperem feuit, ut vix unica veste
fectus in Transylvaniam profugerit.

Duo autem hi tanqnda occurrunt. Primu qd humane laudi
Michael dedit. Alteru qd Deus suo Mri et gloria vendicavit.
Et quidem quod ad humanam laudem attinet, illud fuit.
Michael plene ac punctum confectus ascenderat sublimis Polono milite
rem arborem considerans ordine dispositi Exercitus, quem
considerans flere cepit dicens. Osi hic exercitus mihi daret
Turicus Imperator Constantinopoli proscriberetur. Sed mo-
do cepit ista laus, quia emanavit virtus. Quod attinet ad gla-
riam Dei, charta mea etiam me mortuo loquatur poten-
tius Dni. Quia totam Rusiam in summa trepidatione posita
advertit Annus Demetrius Solihouohi Archiepiscopus Leopold,
indixerat q totam Rusiam orationes 40 horaru, que supplica-
tiones cu in aliis locis celebrabant, tum etiam Zurovire in
Oppido ditionis Amoru Danietowiczow. Sacris antere
ritibus peractis cu pauci in templo ac St. Eucharistiam

Michaelis ju-
dicium de

Miraculum
magnum

supplicarent, ipsa plene hora duodecima de Sacratissime
hostia egressus est infantulus albo contextus indusiole, jun-
ctis manibus ac pectus, stetitq integra hora, cunctis Christi-
anis ad spectandam rei novitatem accurrentibus. Post
horam puellus in hostiam rediit admirantibus cunctis
et lucem sequentem expectantibus, eadem hora advenit,
qua rursus duo pueruli ex hostia prodierunt manu vene-
randam hostiam tenentes. Hanc rem totius oppidi in-
cole tam Latini quam Greci ritus, imo ipsi Iudei vider-
unt atq cu perodu quam attingebat hora, viderunt oes
puerulos in ferculive monstrantia ingredienti, et solam

Sacratissimum

202
Deiata illorum diligentia postquam finita conicio fuisse, utrumque
acciri iubet et ea que scripserant sibi exhibenda voluit, cumque
prudenciam supra etatem notasset, quique parentibus esset
intellectus, precepit, ut se in parentibus sibi viderent pomeri-
dianis horis, quod cum fecissent, utrumque adolescentem a parentibus ac-
cepit, atque suis impensis ad studia promovit, etiam ad exteras na-
tiones misit. Unde in neglectis in Summo Theologo evasit, ^{et sturra pro-}
Societatem Jesu amplectens. Isticcius eodem modo Doctoratum Theo-
logie assecutus Zamoyensis Ecclesie Prepositum egit, magno
utique commodo Ecclesie Dei. Alia que gessit sub Rege Stephe-
no videntur in Thoma Zamoyshi Cancellario

Stanislaus Lotkiewski Cancellarius Anni

Patre Palatino Betzensi natus, cum prima militie in deditur sub ^{Campi Du-}
Zamoyshi ad Byczynam fortissime depugnans, plane lethali vul- ^{tor renun-}
nere ictus fuit, ex quo cum revalueret, Zamoyshi cum amore tanto ^{ciatus}
complexus fuit, ut Ducem Campestrium copiarum remuneraret,
fecit. Interim cum Zamoyshi Livoniam ad obedientiam Regi Poloniae
prestandam cum exercitu sollicitat feliciter Carolum Turdemanie
attonens, grande malum et virulentum Malewayko erupit, qui
cum horum suis interitum Poloniae machinari voluit. Erat
Malewayko Ostrogienis Cive, Patre natus, in novo oppido, quod
Zastawiam vergit. Hic Pater tres filios singularis improbitate
addidit. Primus erat Ostrogienis arcis in templo Protopop
sive Archidiaconus perniciosissime Schismate immersus,
qui moriens testamento cavet, ne pene ullam Ecclesiam
sepeliret, Nationem apponens. Sic huc Ostrogium venturum
Latinum Ritu, quare etiam opa mea ne cum Latina Ecclesia
conveniant, sepelire me in campis. Minimus natus Frater Malewayki
Malewaykonis erat profepione et pelio et caupo paris impu-
tatis. Medius erat hic qui aulicis pelionem postposito turba se
kosakorum immiscuerat, atque 30 millium exercitui per mor-

tem plodde

Nalewayko
captus

Quis malitia

Quis penna

tem Sobole Dux profectus a tumultuante plebe Anno 1597. Adver-
sus hunc Zothkiewski expeditionem apparavit, atq; aliquot praeliis
attritum, cepit in profectis legionum qui in p[ro]p[ri]a Leopoliense du-
cerentur. Nalewayko transiens templum Metropolitanu[m] si-
cat autem eques vincitus, sub albo equi compedibus, movens ca-
put dixit: o Parochia, Parochia in medio tui habituri erant e-
qui stationem vertipem, enim te in stabulu[m] Varsoviensem addu-
ctus, Rosaticu[m] more et die et nocte tractabatur, neq; per mitte-
batur somnum capere, sed si quando declinabat oculos in sun-
num, pedibus ad id vigilantibus, obtusa p[ar]te securis monebat
vigilantis. Tandem secus equus cidenti impositus fuit, et
ac cendenti corona coronatus. Deniq; capiti sententiam
tulit. Aliqui t[ame]n affirmabant, quod ante mortem ejuravisset
schisma.

Contra sedem
Regni moscho-
vitici expeditus
Zothkiewski.

Post mortem Zamoyski accepit Cancellarii mung Zothkiewski, atq; bel-
lo esente contra Moschiam, cu[m] quartario milite eo profectus. Cumq; In-
lensu obsidione cingit, jubente Rege Sigismundo, qui obsidioni pra-
erat Zothkiewski ad sedem Regni Moschovitici profectus, quam
ut facilius oppugnaret, dimittere et Alexandru[m] Jariewski ac se
premissit, qui Mosayco Jarostaw, et alias Civitates ceperunt.
P[er]o antequam ad sedem pervenisset, aliquoties cruento praelio
Moschos superavit, atq; Regiam sedem cepit, imo et ipsu[m] Sui-
ski, qui Curu[m] agebat, cu[m] duobus fratribus captivitate multavit, atq;
thesauru[m] gazaru[m] direptioni subiecit. Erant autem amplissimi
thesauri in suprema arce, quae vocabatur, totamq; Moschoviam
coegit, ut in Curu[m] eligeret Vladislaum Sigismundi Regis Filium in
que verba universa Moschovia juravit, scriptoq; communiit

Contaminus a fi-
nibus grecis

Interim absente Zothkiewski a finibus Poloniae sceleratus Lytha
Contaminus irrupit in fines P[ro]v[inci]ae. Quare Dux deliberatione facta
suggerente Jacobo Potocki, Saperka, invidio glorie Zothkiewski, mit-
tit Cancellarium Zothkiewski, contra Contaminu[m], qui depulso
a finibus poste, domu[m] id est Zothkiewiam ante Winniki dictam
remeavit. Interim spolia ex Moschovia exportata in thesauru[m]
intulit, mensam scilicet pretiosissimi lapidis, miro artificio

constructam, auream venationem multa delitissima senodia. Au-
 lam vero in qua tractatus erat milites, convestiri fecit, aule-
 is prostantissimis ex thesaurario Muschovitico asportatis. Cumq[ue] in
 militibus Zothiewski epularetur hilarius et jucundius, Philomela
 involavit, sedem sibi supra illa aulea reperens dulcissime canta-
 re accepit, et nidu[m] sibi struere, huius novelle attonitus Zothiew-
 ski, dixit, nequidq[ue] nidu[m] illu[m] movere attentaret. Philomela au-
 tem uno pulo excluso, cu[m] iteru[m] in ead[em] aula ~~militibus~~ milites
 tractasset, promisso cantu, una cu[m] prole, cunctis spectantibus
 per eand[em] fenestram, perquam advolaverat uvolavit. Unde
 Zothiewski dixit. Si res humane forant, ut et heres hereditatem
 non sit obtenturus. Pœditionem secuta res. Nam occiso Zothiew-
 ski, filius ejus Johannes Zothiewski Capitaneus Kubi et Zovica,
 ut meda moriens sorori hereditatem reliquit, qua[m] Danielowicz
 matrimonio juncta, onixa fuit Stanislaw Danielowicz, cujus
 mortem est, quod luceat in hodierno diem Polonia. Siquidem
 generose pugnavit cu[m] Lythis ab illis captus, impii cantimiri iussu
 a filio ipsius necatus e[st]. Furoris autem Cantimiri origo fuit haec
 quia a Stanislaw Lubomirski Palatino Kupsie filius illius nata
 maximus profligatus et occisus e[st]. Unde cu[m] captus fuisset Da-
 nielowicz Palatinides Kupsie ex nomine Palatini Kupsie Cantimi-
 rus arbitrans e[st] Lubomirski, filiu[m] Danielowicz, interemit,
 quem errorem interritu suo Cantimirus expiavit, sed damno
 Poloniae.
 Multis proclari gestis Zothiewski et in Ukraina et in Podolia
 in quo generosissime Regem defendit. Et in Moschovia maxime
 ad Katugam et Khaszynam. Ultimam apparavit expeditionem in
 Valachiam ex eo capite. Mortuo sereno Palatino Valachia,
 successit in Palatinatu[m] Patriary, contra quem inuenerat aliter,
 qui apud Portam Ottomanicam impetravit sibi Constantinopoli-
 tana ubi venales sunt omnes honores Palatinatu[m]. Sic acceptis
 subsidiis a Papa Sibiricensi et Cantimiro, Gratianum pel-
 lere voluit Valachia. Occasionem accepit Papa et minus
 paratam

Stanislaw Da-
 nielowicz
 occisus

Expedito in
 Valachiam

paratam Poloniam videns, altim Cameneum, si n̄ tota Podoliam
 occupare voluit. Occurrit huic malo Zothicurski, atq; cū quartario mi-
 lite in Valachiam profectus, multum admurmurante milite obste-
 pendia retenta. Multa ominosa obvenere tunc Zothicurski. Baro
 ad bellum egredienti, proter plurima alia etiam Caelu apuduo
 pluviosum, et crebra fulminum de nubibus ejaculationis, adeo,
 ut haec omnia Zothicurski presagire interitū suum asfirmaret.
 Interim tñ urgente hoste et pene jam fines Regni ingredi-
 ente, excurdē erat Baro multis obsecrationibus misit et ad
 Regem, et ad Thesaurarium, imo etiam ad uxorem / que erat
 Sophia Sterbustowna prudentissima et bene docta femina, ut
 pecunia pro stipendio militibus mitteretur. Que tñ mali Polo-
 nie n̄ est misa. Ingressus Valachiam Zothicurski Turcas se-
 quentissimis praeliis afflixit, donec cū recenti exercitu suorum
 Sytharu supervenisset Cantimirus qui obsidentibus Turcis fa-
 tigatos Polonos, frequentibus incursionibus lapebat. Atq; dolenda res oc-
 cidit. Nam aliqui n̄ ferentes oppugnationem Sythoru solatis ordinibus
 fugerunt inter quos fuit Adamus Kalinowski Capitaneus Vinnicen-
 sis, Gratianus Palatinus, qui cū aliis fugitivis paucissimis exceptis. Tra-
 fluvii vorticibus absorpti sunt Zothicurski distractu exercitu videns, pa-
 tem exercitus recollectit, atq; de carribus facta lorica disceptu appa-
 rare instituit. Tum nocturno tempore cū fœbus accensis obvius ca-
 sha, ut se exercitui presentaret, atq; sequenti die militem hortatus
 ad Constantiam, illudq; dixit. Si Deus nos affliget exitu infelici-
 ti, nolite me requirere inter captivos, sed inter cadavera, occiso-
 ru. Cognita fugā Polonorum, plane victoriam in manu habuit in-
 stis, integris tribus diebus totidemq; noctibus, absq; ulla cessatione
 castra nostroru afflixit, qui fame, siti atq; insomnio fatigati, ca-
 daveribus simillimi fuerunt. Tandem ad vesperu vergente die,
 Sytha loriam profregerunt. Ordines militum turbaverunt, Zothicurski
 cū conclamatum de exercitu vidisset, asumpta vesis grege-
 ri, tandem certavit, donec occideretur. Sequenti mane truncus
 corporis inventus, sed absq; capite. Sytha tñ caput aliud sine ore
 et Constantinopolim misere, quod ibidem appensum interivit. Ca-

Unerosa vox
 Zothicurski

Apud Zothic.
 vii

Capti sunt ab hoste Stanislaus konicopolischi Duxor Compestria
Copiaru, Joannes Zothiewski Capitaneus Pubieszowien, filius
Cancellarii, Lucas Zothiewski Capitaneus Periaszowien, Samuel
Kozelski Dux in horze, Ferensbach et alii de Constantino polim
mipi. In hoc conflictu Fr^s meus potuclius interuit. Similiter
Societis hnes P. Simon Wybirek, P. Tarowski insignes Dei
serui, zelo animorum astuantes, Funus quo celebratu^s e^t Tot^s Funeris rales
kowie filio ex captivitate a Chano redempto et Ferensbarch a
Batabano. Curru purpureo convestitus fuit, cu^m imponeret in
Sepulchru tormentu^m explosu e insignia tristitia. Sic perit vir
nobilissimus et bellicissimus, cui semper fuit chara gloria
Dei, integritas Patrie et Societis fesa honor. Collegium Leopo-
licu multum illi debet. Siquidem Decreto Regio accepto in Pra^o Collegium
torum Leopoliem venit, aperens se n^o discipulum de pretorio. Leopoliem
nisi lapides Judaeorum et Synagoga Societis redderet. Quod sa-
ne effuit Patre meo id ab ipso urgentissime petente. Cano-
nu^m Galenasticoru^m tenacissimus observator. Ex Fr^e Nepu-
illius Stanislaus Zothiewski oraverat cujusdam Virginis a-
moribus, quos cu^m explere n^o potuisset, venit ad quendam ami-
corum suorum, dolorem aperturq. Veru^m cu^m convivio accubuf-
sent, et Auleci suam syphonium inhaerent, infelix ille Tot-
kiewski cultro detracto de mensa, illu^m in viscera uentris ex-
tractu^m menne imposuit, sed animam orco devovit. Re in-
tellecta Cancellarius, nullis precibus adduci potuit, ut repe-
tires honeste, procul ab adibus, procul ab hominib^{us} in cam-
pid sine ulla pompa et frequentia hnu^m sepeliri fecit, vix
sandapila concepa. Profecto stupenda ea res fuit preser-
tin in adolescente formosissimo, ditissimo, piissimo, compif-
simo, qui quoties equum Warszawa sub tempus Comitiorum
ascendit, toties apparatus illius et equi, centu^m millibus
estimatus e^t. Sic una repub^{lica} in maniam illu^m convertit.
Pond^o se prostetit iⁿ Cancellarius, et in Cetner senem affi-
ne suu^m quem quia usurariu^m cognovit, in campis sepeliri

fecit.

Scit, ne Ecclesia Canones violarent.

Letionis historicorum magna fuit ac semper Horatius in manu tractabat, ejusq; sententia oblectabat. Huius Ducis Exercitus Poloniarum ea gratiam Divina benignitas conceperat, quod Vitus in Rex Sigismundus comitia celebraret Smolenscensi Arce capta. Zothiewski (arx Moschoviticus) Suyski in duobus filibus captivos reddidit qui missi ad Arcem Gostinensem licet honeste tractati fuissent sub specie curandae valetudinis, medicina supra mensuram sumpta, mortem sibi accesserunt. Hi primus sepulti fuerunt in colle imminente Arce Gostinensi. Sed impensis Sigismundi Regis rotundum & constructum sacellum extra Varsaviam in quo tumulati sunt. Super fornicem sarcophagi marmoreo lapide posito, in quo fortuna rota sive globus positus conspicitur. Huius Graeci Praesbyteri praesident illi Lorario. Fortuna laesit in Suyski, laesit et in Zothiewski, passibus ambiguis fortuna volubilis errat. Quidquid tamen sit immerito perit talis et tantus vir nostra incursia.

Stanislaus Koniecpolski Castellanus Cracovien, supremus Dux Exercituum.

Palatini Stryciensis filius fuit qui tyrocinium militiae egit in vexillo Zothiewski, cujus pietatem in rebus agendis dexteritatem, ad bella promptitudinem considerans Zothiewski, filiam suam ei in conjugem oblocaverat. Sed hac morte erepta Lubomirsiam sorore Stanislai Lubomirski, qui Palatinus Cracovien, mortuus est, in conjugem accepit, ex qua Adamum Alexandrum suscepit. Hunc Zothiewski plurimum jure ad obtinendam administratione campestre, qua speculatur, studiosos comprehendit, quorum capita fuerunt, Konwacki Kysitki, Suma Kychi. Primi duo pale inerti, reliqui in partes sciti. Alii viginti quatuor comprehensi mandato Zothiewski sententia capitis castigati sunt. Hinc miles

Disciplina
militaris

ad disciplinam

ad disciplinam rediit. Veru[m] cum Zothicowski in Valachiam profectus esset, caeso illo homine polski cu[m] ~~filio~~ Zothicowski et Ducl ho-
 rechi Constanti nopulim abductus atq[ue] in carcerem coniectus
 in quo carcere quartum ^{erunt} reperit plebecu[m] de Gregariis qui
 cum fuisset pland[us] generosa et Martialis forme, pro nobilif-
 vimo Polono habit[us] est; hui[us] carceris acerbitem auxit ebrietas
 sua. Nam multo tempore quo pro nobili habebat, eadem
 membra eor[um] potu cu[m] principibus viris fruebat, semperq[ue]
 se injurgitabat. Et quoniam Tuscis metuentes, ne effrin-
 gerent carcerem captiv[os], circa columnam in medio car-
 ceris stantem, eosq[ue] ligabant, brachia eor[um] constricta, Hel-
 luo ille frequentibus ejectionibus vestes eor[um] inficiebat, et
 cordibus spucipimi oris adspargebat. Multum diuq[ue] tan-
 tum onus sustinebant patienter. In his carceribus Samuel
 et horechi a Tuscis crudelissime occisus e[st] de quo pauca
 referenda.

Carceris mi-
 seria.

Samuel Dux horecensis militiis nobilissimus, quem
 plurimum iuvat potentia. Hic in conjugem Duxerat Jere-
 mie Palatini Valachiae filiam natu[m] minoram, cu[m] natu
 majorem obtinisset Michael Dux Wisniowicensis, cor-
 pore quidem exili, sed Martia virtute et belligerendi pe-
 nitia nobilissimus. Hi ambo cu[m] Jeremias opprimeret
 a Sythib[us] et a Sylistrensi Bapa, in subsidia Patri
 venerunt et re[m] bellicam felicissime gesserunt Vito-
 resq[ue] evasissent, nisi invidentibus fatis Wisniowiculi e
 vita cepisset. Hoc rumore crevit barbaris animus qui
 contra horechi omnes vires suas converterunt. Resti-
 tit potentissime horechi, et multa milia hostiu[m] orco
 intravit. Sed cu[m] nulla prorsus subsidia habuisset et quemdam
 pagum circumfusus e[st] hostili exercitu, fortiter depugnans, ita ut
 ex aliquot millibus vix 300 habuit quibus hostiles turmas pla-
 ne heroice fovebat. Tandem potentia prevaluit. Nam illi
 trecenti cu[m] die evolutiq[ue] oppugnati sunt, partim occisi cecidere,

Acerbissi-
 mu[m] bellu[m]

partim lapati bello prolixi, in manus hostium venire. Hostes autem edixerat, ne quisquam auderet korecki interimere, ut vivus Constantinopolim induceretur, quod et factum est, magna cum voluptate Turcarum. Inductus Constantinopolim est celebrantibus Turcis ejus res gestas, atq; in eam Turrim inclusus, in qua ut prospectus unicus e' in mare, terram nulla videre potuit inde prospiciens. Nulla spes illi evadendi afulgebat, praesertim cum Bapra Praefectus custodie, inferne habuit suam habitationem, ita ut fenestra korecki carceris impenderet fenestram mansionis Baprae. Tandem in pane inclusus allatus illi, funis quem ille libens arripuit. Una cu' Duce Hispania, que in eodem carcere korecki reperit. Ne igit' Dux commendato cratem effreyerunt, atq; per funem se demiserunt. Sequenti die deprehenditur fugisse captivos, fit inde tota Constantinopoli turbatio, sed nusquam invento korecki, Bapra morti destinatur, ejus mortem spectavit korecki, Lanionis amictus veste, bajulum carniem simulans. Constantinopoli Romam venit, Roma in Patriam remeavit, quem Patria cum summa voluptate recepit: tota enim Polonia merebat ejus deductione Constantinopolim, indeq; tristes nenie canebant, de illo concinnatae, quas cu' lacrymis audiebant milites, fuit em' omnibus charissimus.

Ex Turcia rediens cu' suis satellitibus castra Zothkiewshi ingropus in quibus caso Zothkiewshi, una cu' koniepolshi in manus hostium venit, a quibus decretu' e', ut parricidum Zothkiewshi Kubis zoviensi Capiteo, Forens beuch et alios retentis apud Sythus, koniepolshi, korecki, et Lucas Zothkiewshi cu' Capiteo Ducis Constantinopolim mitterent. Inredientibus strigosissimi equi dati, korecki ta' equo insidens, instrumentu' kosatcu', kobza dictu' tangebant, nulla consternatione animi nulla perterritus amur turbatione motu' pectus exhibens. Inductus in carcere

et dupliis compediis vinctus nullam spem liber-
 tatis acquirende habebat. Quare cum diu multumq; ser-
 vitatem pateretur asperius cum Turcis agere cepit, qui ca-
 ptatu occasione quasi ulciscende et vindicande injurie, ho-
 ra consueta, quae erat ab hora ad qua, qua ad recreationem
 captivi illi egredi e carcere solebant, primum Koreli
 evocant quem Janiceri cubitalibus bacillis aggrepsi sunt
 tandem cedebant reluctantem et inermem, donec occidit
 sent. Occidit in honesto loco reposuerunt velatum nobilissi-
 ma tela phrygi opere picta. Tum hodie polski evocant atq;
 Zotkiwshi, et inter sarcasmos barbari em-
 pociari nesciunt pre immanitate detegunt corpus ko-
 reli aperentes cum peripse propter elatione suam.

Mors Koreli

Reducti in carcerem amissione tanti viri mestam
 vitam duxerunt, donec sub tempus legationis Chri-
 stophori Quii Ibarashi redempti, in Patriam redi-
 erunt. Adus kamiepolshi, Calipium transit, ubi illum
 nunc Collegii salutavi, atq; ad Regia Castra in Prupia
 constituta pervenit. Interim quia Sythe, irruerant
 in Pokutiam. kamiepolshi pulchro stratagemate illu-
 sit hosti. Nam in arcu collegit exercitum, vestigiis
 relictis exigui militis absecepit ab eo loco. Sythe ar-
 bitrante et pueros et formidolosos esse, securi eo in
 loco perstiterunt. Interim kamiepolshi accepto optimo
 auxilio, visis de duobus distantibus locis, fumis in-
 tas Crucis cancellatis, militem hortatus est, ut animo-
 se in hostem prosiliret, appromittens auxilium
 a Crucifixo servatore. Non segne pectus reperit

Reditus kamiepolshi

Stratagemate

militis

Victoria De Sy-
thia

militis, quoniam amor gloriae Dei ita armavit, ut n^o dece-
derent vexilla ex acie, nisi mille octuaginta Tartarorum
delevissent. Fuit id Anno 1624, summa hyeme in bachu-
natis. Nobilis haec koniepolshi victoria fuit, quam
paulo post alia secuta est sub Chartinowo in qua sele-

De Kantymir

stus Kantymir 3000 milia Tartarorum amisit. Pursus
eius koniepolshi, belligerandi occasio oblata est Anno
1625 cum Chano et Sythis, cu^m quo adeo fuit felix

De Chano

preliu^m, ut plurimi^m eius polona manu, ipse Chanus
seminudus fugere compubus fuisset, relicti^s omnib^{us}
pretiosissimis quae in suppellectili habebat.

Koniepolshi in
Prussia

Dies cu^m ejusmodi gerunt in Kupia, koniepolshi man-
dato Regio in Prusiam evocatur, qui commendata
custodia Patria Chmieluchi, primu^m aggressus est
Suecos ad Hamerfermu^m, ubi cepit quina milia be-
fici exercitus, quoru^m militu^m ductores fuere kriedrich
Tayschat, alias Demon. Viginti septem vexilla fue-
rent ex quib^{us} nulla^m cruce^m habuit, nisi Christo-
phori Borech seroff. Accidit id aⁿo 1627 16 Aprilis.

cepit 5 milia
Suecoru^m

Pugnavit idem koniepolshi ad Terow ubi Gustavus, glande
plumbea ictus fuit a pedite. Conceptus tamen prelium fuit
sicut ad Iniew. Ad Ostrorod conflavit, atq^{ue} cepit Baudira
qui postmodu^m indigenata Prussia donatus fuit, licet
plurima intulisset damna majori Poloniae in Mansfeld
redeunte^s de Hungaria, ob idq^{ue} passus est carcerem et Pa-
soniensem et Rasen.

Pugna ad Terow
Cnicu^m

Composita pace in Prussia, rediit koniepolshi in
Prusiam frequenter reprimens Sythicas incursiones

multa

multa cede Tatarorum. Rex Vladislaus 4to circa Smo-
 lenicum occupato Abbasi Bapam sicut in Vladislaus retulit
 irrumperentem maxima cede affectis, inde Sythis ter-
 rem iniecit ne auderent fines Anni populari, quorum
 multos compedibus vinculos Brodis ad opera edificatio-
 rum nutriti. Superavit autem Abbasi Bapam et
 fortitudine et ingenio. Opposuerat Abbasi Bapa fronte
 tem exercitus sui, fronti Polonici militis, partem clavicum
 datu fuit cum Sythis a tergo exercitus inmisit, quod
 advertens Conicopolshi per reditus hostem ex insi-
 diis erumpentem et plane jam de victoria triumphan-
 tem, reprobis ac tandem feliciter pugnavit, fremitu,
 vicit, superavit. Tandem multis preclare gestis
 plurimisque oppidis in Ukraina fundatis: ex quibus
 Czeselniki princeps eius applicuit se ad erectionem
 munitionis amplissime in Ukraina, quam muni-
 tionem nuncupavit Chodak. Sane opportuno loco po-
 suerat hoc Castellum, ad litora Caturrataru, a quibus
 desilire solebant Kosaci ad nocendum Turcis, lucto
 quidem suo, sed ingenti incommodo Reipublicae. Siqui-
 dem offensa prebita Turcis ansam porrigebant ju-
 sti belli inferendi Poloniae ob conditiones pacis viola-
 tas. Torsit illud praedictum Kosacos, quare tumultuari
 ceperant, in Ducem electo Pawliuko qui collecta ma-
 nu Seditiosoru, multo mala machinari ceperat. Ad
 quos compescendos missus Nicolaus Potochi Campe-
 tria Copiaru Dux, multu proliis attritus, tandem
 superavit, ipsu Pawliuk cum capitibus Seditiosorum

Victoria ex Ab-
 basi Bapa

Chodak edi-
 ficatum

Pawliuk Dux
 Kosacorum

capit

cepit, ac Varaviam misit, quo in loco primū adductus ē
 ut orthodoxe moreret, tunc paulo inflixus ē. Forsit ea
 res Kosakos, donec erupisset in seclustum bellum Sime-
 lii auspiciis. Sed anteqm de hac vita migravit ho-
 nicopoliti nihil ausi sunt attentare. De qua re dicitur
 in hiat. Illud addo qd honicopoliti cū optime re-
 būs dispositis ex hac vita migraret, plurimū doluit

Dolor in mor-
 te justus

et, qd n̄ p̄miseret ac se ex hac vita Sime-
 lens caput versabile, inconstans, et ad seditionem ac-
 tu. Provis sepultura habuit, quo in loco sepeliebat
 primam conjugem suam de familia duko mirsti
 sororem Palatini Kupia. In quo Oppido cū multa me-
 dia castra, munitionem nobilissimam extruxit,
 quam hanc omnibus viribus oppugnantes, nullatenus

Pro Templo
 quantum legat

nas capere potuerunt. Eadem fieri Templum magnificū
 quod edificandum inscripserat 18 millia Hun-
 garicorum. Erat vir tardioris pronuntiationis et
 satis prudentis et altissimi consilii. Hinc sermone
 ipsius experimentes milites dicere solent. Sime-
 slaus prius perculit qm loquit. In rebus agendis
 vis semper prudens. Hinc etiam summus pretorem
 habuerunt omnes ejus actiones apud Sereuspi-
 mum Vladislavum. Unde excogitatum illam Principum
 congregationem ab Opolinsis: quod inventum a pte
 usq affirmabat, ad nobilitatis depreesionem dis-
 sipavit.

Joannes

Joannes Carolus Chodkiewicz Supre-
mus Dux Copiarum et Poloniae et
Lithuaniae

214

Supremo Ductore Copiarum Lithuanicarum Patre natus
Joannes Carolus Chodkiewicz, Fortem et n^o degenerem Justitiae armis
Edidit Pater filium. Felicitissimus erat Pater Caroli sed
et justissimus, qui volens continere in disciplina militem
semper ad exuberias palatii et tortores seu justitiae admi-
nistros aluit. Filios duos habuit Alexandrum et Joannem Ca-
rolum. Hos institutioni societatis commiserat in Collegio
Vilnensi, qui sortiti fuerant Praeceptorem A Hierzewe-
thi. Cum autem vivacissimus fuisset Carolus et ad alios
symmetris verberibus affligendos expeditissimus au-
sterus Praeceptor id noverat, et non nisi prebitis mul-
tis occisionibus in illum animadvertibat, sivebat
enim, quod immensi cholera effervescente solebat,
in castigabat, indeque plurimum cholera ejiciebat. Qua-
re ferenti oculos velare, et in quietem componere
jubebat eundem.
Crevit in disciplina militari sub Zamoyshi, eoque pro-
movere ad gubernandum militem m. D. L. accepit.
multaque praeciosa in Livonia cepit. Nam et in perui-
gilio Martini id e^o 10bris a^o 1604 Derpatu^o ce-
pit, non ampliori exercitu numero fractus, qm Derpatu^o
mille trecentoru^o hm. Et venientia 4. millia in sub-
sidium Derpatensibz sub Nachiboria profligavit,
caesis ex illis mille sexcentis. Fuit id Chudhscuris

Studii
more

in g^ori

Victoria sub
Kiewelad Biatyka-
mien

ad Kirchholm

Dux genera-
lis contra Otto-
manu

ingbri cum paulo ac in Augusto sub Kiewel ad Monaste-
rium Pae nuncupatum caudipet Svecoru mille quingen-
tos. Idem Duxeritūs Sveciūm Exercitum peste
laborantem superavit. Porro ad Biaty kamien Anno 1605
1 Febr. 7 millia Svecorum cecidit, submipso Juanne
Eustachio Tyzkiewicz in Septingentis. Rursus pro-
curatus e in iisd, Svecis ad Kirchholm, quo in proelio pro-
stratorum numerus excreverat ad 14 millia. Recepit
et alias complures Arces, et civitates, semperq felicio-
ter in hoste congressus e. Tandem Dio ita Disponen-
te in ouipus fuitet Zotkiewski, a Sigismundo 3.
Rege, contra Ottomanu Imperatorem Turcarum,
Polonia copiam Dux generatus renuntiatus e. Ad
Cecoram motatus e Castra felicissime

Fuit Ottomanus Annoru 18 adolescens, auguste
formae, dexteritatis in rebus bellis administrandis, sin-
gularis, laudis atq glorie appetentissimus. Hi cum Con-
stantinopolim allatum caput Zotkiewi vidisset, spem ma-
gnam ingressus e superande et sua potestate subicienda
Poloniae que succurrerat spes et adulatoru Cyprius consilio
et nonnulloru Baparu exhortationibz, praesertim cum
certo rumore accipissent sibi nulla presidia a Prin-
cipibus Albanis submipsa ee, praeter Regem Angliae
Jacobu, qui Islandoru aliquot millia, per Butleru col-
ligi fecit, pecunia ex Polonia apporthe. Certe Veneti
cum Legatu accipissent perorante, petenteq subsidia
responderunt, n Italiae n ingenue, sed sarcastice. Ora-
torem pro Polonia. Quam orationem reddiderunt

Poloni eo tempore Venetis, cui pro recuperanda Canania
 et Thracarum potestate, Poloniam sollicitaverunt, ut bellum
 Turcis inferret, etiam pecuniam offerentes. Promissa sunt
 etiam illis orationes et preces. Multa tamen avocabant
 Ottomanum, ne hoc bellum aggrederet, inter plurima
 illud erat, quod a Adrianopoli exivisset equus, et frenu
 cyquo laxasset, exiensus ex ephipio ad terram deflavit
 atque in hastili seu Dzida frontem vulneravit. Nihilominus
 asurgens a terra ferox juvenis, cunctis divadentibus
 ne amplius solus procederet sed exercitum mitteret
 ad vastandam Poloniam, appetentissimus glorie
 ad bellum progressus est. Tandem ad Ceuram reperit
 Chodkiewicz, qui valle satis inguivosa, toricamq; cin-
 xerat exercitum satis prudenter ordinatum. In me-
 dio exercitus locum dedit tentorio Principis Vladislai
 ipse inferiorem locum sortitus. Alterum latus tentorii
 Lubomirski aspicere videtur. Ad dextre partem concepit
 utriusq; Semiauschi et Joanni Wejer Palatino Curmer,
 hinc bellorum primo. Extra vallum in sinistra ala fu-
 erunt Lipoviani milites, ut pote nondum honori resti-
 tuti. Ad quorum latus itidem erant castra Kosakorum.
 In quibus Castris Brodawka in Miotta tumulus ex-
 citabant contra Sydaermy. Jamque deposuerat gu-
 bernationem Sydaermy. Sed Chodkiewicz sua pru-
 dentia effecit, ut rursus in auctoraret Sydaermy qui
 gubernationem accipiens Brodawka et Miotta

Jocus paco
 reddidit Vene-
 tis

gladio

Numerus Exer-
cituum,

gladio panali subiecit. Si constiterunt castra, in quibus in
Polonia ac Lipovianis kosacisq; numerata sunt 80000
Polon. 43 Lipov. 7. milia Cosacoru 30 milia Cella-
tonu. Porro in Castris Turcis, septies centenna milia.
Maxime tñ Turca intenti fuere in kosacos, quos penitus
tollere volebant. Sed dum ita castra constiterunt, Turca
Szythas in Padliam irrumperere fecerunt, quib; resi-
stebant illi, qui in presidio Chocimensi et Cameneceny
fuere.

Praefari ceperunt Exercitus, ab initio Tbris et quidem
insultus Turcaru fiebant in kosacos tempore, diurno,
quos illi felicissime reprimebant. Sed kosaci nocturno
tempore reptantes per terram, ad castra Turcaru
veniebant, atq; profunde dormientes necabant, papi-
lionibusq; acceptis abibant. Velitationib; primi dies
datis, quos velitationes de altiori turricula prospe-
ctare solobat Ottomanus per instrumentu nunciu
patu perspectiva. Tandem in dies suo Tbris illu-
xipot nu militem expedivit Chodkiewicz ad pre-
lium, qui cu multa praecara fecisset, jamq; miscere
Turcica agmina cepisset, revocatus e. In hoc tñ
assultu vexillum captum Chodkiewicz et nobilissim;
de Primipilis Lithuanie Ziemiwicz, interit, eo
q; galea amissa hostem acerrime affligeret, hu-
aled affligens ipse plurima vulnera in capite ace-
pit, cu quibus rediens, in castris mortuus e. Rur-
sus expedi fortuna aggressus Chodkiewicz, um

Turcis

Superbia
Kasubian

Turcis. Jam edixerat, ut a ortu solis primamq; lucem
 paratos animos milites adferrent, jam in cuneos, et a-
 gmina disposuerat exercitu. Sed Dei voluntas praepediuit
 cenatq; illius, pluviam infundente Caelo. Unde erat revocandus
 cinatus. Ego arbitror, qd tm primus qm zelus insultus Dei
 arbitrio dissipatus e. Edixerat siquidem Serenissimus
 Sigismundus ne aperto comitteret se campo Chodzie-
 wicz, priusqm cu totius Poloniae nobilitatis exercitibus ac-
 curripet, cum quibus magnis itineribus festinauit, jamq;
 Leopoli fuit unde redire coactus e. Interim successien-
 tibus sibi auxiliis, Turcarum Imperator laedere
 Polonos n̄ destitit. Cui animu addidit Kasakasz Bafsu
 vir plane bellicosissimus, qui Babylone veniens Impe-
 ratorem sollicitavit, ut acerrimo prelio affligeret
 Polonos, adhortationemq; suam volens pondus exi-
 mium habere apud Imperatorem, promisit sequenti
 die redaturu Imperatori Camenei ientaculum, p̄m-
 diu Leopoli. Mane factu ordinatis suis legionibus
 et nonnullis de Imperatorio Exercitu apumptis
 cohortibus, per sylvetum quoddam a latere Castru
 adoriri voluit, sed in paratos incidit duos uti-
 rinos Heniauwski, qui ad Monaster stationem
 habebant. Hi fortissime insultum reppererunt.
 Unde consilium mutare coactus, in Wajer Palatini
 Cuhmez convertit militem. Wajer autem supra
 vallum stare fecit Germanos, imperans, ne quisqm
 fistulam doreraret, absq; ipsius scitu, ipse supra

Superbia
Kasubian

Conflictus ka-
subi cu Hen-
niauwski

Cum Wajer
Palatino

Vallum

Vallum ambulabat. Coronam B.V. precando. Omnium con-
 versi erant oculi in Germanos, praesertim cum viderent in
 equo antecedentem, exercitum Karakaz monebant ut
 tandem Wejer jacularetur in venientes. Sed cum
 Wejer contemneret voces, quae etiam Proditorum We-
 jer nuncupabant, silebat. Tandem opportuna nitens videns
 subministrari fecit ignem pyrobolicum illo dicto quibus
 faies. Ad quam vocem germanus miles, omnes
 scopos exonerare fecit, quae inter fulmina primus
 Karakaz cecidit, ictus plumbea glade in fronte, et
 alii Turcae cadentes operuerunt terram. Sic victi
 Turcae receperunt. Aliis diebus apudae volitationes
 esse solebant, quae tam a Polonis quam a Kosacis fe-
 licissime suscipiebant. Donec effugatus Imperator
 juvenis, a tergo Kosatici exercitus, trans Tyram
 deductis tormentis ex quibus duo maxima fuere
 ignes pyrobolicos expedivit, quos Kosaci illudere
 suis se fossis abscondentes, ac tandem etiam Tur-
 cas a suis tormentis abegerunt in incautos irru-
 entes. Huius Chodkiewicz ex castris incommunis
 in agnitudine incidit, quamdiu subsistere potuit, tam-
 diu per Stanislaum Lubomirski socerum suum et per Sobie-
 ski Pallatorem huius nobilissimum Oratorem per quos
 tam sciam belli huius volumine a se scripto condi-
 gnavit, cepit hoc bellum. Tandem cum penuriam com-
 meatum laborare Turcicus exercitus cepisset, ad

conditiones

conditiones pacis Turca descenderunt, quae agitabant ex
 pte Polonorum p Zielinski. Interim Chodkiewicz in Arce
 Chocimena secepit ubi felicissima vita finem imposuit. Moss Chodkiewicz
 Pax quibus conditionibus coalueret satis praclare scri-
 psit in suo opere Sibirski. Reliquit viduam Con-
 iugem Annam Duem Ostrogien, quam sibi cupu-
 laverat in Februario, eam ad ultimos dies Tribus
 viduam dimisit. Vir sane sep illustris etiam in
 natalibus suis fuit. Nam ut testat Arzkowski lib 19
 cap. 6. Joannes Chodkiewicz Capiteus Vitespicey
 5 millibus Lithuanorum & Tartarorum ad Casimirum
 in Prupiam adductis, Pryk Regem Bohemiae Joannes Ni-
colaus Grego-
rius Hierony-
mus Chodkie-
vicii
 Prupos defendentem superavit. Nicolaus Chod-
 kiewicz parvo comitu Mucham Valachia cum 60
 millibus Poloniam et Valachiam vastantem supe-
 ravit Anno 1491. Gregorius Chodkiewicz Campi
 Ducitor m. D. L. 4 millibus vicit 26 millia, ad Ullam
 et rursus 50 millia cecidit acceptis 26 millibus
 curruum, et armis ad armanda 6. millia h'm
 Anno 1568 Joannes Chodkiewicz Ullam for-
 titor oppugnavit. Hieronymus Chodkiewicz, solo
 nne 50 millibus Moschorum terribilis fuit. Talibus
 Parentibus natus Chodkiewicz, generosus semp
 extitit. Illud lepidum illi contigit. In Castris
 Cecoreny simul cum Serenissimo Vladislao Prin-

eipe fuit

221
Lepidus con-
gregus Chod-
kiewiczii in P.
Lieszewski

cipe fuit P. Lieszewski Soc. J. pro Sacellano Principi
a P. S. S. Sigismundo datus, praceptor olim
Chodkiewiczii. Interim cum p. Castrense forum Dux
Chodkiewicz inambularet, incidit in P. Lieszewski
ad quem simulato asperiore vultu, inquit: Pater, quis
nostrum in trepidatione est nunc? praceptor? an vero
ego Discipulus? Cui Pater, Ille magis qui fleet et
utrumq. genu cura altero, dicto hoc innuens confessio-
nem. Tum Chodkiewicz revolutus in risum, ait. Sem-
per Pater mihi foridini fuisti, etiam modo mihi mi-
nas es. Non puto et illud omittendu' qd' eo die quo i-
ctu' e' fedus inter Polonos et Turcos P. Stanislaus
Oborski Calipon' Rector, ac ortu' solis, de fenestra
Caelu contemplan' vidit curru' sublimem Duobus e-
quis candidis vestu' a pte orientali. Cui currui
insidebat Regina et Dux mundi, ac qm' s. Annam
Kostka flexus utroq. genu, plano cernuus supplex
caverat. Divinare a popu' an orans pro Patria
an gratias referens qd' Mater pietatis clementissi-
mis favipos oculis hinc in sanciendo federe.
Alia vero ex castris redeuntes affirmabant, se
eo die vidisse ac ortu' solis armatu' peroptiu'
viru', ad caelos manus tendentem, quem fuisse
S. Florianu' arbitrabant. Utrumq. stare posse
arbitror, quia semper mirabilis e' Deus. in san-
ctis suis At veni de Chodkiewicz in adu', quod in

Visio P. S. S.
Oborski

Alia visio de S.
Floriano

Kirchholmersi

Hirsholmiensi praelio de quo supra, certi milites affirmabant a re-
 visu Stanisly kotha, auxilia Chudkiewicz apportante. Cer-
 tum tñ e multu amatum illi fuisse Souellem. Cui Collegiu
 fundavit heretindæ, et in aliis locis eam semp strenue
 et liberaliter promovit, Morte suo reliquit Conjugem vi-
 duam ut dictu reperis que licet exiguo tempore illi coha-
 sitavit, tñ immensi amoris signa semper testata e.
 Nam preter hoc qd secundas nuptias strenue repudi-
 avisset, quod corpus illius Ostrogii in Parochia sepele-
 visset splendidissime, illudq, rursus de Parochia ad Colle-
 gium transtulisset ac inde ferente bello horatico cu
 Chmiel Cracoviam deduxisset ne in manus hostiu
 veniret, quod omnibz annis stipendia persolveret
 etiam plurimas easq, maximas elemosynas largi-
 ta est pro anima defuncti mariti. Collegiuq, Ostro-
 giense fundavit. Sed de his alibi. Nunc breviter Dico
 plurimum debere Poloniam Chudkiewicz, qui in defen-
 sione illius vitam posuit.

Amor maritalis

Leo Sapiecha Palatinus Vilnensis
Supremus Dux Exercitus M. D. L.

Parentibus hereticis natus, heresim ut pertinaciter retine-
 ret velut avitam hereditariam domesticamq, Dnam, si-
 priam a Parentibz impud protextu quidem studiorum
 magis autem hereseos imbibende gratia. Primam
 adolescentiam in Aula Serenissimi Stephani Regis trivit
 magis Tribunus Legionu, quam aulicus. Siquidem tales
 Adolescentia
 militaris

Aulicus

Prima dignitas

Nuptie splen-
dide

Occasio conser-
vionis ipsius

Aulicus Rex Stephanus epi volebat, ut milites potius
essent. Sicut et ipse Rex in sceptro Regni clavam Castren-
cupulabat. Sub kresia in Samogitia, egregius factus et
militari fortitudine mesuerat dignitatem. Notarii M. D. L.
inde ascendit ad Procancelarii M. D. L. honore, quem
ingressus in conjugem sibi adsciverat Penrynsha
piam et religionis orthodoxam amantissima femina
Quo apparatu celebrata fuissent illius nuptie, multi
ta ex his qui interfuerant allata reticeo, id quod vi-
di, testor Rhedam illius fuisse totam contentam de
cuprepto. Ad fidem Catholicam qua ratione acciperet,
ipse mihi retulit. Regem Sigismundum in ceteris
officialibus utriusque Republice solebat ad Templum
diebus festis deducere, deducto Rege cum sui simili-
bus solebat abscedere, atque ad Synagogam hereticam
se que erat Cracovia in platea S. Joannis, divertere
expedita occasione, ad deducendum Regem redire,
Accidit ut in S. Joannis incidere in diem Sabbati,
quo decurrente Sapiacha a Satrape heretica re-
ligionis ad convivium invitatus est, productusque epulis
et hilaris ad ipsam pone auroram, domum rediit.
Verum cum dies Dominicus subsequutus fuisset, non bene
dormita crapula, Regem deduxit ad Templum,
tum ad Synagogam descendit, in qua cum peracto
sermone sacrificium se si hoc non dignus, panem

Distribueret

224

ditubueret porrahit et Sapiens. Rejicit Sapiens di-
cens. Ego ad aurosum genus et computationi vacavi,
nequid edormivi crapulam, et debeo his sanctis epulis
accumbere? Tum Papa ille: apumat, vescat, pane
me suadente absq[ue] remorsu conscientie. Sapiens
consilium pessime docentis Pope secutus, comedit,
Sed ecce nocturno tempore, cu[m] euigilaret, venit illi
in mentem quam indigne sumpsisset Eucharistiam.
Unde urgente synderesi, amare cepit flere. Fleu
mariti exita consors, accurrit, causam fletus
requisit, ac precibus extorquet. Accusat ille se
quod credidisset impostori, et presumpsisset ru-
ctans adhuc crapulam, Eucharistiam sumere. Hic
opportunitatem consors nata, ostendit, quam
impia sit heresis, que tales impostores habet
pro pastoribus amaru[m]. Tum urget ut humani-
ritus Sacerdotem accersat, ab eoq[ue] directio-
nem apumat in tali et tam gravi casu. Facile
persuadet consorti, jam a Deo illustrato, quare
plane diluculo per intimi cubiculi Secretarium,
evocat P. Petru[m] Skarga, Cui venienti seriem ex
ordine evoluit. Hic Pater rem Deo commen-
dat, dies 7 in institutione religionis consumit, igno-
rantibus omnibus preter Conjugem die suo scilicet

Dominica

Dominico cum Regem ad Templum deduxisset, ab
 Hereticis evocabat, ut ad Synagogam iret, sed prudenter
 excusabat se teneri desiderio audiende concionis ha-
 bende a P. Skarga. Exemplum ejus secuti apud
 disceperunt de Temple sed verbum Dei audiverunt.
 Tum expedita concione P. Skarga in presentia omnium
 ad Sacrum faciendum accepit, cui proximum se fecit Leo
 Sapieha genu flexus. Hiis attoniti omnes steterunt, e-
 tiam Rex Serenipimus cum ingenti voluntate spe-
 ctavit orantem, magis autem sacra mensam re-
 fectum. Conversio illius plurimos permovit, ut
 Heresim ejurarent, et Orthodoxae religioni nomen
 darent.

Ab eo tempore Leo Sapieha insectari cepit He-
 reticam perfidiam, quam depulsis à suo latere
 tabulis, etiam illis Synagogis in suis fortunis exivit
 Et Vitne quidem Capitalium se hostem Heresi pro-
 fessus est. Saepius quidem verba S. Pauli in ore
 habuit: oportet eum et hereses, tamen in omni
 loco opem et auxilium illis denegavit. Si tamen
 aliquem intelligebat de numero affinium suorum
 Hereticum morti vicinum esse, accurrebat ad illum et fe-
 liciter persuadebat, ut ejurata heresi, Religioni
 In extremis juraret Catholicae non daret. Si magni nominis et me-
 gnam opum affinem suum Frankowicz adjuvit.
 Hi Synagogam magnis sumptibus Leoponia edifi-

quem aversus
 ab hereticis
 fuerit.

caverat, cui decedendum fuit omnino e vita, priusquam
 summam imponeret manu. Hunc adit Sapiaha ut
 sororinu' suu', statu valetudinis primu', tum amu' di-
 rigit, mora' necere volenti propriu' confessorium
 assignat inquit. Ego huic sacerdoti aperio conscientiam
 quid torquensaris eam, cui' aperire? Quid multu' satis
 vigilantet institit amu' illius, que omnibus Sacramen-
 tis communita, in meliorem vitam abiit. Ipsi Sapi-
 aha in Templo a se erecto sepultus e' hereticu' re-
 jectis

Præsertim Schismaticoru' hostis plane juratus fuit por-
 ro eoru' qui Romane Ecclesie aggregati fuerunt, promo-
 tor singularis exhibit. Unde thesaurus illius refertus
 fuit suppellectili facta, tam Romanu' quam greci
 ritus quem transitione varia templa tam greci quam
 latini ritus, largiebatur. Occasionem autem bene
 merendi de Ecclesia studiose captabat. Iter fa-
 ciens semper sacru' audiebat, quod a ignorantibus
 curiones amara, deterrimam casulam sui humeris
 imponebant. Unde peractis Divinis, Sacerdotes
 accersebat Sapiaha, ac rationes Dotis Ecclesiaru'
 intelligebat, tu' ad reconditoriu' paramentoru' de-
 scendebat, atq; omnibq; lustratis sacris vestibus, in-
 quirebat, quid cause e'pet, quod tam vilibus indu-
 eretur vestibus, Sacri operaturus? Tum inquitbat:
 Ego secularis su' Dnu', brevis vite et brevis hono-
 ris, et tu' multu' succenses meo sumultu, si, u,

Schismaticoru'
 hostis

Aprophete
 de cultu sacro-
 rum

calceum sordidum attulerit in conspectum meum. Quare turpe
verò et indecorum est in conspectu Regis Regum apparere sor-
ditum. Ut ergo sordes amoveantur ab oculis Dei, operatur plane-
ta y casula Domum Dni Decet sanctitudo munditia
decor. Hec consuetudo fuit illi doctandarum Ecclesiarum.

Subditos qua ra-
tione tractabat

Pauperes subditos non patiebatur, opprimi a suis et omnino,
sed eorum querelas accurate audiebat, et si quid illi offerret,
hilariter acceptabat, ac per intimum Cubicularium pau-
peribus largiebat. Quodam die, presente me, scripto que-
relas expressus subditi de hionice perrexerunt illi
contra factorem hominem hereticum, quas cum legis-
set illic hunc occiri jubet, atque cum illo expostulare cepit
rationemque inquirere, quare non tam inhumaniter
tractaret subditos? Hereticus homo Lucipri arrogan-
tia inflatus, respondit. Miror Mene quod fidem det
querellis subditorum, et rusticis credat. Tum Leo leonino
aspectu intuitus hunc leonina voce compellat, stentum
improbissime, apud te rusticus, rustici habent conditionem
apud me Magnifici, quia nisi habueris subditos, Manu
nunciari nequaquam poteris. Opus reddat ratio res for-
tunarum sibi conceditarum, atque de numero allicorum
meorum expugnatur, quia toties invenitus, non imponit
frenos avaritie sue.

In puniendis mi-
litibus quis mo-
do observatus at-
ter

In milites fuit austerus, quoties contingebat illi audire
querelas de rapinis a militibus factis, primum patien-
tiam ad prandium, accusatum
raptorem invitabat. In mensa o regione sui sedis
eo.

collocabat

collocabat humaniter alloquebatur, et splendide tractabat. Postquam a mensa surgebat, subsistebat atque reu compellabat. Magnifice Dñe opus habes colloquio tuo, hic aliquantulum subsistat. Tum profecto peditum mandabat, ut Muis ille custodiretur. Sequenti die peracto sacrificio hospitem hesternae mensae vocabat, atque in hunc modum alloquebatur. Magnifice Dñe Deus propotens cui de nihilo crearetur apert omnia, legem dedit, ut quocumque creata res, sua lege viveret, eam lege et hinc obligatus esse voluit, et violantibus leges penas sanxit. Et quoniam amara tua leges transgressa est, Divinas amae suae consulat. Accessat sacerdos profecto peditum post hora. Tum ingrediebatur interioris cubiculum, ac septem psalmos penitentialia pro felia morte damnata ad gladium recitabat. Expleta hora aperiebat cubiculum et pro Decollato Sacrum fieri curabat, et sepulturam honestam

In puniendis militibus quis modus observatus ab eo

Frequenter in aptibus Judaeorum ut modo consuetudo fert Magnatum stabat, qua in re exemplum mirificum fuit. Pruzane in Oppido Judaeus publicam domum possidebat, ad quam solebant divertere venientes, ad hanc diverterat Dñus Skorulski Tribuna Legionis, atque cum in Templo moraretur, sacro audiendo, famulus illius levitate impellente, bombardam arripuit, viroque filio Patri familias illarum edium ait. Judae munias te signo S. Crucis, illo formidante bombardam pyrobolicum ignem in Judaeum evomit atque occidit. Capite ille famulus dictus Sypanite

Judaeorum fautor

atq; catenatus in carcerem Britanice arcis includitur, tunc
 Iudicio Leonis Sapieha statuit, sine exorte sunt plurimo-
 rum pro reo supplicationes maxime duorum filiorum. Bri-
 stophori et Casimiri Sapieharum necnon Stanislai Sa-
 pieha Capnei Pruga, ex Fr^o nepotis, ac aliorum illustriu
 virorum. Pravelebat tamen Iudeorum importuna querela, quam
 sulciebant Iudeorum figmenta aperentium, apparuisse
 nullis animam interfecit, petentis, et vindicam sume-
 rent, a nocente. Jam plane ad aeternam novaeuile vo-
 cabat, vita hominis, quod cum intellexisset, locum sacre
 scripturae de involuntario homicidio describendum
 curavi, atq; descriptum libro. Canonica hora ad inveni-
 ni. Nocturno ergo tempore cum lecto surrexisset ad
 recitandum Divinum officium in chartam incidit. No-
 vite rei captus, accurate legit, ac precationibus ex-
 peditis cum aliquantulum quiescisset. Sole orto surgens,
 famulum mittit ad me, petens, ut sibi Pentateuchy
 Mosaicus mitteretur, quo accepto cum Legem Di-
 vinam de involuntario scelere legisset, sciscitasse e
 an hesterno die cubiculum intimum ingreper
 fuisset. Annuente intimi cubiculi prefecto
 dixit. Optime factum est erimus qd Deum sine ma-
 cula. Tu ad iudicandum homicidam accepit, in
 quo cum pertinacissimos Iudeos, et sanguinis effun-
 dendum avidissimos vidisset, sic sermonem orsus.

Nulla iudicia iusta et Sancta sunt, nisi illa, quae ex mente Di-
 vina, atq; ex ejus sanctis, Decernunt. Illa etiam iustitia cum
 nunquam sit vitabilis, leges justissimas praescripsit, formamq;
 dedit justissimorum iudiciorum. Annuentibus Sudaes, Adit.
 Et quoniam huic homicidae patrocinat, lex Divina, ego
 illum hoc crimine absolvo. Tum conversus ad Deploratum
 ait. Vade Deo gratias age, vitam corripce et P. Rectori
 scilicet multum Debere, quod me prudenter munuisset.

Erat ei cordi promotio unionis cu[m] S. Matre Eccl[esi]a.
 Et quoniam ab imperitiis Ruspiciis Sacerdotibus eme-
 rant Iudei fundos Ecclesie sue, Cathedrali adjacentes,
 ut cadavera eo loci humarent. Rndmus Korsak Metro-
 polita communicato consilio cu[m] Sapicha Iudeis repe-
 nebat summam ab ipsis antea datam. Cumq; tergivers-
 sarent Iudei, clare docui utramq; ptem, qd abiq; consensu
 Pontificio, nulla emptio Iudeoru[m] fuisse. Fundu[m] ergo reddita
 pecunia, adit Metropolitu[m], crucibus in eum locu[m] depositis
 et loco, pro Templo aspi gnato. Clavit pietas et tunc
 Leonis, siquidem accepto farculo fudit terra[m] pro ja-
 ciendo primo lapide, magna cu[m] admiratione et edi-
 ficatione universoru[m] spectantium. Novus certe Con-
 stantiq; apparuit Leo Sapicha in erectione illius Tem-
 pli, qui n[on] solum Brestle, sed in partibus Lithuaniae atq;
 Moschoviae Co[m]p[er]ta extruxerat.

Pietas Leo-
nis

Multa de tam illustri viro tacitus praetereo, qui tota vita
 sua gloriosus exstitit. Mors ta[m] minus operata obvenit illi
 Vitae. Nam cu[m] Venetorum Legatos convivio lauto ex-

cepisset

cepisset, a mensa surrexit, atq; advocato M^o D^o Casi-
 miro Leone dixit. Tempus e' locu' mei, locu' Patrio' d^oni-
 lias occupet. Quibus dictis intimum cubiculu' ingressus,
 deposito vestitu, lectu' ascendens, et lectu' et se signo cruci
 muniens, atq; ullis doloribus, ex hac vita in aliam
 migravit summo omnium quidem, sed maxime se-
 renissimi Vladislai amore. Et ejus Decipu' in the-
 sauro pecunie non nisi 5 aurei reperti; multa t^o sup-
 pellex Ecclesiastica reperta, quam largiri voluit indigen-
 tibus Calesiis. Et quoniam in Testamento qd scri-
 ptu' reliquit, cavet, ne ultra tertiu' die' sepultura
 illius differet, reperti sunt tam obstinate malitiae
 h^ones, ut cu' vidissent gratissimu' vultu' corporis illius
 umbilico mortui, salem inpercerunt, ex quo cadaver
 faciei subito mutatus e' sic malitia improborum
 nec mortuis parit.

Thomas Zamoycki

M^o Parentis generosissima proles, Thomas Zamoycki.
 Barbara Zamoycka in lucem editus. In prima pueritia
 pupillus, patre vita fatis exopto, sub tutorum curam venit
 quorum princeps in extrema Joannis Zamoycki volun-
 tate exquenda, cu' nonnulla ex scriptis perlustrasset, non
 bene intellectis secretis nobilitatem in Siquimundi Regem
 conitavit, atq; sub palio Corni publici, n^o modo actus et con-
 venticula, sed et in arma vocavit, atq; perduellem exerci-
 tum, subditus adversus D^{nu} ordinavit, Clapinoj dato.

congregari iussit. Audaciores fecere hinc thesauri Zamoysciani
 qui p̄ bonū Tutorem, n̄ leviter imminuti sunt. Inter tam
 furiosos tumultus, crevit optimus adolescens Thomas Zamoy-
 thi, sedulo et studiose Matre invigilante, ut omnem pro-
 bibitam et sanctissimam morum a primis unguiculis fa-
 ceret sibi familiam primam. Verum in sollicita Mater id
 agit, talit voluntas supremi Gubernatoris, ut mortua littera
 exeret. Utroq̄ destitutus parente Thomas n̄ tam amplif-
 simi Patrimonii et locupletissimi morū thesaurorum ha-
 redem se eē profepusē quam avitarū virtutū. Sapius
 secū recollens paternam narrationem de avo suo, illi
 se conformabat. Agebat Joannes Zamoythi se semp̄ Patris p̄m
 in summa revere[n]tione habuisse Patre suū, illudq̄ Dentia
 apponebat, quod in summis rebus, consiliū capiendū
 gratiā Patre suū adierit, et momenta rationū quibus
 abducebat, ad attendenda negotia exposuisse, saepiusq̄ a
 Patre, sua reprehensa fuisse consilia, et nova dedisse,
 quibus quoties innitebat, toties plausū reportabat. Haec
 saepius recollens Thomas perē apiduus fuit in Parentis
 sui extrema voluntate lectitanda, ex qua potissimū illa
 tria in diligentia observavit. Item ne unquam se a-
 micū prestaret illis, qui ab Orthodoxa religione recessi-
 fuerunt. 2dū ut carnis voluptates devitaret, maxime in
 alterius sexū hominibz ne commisceretur. 3. ne Ecclē-
 siastica bona attingeret, His servatō convertit se ad illud
 3. manda-
 ta Paterna
 mandatu

Prima mili-
tia illius.

mandatum Patri, ut exteras nationes adiret, gentiumque
mores inspiceret. In quibus modeste et prudenter aliquot
annos cum exegisset, domum rediit proclarus Civis, atque Kio-
viensis Palatini honoris praesertim, ad Castra Zothicow-
ski non ut Tyro, sed ut veterinarius, cum hoste congressus,
fortiter dimicans, victor ad Castra rediit, plurimas
glandes plumbeas e sinu exutens, unice, in pede vul-
nere accepto.

Orator.

Verum cum Zothicowski fortiter pro Patria pugnando, gloriosa
morte, vitam finem fecisset, Republica formidine convulsa
cum Comitibus publicis celebrarent, in illis Zamoyshi disertissi-
mus apparuit. Siquidem luculentissimo sermone habito,
insigne universi Exercitus Polonici regimen, ad pedes
S. M. M. deposuit qua audita abstersurus dolor e ex pe-
lore Patrie, Zamoyshi autem ad summos honores janua
e aperta, nam Rege applaudente, Procancellarius renun-
ciatus e.

Tandem accedentibus annis a progenitore redestinatus ad ca-
stos hymeneos celebrandos, incorruptus juvenis accepit, atque
in sociam thalami Catharina Queen in Ostrog duxit.
Par nobile conjugum pietate natalitius aequale. Annuit
Deus matrimonio, et virili prole secundum fecit. Hic su-
scipio filio Thomas Zamoyshi, vix natus manibus susce-
pit, et necdum panniculis involutus, feno ad limen in-
teridris posito imposuit, dicens. Disce fili quod Redem-
ptor tuus in mundum adveniens, non aliud stratum adinvenit

Singularis
pietas

quam

224

quam genu. Hinc adveniente die Baptismi, pauperibus in
Patris assumptis, memor falsorum Prophetarum illusionis
qui cum carituris prole denunciabant, cantari fecit in tem-
plo: Concidisti saccum meum, et circumdodisti me letitia
Duxit vitam omnino senatore optimo dignam, sed mul-
tis infirmitatibus obnoxiam. A spiritualibus usus est Patre
Bartholomeo Sylvio S. J. religioso, humani respectus
et favoris plane eximio contemptore, qui nullo respectu
humano habito veritatem sine involucri illi loquebatur,
et quod caput est, arguebat, ne unquam offensa Dei incurre-
ret. In Comitibus Cracovien, cum disidentibus a fide atque
Schismaticis favor exhibitus fuisset, primus Thomas
Zamoyski illi constitutioni obstitit. Quem secutus est Sta-
nislavus Radivilius Dux in Dyka et Mieswicz. Unde de
Machinae hereticorum confederationem ambigentes cor-
ruerant. Semper ille pro pietate et religione ardentissi-
mum se exhibuit, aulamque ab hereticis immunem habuit,
sobrietas tenacissimum se cultorem testis est. Pseudopolitus
Machiavelisticè amures cynedus, velut vorices illustri
familiarum vitabat. Filium majorem natu Illmo
Duci Jeremie Visniovicensi in matrimonium elocavit.
Alterum natu minorem, Adamo Alexandro koniepolki
Vexillifero hni. Ipse multis morbis illisq. gravissimis
fractus, singulari pietate ad mortem se comparans
sancto fine quiescit. Inter alia quae tabulis extreme vo-
luntatis suae consignavit, cautum fecit, ne cadaver suum
deponeretur ad latus parentis sui, aut equaliter cum Patre

sed ad

sed ad pedes ejus, asperens indignū ēē ut etiam mortuus
æquaretur Patri suo.

Jeremias Dux Vinniovecensis Palatinus
Russie

Hic Patre Michale Duce, Matre Filia Palatini Valachie
sive Dacie Moehila dicti natus. In prima etate, morte Pa-
tris pupillus cū sorore factus, in Patris Palatini Russie
clientelam venit. Ab eo una cū filiis, primum Leopu-
liem, ad Collegiū gratiā studiorum, tum ad exteras natio-
nes missus. In quibus cū aliquantū commoratus fuisset
meluens et pasturam animi ex voluptatibus illarū por-
tionum et insidias vite sperat enim heres optimorum Bo-
norum clamabit, atq; ad propria veniens, exiit se di-
centela Patris inique ausu ferentis. Hereditatem postq̄
adiit, primus de Ducibus Vinniovecens, fuit, qui ortho-
doxam religionem confessus ē. Ob eamq; bis a Czecis
Schismaticis, periculū vite adierat. Et semel quidem
in interiorem Ukrainam cum venisset, atq; in Bonis
suis ad Monasteriū Monachorum Basilitarū invitus
descendisset, ab illis trucidari debuit, ni sagax persen-
sisset dolos sibi structos, et in cibis intoxicatis, et in insi-
diis intra claustrum structis. Que omnia in fabricato-
rum caput convertit. Hec autem fugabant Czecis ut
sors illius devolveret, ad manus Patris illius, qui fuit
acerrimus Schismatis propugnator. Inde ad Martia
opera convertit animū ut in omni Reipublice necessitate

numerosa milite, Patrie tulit subsidium. Hac in re exemplum
296
sequebat, Patruelis Germani Demetrii Wisniowicchi
qui licet immatura morte praereptus fuisset, maturum tamen
apportabat annu ad gubernacula Exercitus Poloniae
ut fama oris, et votu ipsius Stanislai Laskiewski de-
clarabat. Et mortem Demetrii, magis sermias
clarere cepit cujus virtutem admiratus Thomas
Lamoysh, filium ei in sociam thori stabilivit.

Tandem erupit illud nefarium rusticani furoris
bellum Duce Bochdano Chmieliv, cujus inceptor qui fuit
Deo rationem redditurus est sibi maximam. Et quo-
niam sibi benigno fovebat sermiam fortuna, etor. Invidia
sit in eo invidia cujusdam qui a sanguine, sed favore Im-
peratoris, forte pretio dato. Princeps Sacri R. I. renun-
ciatus est. Forte pro celebritate Comitum veniebat Warsa-
viam Dux Sermias, de fenestra prospectante Ser-
nissimo Vladislao Rege, quo curam, asperiore sermo-
nem habebat novitius ille Princeps contra Duces
Rusie. Tum Serenissimus Rex adventantem videns
Sermiam plurimo in Comitum Equitum Rusie quos
inter medius ibat Sermias equo vestus, Dixit: En unus
Ducem habetis Rusie quid detonatis adversus deos?
Unus pro omnibus hic vobis respondebit. Ex eo colloquio
cepit gliscere malum in fortunam Wisniowicchi quod quicquid
impotens fuit tam diu, quam diu Deus inter mortales
conservavit Vladislavum. Verum cum fata abripissent Re-

Regem et clade funesta profligatus fuisset exercitus a
Kosacis captus. Ductores Wisniowiecki Patrie se voluit
fuissetq; maximo auxilio si inimicoru illius, feritas,
salutans illius conatus n̄ infregisset.

Conjurerat ille suas legiones cū Joanne Custachio Tyz-
kiewicz Palatino kiouie, viro in prima a cetero bellico-
sissimo, sed iam tunc frigidiorē ob senilem aetatem qui
temperabat feruores Jeremie Ducis, qui quoties pro-
prio nitebatur consilio, toties tumultuanti hosti gra-
uissimas clades importabat. Sed ceptis felicissimis no-
uitius Princeps obstitit, qui Author consilii fuit, ut
Primas Rni Mathias Lubienski Archiep̄, Gmera re-
nunciaret Ductorem exercitus Dominicum Duxem
in Ostrog et Eastaw, h̄m ad pacem et voluptem na-
tum. Cactus itaq; cū ad Chilausa exercitus fuisset, Ca-
stra ingressus ē Wisniowiecki, atq; mistinis odiū depo-
siti, n̄ solū fidelem amicum se futurū Ducis in Ostrog
spopondit sed et obsequentem militem. Jam initia

Preludia bel-
li

belli data erant n̄ contemnenda, praecedente ha-
nistao Witowski Castellano Sana et Wolf Generalis-
simo S. R. M. sed Ductore exercitus ad cyathos et cho-
reas sese exercente, accepit exiguus numerus Sytha-
rum, qui panicū iniecit voluptariis adeo grauem, ut ad
primas tenebras noctis fugerit Ductor cū sui simili-
bus heluonibus, eō consilio ut Dux serenas desertas
ab omnib; cū Adamo Alexandro koniepoldki Vexilli-
fero Rni hostibus proderetur. Totā igitur nocte n̄ mu-

Fraus tur-
pissima

¶ tumultuati e, sed et e castris certatim fugiebant mi-
lites modo ad Constantinum, se ipsos in paludibus immer-
gant, modo se invicem spoliabant. Sero tumultus et fuga
ad aures Seremie et Koniepolshi venit, qui impares
hii sustinendo cum se viderent, Leopolum comitati suo
milite venerunt. Dulenda sane res fuit videre optima
castra Deserta, nunquam enim ditiora fuere Polonorum castra, quam
eo tempore comparuerunt. Hostis insidias sibi primum stui
putabat, tandem se comperta, ad spolia se vertit, atque omnia
cum irridu diripuit.

Sic turbatis rebus milites Leopolum confluerunt, atque in Tem-
plo ordinis S. Francisci de Observantia actum celebrant,
omniumque consensu Dux Wisniowiecki Duxor renunciat,
licet aliquantum hanc elatione interpellaverit Stanisla-
us Ostrozoy Pacillator Rni. Interea insidie detecte sunt
Nam improbus quendam subornavit Chmiel, qui inopinato
Ducem apprehenderet. Sed scelus detestum ex templo raptus
improbus frustratione concisus e. Ordinatus ut curiam rebus
Wisniowiecki, Varsaviam advolat. Candidato Rni calculum
appositurus. Verum cum Casimiro preterito ad Serenissimum
Carolus inclinaret amicum, offensam apud Serenissimum Casi-
mirum incurrit, quam multum diu heroicum omnino sustinuit.
Post electionem Regiam ex promotione Georgii Opulinski Can-
cellarii, Prefectus e Exercitus Andreas Frlsey hereticae ma-
vitis insignis promotor. Castris figendis locus ad Zboranz
destinatus, forte consilio Opulinski ut Ducibus Wisniowecem
obespet, quod semper machinabatur. Primus Seremias
Dux cum Koniepolshi nec non Henicowski Captes Leopold

Castra
DesertaConsensus
militum ad
Wisniowicem
auspiciaCastra ad
Zboranz

et cum Stanislaw Ostrozy Castellanus hinc eo pervenit, quo mox
 Stanislaw Lanckoronski et ipse Dux Exercitus Fierley
 advolavit, atq; ingentem lorica circa Castra duxit ita ut op-
 portuerit illam postmodum in arcem deducere. Haec cum agunt
 advenit Chmiel cum multitudinē maxima venientis rusti-
 cilli, trahens post se Charum cum multitudinē Sytharum
 Doleo interipse scriptum P. Nicolai Emudzi e Societate qui
 omnes labores et contentiones exersitus per singulos dies
 hebdomadarum complurium, tanquam oculatus testis descripsit.
 Ex eo scripto patuisset quid egerit Wisniowiecki, quid Lancko-
 ronski quid alii generosi pulli Aquilae Polonae? Quos af-
 fectus Chmiel fecit, quā laboriose ambulatoria domus
 circumduxit? quos cuniculos egit. Unum sit pro omnibus
 argumentum. Charus videns generosa facta Wisniowie-
 chi et hemicopolski Legatum ad castra misit id summe expetens
 ut saltem sibi videre liceret Ducem kromiam et Ale-
 xandrum hemicopolski. Sed utrumq; illi denegatum est ob
 insidias quos strui putabat Fierley utriq; personae. Certe
 Ruperus illa barbara sevitia, quoties sermonem habuit
 de Wisniowiecki, toties dicebat: O si Parer Deum & uni-
 cam guttam lambere Wisniowieckiani sanguinis. Et so-
 lutam obsidionem Fierley Palatina tu Sandoruz, oblato, mo-
 ritur. Interim tumultuanti militi ob stipendia detenta,
 incedente Niezabitowski, Regia auctoritas praeficit Wi-
 sniowiecki, qui Lublinum veniens, circulo militum, utiq;
 primo habito in Collegio annos militum emollierat.
 Cumq; ad convivium omnes invitasset, audacior quispiam

Chmiel legatio.

dixit

dixit. Nolo uerò Ducis Wisniowiecki parte, cui confestim Regnicolo
 Dux: ego uerò hoc uinū qd bibiturus eras curabo poris qd petulantis
 fundi. Nonnihil pt aliquot dies effutit aliqua Mezablowki dicti
 qui caput ee uolebat confederati militis, ex quibz turbari
 miles ceperat. Nunc Dux accessit, atq dictū illius expro
 brauit. Cumq negaret et in Ubalduum causam transferret.
 Dux ait Et tibi et Ubaldo curabo caput amputari nisi
 lingue impetu cohibueris. Composuit ergo Wisniowiecki
 seditionem militum, quam dum componit, long Canad
 larius aduolat Lublinū et funus nobilissimi hñis et
 de Ecclesia bene meriti Iohannis Danitowicz The
 saurarii hñi procurat, quem misere, Deus illi igno
 rat. Tantus em uir alia ratione humari debuit. Nec
 dū iusto persoluit Cancellarius Danitowicio Nicolaus
 Potocki Supremus Dux et Exercitus Lublinū adueniebat
 et captiuitate Stythica, quo Nuncio accepto Wisniowie
 cki, obuiam illi procepit. Fuit is ingreus sabbo aē
 Dm Palmarij, Statutumq Potocki ad Templū pp.
 Dominicanoru deducit, et Smē Crucis lignū salutarē
 Hum ad Cancellariū ibiq aliquo et satis breui sermone
 habito, Wisniowieccius excepit conuiuio hospitem sibi
 gratissimū atq ingruentibus nocturnis tenebris ad
 aulam Larnoyuanam deduxit, quo deducto, equum
 conscendit et nocte intempesta Lublino discepit.
 Hic jam suam inuidia detexit, malitia et audaciam.
 Fuit em quispiam p̄ cuius nri parcos qui literis ad
 Siremprimum Regem datis, multa mendacia confixit,

asperens Ducem superbe et arroganter se gessisse. et Bo-
 tacio nullo modo regimen et gubernationem concedere.
 His Serenissimus exacerbatuꝝ litteras in Wisniowicciis
 expostulavit, factum innocenti obijciendo literis acceptis
 Wisniowicciis, potius de pace quam de bello cogitare
 cepit. Sed cum Regi jam ad castra eundem exeret, et nobilitate
 confluyente, solus Wisniowicci multorum bonorum affectu
 desideraretur. Serenissimus inductus, ut Wisniowicciū
 ad se accenseret Lublinā, qui cum advenisset honorifice
 per Cancellarium et Provicancellarium, ad Regem de-
 ductus, in socium belli ascitus, ad castra venit in quibus
 satis gloriose stetit. Scribant et loquantur alii, quod vo-
 lunt, ego id, quod et hostes illius fatentur, dico. Nisi Wi-
 sniowiccius cum suis legionibus, primum in hostem impu-
 tum fuisset, voluntate Serenissimi perspecta, forte illo die
 conflictus non fuisset. Generose enim in hostem insiluit, adeo
 potenter cuneos hostiles invasit, ut magna parte temporis
 obvia quoque mortans inter resistentes hostes moratus e-
 rit. Donec campo hostem depulset et in fugam conjecisset.
 Sic generosus bellator prelusit toti conflictui, qui adeo feli-
 citer cepit, ut coactus fuisset Tartarius Chan fugere, multis
 arripis mobilissimis amicis, immo et suppellectili dome-
 stica. Hoc proelio confecto cum milite ad Biatocekiensia partem
 castris, substitit, ubi nonnihil infirmillē tentari cepit, ad
 omnibus bene de valetudine ominantibus imperato a
 complexu Patrie, fortissimus et nobilissimus Dux, cum
 totius exercitus lacrymis, eripitur. Dolenda mox et ma-

simis lacrymis deploranda. Sero doles Patria amicum
Quem, quem malevoli obruere voluerunt, sed nunquam
potuerunt obesse praestantissime illius virtuti. Cujus arma
Deus sit propitius.

Basilius Dux in Ostrog.

Vir potens opibus, potens puelle florens arte bellica Pa-
latinatu hincivex, aspecutus, toti Votchyriae et Ukraine
videbatur. Siquidem ritu graeco cum profepus fuisset se-
junctu ab unione Ecclesiae Romanae, eam opinionem
habebat apud Rusitas, ut Stiu pnt Deu illi locu aspi-
gnarent. Primum quippe pnt Deu dabunt locu Spm
et interneratissime Virgini Deiparae. Secundu S.
Nicolas. Tertiu illi.

Conciliabat illi auctoritatem apud populares, ipsius Devotio.
Siquidem singulari devotione omnibus Roxolanis palmam
praeripiebat. Atq; ut collecto amo psalmos et hymnos
recitaret, in templis sui ritus habebat oratoria ex au-
richaleo que erant altiora ipsius statura longitudine,
quam proceram habuit, lata duob; cubitis, fenestrasq;
habebant tum ab utroq; latere, quam pte ante. Simillima Oratio
fuerunt cubiculo, in quo et stare et flectere et sedere com-
modi potuit. In qua oratoria quoties ingrediebat, ostium
sup se clauderat, ne oratio ejus a quopiam videretur

Sacratissima illi semper fuit Quadragesima, quam ut ri-
te obire potuisset, primo die Quadragesime Ostrogio ad Mo-
nasteriu Dubnense veniebat, ubi e Ecclesia Sanctissimi
Quomodo in
Quadragesima
vixit.

Salvatoris

Saluatoris, atq; depositis vocalibus indumentis, Religiosum habitum assumebat atq; in omni devotione Religiosus se conformabat, in illo cauea psalmos et hymnos Decantans, sacrasq; scripturas legerat. Cibis asperioribus tota quadragesima utebatur, austeritatem jejunii, ne in summa senectute deponeret.

Desiderium
unionis

Injuncto illi fuit mens à Deo, ut non solum ipse sed et tota Rusia unionem fidei acceptaret, atq; sedi Apostolicæ se copularet. Diu intra se continuit eam sententiam, quam postmodum Hippatus Pociy affini suo aperuit, modumq; ostendit hunc. Ut Pociy Metropolitana sede acceptaret, eaq; occupata, magna cum parte Cleri rituum greci, Romam ad reddendam obedientiam sedi Aplice, ipsius Ducis summe atq; impensis proficisceret. Annuit Pociy. Sed quemadmodum Pomeranorum ingenia precessera, nactus Metropolitanam dignitatem Pociy inconsulto Duce, Romam perrexit, nolens à schismaticis sacris initiari. Rome ergo sacris cum initiatus fuisset et obedientiam summo Domino prestilisset, in Patriam rediit atq; invito consilio cum Serenissimo Sigismundo B. et antistitibus rituum latini, synodum indicit Brestel Lithv. Cui synodo preesse debuit Illust. Joannes Demetrius Solikowski Archiep. Leopold, cum multis doctissimis rituum Latini et Graeci sacerdotibus. Res ea bilem movit Duci, quod in suo non tam eximium opus tractari debuisset. Quare, qui promotor Unionis esse voluit, capitalis hostis extitit, atq; totam illam synodum turbavit, ad quam magna multitudo Rusorum una cum Duce, cum tormentis Bellicorum apparatu convenerat. Unde cum ratio et modestia

Quid unione
impediverit.

Romanae Ecclesiae conjunctorum, pestinaciam et perniciam
 schismaticum superare non valuisse. Synodus infectis rebus
 est dissoluta. Dux autem pestinacie partibus adherens, ne in
 ultima quidem periodo vite, quidem de unione duci sinebat,
 sed in errore perseveravit. Fides tam potenti et tam diviti
 Duci defuit, quam ne amplecteretur conjunctam cum Ro-
 mana Ecclesia, vehementer Tartareus proinde laboravit per
 improbum Malewayko Protopopum Ostrogien. Atque ut aliquid
 constet de Malewaykonibus breviter abrago

Malewayko senex erat pellio, habitans in illo circo Ostrogien. Malewayko
 qui vocat Zastaviam. Meis temporibus dicebat, nova Ostro nes
 gia. Atque sepius incurtebat Parochos, nequitias et latro-
 cinia exercens per excursions in mare, indeque pyrata dite-
 scibat. Atque triu filioru Pater extitit. Maximus natu paf-
 sus est se Caccis imitari. Alter cum artem pelluinam
 satis diu tractasset, partesu sedentariu vite ad kosacos
 commigravit. Et quia erat vir gravis, atque industrius
 ob fortitudine, audaciam, versutiam, facile princeps la-
 tronum creatus est, praesertim cum Turbas excitasset contra
 Lobodam, quem et nefarie oppressit. Duxor kosakoru
 factus rebelionem adversus Imperiu Sigismundum
 3. Reynum concitavit, adeo ferociter, ut opus fuisset
 Lotkivio in Ukrainam cum exercitu descendere, atque ma-
 hinalorem opprimere, quem profligata nefaria turba
 cepit, atque Varsavian vincitu misit, ubi parem se elezi
 penas retulit. Tertius Firm, homo ignobilis et contem-
 ptus vixit, gleba contentus, cui adscriptus fuit. Protopopa

Malewayko
 a Lotkivio
 capite

Malewayko

Nalwayko, homo cum proceris statura fuisset simulator pietatis, acerissimus propugnator schismatis, iudicii sui tenacissimus, populi auribus contra unionem virulentas imposturas instillabat, atque non solum Ducem, et aulam ipsius nobilissimam et frequentissimam sed semper etiam ad latum Ducis, bina et amplius hinc mille consuebat, sed et populum ferocissimum contra Unitos reddebat, ita ut aperte oppugnare Ecclesiam non vererentur Ruspiter Ostrogienses. Anno 1606 Publicationem publicam Fastavia Sokalium instituerunt pro Ordinis S. Francisci de Observantia, et quoniam supplicantibus, iter erat per Ostrogiam atque sylvam illam, quae Ostrogiam dividit a Fastavia, quae protendit se spatium 4. miliarium, ita, ut latus vice unum spectet ad Ducez Fastaviam, alterum ad Ducez Ostrogiensium, Ruspiter cum laceribus occurrunt, et simulato vexillo ex linteis, atque deformibus confectis saccis seu flagellorum vulpinae caudae manibus gestantes, rancore boantes, prolli illuc erunt Catholicos. Moverat ea res Illmum Ducem Janusium Castellani Cracoviae, filium Ducis Basilii, qui gravius expostulavit cum progenitore de injuria S. Romanae Ecclesiae. Pater volens mitigare animum filii, captis aliquot petulantibus, qui stulto furori subjauerant, eos plagis onerari cepit. Non fuit contenta Divina vindicta, tali castigatione, sed subito ignem dimisit in sylvam Ducis Ostrogiensium, qui totam partem illam sylvae ad Ducem Ostrogiensium pertinentem, longe lateque vastavit, partem aliam sylvae Ducis Fastaviam, ne in minima quidem parte ledens. Incendium autem adeo vehe-

Insolentia,
Ruspitarum,
Ostrogiensium

Ultio Divina

mens et nimium fuit, ut ipsi Ostrogio flamme ille viderentur
jam jam imminere. Incendium hoc quantum fuisset, facile con-
jecturam a sequi potui, cum subsequenti anno iter bis feci per
illam viam.

In magno discrimine positus hic Dux Dubne ingruentibus
Scythis per feminam liberatus e. In conjugem ducebat
Kniaz Sotmierzechi Beatam Dulzka. Nuptie erant im-
pensis Ducis Basilii Dubne, in frequentia 3. filioru Du-
cis et in presentia Ducis Janusii Zastavieny et aliquot
Senatoru. Hora erat meridiei ipsius, qua hilares Ducali
convivio, dum epulantes accumbunt, repente Scythae ad portam
que respicit Lucoriam, advolant. Subitaneus Nuncius, oes
ad arma a convivio evocat. Primus Joannes Charzewski
profectus peditu, cum pedibus ad portam accurrit, atq
peditu portam communit. Hostis ubi videt portam munitam
praesidio aciem instruit, atq ingenuum evocatozem, ad
velitationem expedit, qui Turcico habitu indutus, citari cu-
pat tectus cum arundine, quam Dridam vocant in singula-
re certamen evocabat. datus evocatione Charzewski, ha-
sta arrepta, extra portam progreditur atq evocatozem ag-
greditur, sed declinante Scythae, irrito conatu hasta a Cha-
rzewski torta fuit. Scythae videns Charzewski viciniam ex-
ercitui sui, equum vario sinu flectens, vivu capere vo-
luit. Sed Charzewski in ignarus Scythicarum fraudium
magna voce Scytham injuriosis verbis compellans, fraudu-
lentum vocitans, Turcas Scythis in singulari certamine
metulit. Quod Scythae indigne ferens, gladium evagina strin-
xit atq obversus ad solem exclamat. Oden moia idisz

Joannes Cha-
rzewski dimi-
sio cum Sy-
thae

id est unus ego vado. Statimq; inimicis habenis equis ambo
generosissime confligunt, ita ut circumspicere hastam Char-
zewski, atq; globu hastae in caput currentis Scythae impigit
Cumq; Scythae ex ictu caput inclinasset, Charzewski gladio
collum ei amputavit, atq; truncu corporis cu equo in postu
invenit.

Hoc primo apultu Scythae frustrati, ad Swanczum se
convertunt. Erat n̄ procul ab Swanczy Stago Monasteriu
Basilitaru, in quo memini me vidisse Basilitam qui
annos 130 exegerat, qui in vigesimo primo anno, mona-
sterio n̄ dederat. Hoc ergo Monasterium aggressi Scythae
disjecerunt atq; ex disjectis arboribus pontem p̄ Drwin
fluvium fecerunt, per quem in oppidum ingredi volue-
runt. Hoc conspiciens kniaz Butdia 6 famulos suos
cum bombardis ab uno latere pontis, 6. alteros ab alia
parte pontis disposuit, quos argitaceis sepibq; quasi clypeis
texit, ipse ferreas fores arripuit atq; ab illis clypeis jaculari
fecit in Scythas incidentes per pontem. Stans vero ex oppo-
sito pontis, dum a foribus illis ferreis jaculatur, collabentibus
foribus ab adverso Scythae, Sagitta in ventrem sauciatur.
Hi Butdia ictu se sagitta videns n̄ eduxit sagittam, sed
infregit, atq; arrepta bombardā Sagittariu illu plumbeo
globu ferit, et relictum interimite Scythae peremptos
videntes suos in illa pte pontis 3. oppugnationem meditari
coeperunt, et ab illa parte Dubnam aggredi voluerunt, quo
Ostrogio advenitur. Jamq; tentorium Chanſ qui tunc in per-
sona venerat:ſ fixerunt, et Chanu induxerunt. Cum Ne-

Basilita anno
rum 130.

illa Beato Dulshu deposito nuptiali mundo, corrogatus py-
robolico pulvere, terram ascendit, atq; tormentu bellicum
pulvere onerat, et quia globus ad manu in fuit, saxum
impellit, atq; directam tormentum in tentoriu Chani explodit
feliciter adeo, ut tentorium collaberetur. Quo casu Sy-
the percussis, fugam cepiverunt, et Dubnam obsidio-
ne solverunt. Nuptiis continuandis otium concedentes

Multam semper nutriti aulam hic Princeps, que nunquam
minor erat mille viris, ex quibus potissimum militares
erant, nam comptulos, trapulos aversabatur. Fuit inter
aulicos illius Bochdan, quem cudnoviensibus bonis pre-
fecerat, hic pro jontaculo vorabat partem vervecis agni,
anserem, duos gallos gallinaceos, bubulam asiaturam, ca-
seum unum, et panes tres mellis haurisbat duas ollas.

In prandio 10 portiones bubule carnis, multas portio-
nes vitulinae carnis coctae, multas vervecinae, gallum
gallinaceum, anserem, tres apaturas, vervecina milia
bubulam, porcellu et ea quae alii apponebant. Mulsis, vi-
ni, cremati, v. 4. v. 5 ollas, quae omnia per intervalla
miciebat, adhibita cerevisia, et tunc nunquam vespertinam
nunquam aenam dimisit, sed rapidissime vorabat. Cuius
nunquam fuit ad peragenda negotia expeditissimus,
corpore gracilis, sed viribus fortissimis, adeo ut etiam
in 30 robustos invileret.

Mortuus est hic Dux Anno 1608 21 Martii juxta
Calendarium vetus, hac ratione annu jam stas

nonagesimum nonu alligerat. Mane convocatis auli-
cis precepit ut singuli praesto essent contra Scythas, u-
bi signu illis daretur. Tum alloquitur Woronice, Praefectu
stabuli inquirens, haberetne parata omnia, quae ad bel-
lum pertinebant? respondente illo. Omnino esse parata
Inquirat Ephippia essentne parata? annuente illo, ita
procurus esse. Adjecit. Ibimus ad bellum, meliabitur
Hoc dicto exspiravit. Semper bellicosissimus fuit.

Mors Basilii

Constantinus Dux Ostrogiensis.

Primogenitus erat Ducis Basilii, qui cum in Aula
Caesarea militaret, Paternu schisma ejuravit, pro-
ptereaq perpetuu odium paternu incurerat, quod
minime curavit. Erat praclarus in re militari, adeo
ut cum tribus hosti, simul et semel habitis hostem
aggredi, hoc enim modo nobilissimi pugnare solem
sunt, soleret. Hic cum 18 annum aegeret, somnium
tale habuit. Somniatus est suru adste conspectu stetit
se grandevu viru, alba veste candidissima indutum
vultus serenus erat illi, Caesarios plane cana, verboru
molix, quem cum Dux cupidus spectaret, et avidius
compellere vellet, prior illu affatus est idem Senex
Video te recreari conspectu meo, sed ah miser, indi-
gnus es alloquiis meis, siquidem magnis te involves
peccatis, tam carnis quam rapinaru. Atq his dictis
velavit faciem suam candidissimo lino et disparuit.
Parvi fecit Dux somnium illud, quare vixit, velut
illi placuit, totos 12 annos voluptu et licentia impendit.

Fortitudo
DucisSomnium
Patri

Cum

290

Cumq; trigésimū attingeret annū, interpres nocte p̄
quietem apparuit illi, ac visus senex et compellavit il-
lū Agnoscisne me Constantine? que annuente, ait
Quousq; peccatis involutus vives? quousq; malū malū
aggregabis? Scito moriturū te cito, et rationem patri-
torū redditurū. Age penitentiam, tres adhuc annos
a Deo concipis habes, quibus ut prospicias eternitē,
vide. Dictis hīs evanuit. Princeps experrectus, cū for-
midine, tediis, timoribusq; concuteretur, Patrem meū
qui illi semper presto fuit, accersiri jubet, rem expo-
nit, mortis sibi denunciātū tempus confitetur. Pater
meus que pietatis erant, suavit Duci, atq; ut à licentia
ad religiositatem conferret commouit. Et quia
tunc, ne nūc quidem Societatis in Votichynia fuit, Sa-
cerdotem evocavit, coram quo ut Dux conscientiam
purgaret suavit. Dux ab illo die, que erant eternitatis
curare cepit, atq; continuū tribūq; an nūc, veri Chri-
stianū hūc exprimebat. Tertius annus jam decur-
rebat cū in medio Quadragesima febrilis corripit,
jamq; dies Palmarū instabat, cū Sabbo antecedente die
palmarū, apparuit senex ille Duci, premonens il-
lū hīs. Cras hora duodecima morieris, consule tuis
rationibus. His intellectū Dux, rursus Patrem meū
venire ad se jubet, cui venienti rem apparuit. Pater
meus que erant pietatis, suavit Duci, etiam sacram

exomologerim, ac sacra communionis Synaxim, quam accepit hora decima, die Dominico. Tum Musicus canere iussit. Penultimam Pastorem, et dispergentes Ovies gregis, quo expedito cantu, singulis valedixit, et stipendia adnumerari fecit, omnes complectens, etiam Subularios, et Subecos. Quibus peractis sciscitavit Patrem meum de hora, qui cum dixisset, imminere duodecima Dux ait. Videte omnes quod et Duces moriantur. Discite vivere, discite mori. Haec dicens, Crucifixi complectens imaginem, feliciter obdormivit in Domino, horologio sonante duodecimam. Illud Pater meus asseveravit, quod ab omnibus, qui in aula erant: mortuus namque est in Starosieliensi aula: supra lectum visus fuisse ille Senex expansis manibus, atque mortuo Duce, in caelum abiisset. Haec ex Unitore meo, accepi saepius relata, qui se oculatum testem saepe affirmabat, semper enim huic Duci praesto fuit, ut parte id, qui in Ducum Ostrogienis aula, habuit singulari favore omnium Ducum.

At mortem Ducis repertam secretam sermionem, in quo nihil aliud erat, praeter cilicia et flagella. Crudus tamen Pater in odium Religionis, volebat iusta persolvere filio, templumque Ostrogienum obsideri iussit. Sed milites et templum reverarunt, et contra prohibitionem Ducis Unitoris defuncti, campanas pulsarunt, iustasque propriis expensis satis magnifica procurarunt. Ab omnibus enim milibus minime amabatur.

Janusius.

Janusius Dux Ostrogiensis.

282

In prima adolescentia videns Ducem Constantinum ex aula
Caesarea reducem postposito schismate orthodoxam pro-
fiteri Religionem, motus exemplo Fris, et ipse orthodoxae
religioni se adiunxit. Ob quam rem, odium adeo grave Patris
incurrit, ut n^o modo ab oculis eum amovisset, sed et a con-
versatione totius aulae, in una habitatione inclusisset nemi-
nem admittende, praeter Popos suos. Tandem in annum
et amplius in illo carcere cum detinueret, statuerat Dubna
arctiori custodia tradendū. Quare Ostrogio Dubnam discedens
aprompto Janusio, et Frē illius Alexandro Edobiciis in-
gredienti nocte conqueverunt. Cenā sumptā Dux Genitor
cum Alexandro Filio, Janusium in Familia et cibum
sumere et conqueverere, quasi pro custodia illius, manda-
vit. Medio nocte Dux Genitor hypocaustū dormientis
Janusii ingreditur. Cumq; confuse multos dormientes
reperisset, ad Janusium non in lecto sed in terra jacen-
tem, accepit, qui simulaverat se profunde dormire.
Tum supra jacentem stans, et fram eum tenens, inquit.
O Sudermane! sic em Orthodoxos propter Sigismun-
dum Regem, qui erat Sudermaniae Principis, hic
michi te occidendū objecisti. Quib; verbis auditis prorip-
uit se Janusius et ait Illne Genitor, indignū ē, ut tuū
ferum meo sanguine imbuas, on meū gladiolum cape,
feri cervicem: ego pro Religione mori sum paratissimq;
Tum Pater altissimum ingemiscens, abcepit, atq; Du-
bnam veniens, loco carceris, Janusio potestatem fecit,

eundi ad castra Caesarea, siquidem jam annu decimum
 quintum aetatis egit. Hic Janusius gratissimus Imperatori
 complures annos transegit cu bellicosissimis Viris, qui-
 bus tunc potissimum Austria et Hungaria abundabat.
 Frequentes tñ admonitiones a Patre per literas ha-
 buit. Imo in hoc ne unquam Polonicum habitum mu-
 taret, sed potius Hungarico uteretur. Edo ut Gallicam et
 talicam luitem auersaretur. B. Ut n̄ de Germaniae aut
 Galliae finibus consortem thori quereret, sed de Polonia
 Rno aut certe de Hungaria. Cujus consilia secutus Dux

admonitione
 a Patre Janu-
 sio.

sponsam sibi eligit ex Hungaria filiam Kielemesi,
 ex qua duas filias suscepit. Alteram Alexandram, Alboza
 Euphrosinam. Priorem elocavit Hieronymo fastowiecki
 Palatino Podolie n̄ tam homini bellicoso, quam potius
 Marti. Alteram Alexandro Duci in Zastaw. Prioris
 nuptiae celebratae, plane ad luxum posterioris, non ita.
 Tandem affulsit illud infelicissimum tempus, quo
 rerum novarū pollicitator Nicolau Zebrydowski Pa-
 latinus Cracoy promittens se nova contra Regem
 Sigmundum, dicturū publicū conventū ad Hy-
zycam indixit, quo cu pauci ex nobilitate convenissent
 et rebū infectū discessissent, Mator malorū Zebrydow-
ski, Lublinum convocavit nobilitatem, ad quem conventum
 venerat Dux Janusius, non nisi 20 vexillis comitatus
 sed et in hoc conventu nihil singulare actū, praeter duorū
 militum duellum, qui cu concurrissent inter se
 hastis pro consuetudine militum illius temporis, unus

Ad Hyzycam
 conventus

Ad Lublinum
 conventus

alterū hastā

alterum hastam ita valide ferit supra oculos in fronte, ut
haste extremitas per occiput transiret. Atamen Chyrur-
gorum diligentiam ita curatus est, ut et hasta educeretur
ex capite et ille nullo sensu lesus, incolumis evaderet. De
solutis hoc conventu, absq. ullo exitu. Itum indixit conven-
tum Palatinus ad Pokrzywnica. Hic conventus erat cele-
berrimus, ad quem accurrerant Majores Poloni pene omnes
Craoviens, Districtus, Sandom, Lublin, Magna pars Li-
thuania, Palatinatus Craoviens, magnum numeravit mi-
litum. Janusius Radivicius pene 5. millia Castellanus Per-
naviens, 700 Studnicki supra mille. Felix Herbort mille
Porayski aliquot centuriones et alii. Solus Dux Janus-
ius 10 millia proprii militis numeravit, positis castris
ad Iłota. Tam frequenti concursu coactus Palatinus Crao-
viensis multis diebus varia agitando, cum nihil praeter procrasti-
nationes ageret et tethnas, quibus Ducem Ostrogiensem illaque-
tum tenere volebat. Dux abitu parare cepit. Qua de re cum
agit. Tunc tibi Stanislaus Studnicki suis tabulis coronam
Senatorum et aliorum Procerum cingit. Quod cum advestisset Du-
cis Ostrogiensis miles, expedit Jakubowski cum ducentis
peditibus, qui inconvulso more vestiebantur: nam singu-
li illorum peditum tegebatur tygride, bipennim Morcho-
viticam, berdysz dictam, in humero portans, galeam in
capite, ad cingulum frameam, securim ungaricam, atq. bom-
bardam brevioris: per mediam nobilitatem, tam in selis
residentem, quam equis incidentem irrepit, expunctis tabulis

284

Duellum
hastarum

ad Pokrzy-
wnicam con-
ventus 3.

Vestibz pe-
ditu Ducis

Studnicki

Stadnicki. Tum ad Ducem accedentes, Zapolski, Koscian
 Krzyzkowski Aulici illius submissa voce monuerunt Ducē
 ut se presenti periculo eriperet, quorū consilio cū acq̄re-
 sisset Dux, inclamarunt. Dolus Stadnicki dolus vallavit
 coronam nobilitatis. Voce inopina exterriti omnes tumultu-
 tuari ceperunt. Ausit timorem Ostrogiensis Ducis miles
 qui per Sutowski in agmen centuriatus prodit in cam-
 pum cum tubis, tympanis, quo conspecto Rakozzani, ulti-
 mum sibi exitum instare arbitantes, faciem et tremi-
 dii se videre putabant. Hac confusione Rakozzanorum
 facta, Dux ad sua se recepit, disposuitq̄ suū militem
 tum Wiewiorie, tum Opatowic, tum in aliis bonis ditio-
 nis suae. De responso Janusii Legatis Rakozzanorum
 et de conflictu eorum cū Regis partibus. Vide in Rege
 Sigismundo pag. 122 et 123. At adhuc additur
 Hora nona in magno horologio initium praelii datū erat, et
 tū fugientes Rakozzani hora duodecima Opatowiam tran-
 sire ceperunt cū tū Guzow distat in paucis milliariis
 Opatowia. Ipse Radwilius hora 23 in campis Opato-
 wicibus constitit, famulumq̄ misit tria à Consorte
 Ducis Ostrogiensis. Dux em Wiewiorie erat. J̄ poten-
 do. Inducium, cibum, pecuniam, quae omnia cum
 misisset Quarta, refectus cibo allato discepit. Alii
 Rakozzani Opatowic pro nocte subsistere voluerunt
 sed p̄t occisa solis, occurrens Dux, tympana pulsari
 pro cogendo milite fecit. Unde Rakozzani diffidentes
 Duci semilacerti, saucii, mutilati, hastis confisi omnibq̄

exuti fugie-

236.
fugiebant. Cesti Castellanus Parnaviens, multis locus
fuit. Jam se quieti ex fuga dederat cum pulsu tym-
panorum expectatus, de fuga colluctus, alteram
caligarum pedi induxerat, alteram manu tenens, con-
scenso equo semivestitus Opatoro profugit.

Discipula nebula Rokoszana, Dux in Volthyriam
se recepit cum toto suo comitu, qui non multo post Pa-
tri suo parentavit Ostrogii magna cum frequentia
Cleri Schismatici, in quo funere illud ineptiarum
accidit, quod concionaturus Papa Nalewayko, illud
thematibus posuerat. Et inclinato capite emisit spi-
ritum. Risus cum excepisset omnes a concione desi-
stere iussit. Postmodum Dux Wiewiorca mortuus
ante mortem Dabnensi munitione edificata, cuius
munitionis iacendis fundamentis adfuit.

Alexander Dux Ostrogienensis.

Minor natus fuit filiorum Ducis Basilii. Hunc
natura ad nihil aptum fecerat, nisi ad pertinaciter
tuendum Schisma, et ad perpetua odia fovenda cum
eius majore nato Germano Duce Janusio. Singulis
in annis nova et nova odia excitabat, iniquo animo fe-
rens vivere diu fratrem. In consortem thalami sibi cupu-
laverat Annam de Szlamberk kustkana, magnarum
divitiarum heredem. Ex qua multam prolem suscepit
utriusque sexus. Sed non diuturne vite proles illa fuit, pre-
ter Catharinam, que Lymoycio elocata, eximiam se
testata est. Et mater Annam que Chodiswicz juncta.

Cornello Ciceroni contra Turcam occiso. Vidualem condi-
tionem sane prudentissimi exornavit. Certe Georgius
Opolinski Cancellarius Rni, ab eo hospitio exceptus cum
prudensiam in illa maiestatem operum abundantiam suspe-
xisset, dixit: Regiam esse eam oportere ob singularia
talenta

Hic Alexander tribus effatus mortem sibi praedixisse visus est.
In mensa enim quam in itinere Belyhyniam versus proficere
scens habuit, cum caeli mentio facta fuisset, dixit: Dicuntur

Tria magno-
tica mortis

in Caelo esse felicitates et beatitates. Ego vero libenter om-
nia bona mea Deo concederem, si mihi in praesenti
seculo immortalitatem concederet cum mea Consorte ut

Impia vox

parostavia immortalis vivam. Hanc vocem ex iudice
illi ipse audivi. Ad id augurium mortis erat. Cum Crasnum
iret, quod Oppidum Pater illi donaverat, in itinere robu-
stissimam quercum suspexit in Sylva, dixitque: Maiestas

sa est ista quercus, digna, ut in loculum cedat alicui Princi-
pi viro. B. in eodem itinere occidit. Vidit duci cuidam
nobili viro currum, quo impedimenta aperiari con-
sueverunt, eos conspecto dixit: Nobilis est currus, di-
gnus in quo vehatur princeps persona tumultuanda

Haec tria omnia fuerunt illi affuturæ mortis. Nam Jo-
rolaviam non rediit ad perpetuo manendum et ex illa

Utrum Du-
ci impi-
natus

quercum sandapila nactus est, et in illo curru tumultuandus
deportatus Crasnum enim veniens, Factori illius loci
offensum se exhibuit, cui male obviam ire volens Conjun-

Factoris

Factoris ad incantationes se convertit et Duci philtre
 amoris prohibet in spem reconciliandi animi. Sed virus
 plus equo sciens mortem Duci acceleravit. Morturo ad-
 stetit Samuel kalenkorwicz, illi charissimus Cubicu-
 larius, mo thesauro prefectus, hic pro confidentia monuit
 Duce[m] vellet ne acceriri sibi Schismaticum Papam
 sed cum indignatione repulit quersitu[m] pauloq[ue] post latini-
 ritus Succedotem afflagitavit, quo illa regio caruit atq[ue]
 in hujus desiderio animam efflavit. Consorti illius
 Anna de Stryberg kosteryna invidibili luxu fanus illi
 intravit. Nam omnis generis serica phrygiar[um] tela non
 solum Popis sed quorum numerus ad multa centena
 accedebat, sed et regis et curribus injiciebant. Ipsam
 conotaphium plane ad miraculu[m] diris fuit, in quo aurea
 argenteaq[ue] gaza sutilabat, quin et gradus conotaphii ru-
 bro raro serico superbiebant. Totum Ostroviense Tem-
 plum Sobornia dictu[m] nigro holoreo contextu[m] stetit, Am-
 matibus Ducis invariis sericis auris et argenteis il-
 lumina, satis amplis. Nem verbo. Tantus luxus erat et
 numerarent in funus expensa decies centena milia et
 amplius. Futior me nihil magis splendidum, nihil
 magis profusu[m] vidi, licet multoru[m] Principu[m], Ducum
 funeribus intersuissim. Ex omnib[us] fere partibus fuit
 hoc funus nobilissimum, postquam quod in religionis

Catholicae

Catholica. Hi postea Dux Ostrogia Surostavia ad templum
Societati deputatus est in absentia S. D. N. Urbani Papae
ideo quia demonstrari fecit Sedi Apostolicae Anna
Chodkiewiczowa filia illius Ducis in desiderio unionis
in Romana Ecclesia mortuum, quae res magnam sedi-
tionem a Russis contra hereditariam Dominam con-
citaverat.

Solentiam de hoc Alexandro innuendum. Sigismundus
Rex Cracoviae celebravit Comitibus Anno 1600 quo et omnes
Senatores et nobilitas convenerat. Paulo tardius alius ve-
nit Alexander, at in tanta frequentia, ut tardum ad in-
gressum vix sufficeret toti illius comitatus. Movit ea res
Somaschus Regi. Tandem accersit se Alexander ad sa-
lutandum Regem, utrumq; comitatus illius equestrius postea An-
cenii accideret. Regis jure catena objecta e ne venien-
tibus accipus pateret, quod in Ducis denuntiata fuisse.
Dux confringere seram jussit, qua confracta recta ad
Serenissimum accendit, atq; in omni demissione
Regem salutavit. Cui pacifice Rex. At seras confra-
gidas ad nos venientes. Cui Dux nunquam putavi
Ducibus Ostrogia praclusa viam ad Reges Poloniae
ad quos accedere solent, nisi ut hostes, sed ut fideles.

Venio et ego

Veni et ego cum comitibus meis et ut mihi splendorem facerem
sed ut delectarem cum his omnibus me paratum pro gloria
sicut volumis Regie Majestatis vivere et mori.
Multum placuit Regi responsu. Unde Ducem excepit
XII est.

268

Constantinus et Janusius Duces Ostrogiorum

Uterque horum Ducum fuit filius Alexandri Ducis Palatini
Votivnie Constantinus miram dexteritatem, affabilitatem
promptitudinem, maxime ad res bellicas habere vide-
batur. Unde plurimus militum concursus, latus ejus
stipabat, quibus placere omnino voluit. Sed Deo di-
spiciente, cum Varavia ex Comitibus rediret et uno die
Varavia Lublinum venisset nonnihil ex malvatico
vino gustavit, inde febre correptus per aliquot dies in
Sobiesuana aula mortem appetiit.

Vix 12 menses post mortem Constantini elapsi sunt,
cum Germanus illius Janusius Lublinum veniens
in ead. Sobiesuana aula pari febre correptus, simili
die et hora in ead. loco vita functus interiit. Utrique
filii nobilissima Mater Jaroslavia in Templo Para-
chiali parentavit. Constantini tamen morte Polonia ma-
gnam partem accepit ad magna enim natum videbat, qui-
bus Janusius destituebatur. Uterque tamen frenus agebat
ad cohibendum luxum. Uterque optime Matri dolorem

maiores afferebat ipsi n̄ obsequendo vivens, quam sumptus
augens morte sua. Siquidem utriq; sumptuosissime et pla-
ne regaliter parentavit Genitrix, funus peragi sinens
ex voto suo, sed ex juvenū voluntate, qui ab hoc funere
societatem removenda putaverunt.

Georgius et Christophorus Dukes de Zbarani

Georgii Ducis Zbaraniensis filii, quibus exterarū gentiū
voluptates eam mentem instillaverunt, ne Matrimonii
Sacramentum venerarent, sed licentiose libidinis
signa sequerentur, et pro placito feminis abuterentur.
Locū suū impunitū destinaverant Craevia, At Chry-
stophorus qui continentior et magis verecundus erat,
Soloci v̄ kensku vola manere consererat. Unde laxa-
tus ē pro concione à P. Valentino Fabricio, illo versu Da-
vidico. N̄ in voluntate equi beneplacitū ē Deo. Hoc Prin-
ceps Christophorus audiens nunciū voluptatibus
remisit, sed operam suam Reipublice commodavit.
Nam insigni legatione perfunctus ē ad Turcas Osma-
no Imperatore Turcarum profligato a Polonis, Sanxitq;
perpetuū fedus inter Polonos et Turcas, vix rediit in
Patriam, correptus morbo, vitam amisit magno in-
luctu plurimorum, qui sperabant futurū amplum Re-
natorem, ut pote continentiorē, prudentiorē, et
Reipublice addictiorē Fr̄e Georgio.

Morte ammissa Fr̄e, Dux Georgius Craevia ad
S. Trinitatem parentavit illi, cumq; epitaphio posito,

statuam marmorea defuncti poneret, illud mali Divinis
accepit, quod nulla industria nullo artificio, statu
anorū officii potuisset ut statua illa recte subsisteret,
quare inflexam relinquere coacti sunt. Et aliquot
annis stetit inflexa, usq; ad tempus quo moriendū
fuit Georgio. Hoc em̄ anno collapsa ē que mortuus
Georgius ē. Nihilominus Turnus mortis accepta
vitam vixit Sardanapali. Quare cū tempus mortis
advenisset nihil de Deo et Determino vite cogi-
tans, cū ad stratu pergeret, ut libidini satisfaceret
cū quaedam maritima apoplexiā correptus in pun-
cto mortuus ē. Cum more gentis cadaver sum-
ptuose propositū in amplo hypocausto jaceret Pa-
latinus Cracovier, Stax Lubomirski fidelis ami-
cus Ducis defuncti ingressus ē, volens adhuc
sui conspectu defuncti amici ad ejus conspectu
quidam de Ordine P.P. Predicatorum pro more
Ecclesie cum hymnis Davidicis cantarent, ad
ingressu Palatini, ceciderunt. Vos autem sicut
hinc moriominis et sicut unus de Principibus Nuntius
cadetis, Exhorruit Palatinus, atq; ex composito re
factum putans, inflammari cepit, sed cū Divinis
tū rem factum vidisset, suis rationibus consu-
lore cepit. Quam locuto induratum fuit cadaver, cum

262

Mors misera

P.P. Dominus

262
Pena Dei

cantantibus et aulicis adstantibus repente sandapila
dissiliit, et flamma erupit, quae igne concrematurum
corpus terre allisit. Hunc finem habuit miserimus
voluptatum sectator. Dolendum est se spectaculum
relinquens.

Johannes Dziatynski

Polatinus erat Culmensis, qui viriditate in favoribus ad id
dignitatem pervenit. Hic cum militaret in Moschovia sub
auspiciis Stanislaus Lotkiewski Supremo Copiarum
Ductore, cum victor Moschovia sedem cum toto exercitu
triumphante, capto Szuyki Duce Moschorum cum
affinibus ingrepius fuisset in mortem incidit, cum quibus
sane extra se positus jaceret, visus est sibi trahi se
ad Supremi Julicis Tribunal. Quare se in angusto con-
stitutum videns advertit Ignatium Sziolam ad se
venientem, atque his qui eum ducebant ad subrellium
Julicis dicentem. Relinquitte illum siquidem a Deo
destinatus est ut sit Fundator Collegii Szezelsis. Tandem
viso illo abscedente licet revaluisset, non statim explevit
predictionem, propter tenuiorem fortunam, explevit
tamen fundatione facta Fraudenti in qua plurima susti-
nit adversa, etiam a plerisque Religiosis.
Hic poterat merito vocari malley hereticus. Unde
modo Fraudentibus formidabilis fuit, sed et To-
runensibus, ac Sedanensibus quos aliquando male
inulavit. Miles erat praecellens qui cum advertisset

Mortuus occasum
nem dat Colle-
gio fundando

Adolphus

264

Adolphum Gustavum Regem Suecorum fraude irrepperit
in Prusiam una cum Tribus tam Germanis quam Pa-
truelibus collectis aliquot millibus proprio sumptu, lectis
militibus, toti hereticorum colluviei restitit, tandemque impie
et fedifragum invasore a finibus Cubree Palatinatus
reivocabat, donec serenissimus Sigismundus Rex in
Prusiam cum exercitu et koniepolki accurripet. Quare
submitto vexillis Regie gubernationi hostem prop-
portunite acerbe divocabat. Jam ad cendum fœdus cum
Gustavo venerat, cum Sveci superbiâ elati, Commis-
sarius graviores eë ceperunt. Forle tum Joannes Dia-
tynski ac exercitum pro custodia stabat cum Svecorum ha-
statorum vexillo, cum a Regis latere accurrit Nicolaus
Radziwiowski, vir minimi consilij quicum audivisset a
Commisarius Regi referri Svecos arrogantiores eë
Regem dixisse Ergo pugnandum erit accepit ad Dia-
tynski, et Regio nne denuntiavit ut hostem aggredialur.
Diatynski suspicō n̄ expectato, vexillum adversus hostem
promovit, Regiones Svecicas disturbavit hosti motu
incipit, et vix ab ulteriori apultu revocatus e prece-
sobi Zadzik Procancelari. Omnis ille fervor cum con-
quiescit, pacis conditiones facta, cum Regi oblata suspent
Rex placidissime subridens ait. Unus hō nobis pugnando
restituit rem. Ubiq̄ ille felix in bello, in Moschovia in Georgia
in Prusia. Mortuus est in dimasterico Anno Pakrzywni

Joannes Dziatynski

Palatinus Pomerania fuit et Bratianensis ac Nowomi-
stony Capiteus homo a natura ad omnia singularia
natus generosissimi animi Lipovianus miles ex Im-
perio rediens, per Puzpian impune praedam agens, No-
vomiastum cum 9 vexillis ingressus est atque ut presumptus-
sus fuit, aliquot Comititones lectos viros Ductor 9 ve-
xillorum misit una cum Monacho de Ordine S. Franci-
sci, veniam petens, quod Civitatem ingressus esset cum
explicatis vexillis. Hic Dziatynski oclusa Arce, omnes
illos legatos in vincula conjicit et carceres Tum mo-
nachum scribere jubet Epistolam ad Ductorem in
Civitate haerentem, qua significabat se cum comititomi-
bus abunde et affatim tractari, optareque ut secunda om-
nia existimaret. Sollicitus est anxius Ductor epi-
stolam quidem legit sed anxietatem non deposuit, augur
enim fuit futuri mali ipsius animus, cervicibus suis
impendentis. Nam sequente mane prorsum exor-
tus sol fuscus, Dziatynski miles oppidum ingressus
dormientes Lipovianus invasit. feda eade nocte
nulli parcens. Cesi sunt intra aliquot horas quo
Lipoviani, paucis cum Ductore captis quos Dziatynski
Varsaviam misit, ubi penali gladio seclus et impu-
nitatem expiarunt. Nec modo in Lipovianis reprimen-
dis felix ille, sed et in Adolpho Gustavo, adversus cujus
incursus non modo Arcem Bratyan, sed Civitatem strenue
defendit. Certe septies oppugnavit civitatem Nowe Miasto
Gustavus qua die, qua nocte, atque ammen irrita conatu. Felix

profecto is homo fuit, verum in melancholia oppressus mor-
tuus est. Siquidem hereticus dum extirpare adlaborat, Prin-
cipis offensam incurrit, quae illi causam mortis submini-
stravit.

266

Stanislaus Lanckoronski

Palatinum Podolie usum ageret circa dies Bachi Borszewic
residebat nescio quas habens lites contentiones, cum vidua
nicolai Herbot Palatini Russiae, in cuius tutela fuit, usum
minorem fuisse et conjugem, quae multa ab illo papa est
ob juridicos terminos. Interim cum in Januario dies agerent
Bachanaliurum dies 27 incidit in feriam 5. Largiori sum-
pta comâ, nobis hospitibus relictis, ad interius cubiculum se-
cepit, quieti se daturus. Sed quis ire volentem cum somno
fugeret, accersit puerum Garnisz ei, mandat, ut librum
qui in mensa vicini cubiculi jacebat, sibi legendum offerret.
Paret fumulus sed dum ad Dnû reddit videt ex an-
gulo venientem Palatinum Russiae, ante aliquot annos
mortuum, protinus exclamat: *Wnie Dne habes hospite*
et quidem cum striclo gladio veniente? Proripit se de lecto
Lanckoronski, atq; cum n aliud illi ferrum suppetebat,
quam framea Garnisz, illa tueri vitam voluit. Inte-
rim Garnisz accurrens significat nobis, necdum con-
vivio, digressis Palatinum ab invasore opprimi. Festi-
mato currere cepimus, ad ferendum auxilium Lancho-
ronski, sonitus pedum Herbot audito, festum, quod ablu-
erat, projecit in terram, discedensq; dixit. Bene tibi

consultisti

consulisti auxilium tuum. Sic cum accurissemus, fatiga-
 tum Lanckoronski, et ferrum in aere visum deprehendi-
 mus. Tum Lanckoronski stomachorius, in Chomentow-
 ski cubiculum inuectus est ob eam causam, quod in
 interiori cubiculo, ut iupus erat, secum a quiescisset. Ma-
 leste ferens admonitionem Chomentowski, ad proxi-
 mum hypocaustum descendit, ubi cuminus collucebat
 igne atq; ferociori animo ait: Palatine Herbort!
 si quid tibi offensarum est cum Dno meo, meum singulari
 certamine decerte. Ecce tibi de furno delabit, Herbort
 dense armatus, atq; validissimus ictus, ingemina mace-
 ri me Chomentowski iuncatit, atq; ut alienis ma-
 nibus deferri debuerit. Panicus ergo non invasit ne in
 formidolosi videremur, circa lectum Lanckoronski
 nos deposuimus, non tam quietis gratia quam traducende
 noctis. Ecce tibi dum fabulamur apparet Herbort
 exiens se de adversa parte fornacis, ovumq; dextra
 tenens, quem conspicatus Lanckoronski, ait: Videtis
 Palatinum? at ille: vides me Stanislas, vides. Et quo-
 niam exeruerat pedem sinistrum de lecto, non intectum
 stragulo, calicem illius ovum, quod manu tenebat, fo-
 stissime appetit, protinusq; disparuit. Nos territi
 facti cum vidissemus incredibilem fetorem, plus quam
 sulphureum sentimus, adeo obid, ut multum per dies,
 nulla modo ex cubiculo eliminari potuisset. Pre-
 veri Lanckoronski per multos menses dolore pedis cre-
 ciatus e

cruciatu & agnovitq; se, litte intenta vidad peccape.

268

Nicolaus Raszko

Sanguis Dani clavicarius fuit Nicolaus Raszko, corpore qui-
dem exili, sed animo generosissimo miles. hospitem in bonis
suis exceperat Stanislaus Wlodek Palatinus Betsmea, et
quidem vesperi Sabb. Cum illuxisset mane, adhortus e
Palatinus ut recreationis gratia ad venationem se cum pro-
ficeretur, priusq; res Divina peracta fuisset. Paruit
Palatinus, parvusq; et nos, qui in Comitatu fuerunt atq; ut
primum immisi fuerunt canes, apparuit veteranus Lepus,
quem conspicatus Raszko: meus e iste lepus polonico idia-
mate loquens, moy to kot, atq; immisiis habentis equo cu
concitatus currit, ex oculis nostris eripitur. Nos diu deer-
nantes p campos, audiende misse ergo ad aulam redimus,
sed Dnu Raszko n offendimus Domi. Solliciti ergo de abren-
tia illius, pene biduo amipn requisivimus ac tandem Octo
die in palledi satis lutulenta, egre iam spiritu trahentem
invenimus. Quem exulu de illo ceno, cu recessemus,
huc ex ore eius accepimus. Lepus ille quem perditis inse-
catus su laudis et glorie lucranda gratia. Cum me sub-
duxisset oculis vestris, conversus e mibi invalidissimu
rustica, qui me apprehensu, n modo de equo detruxit
sed et terra allisit, atq; validissime potenti fuste concussit,
atq; in ceno indignissime volutu, plene exanimem re-
liquit. In quo jacuis sine ullo subsidio, toto hoc decursu tem-
poris, quo a vobis separatus vixi. Non multo pt tempo-
re Dnu Raszko cu n potuisset sanitate recuperare, mi-
rens docuit, quam in reverentia haberi debeat dies Di-
vino cultus sacer.

Festi irre-
verentia pu-
nita

Admicos

Adamus Konarski

Inter legionarios hastatos, qui sub Joannis Zamoyiski auspiciis
 floruerunt, fuit hic Adamus satis eximius, quidem appa-
 rabat expeditio adversus Carolum Surdenarum in Lissonia
 famulum praemisit Leopolum, cum pecunia 3. millium
 quam ad phaleras ceteraq; bellum ornamenta compa-
 randa destinaverat. Leopolum veniens ille famulus,
 societti alleatoru se immiscuit, atq; quendam de nu-
 mero hujus foris, selegit quem ad perditu hoc ludige-
 nus secu tractandu provocavit. Caput igitur infelicem
 illum, ateam infeliciter tractando ventilare. Verum
 cum ille provocatus faventem sibi fortuna habuisset,
 provocatoru perditu jacentu sepeas omnibus, atq;
 pene ipsis vestibus spoliavit. Sic provocator vindicta
 animo conceptu ad depositu fidei sua concredendum pro-
 siliit. Ludit infeliciter, nam totam pecunia domini amittit,
 qua amissa cum sera penititudine urgeri cepisset
 noctu tenebris insurgentibus, vestibulu ac atriu do-
 mus hospiti inambulare cepit. Sed ecce cu ille secu
 dispicit de damno, hanc suo illato, videt militem ad se
 accedentem, cui famulus accensa facem proferebat, sus-
 sistit, atq; venientem contemplet. Accedit ille, stantem
 primum salutat, tum quis? cujusq; est? sciscitatur. Deniq;
 cur adeo tristis est, inquirit? tandem infelix ille sua
 infortunu incusare cepit. Sic ille advena, solatium
 ille suggerendu multa ad meliore mentem aspuenda,
 attulit. Perditus autem, cu nullu solatiu admitteret imbutit.

270
si quis mihi subministrare vellet pecuniam, animam illi offer-
rem. Audita hac voce miles ille dehortari illū a tanto scelere
cepit. At vero aleator cū constantissimū se proclamaret, tum
allocator ille Daemon sub imagine militis latens; inquit. bo-
no esto animo pecuniam habebit a me, et heri tui et omnium
tua imo et provocati recipies modicā amā tuā mihi inscri-
bas. Clitias inquit sanguinem de auriculari digite, atq; pactū
pro anima scripto firma, Schediurnq; versus fornacem pone
En pecuniam tolle, feliciter fesperam projice, victor eris,
Accepit ille pecuniam, atq; pactū scriptū cū satisfecisset, laca-
torem illū provocat, certat, vincit, recipit, et propriis illū
omnibus spoliat. At tū triumphans de victoria, tertio ab inito
pacto, die, necitur quo casu, a pugnantibus inter se mi-
litibus, in capite sauciatur, quod vulnus statim sacro igne
concepit. Chirurghi acciti, ac satis in gravi periculo versari
cum vidissent, permouent, ut ad mortem se compone-
ret. Detrahat ille acceptare consiliū, vocatur nihilomi-
nus e vicino monasterio confessorius de Ordine S. Fran-
cisci de Observantia. Verū cū pedem immittit in illa se-
des sauciatur ille moritur. Rem jam peractam videns Lusus aleator
sacerdos ad sedes suas redit, et ecce mortuus ille revixit infelix.
et facta sua, & potius pacta narrans, ad instar leonis
rugiere cepit. Multa illi tunc dicta de misericordia Dei
que surda aere excipiebat, Tandem cū revocatus sa-
cerdos postliminio rediret, corvi qui tunc ferno sive
camino insidebant, immiserunt se in hypocaustum, et
excitantes ad primū ingressū illius religiosi, una cū in-
felicis anima p̄ furnū evolarunt. Forte supervenit Dñs

pecunie permisse, cum sua reciperet, à demone datam non in-
venit. Damnatumque illud cum ad divisiones viarum evecti man-
daret vix multis equis ad spumas fatigatis cum exportaret,
deponens infelix cadaver ad terram, cum circumstantium
turba primò videt sandapile inferioris aperam sua spon-
te resillire, mox cadaver per pedes ab invisibili spiritu pro-
trahi, atque in aera rapti ac tandem ex oculis hominum
evanescere, sic loculi vacuum terre iniecerunt, perditus au-
tem aleator una cum anima et corpore ad infernum raptus est.
Timele Dominum et ad iracundiam nolite provocare eum.

Hieronimus Wollowicz

Fuit Capneus Samogitiae, homo singularis pietatis, doctri-
nae, atque in sublimi doctrina simplicitatis eximie. Fu-
tus ab illo aberat vigilantie singulariter addictus.
non nisi tertio die quieti se dedit, duobus autem antece-
dentibus noctibus, lectio variorum authorum, quos ipse
legebat, et a famulis deputatus lector. Singulis namque heb-
domadis appendebat Catalogum officiorum in quo describe-
bantur Cubicularii in officiis singularum hebdomadarum. Porro
aulicam juventutem exercebat in iudiciis et iure. Nam horu-
mana expedito suo officio missus, sua iudex deputatus ab
illo et a seipso iuxta regulas fori, causas productas ju-
dicabant, ad quae iudicia lectus erat et ipsum Capneum
aditare. Unde aditibus scitebat se, et parebat iudicium
sententiae. Quadam vice nobili famulo colaphum impo-
sit, qui Capneum in ius ambulare per citationem iussit.
At Capitaneus in ius vocatus comparuit. Producta disceptatio

causa juxta statutum Lithuanicum, causa cecidit, sententiam accepit, ut una hora carcerem occuparet. Paruit exemplum; dedit suis famulis, quante in honore habendi essent Judices. Et quamvis illi relaxabat, ille carcer, noluit eam gratiam. Sed sententia satisfecit. Unde id commodi retulit, ut v. minimi defectus aulicorum jurisdictio castigarent. In quibus judiciis lenis judicanda, fusta putavit, asperem, inopia inuitante facta, gratia conservanda vite. Multis ille virtutibus conspicuam vitam duxit, maxime religiosissima pietate, liberalissima in elemosynalargitione. Moribus erat antiqua simplicitate plenus. Primi thori conjugem cum patris jubentibus amisisset adjevit animum ad iterato celebrandas nuptias. Intellexerat in vicinio esse nobilem feminam, quae ex recenti mariti sui Woyna, morte viduitatis sortem deplorabat, spes ergo vivende animum asumpsit, utq. frequenti stipatus comitatu, quem semper numerosum alebat, aulam ipsius ingressus est. Erat id dies Jovis, quo Patrefamilias aedes viduas subintravit, in quibus gratissimo exceptus hospitio, cum canationi accumbit relictae facis oratoriae licentiae, sic Matrem familias morentium ediu affatur. Domina constare vobis puto me esse ex morte conjugii meae, privatum consortem thalami, me quoq. n. proterit, te in eadem nave luctus navigare ex quibus propositionibus infero me adjevit animum ad iterato Neosponsi personam assumendam. De tua etiam voluntate minime dubitandum mihi est quod ead. curat coquat mentem tuam. Quare duos amicos, clara faciunt pasta. Dic age. Estne tibi mens, ut tibi me copulem lege matrimonii an non? Ma aspen-

tiente

hente, ait: Custina die sit nobis sacrosancta in jejuniis seruan-
do Sabbo conscientie maculas expurgemus, ut sacris epa-
hâ reficiamur. Dies solis serenitatem nuptialem celebre-
mus. Sic magnificas ille nuptias, absq; prodigalibus impen-
sis in omnium admiratione celebravit. Semper fuit exi-
tiosissimus hostis pompæ et thypho superbia, inutilesq;
expensas, in elemosynas commutabat. Unde singulis an-
nis ad refocillanda Christi mēbra, decem millia erogabat.
Mortuus in senectute bona.

Joannes Custachius. Tyszkiewicz

Victoria illius
in Livonia

Patri Palatino Brestensi natus, paternos honores, per Martios labo-
res consecutus ē. Nam cū Capitaneū Luisceæ, egisset singula-
ri bellica alio fortitudine in Joannis Caroli Chodkiewicz
exercitu, pulchram prætulit. Unde septingentis comitatibus
in 5 millia Suecorum militū, eaq; ad intercessionem de-
levit, paucis, e suis desideratis. ipse tamen multis glandi-
um plumbearū n̄ levis sauciatus. Vir erat excelsi et
generosi animi, totus mortem n̄ modo spirans sed et
preseferens. Nam et constitutio corporis robusta et vir-
tus rubicundus, et oculus Sauromaticy et sermo incita-
tior, et manus valida, nihil aliud loquebatur, quam bel-
lum et certamen. Consuetū illi erat cum ursis certa-
men facere, quibus uno ictu, acinace lateris sui, caput
amputare solebat. Hospitem Domo sua Cameraci exce-
perat Thomā Andrzejm Achaciu Grochowitzi Episcopu
Lueosienem, quem p̄t laudissimam mensam cum solenni

Musicoꝝ

Musicoꝝ concentu; nobilissimos enim semper nutrebat
 phonaſeos duodenos voce insignes, duodenos instrumentis con-
 spicuos; recrearet, Militantibus etiam ludis exhilarare voluit
 quibus premisi, ingentem usum producit, jussit, qui cu
 ad leuatum crepitu in pedes se erexisset, occurrens Tyszkie-
 wicz proprii lateris ferro, caput illi demepuit. Quo viso
 Episcopus, ad eo valida formidine cu anima periculus e
 ut relicta epulis fuga se ex aula subduxerit, metuens ne
 aliquod sui fortitudinis in se spectaculum exhiberet.

Fortitudo
 eius.

Multum huic homini debet collegium Brestannu
 ex eo quod apud illum muri qui modo Templu faciunt, coem-
 pti sunt, satis justo pretio, quos ille pro mercatoris tabernis,
 Iudeis a fundamentis crexerat. Nam Patre Adamo Ma-
 kowski superiore residentia Brestensis instante apud Geo-
 nem Sapieha Cancellarium M. D. L. minori pretio ve-
 nerunt illa mania Societti, idcirco, quia Tyszkiewicz Frisuo
 natu majori Georgio Tyszkiewicz Soc. J. tunc provincialom
 agenti per Polonia minor pretio dimisit. Quamquam et
 ipse multum se liberalem in societatem testabatur elec-
 mosynis subueniendo.

Multa ab hoc Senatore preclare sunt gesta, maxime in
 tuenda Patria, quam ita amabat, ut primum semper locum
 occupaverit cu vexillo in exercitu, quoties aliquod periculum
 ab hoste ingrebat. Nam et contra Osmanum Turcicum
 Imperatorem cum ipse per ogritudinem ad defensionem
 Patrie protilire n̄ potuisset, filium suum Casimirum 18
 Annoru um legione hastatorum, ad castra misit. Et
 contra fedifragum Adolphi Gustavum invadentem

Prusiam

Prupiam, primus ad latus Sigismundi Stai cum legionibus ste-
 tit, fidem in Deum, Patriam et Regem exemplo declarans, Haec
 in pte infelix denunciari debet, quod Judaeum totum se in omni-
 bus intimis credidisset. Erat vaser et omnibus dolis consultus
 Judaeus Jacobus incolens Oppidum Camenecum Lithuanicum.
 Stai dexteritae sua insinuavit se in gratiam Tyzkiewicz jam
 tum Palatini Bresten, Nemo illi charior, nemo fidelior,
 nemo in rebus agendis expeditior. Complures annos ea pro-
 speritate fruebatur Judaeus, donec quapiam occasione cum offer-
 sum persensisset suis rebus Palatinum, aperta se hostem
 profiteri ausus est Palatinum. Re perspecta Palatinus in
 Judaeum et consortem ejus atq; liberos, indignatione effudit,
 cui ferenda cum impari se vidisset Judaeus Majestatem
 Serenissimi Sigismundi adiit, ibi omnia secreta Palatini
 prodidit dicta sua certis literis, manu ejusq; scriptis con-
 firmavit. Rex quae clementia fuit, Judaei patrocinium suscepit
 datus ad Palatinum literis, quas cum Palatinus legisset, post
 multam dissimulationem in vultu, interiori dolore et af-
 sidua sollicitudine reloquens, ansam infirmitti subministra-
 vit, atq; cum principis mali occurrere neglexisset, in lethali-
 tem cegritudinem morbus commutatus, morti affinem fuit.
 Adverterat periculum mortis Sanctimonialis Magdalena
 Kolendrianka femina et satis religiosa, et cum Deo conjun-
 cta, atq; ut rebus animae suae consulere, hortamento fuit. Vir-
 gencosus et bellivus appetus, primam contemptui admonitio-
 nem habuit. Tandem cum gutta caverat lapidem non vi sed sepe

276
cadendo procrastinatione usus, imperat evocare Bresta quem-
piam ex Ordine S. Francisci, cui statuerat intima conscien-
tia reservare. Interim ingruentibus noctis tenebris, quae
opus erant majestate ad augusti exiipiendum in aula Do-
minum, disponebat. Digressis omnibus ex cubiculo, repentina
infirmus p̄t noctem mediam illum invasit, adeo acerbe, ut
ante lucem in vivis ee desisset. Interim dum ille de crastino
 cogitabat, Religiosus Bresta evocatus, tota nocte Cumenecen-
se Oppidum et aulam oberrabat, nulla ratione viam rectam
 ad aedes Palatini invenire valens, licet gnaros vice aurigae
 habuit, nec prius viam reperit, quam dies illudisset. Sic vir
 strenuus et Martius dū lacris expiari differt, opinione citius
 vite cursum expedit. Funus illius Filii quos 5 reliquerat
 insigni pietate condecorarunt. Non in summa frequentia
 nobilitatis, singulare specimen pietatis in Parentem ediderunt.
 Convento enim ordine cū diversi ordines centuriati pro-
 ceperant, Clerici vestigia sergis currus viloso serico nigro
 cū equi contactus transisset. Funaliorū frequentia
 suscepisset eorum vestigia institerunt 4 filii, qui raro
 exemplo Parentis feretro humeros subjacentes, extremū
 obsequium progenitori reddiderunt. Corpus defuncti maxi-
 mus natu filii, jam tunc Vitnensis Infantalus secutus e,
 que pius in Parentem multis lacrymas excivit, quamq̄
 totum funus a multis plurimis lacrymis frequentatum
 Celeritate in exequiis perdrante, et facta virtutesq̄
 tanti viri percrenente

Andrus Sredzinski

Quoniam funeris mentionem feci. superius, aliquid de

de pio et Christiano funere referam cuius spectator adfici
 plurimorum funerum contemplator fui in quibus in tantum splen-
 dorem, maiestatem, et pompam contulit sum, quam perditum
 et profligatissimum ludum unum huius Andree funus, Chri-
 stianum iudicavi, cuius ordinem texo Andreas Sredzinski de-
 licie Zamoyscianae Domus, non ob allicios dolos et adulatio-
 nes aut frivolos sed ob pietatem, prudentiam fortitudinem
 et fidem in Zamoyscianam familiam. Aulicus ille quidem
 fuit sed semper Christum praeculis circumferens. Imma-
 culatam Virginem summo affectu veneratus est, cuius ut
 se servum omni in loco testaretur semper de collo appen-
 sum Rosarium gestavit. Sic cum advertisset se lethali mor-
 bo oppressu totum se regendum tradidit sollicitudini et religio-
 sitati P. Nicolai Gyrowski Rectoris Collegii Jaroslavi cuius
 epidua vigilantia cum anima Colui fuit credimus si
 petisset funus illius sic peractum est. Primum plebeio curru
 Jaroslavia ex bonis suis advectus e' binis equis, simplici locu-
 lo inclusus. Curru intratus erat simplici pannu ulnarum
 anisi 4. stipabant latera curru duo famuli totidem
 surricula ferentes. Curru antecedeabant centum subditi
 bonis griseis vestibus induti ad talos usq' defluentibus, col-
 laria vero a vestibus emanantia, in cucullos efformata ha-
 bebant, ita ut omnino funebris pompa in illis amictus
 appareret. Sine ulla itaq' pompa illatum e' corpus ad Templu
 Mane sequenti Clerus ex diversis locis accitus, cadaver in
 cumstetis, atq' pulchro ordine invicem sibi succedens Di-
 vina operatus est. Porro imminente hora q' universus
 Clerus coronam circumsepit in foetro jacentem, gravi pietate

Formamisti-
 ani funeris

278
precinens funebre officium, quo peracti P.P. Societatis, Sacris
operaturi ad altaria acceperunt, in summa ora cū phonasorum con-
centu missam, peragente Rectore. Et quoniam testamento cauerat
neclogia ipsius pro conuione celebrarentur, ~~potius~~ sermo habi-
tus est de aspidua recordatione mortis. Quo finito, Sacrisq;
peractis, amicisq; dimissis, nullum enim amicum, nullum
hospitem invitandum ad pompam funeris celebrandam ca-
uerat, si universus deus ad vicinam Collegio eadem convocatus
mensa accubuit. Erant autem soli sacerdotes numero 100 sin-
gulis, in separatis paropidibus fercula 10 apposita, vini lepista
sive lagenarū mediam ollam continens, lagenā Cerevisie pro
sufficiētia. Antequam à mensa surgeretur, singulis superio-
ribus Religiosorū et Praefectis Templorū appositi sunt floreni
30. privatis autem Sacerdotibus floreni 10. Sic dimissis Sa-
cerdotibus, ventū est ad pauperes, quorū 500 numerati sunt
Ex his singulis separatim in argilaceis paropidibus apposita
fercula 5, panis magnus, caseus, orbis cochlear et cantharus
cerevisie. Post sumptū cibum discedentibus, datus florenus
unus, integer panis, caseus, amphora cerevisie. Sic more
Christiano expeditae funebriis pompa Andreæ Szedzinski
qui Collegio Jurislay legavit amplius millibus 7.

Philippus Wotucki

Magni illius Pauli Wotucki Principi Vladislav, uteriq; quem non
aliqua politior literatura commendatum fecit sed herose Polono con-
spruus et excelsus animus, qui n̄ modo in Martis pulvere inui-
ctum proliatorem testabatur sed et Senatorius subreliis su-
latternum Patrie Defensorem. Cultoris Sacratissimi Dei

Centorius

Genitricis ardentissimus fuit. Immaculate ipsius conceptionis
 ad profusionem sanguinis defensor. Casus infelix tulerat
 ut nocturnis incumbens tenebris, subito erumpentibus
 flammis Philippo estrato consurgenti, festino cursu spect
 querenda in columitas, quam rem cum agit, oculo inpegit
 in seipimenti acerbiorum spinam, ita graviter, ut oculus suo
 loco mutus in genam diffunderet. Dependens à nervis suis. At
 Philippus plenus fiduciae Sanctae Matris auxilium implorare
 cepit, atq; Cestochoviam iter instituit, dirigens discipulum
 suum per Petricoviam ubi tunc Iudicia Tribunalitia ex
 more Patrio celebrabantur, in quibus infelix solium hereti-
 cae pravitate immisuerat se puro tritico orthodoxae Re-
 ligionis, cu fine ut religioni cui prodesse non potuisset, obsequi
 valeret. Ubi igitur Petricoviam ventus est, frequentem Iud-
 cum Tribunalitiorum coronam adit, atq; in haec verba fatur
 Sicut in hoc sacratissimo consensu non paucos numerari, qui vi-
 rulentas linguas in honorem sacratissimo Dei Genitricis
 rivibrant, ad quas compescendas haec veni. Spectate universi
 oculum meum infelici casu loco mutum, videte genam in-
 herentem. Nulla vis medicorum pristino loco illum restituere
 potest. Vado ergo Cestochoviam ad limina Divae Genitricis
 plenus fiduciae, me recuperaturum oculum, sanctissima ipsius
 intercezione epitulante mihi. Quibus dictis captum iter ar-
 ripuit, atq; in aedibus Sanctissime Dei Parentis voto suo
 potitus est. Dumq; iter per Petricoviam relegit, rursus
 Iudices adit, et sic affatur. Videte Antimaria videte et erube-
 scite vestram improbitatem. Movit aliquos evidens beneficium
 fato

Miraculum
 in oculo resti-
 tato

B. V. ut heresim ejurarent. Huius Philippo consuetudo pra
 fuit. Submotis à mensa epulis ut presunderet occasionem
 inutilibus colloquiis, erigebat se de loco suo, atq; aperto capite
 junctis manibus cantabat patria lingua carmen De B. V. O
 o Maria cna D. i. u. i. c. o. Tum canticum illud à S. Udalberto
 conuinatu' Boja Rudzica. Illo autem canente oportebat
 omnes canere cum devotione et modestia. Accidit Radomia
 in moraretur ut hospitali mensa exciperet omnes transeun-
 tes milites, atq; illis satistractatus, cum ad solitum surredisset
 devotionem. Tyro quidam inter milites subridere et joculari cepit
 Devotionem. Tyro quidam inter milites subridere et joculari cepit
 Sustinuit patienter Philippus et quoniam Palatinum Naveny
 tunc egit, postquam resedit finito contu, terribili vultu et
 acerissima oratione tyronem illum objurgavit, offrontem et
 mentem motu aperens, qui orabesceret laudes Dei Geni-
 tricius. Unde factum ut post modum accedentes ad mensam
 illius, summa cum pietate cantus illos persolverent.
 Hereticorum semp accessimus opugnator fuit quorum cum sci-
 vepet Antesignanum fuisse Christophorum Radivilius Duce
 copiarum Lithuan, nullam occasionem sibi elabi potuit, qua
 non illum divexerat. Accidit ut p foru' Variavien, iter
 faceret Radivilius equo albo insedens rubro colore ad
 costas miniato. Anripuit occasionem Philippus, atq; in te-
 natu cum yetba faceret, ait. Spectatorem ego in per for-
 rum Variavien, hippocoznonem egyptet D. Radivilius
 si nunquam enim vocabat Ducem, leporem affinxit Jocus illius
 nobilissimum, quem commendabat mihi depictus equus,
 augurabar enim hostili rubere sanguine, dixiq; quam glo-

riose

riose depugnavit D. Radivilius, cujus pugnae testis est equus
 qui undantes sanguinis rivus felici proelio discurrebat. Ve-
 rum aspectu mei miniatur colore, n' purpuratu' sanguine
 affirmarunt. Jocus hic infacetus fuit Radivilio, sed Res
 publice salubris nam hoc joco taxavit hominis pusillam
 mentem, cu' tamen Hercules videri voluisset. Frequens
 illi erat cum hoc Radivilio concertatio, adeoq' gravis ut
 quandoq' prorupisset Radivilius in verba mustem mi-
 nitantia oblata occasione. Acceptabat Philippus minas
 equo animo. Porro accidit ut finitibus Comitibus iter face-
 ret Notachi Rusam, et incidit in Radiviliu' qui in hi-
 thuniam arripuerat viam. Quare nihil territus Du-
 cali frequentia accidit ad Radiviliana Rhedam abq'
 Ducem affatur. Dne Radivilie ex tuo ore profertur
 quod prime loci et temporis opportunitate de me
 vindictam sumpturus es. En locus et tempus. Sive
 es, aude tum Dux Dne Philippe minor quod jo-
 cos in seria convertatur. Ego vos amo, et inter amicos
 censeo. Verba volant amicitiam n' laedunt. Sic ultro
 citroq' sermonibus habitis amici digressi sunt. Sed
 per tamen Philippus joco veritatem instillabat Ra-
 divilio, ut pote homo illiteratus, et antiquorum et im-
 plium morum. Vitium tamen indomita carnis in
 illo sedem posuerat, sed et hoc antequam dies mortis
 acciperet edomuit, adeo ut improbius bestiae s' non

282
enim jam per ostium ad illum patebat eis acceptus, ad motus scalis
per fenestras loquerentur ei. Palatine Palatine ego sum tua
charissima. Ille accepta imagine Crucifixi Jesu responde-
bat, sed ego nō sum jam ille qui fueram. Fui fuissem aliquando
propheta quam me penitet, quam pudet. Totum se ille jam Di-
vino amoris atq; penitentiae tradiderat, atq; tota infirmitate
sua Crucifixi imaginem seip. de seip. noctu de manibus
deponebat, atq; in complexibus et osculis Jesu de cruce pen-
dentis ultimum spiritum exhalavit. Tota vita fuit de-
votissima Sacrosanctae Dei Parenti, cujus imagi-
nem vestigii sive ~~collo~~ planta de collo gestabat, et in ma-
tutina devotione ardentissima pietate colebat seip. adver-
sus omnes insidias hostium tam animae quam corporis
premuniebat.

Venceslaus Leszczyński.

In hoc homine singularis misericordia Dei eluxit. Siqui-
dem quamdiu heretica pravitate infectus vixit, tamdiu
ingentium prodigum opum, hostis fuit Sigismundi Re-
gis, verum ubi lumine fidei Orthodoxae illustratus est
Rex Sigismundus sinu paterni amoris illi apparuit.
atq; ad amplissimos honores Procancelarii et Cancellarii
vocavit, in quibus frequenti tergitione diversarum gu-
bernationum sive Capitaneatum hominem debitis obli-
gatum jovit, ut oneribus se eximeret, de hoc homine id
memoratu dignum, quod evidenter signa affuturo mortis
accepisset dnm Generalis majoris Poloniae renun-

tratus, cum per Potuchiam Varsaviam iter, Posnamiam faceret
 Templum ingressus, cum per Sepulchralem lapidem Progenito-
 ris sui, ad locum orationis reddenda Deo ascenderet, repente
 lapis sub pedibus ejus disiecit. Unde viso illa portento ex-
 clamavit. Nimis mature ad mortem vocor. Atque
 nos vivere in hac vita oportet. Alteru^m factu^m plausum venien-
 ti Posnamiam Generali instituerat Juventus Posnaniens,
 Collegiu^m, scenâ publicâ in arca comparatâ, in cujus fron-
 te majores illius Serzynie depicti fuerant, quos inter
 ipse Cancellarius et Generalis Majoris Poloniae effigatus
 stetit. In medio actionis, trabs illa a qua imagines des-
 pendebant fracta, per medium, ipsius imaginem scidit
 cum non vulgari argumento scienda curione à cor-
 pore. Eventus mox omen subsequutus. Nam postquam
 satis epulis, maxime vino indultum fuisset, nocturno
 tempore autisprimus febrilis ardor invasit triumphan-
 tem, atq; intra brevissimum curriculum temporis ex hu-
 manis abire compulit. Post mortem illius reperti thesau-
 ri nulli, debita ingentia numerata, ita ut oportuerit
 filios hereditariis excidere bonis

Rakocius

Anno 1657. Justitiam Dei superexaltavit misericordien-
 ejus. Nam Gabriel Rakocius quam pridem n^o obcuris
 documentis declarabat ambitionem, affectando Regnum Po-
 lonie, primis diebus Januarii manifestavit. Siquidem pro-
 misit literas nuncias irruptionis sue, quibus sollicitavit
 animus Polonorum, ut se in Regnu^m venientem, cum plausu

Fideli

284
Fideli, atq; Regio apparatus exipere, gratiam Regiam se
exipientibus adpromittens contra resistentibus ferum
et ignem minitans. Fuerunt tamen tam abjecta Polono-
rum pectora, atq; oblita generositate Polonia et ingenuita-
tis, ut non modo ad iudicia Castrorum, allatas literas accepta-
rent, sed et in portis Civitatum affigi permitterent. Succu-
verant inde Aeteticis animi, qui elanguerant per mortem
Janusii Radivilii et per eversu' Tyocinu'. Quare certatim
ad Rakocium convolarunt, quibus praedux fuit Stanistawski,
qui Legatus a Rakocium a Mareschalis Anni ex Castris
Cracovien' missus, perduclum se praestitit adherendo Ra-
kocio, atq; eum in Anni cum exercitu, quem ex colluvie
latronum conflaverat inducendo. Ultimis diebus Janu-
arii ad Oppidum Strigi stetit, ubi pacificum adventu'
simulans, in disciplina exercitum continuit, nulli damnu'
inferens. Inde Samboriam adortus, cum sibi nequa-
quam obsequentem vidisset, uno atq; altero apultu' facto,
plenus mirarum atq; furoris, ad Submontana' partes
profectus e'. Premissam iter Dirigens, cui in itinere
occurrit Szemberg, cu' expeditis aliquot vexillis
nostrorum, primumq; in uterum Ductoris Hun-
garorum, impetu' fecit, atq; venientem cu' aliquot
millibus militari ferro, velut ingratum invaso-
rem Patrie salutavit. Ingrata haec solutatio fuit
Hungaris, qui non modo avertunt faciem a
Szembergianis, sed et in fugam unitatis equis
terquam, se insequentibus ferendum objecerunt.

Ingressus Ra-
kocius in Polo-
niam.

Aliqui

Aliqui vero ex fugientibus sani fluvii vorticibus se abdi-
 derunt, nunquam et patriam terram, et hostiles tur-
 mas viduri. In eo melio cecidit Dux, omnium Ger-
 manus Dux Copiarum vexillum acceptum in effigie
 B.V. cum lemmate Patria Ungarie. hoc vexillum in
 veneratione a Polonis acceptum, gratias agentibus Deo
 quod Sanctissimam Dei Genitricem ad castra misisset
 secundus miles Legionarius contra Ungaros, parum
 feliciter rem gessit. Unde succrevit hosti audacia
 Premishia admovit exercitum, in quo magna pars
 nobilitatis tunc morabatur, non defendende Premi-
 shia gratia, sed salvande proprie incolumitatis.
 Prem verba Premishia salutem et precem et pactionem
 erit, hac conditione, ut nobilitas ad Rakovium
 transiret, quam ille superbe satis, atq; arroganter
 salutavit, et serviliter tractavit. Tandem ex ani-
 mi sententia succedentibus rebus, Prorsicam
 perrexit, nostris Ducibus Lezaysei subistentibus
 et de tuenda salute per fugam consilia capientibus.
 Interim hostis fortunam sequens Leopolum, par-
 tem exercitus mittit, sollicitans Leopolienses ad de-
 ditionem, qui paulo ante exclusis a Civitate nobilibus
 a quibus illis maximum periculum imminebat,
 propter excelsiores eorum Spiritus, quos pre se ferat
 nobilitas, Civem despiciens, hosti generese respon-
 derant. Nolle se ullum cum hoste habere colloquium

Superstite

Superstate Serenissimo Casimiro Rege, cui suam fidem
obligant servandam.

286

Infectis rebus viduis pars illa ad tumidum et arrogantem Ra-
kocium, qui cum intellesset Supremum Ducesm Leraysko. Tu-
robinum ab ipse Ductorem verò Campestrium Copiarum
Lancutum versus korakorum in exigua parte ad perse-
quendum Generalissimum misit. Ipse verò Submissio
Campestrium Duci intectus, omnia bona ipsius, atq; Fru-
ctus, ferro et igne vastare cepit. Interim securiorem pri-
mum Martii Turobini an Bilgoray cum agit Potocius
korakorum colluvies in Kochanovici cohortem, in custodia
stantem, impetu fuit, ipsum Kochanovici et duo Corn militi-
nes capit cum ipsius filio, alios statione depellit ipsum
Ducem semivinctum vestitumq; cum 4 millium vestit-
li, intemperta nocte in fugam conjicit, ita ut Krasnicum
ante ortu solis cum toto exercitu accurreret. Atq; ibidem
minime fidens visibus suis, sole ad occasu vergente
Krasnicum discessit, Eodumq; hora 2da noctis pluvio-
sa satis celo venit. Fuit id dies 2dus Martii. Duo in locu
dies pene 4 moratus est donec Betocius discederet.

At parte alia viduella, Lancuto Submissus Casimi-
riam venit. Hostis verò velut immunitissima fera, omnia
ferro et igne vastabat, Lancutum non nisi uno apulta
laepivit, viam direxit Cracoviam. Memoriam impie
invasionis relinquens, Templis non modo spoliatis sed
et incensis, ac funditus subversis, Sacerdotibus mactatis
Colonis Civibus occisis, Oppidis exisis, ita barbarè, ut
modi vix faville impietatis illius extant Leraysii Tem-
plum satis magnificu Fru de Observantia vastavit.

Amaynem

Leruzii caede Imaginem sive Dei Genitricis multis puellarum mi-
 a Rakocis ruculis dehonestavit aliquot ejus Sacri Ordinis fratibus
 in Templo, violentè ferro vitam ademit, multos no-
 biles ibidem obtruncavit, atq; spolia ampla sustulit. San-
 domiriam paulo ante, incendio deformatam, novis ca-
 edibus et rapinis complevit, atq; in Collegio S. J. Fra-
 tris Stanislai Kobozny corpus exanimè crudeliter
 traxit de quo pag. 37 Abiit tandem Sandomiriã
 vastatã tetra illa bellum Cracoviam ubi a Versipelle
 Virtutis humanissime et cù plausu acceptus, et in Re-
 gium palatium inductus, regia amplitudine tractatus
 est. Die insequenti miseris Civis Cracoviz, com-
 pulsi sunt claves Civitatis ingratisimo hospiti reddere
 quã Btho dei discedens Cracoviã reddidit Civibus, sed
 4 millia Ungarici militis pro presidio reliquit. Varsa-
 viam iter destinaverat in occursum Caroli Gustavi Swe-
 vorum Regis. Sed antequam pervenisset Varsaviam
 Carolus deplorata morte Duglari Davicii occurrit
 Rakocis, atq; federatis exercitibus ad insequendos exer-
 citus Poloniz direxerunt copias suas, in quibus jam
 numerabant, ultra 80 millia hominum. Siquidem
 Exercitus ille conflatus fuit ex Ungaris, Transylvanis
 Valachis, Rusis, Moldavis, atq; Lemenis sive
 Muscovitibus militie è bellicosissimè simile Turcarum
 Jamizeris, a Rakocis evocati fuerant a partibus Ana-
 toliae et Siciliae, cujus generis militum 6 millia
 numerabant, in quibus totum robur posuerat Ra-

ex pte vero Caroli reliqua Succoru erant, et magna pars
 nobilitatis Pruthemice vindicantis se suasq injurias, quas
 per Scythiam inuersionem Duce Sub Chan Kasi Aga
 Nachaii acceperat. Et plurima alia turba, Caloru raptu
 ru Lisatum, prudentiam, incendiarioru, ob quam multi-
 tudinem, nulla ratione bene ordinata et disciplinata castre
 eo poterant.

Porro in itinere copiis, insequi Polonu Exercitum caperunt,
 Exercitus autem Polonus, Casimiria Betricio, tum Lublinu
 Deinde Lukoviam, praeterca Mederacum, Mederco Biata
 Deinceps Brestam, tandem Kobryn, deinceps Lubomliam
 ad extremum Sokulum pervenit. Acriter hostis per-
 sequebatur nostros, Ratnu usq.

Accidit ea Exercitus Polonici persecutio primis
 Aprilis Nam 8 Aprilis a hostitem cu pecore Collegii
 bonorum, cedendu mihi fuit Rodovio atq per mediam legio-
 nes fere fugientes Betricio, deducendu pecus septin-
 gentorum caputum, quod postea Divina adspirante
 gratia ad locu suu redus incolume. Sed aulam barba-
 ra feritate hostium fadatam repert, in qua in ma-
 nipulus hostis, cu habitantes a reperipet, prima in-
 rabiem vertit in imaginem B.V. quam impio ferro cen-
 sauciavit, plurima vulnere, qua ipsi innocentissima
 Virgini, qua dilectissime ejus Soboli, tam in facie quam
 in manibus ac in utero delineatis. Corporis par-
 tibus infligens, et vulnerans. Gravius tamen deser-
 vit in J. Casimiri effigiem, quam ex sacello protu-
 ctam, extra praedium, minutissima in frustra discer-

psit.

psit. Taceo alia in medijs patrata, et in aedibus privatorum
 subditorum, illud addo, triginta unum de patribus familias
 occisos.

Lublinum spoliare omnino voluit sed supplices Civis
 misericordiam implorarent, quam per Cancellarium
 illius, hominem prudentem obtinuerunt. Qui exercitum
 Domini sui et Principis, n̄ alio vocabulo nuncupa-
 bat, quam colluviem Medicabulorum. Ad Breslam
 cum venisset Exercitus noster, litteras accepit M̄nus
 Generalissimus a S. R. M. tunc Danhovie manente
 quibus et M̄m̄ Palatinum Prussiae Czarniecki ad
 se evocabat et imperabat, ne cum hoste in prelium
 descenderetur, quod prelium summe affectabat Palati-
 nus Vitnem, Generalissimus M. D. L. Sed n̄ fuit id
 voluntatis Divine, ut iniretur prelium

Prædians ergo Breslam et Sucus et Fransylvanus oppu-
 gnare volebant eandem Sed Castellanus Breston Sawi-
 chi Woynum prohibuit ne defenderet Civitatem, obten-
 dens et validam manum hostium, et peditatus imbecit-
 litatem, et Judeorum perfidiam. Quare paucis positis con-
 ditionibus tradidit Breslam, quam uterq; hostis mu-
 niendam firmandamq; tradidit Scotto, nuncupato Gau-
 di, qui ante sub signis Serenissimi Regis Casimiri sti-
 pendia merebat. Sic Philocephus Sawichi perdidit
 Breslam, quam cum occupavisset Gaudi nihil quidem
 immunitatis egit, sed dolus et rapinis plenus, corradonda
 pecunia; ut sunt Scotthorum ingenia ad lacelle compo-
 sita se totum tradidit, utq; astutiam obtegeret, ad mu-
 niendam

niendam

290
niendam valle et fossa Brestam animum adiecit, festiq;
munitionem quidem Brestam sed ditiores substantiam
ex eo, quod sumptibus munitionis detrahit.

Interim utraq; fax illa accensa in exitum Poloni nomi-
nis fauoris fortune amice experiens. Varavianam ire de-
stinavit, quo in itinere inopinato ad Wegrowo occurrit cu-
suis legionibus hostium multiq; vita exutus auolat, ignoranti-
bus hostibus quam viam arripisset. Fama erat in illa con-
fusione, triplicem plumbeam glandem corpore excipisse
Gustavum.

Varavianam tandem ventum, ubi Gustavus poluit sibi dari
pecuniam in stipendium sui exercitus ideo quod iuvisset
Rakocium in debellanda Polonia jam enim utraq;
hostium omnino debellatam Poloniam iudicavit. Fecit
Rakocius, quod ab illo Suecus efflagitabat sed minime con-
tentus ea largitione, expectavit opportunitatem amplioris
acquirende pecunie. Quare ad oppugnationem Varaviae, u-
terq; exercitus accinxit se, quam satis bene et commode
munerat Serenissimus Casimirus Rex praeficiens Pre-
sidentis Dycki, qui ob id quia Aetholicus fuit perfidus
esse debuit.

Quare ad primam velitationem, hostem Varavianam ad-
misit, quam hostes nullo negotio ~~capere~~ capere, exclu-
sory Regio milita, Ungaros in defensionem induxerunt,
Victoresq; divisis exercitibus disceperunt. Rakocius ad
Submontannas partes dirigens iter, Gustavus in Prusiam
sed Suecus minime contentus praebita sibi pecunia, p[er]
disceperunt Rakocii. Varavianam invadit, Hungaros ad inter-

nacionem delet, atq; totam Civitatem praeda sui militis tradi-
dit. Unde vesano milite furente, omnibus fortunis Varavia
est spoliata.

Et quia ante adventu hostium Varaviam, Palatinus Rus-
siae Petricoviam adorsus, presidium Sueticu inde non mo-
do excluserat, sed penitus deleverat, Suecus in Prupiam re-
diens, omnes milites, quos in presidiiis habuit, ad se evo-
cavit, etiam Lovicio illis venire iussit. Torunium venit
ubi Torunensibus legem tulit, ut vitam pecunia redimerent,
quod cum Torunenses fecissent, presidarios ex Civitate ad ca-
stra residere iussit. Pacem se jam habere Torunenses
arbitrabantur, sed Gustavus praeter spem omnium rediit,
et Civitatem praeda suorum objecit. Torunenses tamen
neq; hoc malo icti, sapere poterant, sed cum potuissent se om-
nibus defendere, presidium Brandeburgici Ducis ex-
ceperunt, ut sibi majores calamitates coarceverent.

Rakocius vero cum Sueco discedente, consiliarios
non haberet cum Stanislawski omnia consilia agitam
supra vistulam incidens, cum maxima multitudine
lixarum / pauci enim milites in ejus exercitu numerabantur,
populabat omnia, cadaveribus terram operiens. Huc in sta-
nere ad montem Calvum salutifera Crucis accepit, et mo-
nasterium illud, quod innumeris annis incoluere, absq; ulli-
us hostis incurso, stetit, spoliavit et Sacerdotem Senem
Polignorum obtruncavit. Thesaurus tum Ecclesiae, tum nobi-
litatis Sandomiriensis, sustulit, plurimiq; vitam crudelissime
ademit; qui Sylvae se credentes, vitam servare voluerunt, quos
impius quidam rusticorum hosti indicabat

Sic rabiosa

Sic rabiosa illa bellua ibat plena vestigia sue tyrannidis relinquens
 jam Sandomiriam praterierat per suos Sparthacus spoliata
 jam Cratoriam attingerat cum nuncium accepit de Scarpini Cas-
 simiri adventu cum valido et potentissimo Exercitu. Fidem nolens da-
 re rumori, perfidum quendam Ungarum subornat, ut Legati apum-
 pta persona exploraret vires Exercitus Regii. Vipera illa parendu
 duens suo Tyranno, Regem adit atq; proliviori oratione nomine Tran-
 sylvani consalutat, cujus orationis hoc argumentum fuit. Ut sibi Scer-
 nispimus ingrepsim in Poloniam ignosceret facipe enim se id, non
 ambitione cupiendi, veripendi Regni causa superolite Regi, sed evoc-
 catum amplurium Senatorum vota, quorum literas in manibus habebat
 exhibiturus iis, ad quos ea res pertinebit. Rex Casimirus non modo
 tetram illam belluam clementer accepit, et audivit, sed quod majus
 maxime Christianum subdito suo perduelle largiprimam dextram
 aperuit, trecentis Ungaricis cum domans.

Atci jam Pater misericordiarum et Deus totius consolationis
 apprehendit arma et scutu et venit in adiutorium Regi. Namq; ex eo tempore
 videt manus Dei in Rakocium ~~versa~~ ^{versa} est, atq; illi omnia portenta
 et predicationes que ejus expeditionem in Poloniam inceperunt, in effectu
 deducta sunt. Constat ex diutis multorum fide dignorum Gentis Ungari-
 ce, quod Genitrix ejus, cum eu bellum in Polonos apparentem advertif-
 set, cum lacrymis et obsecrationibus, imo etiam imprecationibus in
 semel appropu supet, deponeret univum et bello eliminato, federa
 antiquitus firmata, et multorum serie annorum sancti servata in-
 numperet, alioquin si contemptui haberet obsecrationes suas et im-
 precatones, certam calamitatem, et funesta univum expectaret.
 Aderant et celo impa fulmina, tonitrua, grandines, et imbrium
 immense effusiones indicabant veru illud futurum, aque multa
 populi multi. Sed quemadmodum multatulo aquarum intumescere
 facit fluvius, qui celeriter detumescunt, quam intumescunt, ita

gloria

gloria Rakociana populorum multitudine arroganter intumescens, facile solvenda commonstrabatur. Quod quod meruimus eversiones subitaq; subversiones suis ruinis loquebantur multorum Ungarorum eversionem que caput illius gentis peteret. Casarea Majestas saluberrimo consilio occurrebat, misit ad Rakociam Legatū Episcopo Turinensi in patriae Fratre ipsius Viro Catholico, per quos hortabatur arrogantem Dominum ad pacem colendam cum Rege Poloniae Quamquam et ipse Serenissimus Casimirus idem plane praestiterat eisdem molus Celli presentens misit Supremo Secretario Regni Mno Dno Przemyski tunc Abbate. Haec omnia caueat illud pectus, irrisit, contempsit et cum cathinis explosit.

¶ Jam Dominus Majestatis cujus proprium est humilia sublevare, alta Deprimere, dextram virtutis suae in Rakocium restitit, atq; quemadmodum iuste pro peccatis acquisitae Poloniae castigavit. Sic et in Rakocium parvam Majestatis suae extendit. Legatus namq; ille perustrato Exercitu Palatini Rusiae, atq; immensis copiis Casareis in auxilium Regi misit, rediens ad Rakocium tum disertam Rakocio orationem fecit, ut statim in pedes Rakocio animus deflueret. Laqueis paratis percussus, curru, tormentis, et caeteras clutellas, boves et armenta proiciens, limphatis similis fugam arripuit, igne omnia vastans et ferro. Fugam cognita Palatinus Rusiae, a tergo hosti instans, acerbe illum die vexabat.

¶ Interea Paulus Sapieha Palatinus Vihomni Supremus Dux corpiarum M. D. L. cum suo exercitu ad ripam Vistulae accurrit, atq; ad Petravinum Mosanovo Kotzyrnium castra metat; partem vero militum cum Potubinski notario Campestris M. D. L. ultra Vistulam ad Palatinum Rusiae mittit, ut a tergo urgeret hostem. Incidit ad Pokrzywnicam in Palatinum Rusiae Potubinski ubi occupatum in administranda justitia offendit. Duo namq; Unione pravittis

circa muniendum terram vallum Lamocius cum operam assignaret, stipendium in singulos eos unius grapi decrevit. Russus Antonowicz cum legionibus Betzensi ex Palatinatu accurrens, vehementer hostem infestare cepit, ita ut nullam, in illa fuga, quietem habere potuisset.

Sub id tempus Compestrium Copiarum Dux Georgius Lubomirski ex irruptione Hungarica redit, parum prospere rebus gestis. Nam quamvis spolia ampla inde reportavit, plurima ferro et igne vastavit, attamen jacturam milium passim, in equis, imo et in nonnullis personis. Siquidem vexillifer huius Sobieski ex Potocensi porta, tormenti glande graviter laesus in pede. Confluentibus ergo nostris exercitibus opposuit se frontali hostili exercitu Generalissimus huius Lubomirski. Latus dextrum latepebat Czarniecki, sinistrum Sapieha cum Lithuanis a tergo autem dicebatur instare Scripsimus Rex. Ventum ad Lothviam, ubi hostis Ungaros, Valachos, Moldavos, Semenos a fronte collocaverat, a tergo Kosacos, ut in praesidio essent curraum, quos adhuc habebant non omnino paucos, quos per paludinosam loca traducere statuerat hostis sed 4 vexillis submissis Czarniecki, compulsi hostem, ut nullum superaret paludes desideratis compluribus curribus inde movit hostis exercitum ad Kulikowo ubi stagnantia sunt prata, quibus confidens praedam inter se partiri sperabat Kosaci. Sed protinus 4 submissis vexillis Czarniecki, turbavit hostem. Jam in manu victoriam habebant illa 4 vexilla, cum Kosaci resumptis viribus impetum faciunt in securos. Unde cedere loco dum compelluntur, Czarniecki alia 4 vexilla in subsidium mittit, quae juncta aliis, cum vim et impetum Kosacorum sustinere a valuptate, misceri se sperant, donec P. Sastrybski et Poielle condamasset, ut virtute Polone memores, ad confligendum

cum hoste redirent. Tum quispiam Legionariozum ait. Sequimur
 Pater jupa tua; atq; versis vexillis hostem aggrediuntur, curribus
 et impedimentis exuunt, ipsu hostem in palludinosis illis locis
 n' modo emergunt sed et ad salietatem tractant, et nisi nox pre-
 liu disomipet hostis de deditioe cogitabat. At huc crestabat ho-
 sti accedenti ad Gluniany gravis trajectio densissimi luti ad
 Magerow: ubi hostem Czarniecki tractus, plane quidquid ha-
 buit visium in Rakocium exeruit. Unde cum hostis resistendo
 non fuisset, misere jugulabatur, fugere namq; illum, densissimu
 latum prohibebat. Optata nox Ungaris sola fuit saluta aylum,
 ob quam ingruentem, Polonus debuit referre gradum.

Appulit tandem hostis Tamopolim, ubi in densissimo luto
 mergendum Rakocium opinabatur Czarniecki. Sed ecce impro-
 bus Piotrowski Capiteus Rudomy viam illi stravit per pul-
 dinosa loca atq; integrum et immonem abrie fecit.

Ati jam Kosaci in Rakocium iniquiori animo ee ce-
 perunt, aperentes sibi injuriam fieri, ex eo quid se antecederent
 incolames Ungari, se autem in fine positos Polonosu ferrum ob-
 truncaret. Quare antecedere Ungaroru Aquilas jupi ibantq; se-
 curiores donec Barszowham pervenissent. Ati Kosaci
 videntes inter fluviu Boch et Boreki interjectu aggerem,
 opinione celerius illu aggerem superarunt, atq; eo superato
 aggerem didjecerunt ita ut Ungarus cum et a fronte, et
 a lateribus septum aquid se vidipet, aduertit instare Polo-
 num Exercitum a tergo. Ambo enim Duce cu legionibus
 eum aperuli fuerunt. Extremum plane desiderium se adisp-
 se vidit Rakocius, atq; deposito feroci animo, de conditio-
 nibus incunde pacis cogitare cepit. Submissuq; timenico Ja-
 nurz Generalissimo sui Exercitus et Mikloz Nicolas Lancel-
 lario, pacem efflagitavit, ita tamen, ut nullas voluit acceptare con-

Dolus Kosaci-
 num in Rakoc-
 cium

Pacem petit
 Rakocius.

Conditiones sibi propositas. Anterea accurrit Czarniecki, atq; cognito statu rei exclamavit. Non ad condendas conditiones venio, sed ad pugnandum. Tum Kimeinius. Utq; et nos viri sumus, et ferrum habemus. ad haec Czarniecki. Mei mei com militiones ad arma, ad equos. Terruit hostem vox generosa. Quare ipse Rakocius Desiliens ex equo, supplices manus tendens, his conditionibus pacem impetravit.

Conditiones im-
positae

1^a fuit. Ut S. R. M. per Legatos deprecaretur. Huic oppone-
bat se Czarniecki volens ut in propria persona deprecaretur. Sed
aliorum precibus, cedere debuit.

2^a ut Ducibus exercituum et ipsi Czarniescio numeraret sin-
gulis centum millia. 3^a Ut Exercitui numeraret Decies centena
millia floren. 4^a Officialibus Exercituum centum millia. 5^a ut si
qua necessitas ingrueret Rni, ut decem millibus militum sul-
currat Regno, ita tamen, ut intra Regnum sit miles, non ve-
ro extra. 6^a Ut nunquam in Societatem belli veniat, et Sue-
ciae et Kosacis bellaturis adversus Poloniam. Hanc conditionem firmavit
praestito juramento. 7^a Ut omnes captivos absq; redem-
ptionis pretio reddat. 8^a Ut Templis spoliatis omnia quan-
tum fieri poterit, restituat, et hoc juramento confirmavit. Quae
Petit ut ii viri, qui ei occasionem impressionis in Polo-
niam fuerunt digna animadversione castigentur quorum nu-
mina in scripto porrexit et nonnullorum literas tradidit. Haec
omnia intra ~~sex~~ septimanas ad effectum sunt deducenda
Utq; fidem praestaret obsides Leopolum misit Kimeinium Ga-
nusz, et aliquot Principes viros. Tartaris licet n̄ adfuerint
recepit se daturum centum octoginta millia. Custodes Cor-
poris propter securitatem expetit sed negati sunt. Alta-
mea postmodum cum Tartari accurrissent, concessus Sa-
preha Notarius Compestis et Druzkiewicz, sed Sapieha
subtraxit se.

Porro notandum quod cum conditiones acceptatae fuissent
Cancellarius ille Nicolaus Michies dixisset. Etiam Astra

Eclipsim patiunt. Neq; hoc oblivioni tradendum, quod Rakorius cum nullo ex Ducibus loqui voluisset, nisi cum solo Carnicki, qui inter cetera colloquia dixit. Cyb nescio, quid nobis sit factum, sentebamus nos viros, animos nobis addebamus, exercitus ultra 40 milia numerabamus, de Celsitudine tua. si enim Cerniocium compellabat, quem titulum alius n̄ apponebat. scribamur, quod non nisi 4 millia numeravisset et tuam solam Celsitudinem timebamus. Punivit Rakorium Deus ille, quia ultus est injuriam suam, injuriam Sacramentorum consultatorum, versarum Ararum, profanatorum templorum, occisorum Sacerdotum, prostitutarum Sanctimonialium, et sepulchris erutorum cadaverum, innocentium hominum crudeliter excarnificatorum. Certe digna fide persona retedit in sola Cracovien Diocesi plures quingentis Sacerdotes ab hac tyrannica colluvie, fuisse excarnificatos, sed his precibus emungende gratia, atq; quo provocatoris etatis Sacerdotem viderunt, eo gravius in illu' deservierunt. Nam aliquorum capita funibus satis arcte colligata, vestibus immisis inter caput et funem, eodem velis torquebant, adeo crudeliter, ut et oculi elocis suis dimoverentur, et brachia ruperentur, ut a robru' diffugeret. Aliis per corvicem facto vulnere, linguas extrahabant, alios manus, pedes alios, virilia alios resecebant. Olexis p̄ pagus e' miwoszoru' Ditionis. sene comprehenso Cyrione, omnes tormentoru' machinas expedierunt in eum, n̄ solum caput fune et veete torserunt, sed et linguam extraxerunt a tergo, oculos eruerunt, manus, pedes amputarunt et indigne castratum volucribus et canibus vorandu' obicierunt. Quendam alium Sacerdotem fugientem in sylvis comprehensu' tortura subiecerunt, atq; de pecunia Diceret, compellebant. Sed generosus servus Dei confessus se habere pecuniam, et dixit eam vobis n̄ dabo. Tunc sinistra manu ei amputarunt,

300 Sacerdotes
occisi in Cracovi
Diocesi a Rako
riano

Tyrannia Ra
korianorum

Senes Parochus
occiditur

Constantia
Sacerdotis

comp

Cruelitas in
nobiles

Dux
Rakocii

Numerus ca-
ptivorum Hun-
garorum a Szythi

Vox Rakocii
dolentis

cumq; constanter eadem repeterot: Dextram praeciderunt, atq; ac-
cepisse utrumq; pedem. Cumq; hi Tyranni absciperent et quispiam
notus illi Sacerdoti accepisset Sacerdos, agnito illo amico, indicavit lo-
cum pecuniae, eundem obligans, ut pro anima illius procuraret plurimum
fieri sacrificio. Sed eandem immanitatem expectata est nobi-
litas. Siquidem comprehensum nobilem, resti ad collum alligato, citato
equo adjuncto, per paludinosam locum, densumq; latum, ut flagrorum
currere compellebant donec vitam exhalaret. Alios castro li-
gneo inclusis collis subjecta fumosa materia, cruciabant, multi-
tisq; verberibus et vulneribus concidebant. Dicitur propterea nō
potest, quantum barbariam, quantum ferocitatem exercuit
haec tyrannia colluvies, quam vindex Dei manes, in Polonia
ferre, satis benigne castigavit Anno 1657. Die 24. Julii qui dies
fuit sacer S. Christomae et M. praecedens Festi S. Jacobi Apostoli
Compositis itaq; rebus Rakocius cum Ducibus Polonia nobilitatis
seu potius militiae abitu parabat in Transylvaniam. At in
majus discrimen incidit. Nam Chamae Tartaria accurrens
cum suo exercitu, adoriri illum voluit. Ad pacem voluit flexisse
animos Tartarorum Rakocius. Sed Tartari sub specie pacis
dum media compositionis quaeruntur, Rakocianos aggre-
derentur, atq; incautos opprimunt. Unde praeter plurima prostra-
ta cadavera, millia 12 captivorum abduxerunt Tartari, inter
quos et Cancellarius et Dux noviter praefectus exercitus, et
flos nobilitatis hungaricae comprehensus, plebecula autem omnis
ferro subjecta est. Ipse Rakocius cum 6. militibus vix servatus
per Tszkiewicz, et ipsius legiones, domum revertit. Certe
agnovit ille vindicem Dei manum, non solum cum a Polonia
lexis, calomibusq; ad Barszizowka curiam diriperent, sed
et tunc cum a Szythi ejus insolentia castigaretur. Nam si-
tum dum ad Barszizowka spoliaretur, videns abacum
argentum monse diripi, quod estimatum est sexaginta mil-

libus imperialium. dixit. Miser ego homo, jam in quo cibum capiam non habeo. Quid tunc locutus e quando se toto exercitu exutum advertit?

Nostris tamen ductores legationem expeditaverunt ad Chanum inquirentes Cur adeo in Rakocium insilisset, praesertim cum ille plura ferisset cum Polonis et illi se pecuniam Rakocius daturum obligasset. Respondit Chanus se ideo fecisse quia non satis castigatam insolentiam Rakocii advertebat propter clementiam Polonum. Tum exasperatus addidit. Quid adeo clementis estis Poloni? Contra vestrum Deum agentem Rakocium impune dimisistis. Vestra ille Temple diruit, vestras aras, vestram fidem persecutus est, vestros sacerdotes mactavit, vestras domos spoliavit excuspit, et in favillas convertit Et tamen cum vindictam de eo sumere potuissetis minime faciendum putastis.

Verum Rakocius antequam Digredereetur a nostro exercitu, com. Praesidiarius pulsus est et litera Dare, et suos legatos mittere ad ea praesidia Rakocius que tam in defensionem Urvis Cracoviae, quam Gaudi in munitionem Brestae reliquit. Cracoviae enim cum Patri reliquerat millia 4. Brestae tria cum Gaudi Leathu. Erat autem Gaudi in arte bellica optime versatus, quia ad Rakocium transivit e Castris Serenissimi Regis Casimiri. Vafes fuit homo, qui prius placide insinuavit se in animos nobilitatis affabilem et humanum se cuicumque praestans. Verum successu temporis improbitissimis Judaeis contra Christianos machinas fruventibus, ferocior factus, praeter edicta non solum ad Palatinum Podlachiae, verum et Lublinensem dedit ut se sisterent ad celebranda Comitula Brestae. Interim cum Palatinus Vitomaz Sapicha ab exercitu Polono et Lithuano evocatus a Serenissimo Rege, Cracoviam versus excurrisset, protrahi dominatum supra Brestam Gaudi nolens, adiunctis aliquot vexillis Michaeli Radivilio iussit ad defensionem Brestae, mox ipse affuturus cum reliquis copiis. Anterea Dux Michael cum prope ad Brestae conspectum acciperet, Legatum mittit ad

Gaudi

Gaudi, per quem ad amicum colloquium, illum extra Brestam evocabat
 Gaudi arrogantius respondit se nequaquam Brestam exiturum, ideo
 quod Poloni versuti sint, simulac Lithuanis, mox inde se nullam fidem
 utriq; genti daturum Declaravit. Tuli equo animo Princeps fastuosum
 responsurum, quod dum vindicare cogitat, novos legatos ad Gaudi
 di mittit, petendo, ut sibi liceret Brestam ingredi ad mutuum
 faciendum colloquium, cum ille extra munitionem egredi nollet.
 Annuit petitioni Gaudi, atq; diem et horam colloquio praestitit.
 Adcipi mutuum diem et horam trecentis stipatus ad portam ac-
 cepit Princeps, atq; simulata amicitia cum omnes invicem se con-
 salutarant, et in mutuos complexus fuerunt, porte custodes loco
 custodiae dimoventes, aliis licentiam, qui praesto aderant aditu
 faciunt. Gaudi ignorans cum Principem in ades induit, ab illis
 qui ei significaverunt accipit, non modo portam sed et Brestam
 jam esse occupatam a Lithvano. Exclamat igitur Gaudi. Tandem
 porta. At Princeps apprehendens Gaudi inquit: et Brestam non
 tua jam est et tu n. tuum. Currit animo Gaudi atq; compositionis
 vias quaerit, sed illis esse debuit contentus, quae illi a Principe
 impositae fuerunt. Tandem Brestam exclusus Gaudi in Ungariam
 iter direxerat, jam Turbinum venerat in Ungarorum et Ger-
 manorum tribus millibus, et cum aliquot Lithuanis vexillis
 quae illum deducebant, sed mandato Serasipini, ad Cracoviensis
 castra ire iussus est cui imperio paruit.

Ferens qui
 fuerit.

Reliquerat Rakovium inter Varsavianam et Slaviam millia 6 hora-
 rum et Ungarorum quibus praefecerat Ferens. Erat autem Ferens
 ex Civitate Ucrainensi Human, quam Martinus Kalinowski Palatinus
 Czerniehovica, Campestrium copiarum praefectus, in numerum
 peditum adsciverat, et cum vidisset sagacem et industrium, in cu-
 stodem Rhedis eius apumpserat, atq; in Rupita fuisse, nne Unge-

viro, quasi Franciscum appellavit. Hic ad Balok occiso kalinows-
ski, ad kosacos se transtulerat, atq; facile inter nefarios, propter
vulsiem et sagacitatem, in legionis Gustorem excreverat. Var-
savianam veniens, adjunctus promotione Anton, a Rakocio milli-
bus 5 Praefectus est. Hic insidiari cepit vite Zegocki Capiti
Barnimostensis, qui paulo ue, cum Socer Gustavi Caroli, expu-
gnare voluisset, atq; penas sumere De Constantensibus Jaculis, qui
praesidia Caroli Gustavi existerant, venientem Zegocki ad porta
Costenam operiebatur, atq; incertum stantem, plumbeo globo
trajectum occidit, committatumq; ejus profugavit.

Rem pteclari gestam a Zegocki Succentoribus et haeticis et preu-
depoliticiis, nobilitas traducere cepit, atq; velut reum criminis
accusare. Quod Zegocki advertens festinato se ad Serenisprimam,
Casimirum contulit, atq; fidem in Regem et Regnum testatus e
Dux collaudata virtute Patria et avita duobus illa vexillis vele-
tum praefecit. Hic Czarniecki se adjunxit cum comitatu
suo. Interim cu Czarniecki circa Petricoviam occupatur ex-
pugnando Socios, Ferens insidias Zegocki struere n negle-
xit, se junctum a Czarniecki videns. Non fuit ignarus fraudis
et dolorum Zegocki sed saepius incertum Ferens adoriebatur
atq; ex captivis intellecto consilio Ferens communicato con-
silio cum Czarniecki. Ferensum n procul Ravas. jam enim
Ravam venerat Ferens cu toto comitatu in aperto campo
praestolabatur. Interim noctu accurrit Czarniecki, atq; Sylvis
inmediens militem, quinquaginta in eo loco ponit, in quo Zegocki
hosti videndum se praebuit, paulo remotius Zegockia statuens,
sibi autem cum manu militum Sylvas Delegit. Hic Ferens

Zegocki exordia
militiae

videns

videns exiguum numerum 30 hominum, audacissime irruere voluit sed quinquagena illa cohors prudenter depumulata fugam in Legocin Cades Ferensii hostem induit, ad quem cum hostis properat, Czerniecki ex sylvis erumpit, atq; hostem illa delet ut ne nuntius quidem cladis relictus superet. Sic Divina justitia ubiq; persecuta e vindicti gladio perjurum Rakocium qui jam triumphum ex devicta et spoliata atq; ferro et igne vastata Polonia agere videbatur. Qui certus Regis dignitatis, jam pro inaugurationis sollemnitate paraverat non pecuniam spargendam, sed frustatim concinnum aurum, quo tam per nostros, quam per Tartaros cum toto exercitu exutus est. Affirmavit coram me Christophorus Dzierzek, qui tunc Legatus munere functus est a Potocio Generalissimo ad Charum missus, visa a se in manibus Scytharum 20 milia captorum Ungarorum, Valachorum, Transylvanorum, Moldavorum et diversae militiae hominum.

Soli Deo honor et gloria in secula seculorum qui humiles exaltat, et superbos deprimat. Inflatus enim felixibus Successibus Rakocius, nihil cogitabat nisi sola jactantiam. Certe enim cum Brestam occupasset, in publicis mensis aurum proponi jussit, mentiens se in stipendia numeraturum eam pecuniam, verum cum spectaculo auri oculos militum satiasset, rursus integrum in sua pecunia revocavit, quod tamen inuitus perdidit profligatus. Haec Rakocius cladem portendi Cometes ille qui Sca Dnie pt Pascha 22 Aprilis 1657 apparuit in parte meridionali, qui paucis diebus arsit in formam trium lupinorum dentium, qui effingebant Stemma Regis Stephani quo etiam sternitate utitur Chan Preupondis. Interim cum in Transylvaniam venisset rebus non prospere gestis, nova expeditionem moliri accepit, atq; novos Magistros militum

ad evocationem militum expedierat, quo re cognita femina
maritis suscitata, turbam Rakocium aggrediuntur, atq; maritus
suos p. quos ad bellum ire crudelissimo edicto et pena in singulos 5
millium aureorum proposita compulerat, repetunt, quorum solli-
citatione et lacrymis in mulierib. impitatus, in lethalem
incidit infirmitatem, ac demum p. uti D. Dzierzek et alii com-
plices apuruerunt 20 Urbis a Serenissimo Casimiro veni-
entes 7 diem extremum obiit. Sed certiora alii, tantum infir-
matum fuisse dixerunt. Sic a Deo humiliato Rakoció Serenissi-
mi oppugnationem Cracoviens. continuare perrexit, quam suis
technis Wierx in longum producebat

304.
Mors Rakoc
cū dubia

Wierx homo erat humilis conditionis, qui cum suo Germano
de officina pharmaceutica accepto transferens se ad arma,
ingenium uatum, astutum, et omnibus dolis plenum, Sacri-
lego Suetico bello consecraverat. Narratur enim de illo, qd
cum tenuioris conditionis fuisset, et in scholis Societatis stu-
dieret, etiam Religionem Societatis ingressus, in ea 18 men-
ses consumpsit a qua expulsus Viennam, Cracoviam
veniens, pedotritum apud Drojewski egit, cum quo in
Germaniam transiens, cū Adolphum Gustavum vidisset
lacerantem Imperium non modo fidem postposuit, sed et
militem profectus, Olomucio profectus multis annis fuit,
atq; extructo Olomucio per pacta inita cū Svecis, ad Ca-
rolum Gustavum se contulit, ubi cum splendorem acquisi-
vit, quem potens e' Deus extinguere. Siquidem Cit ma-
la tarda Dei, molitur tamen illa minutum. Germanus
vero illius peccatoris ingenii in hoc maxime deliquit,
quod fratris consilia secutus, splendidissimam et poten-

Wierx quis
fuisse pot

tissimam

tipimam munitionem Wiszniz totam pepundasset, tunc
 quando a fratre Cracoviam cum suo presidio evocabatur. Non
 diu tamen Deus hoc scelus impunitum esse voluit. Nam ei-
 quo tempore interjecto cum Germani supra Cracoviã erupisset
 à nostris cæsus occubuit. Ille vero qui etate juvenum ante
 cesserat, laudem sibi comparavit maximam inde quod e-
 jectis nostris ex Oppido Casimirie adjacente Cracoviam
 victor illum pepedisset. Hinc factum ut discedente Cra-
 coviã et Rege Svecorum et crudipimo Senes Wittembergi
 Cracoviam proficere cœperetur, quam satis multo tempore ad-
 versus Georgium Lubomirski Marschallum supremum
 tutatus est. Sed facile erat Wiszniz defendere Craco-
 viam, siquidem plena erant omnia fraude et infideli-
 litate. Nam n̄ solum Ariani et veteri heretici, sed et ju-
 dei qui et Cracoviam se incluserant, et qui in oppidis Vis-
 zimis et longe positis habitabant in exitum Catholicis
 rum convenerunt. etiam nonnulli apostate. Nam
 quidpiam dilectatorum Bernardinorum furtim ex cla-
 stro elabens, n̄ solum Monachum sed et Diaconum e-
 jurans, militem indutus, castra Lubomirsiana patran-
 di ucleris gratiã ingressus comprehensus est, et meri-
 to supplicium affectus, cujus ut anime bene esset satis au-
 gurate prospexit Pater Blonski S. f. satis avidus lau-
 crandarum Deo animarum, quod illi pene totus exer-
 citus adscripsit. Tulibus presidio suffultus Wiszniz
 ingenium versipelle adiciens facile tuebatur Cracoviam

per complures menses donec Rakocis adveniente, solvere obsidio-
ne Cracoviam coactus fuisset Lubomirski. Siquidem mens illi
erat a finibus Polonis. venientem Rakocium ejicere.

Interim liberior factus Wierz munitiorem urani ex parte
reddebat Cracoviam non solum ad arma cogens rusticanus, sed
commensalem comportans et novis exactionibus minorem Po-
loniam opprimens ad quas faciendas consilio Judaeorum ute-
batur. Munitissimam putabat fore Cracoviam si proscriberet
et Urbe omnes religiosos, omnem penitus Clerum atq. in eju-
rum stabula. Templu unverteret quod fecit etiam cum Ba-
silico S. Petri et Pauli a Serenissimo Sigismundo 3. adifi-
cata. Porro monasteria Judaeis occupari voluit. Quin Ty-
rocinii Societatis domum locarat Judaeis, in qua fedissima haec
gens, venalem potum luxuribus temulentis proponebat.

Exultavit scelus Wierziorum ad adventum Serenissimi Regis
Casimiri, qui primis diebus Maji cum Casariano exercitu
Duce Hansfeldio, homine plus quam Sexagenario in conspectu
Cracovis veniens, Wierzio onerosus ee cepit. Conabatur Wier-
ziorum Regi Serenissimo resistere. Nam et suis Germanis et
Ungaris quos Rakocius reliquerat cum Ductore Peti, confi-
dens, putabat ausurum se operam Serenissimi Regis. Sed
Deo aliter res Regias disponente cum confusi Rakocii
legatus Ungaris mandatum attulisset, ut Cracovia excederent
velut vertumnus torquebat se Wierziorum, mutans Officialis
et Ungaris Germanos immiscens ut se tutiorem redderet.
Verum cum advenisset militem manibus Hansfeldius et
majorum tormentorum globis muru perfregisset. Serenif-
simu abapulta militem inhibuit, nollens multos innocuos
Cives ultrius ferro subicere sed ad condiciones pacis venit, in-
quibus redimendo capita Cracovien, quidquid Wierz postu-
lavit, indulgit Rex suo duntaxat nomine, n. Polonorum

quos

quos Wierx ideo despiciebat, quia negabat ee fideles in servandis
 partibus, cum tamen omnes Sveci nunquam talem integram serva-
 bant. Egropus ergo Cracoviã est languinarius ille proelio die 30
 Augusti cum curribus, tormentis, explicatis vexillis numerato
 exercitu, amplius trium millium, et ad conspectu Regium ad-
 missus, cui Rex benignam manu osculandam porrodit, quam
 Serenissima illi postulanti denegavit. Post absiepu hostis, Craco-
 viam Rex ingressus 4bris, quem 8 millia militum cum
 triumphalibus tubis atq; vexillis anteciperunt.

Interim Wierx magnis itineribus fugiens, Czarnickum
 fatigabat, ac tandem cum ad Babimostu venisset, pontem fu-
 giens disiecit, quem aperiri volens Czarnicki, intra horas 9
 paludemobiens, 12 milliaria confecit. Sed Wierx solutus legio-
 nibus effugit manum et ferrum Czarnicki.

Subid tempus S. D. N. Alexander Papa misericor-
 diam Dei videns exerevisse usq; ad nubes, imo supra nubes
 grata recordatione recolens Dei beneficia Polonie exhibi-
 ta, Rome toti supplicationes indixit, ipse a Templo Veneto-
 rum ad ades S. Stanislai, pedes cum supplicatione procepit
 procedentibus se 30 Cardinalibus Templum S. Stanislai in-
 gressus, orationem eecinit Deo cuius misericordie n̄ est
 numerus se. Adiecit et orationem de S. Casimiro. Neq; so-
 lum Rome triumphatum de Rakocio humiliato sed et Con-
 stantinopoli. Nam tota Urbe disposita tormenta, atq; in
 ipsis navibus, sepius graviter reboarunt. Et quoniam tres
 naves Pallicie, tanquam inimicæ huic Triumpho situerunt
 mandato Imperatoris, Constantinopolitani, coacte sunt et

Romana Triumphus
 in gratia Polonie

Triumphus
 Constantinopoli

et ipsam triumphare. Placis triumphis hae fuit. Quia verebantur
 Turca, si Regno Rakocis potitus fuisset, ut pote arrogantior
 et secundis rebus datus, ne bellum inferret Turcis, Polono
 milite auctus. Triumpho peracto Constantinopoli, Ambasi-
 atores sive Legati, qui et a Gustavo et Rakocio ad Turcas missi
 fuerant, in ergastula compacti sunt. Et quoniam Rakay Tur-
 rens sive Franciscus Supremus Consiliarius Transylvanici
 Principatus, contrarius fuit consilio Rakocii, Turca Rakay
 Principem Transylvanicae renunciarunt, loco et officio amoto Ra-
 kocio. Sic elati Tollunt in altum et lapsu graviore ruant. Deo
 sit laus et gloria qui Deponit potentes de sede etc.

Wierxiu in Cracoviã abeuntem ut dixi secutus Czarniecki
 ad lentiori passu quia Hansfeld in fidem suam illum recepe-
 rat. Verum Czarniecki die 26 Ebris ex Polonia cum Exercitu
 exiens, festinanter Marchiam pretergressus, Oderam fluvium
 superavit, cui cum pons oblatus fuisset respondit. Polono milite
 Oderam eodem pontem diebus 4 Marchia transibat, parvas
 depopulationi, eo quod Dux Prupide cepisset eum amicus
 Anno. Die 30 Ebris fines Pomeraniae Sueticae ingressus e
 fugatis ad Franden Sveticis custodis. Die 31 Ebris cum
 duobus millibus militum misit Stetinum Wonicowicz, intel-
 lecturus potentiam Suecorum, qui in tres turmas Suecorum re-
 deuntium ex pabulatione incidit eaq; apprehisit. captis 50
 quorum Colonellus Dictum Lichter percharu Carolo Suetico
 capite immisit Kobylecki Rothmayster in conflictu. Ca-
 dem die concepit ignem Pomerania, nostris ignem subiecit
 libus, erupitq; flamma, una eademq; hora ad sex millia-

Czarniecki
 Pomeraniam
 vastat

Quantus Exercitus
Carmielii

na quod incendium Civitatem Gartzę ꝑ parvam magnitudine Po-
nania absumpsit. 2da Gbris Civitatem Paszewalt supra flu-
vium Thierovitam, ingressus ẽ Exercitus Carnioecianus, in
quo ledi milites numerabant; 15 millia. Colonũ sive Hotote
10 millia. Civitas hæc satis ampla fuit quam delegerat Cam-
lus Svecorũ Rex ad dolectuũ 14 regimentorũ congregandum in
quam, immensam vim armorũ, bombardarũ atq; phalerarũ
importaverat. In qua Civitate perditus ille homo Martinus Luth-
rus Apostata factus pastorem egit, ut docebat illius imago in
Templo Paszewalensi ad dextram Altaris posita. Hæc Civitas
toto quadringens universum exercitum abunde aluit. Ex qua Ca-
stellanus Posnanienz Ankham misit cum bona suorum ma-
nu quem præpediverunt ingentes fluvii, ne Ankham ingrede-
retur. Nihilominus tota illa ora, quæ jacet inter Penis fluvium
et Thier flammis damnata in favillas abiit, quæ flamma plu-
rima Damna Ankhamis intulerunt. Hæc Gbris novis ignibus
Papevalcu cum sui Prophete Martini Lutheri imagine absum-
ptum. Quo etiam die korubiki & vexillis unitatus, Actinum ac-
cepit, et finitima Stetino prædia, pagos, palatia, in arnores
redegit. Nec pepercit insigni Palatio Regio ad delicias edi-
ficato, quod in cineribus subsedit. Tandem ventum ad Pe-
canũ Civitatem quæ sita fuit in colle. Plane tota Civitas ad
amentatam eformata fuit, in qua accuratissima omnia reper-
ta, lex stabula, pomeria, horti edificia, quæ cum per nonnu-
docimus. Die Gbris suspicerent Poloni, in disceptu illam
Civitatem ꝑ balispio ampliorem ꝑ Vulcano consecrarunt, nec
quidquam obitante Carmielii qui intra 24 horas promittendo
Stetino redemptionem illius Oppidi. Non acquiescebat

Miles persuasioni Czarnieciense, ad Patria injuriam a Gustavo illatam vindici
 dextra castigabat magnis vocibus repetens. Hanc invaditis Sveci Regna? ita
 diripiatis? Ad Sylvas fugite, ultra mare discedite & 11 q'bris ad Oderam
 reditum ac tandem 12 in Patriam remeatam, cum ingenti praeda cum
 nullius jactura. Certum est quod per 10 dies pagi plures 150 igne absum-
 pti sunt, proter Civitates et Oppida. Ignes Lubeca et Copenhagen et in aliis
 loci visi. Saxonia vero inferior in magno discrimine fuit. Deus omni-
 potens hec omnia fecit n̄ humana industria. Virio hec omnia non
 ad palatum erant, qui tunc Stetino presidebat.

Tandem Anno 1658. primis diebus Julii lectus miles Stembokii
 per mare navibus veniens, magis temerarie, quam animose in
 littus ad Mindam sive Pharam Gedanensem excensum parat.
 Quare comperta re Gedanenses feliciter et animose, littus hosti
 armis et tormentis denegarunt quibus presidium opportunum
 attulit Czarniecki. Unde hostis Olivense Monasterium ingressus,
 volebat integritate sue consulere. Sed cum acriter se premi vidisset,
 voluit subicere nitratos pulveres et Templo et Monasterio, ut vel
 hoc stratagemmate elabi potuisset. Nihil profuit hoc stratagemma
 Svecis. Nam et Czarniecki et Gedanenses multa eade in fa- Casi Sveci
ad Olivam
 gientem hostem debachati sunt, quem penè ad internecionem
 p̄ paucissimis qui capti sunt desideratim deleverunt. Non pauci
 tamen ex Czarnieciensis et Gedanensibus gloriose et victores
 ceciderunt. Victorie indicia allata Varavia 14 vexilla in lu-
 mitis presentata sunt. Lectissimus fuerat miles Stembo-
 kianus totusq; constabat ex veteranis. Unde in quo animo Ca-
 rolus Rex cladem istam tulit.

Porro quid Rakocius in Ungaria fecisset, quidq; molis
 suscipet, Frater ipsius Rakocii Catholicus in hec verba ad
 quendam amicorum 16 Julii scripsit. Celeberrimus Princeps

Transylvanie

Transylvanie 5 Julii sat prospera usus est adversus Turcas fortuna
 na Wezyru enim Budensem contra se submissum profligavit.
 Cessit in illa pugna Papa Triensis primarius Beus Strigo-
 niensis Veteranus miles atq; belliosus. militum tria millia ca-
 sa, Currus omnes cum tormentis, atq; pellico apparatu in pote-
 statem cepere Victoris. Ipse Wezyrus vix evasit. Ad jam praestitu-
 nit Legatus a Turca ad Celsipimum Principem Martio absum-
 cu exercitu Celsipimi Principis a fuisse jucundam sperans, cum
 haec amice tractatu potuissent componi: quam quidem legationem
 nauis estimans Celsipimus Princeps, bonis avibus ulterius
 progreditur, atq; unum parvum presidium Turcarum funditus dele-
 vit. In superioribus etiam partibus M. D. Tyrhali Crata ver-
 sus Dalmatia progressus in infelici adversus Turcam decertavit
 Marte. Siquidem 6 millia tributariorum a servitute liberavit, bo-
 captivos interceptit, atq; 27 millia pecorum abegit. Miles Germani-
 cus Comarno in has tendit partes, qui agente cum Turca offensive
 unper quateris dispositus in partibus tantum morabitur in pla-
 ne est notum. Haec tamen animam nostrum subit opinio, etiam
 illos altius et latius per Turcarum ditiones Martis incendium
 excitaturos. Caesar enim Turcis declaravit se hostem Sere-
 nissimo Regi Hungariae. Haec ille. Verum successus isti malum
 finem portendebant. Nam Legati horacorum cum Lublinum transibant
 kowalouris tetera kaplanishi affirmarunt a Turcis recuperatam Tran-
 sylvaniam, ab eisdemq; kirmimi Januspis traditam. Ipse Prahoiun-
 cedem principatu et exitum et pulsum, cum duobus millibus, mo-
 tes et Sylvas oberrare. Haec non tantum horaci retulerunt, sed et P.

Stanislaus Scythnicki in literis ad R. P. Joannem Luchowicz Datis
Anteria Palatinus Prupia Suedi in Prussia intentus, adventu
quo Suedos fugavit illos, qui ponte cingere volebant vistulam
inter Mevam et Darsiam munitionesq; e terra excitatas iso
aqueavit Scaphos 4 et res que fraudento solverant onusta rebus et
militib; tres cepit, 4tam mersit, duabus elapsis capti cu Scaphis
Tyrones 80. Inde ad tuendum Regem Danie ex mandato Regis
perrexit per Holatiam Suedus enim ad Copenhagen obsidio-
ne cinerat Regem Danie in qua obsidione apultus aliquot
annos erat, ter mille desideratis militibus. Interim Holandi auxi-
lium preste fecerunt Dano. Unde submotus a terra, ad naves se
recepit Suedus. Sed consilium Mundi turbatoris Suedi transfuge
detexit, a quo accepto consilio Danus. Naves disponit aggressi-
vorem Suedu profligat, adeo potenter, ut opus fuerit Suedo levi
navigio aperto discrimine se subducere. Hec scripsit R. Fe-
licianus, Zabrowski die 15bris 1658 datis literis Tscholia
13.bris in suburbano Hamburgensi constitit Czarniecki
cu Polone exercitu. Cui ab odera cuncti papiri civitates portas
aperiebant, Dux Mehelburgensis obviam procepit. saluta-
torus exercitum cunctam acie instructa cum tympanis et tubis
concrepantibus, Cui exercitui mensam in campis instru-
xerat Dux magna cu voluptate cu innumeris oculis demi-
nantibus Polonu exercitum. Nocte subsequente a Duce Prupia
evocatus est urgentissimis literis. Almus Czarniecki ad op-
pugnationem Rosenberg, quam obsidione tenebat idem Dux
Prupia. In itinere obvius Suedos profligavit, et quorum
captivis secreta Suetica edidit. Hec scripsit R. Adrianus Pikar-
ski a latere Almi Czarniecki

212

Czarniecki in
Darsiam
proficiscitur.

Danus

Danus obidione Copenhagenensi solutus per Hollandos, totam
 Africam a Suecis recepit. Poloni vero e stativis erumpentes
 in tempore. Brandeburgicis et Casariensis munitis-
 simam urbem Brandeburgum oppugnantibus, successum fe-
 cerunt. Unde Urbs expugnata est in qua 500 Sueticos pro-
 sidiarios Poloni suis frameis conciderunt. Capta hac Urbe
 totum robur exercitus versum ad oppugnandum altimum
 Suecorum latibulum Triderschod. Sic Polonus miles Deo
 auxiliante usq. ad Limbricam Chersonesum penetravit. Ubi
 ferro et igne omnia vastavit. Quin quoscunq. ex Suecis tur-
 matim venientes habuit, gladio subiecit. In nocte nativitate
 Salvatoris, plane media nocte potentissimum fortaliter
 aggressus est Czarniecki. Dumq. adversam frontem op-
 pugnavit. Nascizynski per aversam partem in arcem
 irrupit. Unde hinc et inde hostis vallatus, cruentum
 Diem nativitate Domini habuit.

Oratio Legati Anglici habita ad Serenissimum Sigismundum III Regem Poloniae

Joanne Dickenson Anglo Varsavia Anno Dni 1615.

Serenissime Rex Vellem res ita ferret, ut qui à Rege amico, ad Regem amicum
 missus sum, nihil in mandato habere, quod non utriusque gratum, mutuaque be-
 nevolentiae consentaneum esset. Quamquam verò negotii, de quo acturus sum, alia
 sit ex parte ratio, aliaq; conditio, et Serenissimi Regis. Domini mei dignitas in regno
 vestro, à subditis vestris publice gravissimèq; lesa, conquirendi necessitatem imponat,
 tamen confido Regiam Altem Vram: quae ipsius est equitas et prudentia: faciles
 Orationi meae ~~esse~~ praebituram. Hoc ipso anno prodijt opus quoddam in con-
 scriptum, Alloguorum Osicenses, sive variarum familiarum Socionum
 Libri 5. Et excupum à Basilio Skalski, in ipso Poloniae Teatro, Cracoviam duo
 et miliaria est aule Vestrae sedes, et celeberrimae Academiae vetus domicilium. Com-
 positum autem a Gasparo Lichocio Canonico, et Parocho Sandomiriensi homine
 haudquaquam vulgaris note, Ab eo nuncupatum Hieronymo Opolinski Abbati
 Pokrzywnicensi, quem et conditio quam obtinet, et generis splendor cumprimis
 conspicuum reddit. Quid quod etiam: uti ipse Lichocius in Opta Nuncupatoria
 testatur: ejusdem Abbatis iussu Typis mandatum est. Id periculum erat, ne
 absq; hac injuria non sat virida, atq; insignita esset. Ego vero haud facile cre-
 diderim opus istud facile ab ipso plectum, aut ad sceleris penetrabilia legendo perventum.
 Neq; enim verisimile videtur, virum ea nobilitate, ut audio prudentia, ad eo
 sui oblitum, ut illa q; recensebo sciens pbarit, ne dum authoritate sua efficeret
 ut in manus hñum venirent et luce publica fruerentur. Caterum huius operi, seu
 potius scripto famoso, ita edito, ita nuncupato, accipit in frontem occupans
 carminum ornatus, a Sandomiriensis Collegii Jesuitici studiosis, in laudes
 partim universae Gentis Opolinae: quae candidè, et suo loco posita neminem offen-
 derint: partim Abbatis partim operis. Est etiam minime permittendum, quod
 ex ipso libro apparet, unum e collocutoribus a Lichocio inductis, Serenitati vestrae
 à secretis fuisse, nomine Cochlevium, cujus animi sensus, si Lichocius
 in omnibus, q; sub eius persona dicit, vere exprimit. Ne valde miror ho-
 minem in gravissimis negotiis versatum, tam aut ignorare, aut non
 cogitare, qd deceat, aut quomodo loquendum sit, de Rege Christiano, et de
 eo Rege, quibus tot annorum amicitia, cum Serenitate Vestra intercedit. Vario
 jam ad opus ipsam qua provinciam mihi demandatam spectat, nempe à z,

ad 1 libri 3 Caput, Que pars ejus quid aliud est quam contumeliarum calu-
915 mniarumq; fuditissima congeries? Nam preter maledicta in Elizabetham Regi-
nam inclita memoria et in Serenissimi Regis nostri majores & Reguli gente
stuetia effusa, presertim in Avum et patrem quos et obscuros dicit et po-
heredes apud Christianos infames, atq; in inferno cum scelerato Juliano Apo-
stata sepultos. Preter obtretationem Juramenti fidelitatis at si exogitatum
set, ad homines illaqueandas, preter sevritiam in Religionis Romane cultores obiecta
preter lanienas, deniq; in Sacerdotes ejus plus etiam parricidiales; que quam fasce
sint, res ipsa loquitur; calumniator iste adeo nullum virulentia audacie modum
statuit, ut non erubescat, cum Serenissimo Regi Phalaridis immorissimi Ty-
ni nomen tribuere eademq; verborum asperitate in ipsum abuti, qua D. Hila-
rius lib qui incipit, tempus loquendi in Constantium Imperatorem, invehit
quem vocat persecutorem fallentem, hostem blandientem Antichristum
Tyrannum, cum Nerone, Decio, Maximiano comparat. Objicit quod Chri-
stianum se mentatus esse, quod condat fidem, contra fidem vivens, deniq;
ita exclamatur: Sceleratissime mortalium, omnia persecutionis mala ita
temperas, ut excludas in peccato veniam et in confessione Martyrium. Quod
omnia, et hujusmodi reliqua tibi adducta Lichocius in Serenissimum Regem
mutato nomine aptissime convenire affirmat, excepto Ariani titulo. Porro
perfidiam et parricidium objicit, que quam impudenter, quam scelerate con-
miniscatur. Universum orbem Christianum, et hostes ipsos fidei Chri-
stiane, appello. Preterea petulantissimas Jonias et sarcasmos. Illud
vero qui preterire licet, quod eos q; ob conjurationem pulverariam; que
nescio, an ulla fuerit pot hinc notos fugienda; merito supplicio sunt
affecti, optimus virus nuncupat. Equidem sedre pervellem cum talis ho-
mines styli suffragio, ita exornet, preclarus iste censor et novus vo-
cabulorum interpres, quos demum pepimus pronunciet? Que hacten-
nus protuli, ejusmodi sunt, ut nihil adijci posse videatur. Ab Lichocio
non dum quiescit, sed plenis velis provehitur, tantumq; sibi licentias acci-
pit, ut Serenissimi Regis jus, in Regnum Scotia in dubium vocet.
deniq; aperte dicat, se eum Regem agnoscere inter Reges et Principes Chri-
stianos non esse numerandum, quin potius hereticum, Apostatam, Tyrannum

omni expectatione dignum. Quae cum ita sint ut conseruari, et quis tam iniquus
 tam exors humanitatis, qui neget Serenissimum Regem meum iure commu-
 veri, iure conseruari? Reliquum est, ut Serenitas Vestra eas partes suscipere vel-
 lit, quae prudentia, et aequitas sua imponunt, nempe eas quae iuris gentium,
 quae communis Principum causa, quorum etiam dignitatem, Divinae
 humanaeque leges, Sacrosanctam epi voluntas quae amicitiae, consanguinitatis
 et fraternae apertis vinculum postulat. Regia Majestas Vestra per literas
 datas 12 Aprilis proxi elapsi, cum Serenissimo Rege meo egit, ut legatos suos Ste-
 tinum ad tractatum, de controversia Suecica habendum, mitteret, et praeterea
 officeret ut reliqui adessent, qui ad hoc negotium suscipiendum, tractandumque
 tenerent. Ego Regiae Altiss Serenissime nomine respondeo. Ipsam consi-
 lio, rationibusque suis, abunde testatam, quantopere universi orbis Christia-
 ni, pacem et concordiam cupiat. Et quod ad vos privatim pertinet, non
 libenter pupuram, studium et operam suam, qua commode conferri queant
 desiderari, sed honorem existimationem, animi propensione obstar, et o-
 mnino animo exigere, ut iustitiae officium, quod a vobis expectat, prius
 sicuti par est, prestet, quam ipsa officium hoc amicitiae suscipiat. Quae
 si non obtinerit, ea sive denegatio sive permissio vna injuriae compro-
 bationem invenire videbitur, tanquam nec vno iudicio, idem Serenissimus
 Dominus meus Rex sit, ac ne Christianus quidem, adeoque indignus, qui aliquem
 e ministris suis, ad conventum mittat, in quo agendum sit, de controversia quae
 Regem Christianum spectat. Proportio, ut ita loquar pene et satisfactorie, ad cri-
 men et injuriam ex comparatione utriusque est iustitiae regula, cuius si ulla
 in causa, in hac certe est habenda ratio. Neque tamen Rex meus sibi tantum summit,
 ut vere preire aut proseribere velit, quid vobis in ditione vestra sit faciendum.
 Quid autem rationi consentaneum, quid equum putet, breviter enarrabo. Scilicet ut in
 eos qui deliquerunt, pro atrocitate delicti a nimis advertatur, ut non solum
 liber ille proserosissimus, verum et omnia exemplaria nondum distracta
 et quocumque conspici possint, palam in foro concrementur. Quo tempore optandum
 est, ut eod. loco, ab aliquo insignioris conditionis viro, Oratio haberetur

quæ et concrementis caam et tanti sceleris detestationem, continere
 Postremum è ut cum liber ille latine scriptus absq; dubio Polonia fines transgessit
 erit, scripto latino testari velit. Amicitiam cum Serenissimo Rege
 meo, ante tot annos intactam, nullo modo a se violatam, scire se aliq; a-
 gnoscere, libelli maledicta, meras èe calumnias et expectanda ma-
 oratia. Deniq; ejusdem Regis honorem p; gndm amicum, et consanguin-
 neum et fratrem deest: commendatissimum habere, et promptissimo animo velle
 tueri, quotiescumq; res postularit. Nec in Mandatis accipi Regie vestre Majestati
 exponenda, q; apud eam id ponderis habituram confido, quod res ipsa recte ppe-
 sa, optimo jure meretur.

Responsum S. R. M. Interuentio Regis Angliæ datum

Proposuit Oratione sua Dnatio Vra nuper coram Sacra Regia Mte Dno mu-
 Clementissimo. habita, nomine Serenissimi Magnæ Britanniæ Regis
 graviter serenitatem illius ferre, nomen famamq; suam Regiam, scripto
 quoddam subditi R. M. huius in Regno, in lucem edita, lesam èe, petitiq; ut
 R. M. in Autorem et librum animadversione lese dignitatis Regie satis
 fieret. Delet imprimis R. M. Dnus nr Clementissimus quidquam
 hinc profectum èe, quo Serenissimus Britanniæ Rex offenderetur, Magni enim
 amicitiam, fraternamq; Serenitatis illius, amorem fecit, ipseq; ad eò
 mutuum officiorum testificatione, cum Serenissimo Magnæ Britanniæ Rege
 certare semper voluit, neq; nunc existimat, hoc privati et minus quid decora
 expendentis nominis scripto, animi voluntatisq; erga se pristinam Serenitatis
 Magnæ Britanniæ Regis propensionem, immutatam v; diminuatam
 èe. Nemo hactenus fuit, quem & summa dignitas à calumniis immu-
 nem faceret, sed hæc prope citius vilescent, et veluti in calum emissa pa-
 cula, in ipsos Authores recidunt. Ceterum ut S. M. Magnæ Britanniæ
 Rex intelligat, Regiam Mtem hæc illius serenitatis injuria affici, omnem ad-
 bebent operam, ut læsa hoc nre illius Regie dignitatis, quantum per leges Au-
 gni hujus licebit, satis fiat, libellum proinde hunc, quo ad illum particu-
 lam, que continet mera in Magnam Britanniæ Regem, Sermoneq; ejus
 majores stirpis Stuartie, convicia nihil habentia, cum religione Catho-

lia et Ecclesie juribus omnino improbat. Mltas Regia, quod et publice le-
 gislatum. Cum vero scriptor illius libri, Sacri ordinis sit, in eum nihil Regia
 Rege Mltas statuere potest. Ita enim leges, consuetudinesq; hujus Regni ferunt, quod
 in aliis quoq; Christianis Regnis, et Rebus publicis observari notum est.
 ut ne Regibus quidem ipsis, in homines ejus ordinis liceat. In
 hac vero Republica Amplissimus est ac primarius Ecclesiasticus ordo,
 maximis pollens prerogativis, cum summa in hinc sui ordinis juris-
 dicenda potestate, quam R. M. sibi usurpare non potest, nisi Respu-
 blicae statum immutare, ac omnia praeterire vellet. Tam ob causam
 libri a personis Ecclesiasticis editi, et de rebus ad religionem pertinere,
 tractantes, non nisi ab iis, q; sacris praesunt, more institutoq; hujus, tum abo-
 rum Catholicae professionis regnorum, et Respublicarum corrigunt,
 Scio nihilominus R. M. admonebit eum cui libelli Authos subest Ep-
 iscopum, et in Sinarum Britanniae Regem, temere facta et libello
 inserta, convitia delenda curet, et justa animadversione temeritatem
 illius scriptoris coarceat, quo ceteri illius exemplo, a similibus ausis de-
 terreantur. Abbatem Pokrzywnicensem, ab hac culpa immunem
 estimat R. M. Quamvis enim is illi liber deratus est, ejusq; jussu Ty-
 pis excusus ab Authore operatur, Credibile tamen est illum ab eo vice
 prima fronte lectum, nihil aliud nisi de religione gentium continere
 persuasum sibi habuisse. In Typographum, ut quo juris scripto Mltas
 q;stratus loci illius animadvertat, mandabit Regia Mltas. Haec Scripsi-
 mo Britanniae Regi D. Vra referet, illudq; imprimis confirmabit.
 R. M. Dnum meum Clementissimum eo esse erga serenitatem illius
 animo, quo semper fuit et esse debuit, neq; acquam eorum praetorsu-
 rum, qd ad stabilem, conservandamq; cum serenitate illius amicitiam fu-
 cere videbuntq;. Viciisim quoq; ea est R. M. et Sni Regis Britanniae, erga se-
 ruitatis propensione, persuasione ut minime dubitet uberrimos ex amicitia
 illius Serenitatis fructus, in se domumq; suam Regiam redundaturos. Id cognate
 sanguinis nexu, id ultro utriusq; praestita officium id demum quam inter Reges salutis
 publicae caa intervenire neque est. Conjunctio requirit. Haec ut nomine R. Mltis

3to Magna Britanniae Regi Inatus Vra renunciet, benigne & M. postulat
et eidem gratiam suam clementer Defert.

Georgius Opolinski

Cancellarium Cancellario adnecto, ut in utroque emiteat fortunae inconstan-
tia ludibrium. Georgio Opolinski praeter eximium in Polonia genus, tam
terno quam Materno sanguine fluens Deus etiam conceperat non
de corporis et valetudinis, sed et ingenii, et fauendae spectatissima talen-
ta, quae cum omnibus in Aula Sigismundi commemorantibus in oculis in-
currerent, Sapius interpellatus est Rex ab iis, qui demirabantur in illis
summa omnia, cur nam non admovent illum ad dignitatum splen-
dorem retinendos. Rex sapientissimus, atque cum Deo conjunctissimus
respondisse fertur. Periculosos Poloniae futuros ipsius honores. Applicuit
tamen illum Anglicanae Legationi sub id tempus, quo Ormanus Turcarum
Imperator fedi fraga intulit Poloniae arma, quam Legationem felicissime
confecit. Nam auxiliares copias ab Anglorum Rege impetrauit. Quas
quibus copiis, iuxta voluntatem Regiam, non numerabantur hostes de
legionis Catholicae, Haeretici sed soli Catholici. Vladislaus cum Jacobo & But-
chlero venerunt. Et humanis excepto Sigismundo Vladislavoque ita ad
regendam Republicam accedente confecit innumeri ~~Legationis~~ honorem
prodidit Georgius Opolinski Procancellarius amplitudine, aucto, atque illud quod
videm roquebat animo, sensim in lucem evocabat.

Celsissimi animi fuit, atque adeo elati, ut omnibus excellentior et videri
haberi voluit. Utque id quod studiose agebat asequeretur. Vladislavo in
Regem inaugurato pervasit, ut ad reddendam filialem submissionem
Summo A. Vicario Legatus Romam mitteretur. Facile prudentis-
simo et sapientissimo Regi pervasit, praesertim cum Regem
Galliarum idem facere per Crispiam Legatum suum intellesset. Lega-
tus ergo Romam destinatus Opolinski premisit Gizam curiosum

inspectorem Eniquiani ingressus quem sumptuosum quidem vidit sed non ma-
 gnificum. Domum ergo cum venisset et a 80 Rhedis Cardinalium sexagis tractis
 in Palatium Juliae 3. deductus fuit, aliquot diebus substitit, diuturna itineris
 molestia fatigatus vires colligens, quam moram illi peperit incommoda va-
 letudo Summi Pontificis Urbani sui quo revalescente die 27 Martii 1636
 obviam sibi procedente innumera pene multitudine Aulicorum tam Cardi-
 nalium, quam Pontificiorum per portam Flaminiam ingressus. Ingres-
 sum illius describit Vasemborgig satis accurate, de quo id est quod dicitur
 Fuit sumptuosissimus, pretiosissimus, ditissimus. Omnia enim auro, gemmis
 non tam ad splendorem, quam ad luxum collucebant. Omnes comites
 illius qui lectissimi, generosissimi, ditissimi, et numerosissimi, atque
 modestissimi fuerunt, ad stuporem Patrio ritu ornati vicebantur, more
 Polonico, equis generosissimis invidentes. Quos inter Turci 5 equi ducebantur
 a Peris et Armenis ad luxum vestitis quorum equorum phalere auro,
 gemmas, et pretiosissimos lapides ostentabant, potissimum autem duo
 eorum equorum phalere in quibus nihil aliud, nisi auro et adamantes
 fuerunt. Currus uno 22 pretiosissimo intecti panno, singuli a 6 mulis
 trahabantur, quos precedebant duo equites Poloni, attalici coccinii coloris
 vestiti indumentis. Post currus camelis ducebantur, 10 ex quibus erant 2
 medani 5 peristromale ditissimo tecti. Hos sequebantur 4 tubicines, attalica
 veste, viridis coloris induti, stemata spalinica ferentes, ad tubas appensa. Suc-
 cedebant tubicinibus 34 Kosaci in coccinio attalico indumento, Quorum terga
 Pontificius et Cardinalium comitatus cum mulis sequebatur. Tum Ephibia
 Opoliana apparuit, tota convestita, Attalica veste auro gemmisque collucens,
 hanc precedebat Chociszewski Persarum veste ditissima indutus, Cui gratiam
 addebat verecunda cunities et clypeus, nec non sagitta, quam manu gestabat
 alius ab ephippio dependentibus. Excipiebant equites Ephibos equi quinque illi, quo-
 rum superius memini inter quos stus numerabatur qui frontale gessit
 80 millibus estimatum. Tandem datus est locus Praefecto Stabuli Opoliani
 qui clavam manu gerens, viginti cubicularios antecedit, in quibus nihil erat
 quod ad luxum desideraret. His succedebant 16 Hispaniarum Regis Le-
 gati Aulici, Cardinalium Officiales, et variorum Principum Christianorum

221
et Legatorum familiares. Ventum ad Aulicus Opolinianus qui 20 numerabat
quos Ziellinski antecedebat, clavam manu gestans. Finis suus luxus
umphant.

Aulicorum pompam excepit splendor Principis Enrichemont Triguu
arum Regis, Legati cognatus, quem stibabat amplissimus nobilitatis Gallicae
numerus, quorum vestigiis insistebant Cubicularii Pontificii, quos sequebantur
Nobilissimi Principes Romani, medium Polonum inter seducentes. Inter
quos erat Dobestaus Cickliniski, qui equo Arabico mire pernicitatis vehen-
tur, qui equus catenas aureas a peristromate pendentibus auellebat in-
stanti populo, spoliurn gratissimum, quem sequebantur Filii Senatorum
Poloniae incredibili luxu decori. Ipse Legatus ab uno latere Amasiensi
thiepi scopus ab altero, Cajetanus Patriarcha ibat stipatus 30 custodibus in-
ctus corporis sui, unius coloris indutus, multo argento fulgidis, more Poloni-
co vestitus. Erat tunc indutus phrygiâ aurâ plumata veste, 24 adamantina
habente simbrias, par erat vestis superior inferiori, non solum materia, sed et
unionibus et adamantibus. Omnia in illo incredibilem luxum loquebantur
Sequebantur illum plurimi Praelati Nobiles, Romani et Aulici, quibus
cedebat Oheda Legati, quam seque Turciae traherant, attalica viridi in-
ctam materiâ, plurimâ aurâ collucentem, regerant, equos aurige pari ves-
tem Oheda vestiti, sic comptus Legatus apud Snum Dnum peroravit de
laudibus Polonorum, magno cum plausu Pontificio, et totius Romae, que a Pon-
tifice redeuntem Legatum deduxit ad Palatium sub monte dela Trinitate
situm, ex quo pari splendore quo venerat, Romam in Patriam rediit
Plurimos igitur Opolinski comparavit, sed tamen suae insinceritatis schemata
apposuit. Veniens Romam multo obsequio usus est R. Premislai Rudol-
phi quem Polonia Provincia miserat Procuratorem Romam, qui non
solum apud Cardinales nomen hominis comparavit, sed et apud
Dominum privatam audientiam in qua Regis nunc impetravit ut de
18 Collegii Cracoviensis ad S. Petrum et Paulum Apost. clauderentur. Haec
stragemate finem machinarum suarum aspexit. Primum in
amicitiam insinuavit se Patri Premislai Rudolphi cujus operam et indu-
stria plurimum sibi apud Romanos expertus est, per eundem ad collo-
quium cum A. R. Melio Vitellesio Generali S. S. venit, quem hominem

cum loqueret

cum loquentem audivisset et sincerum judicasset, petitionem Scripserunt
 mi Vladislavi intulit Opulinski, ut non obstante Romana Curia de-
 creto, pro Scholis Collegii Waravien, multis laboribus et sum-
 ptibus obtento clauderentur et annihilarentur. et R. P. Gene-
 ralem in faciliem invenisset hac in parte, Pontificem appref-
 endo est, utque apertam firmaret et A. R. P. Generalis conceptionem
 impetravit. Adversit machinas P. Rudnicki cum de mala fide
 in homine expostularet, Opulinski multis obtestationibus ja-
 ramentis et imprecationibus, sibi, liberisq. factis, nihil no-
 citurum Collegio concessum affirmavit, atque quod maximum fu-
 it, dixit: Si mala fide ego vindictam sumat Deus de anima
 et corpore, puniatq. me et in corpore et in anima quinet
 in pignoribus dulcissimis mihi a Deo concessis. In Polonia
 ego rediens, antequam Patris lares redire subingressus, pul-
 verem longinqui itineris excupisset, nunciu tristissimu accepit,
 filium primogenitu inopinata morte vitae ereptu. Morit quidem
 Paterna viscera luctus, sed non obstinata ad societatem persecvanda
 voluntatem efficit bonus Orator ut Muri S. Petri silentium impon-
 neretur.

Voluit quidem sarcire illatam ignominiam Societati, suscepto titu-
 lo Fundatoris Bredgostiensis, qua in re primu offensu nobis red-
 didit Illustrissimu Radmu Casparu Desiatynski Culmen
 Episcopu, qui jam et lapideis suis impensis coemerat, et Tem-
 plu a fundamentis asurgere fecerat, et Bona Plonhovensia
 tradiderat usibus Patrum. Quo in negotio placando Episcopum, plu-
 rimos insumpsit labores. Deinde in Bona Muzyn intromisit
 Societatem, sed non in bona sua miss Tartoviana et de alieno p. p. h. h.

sacrificiu

sacrificium fecit. Modus igitur quo ad intrusionem venit Nepos
 ex Fr̄e ipsius in consortem thalami sociaverat sibi heredem Tasto-
 vianoru bonoru, cui una in sponsu obligaverat se impetraturum
 Opolinski apud Serenissimu Vladislau Capitanatu, annuos red.
 Ditus facientem 80 m. modo Stryn sibi cederit ad erigendam
 fundationem Bidgustica. Sed antequam faceret satis pactis
 conventis utriq sponsus factis abreptus est. Ad ultimam igitur
 heredem fortunaru Tostvianaru devenit popesio cujus testatorum
 erit Joannes Danielowicz cu quo nova postea De his bonis
 Strynensibus Opolinski faciens in aere fundationem locavit.

Alvarez Balthasar -	f	24.
Angelus Christophorus -	-	57.
Argentus Joan.	-	62.
Baranowski Albert -	-	129.
Barbilius Laurent.	-	35.
Behemus Joan.	-	23.
Bembus Mathias.	-	65.
Bielicki Mathias.	-	44.
Bonikowski Albertus -	-	31.
Bosgravius Jacobus -	-	
Brodowski Sigmund.	-	40.
Bruno Josue	-	18.
Buziowski Joan.	-	54.
Buchowski Hermoleus	-	37.
Browski (= Napierski) Stan.	-	32. =
Ceraffa Vincent -	-	26
Carolus Ferdin. Princ. Pol.	-	146.
Chodkiewicz Joan. Carol.	-	214.
Chrzastowski Christophor.	-	47.
Cotnagus Bernhard.	-	46.
Corduba Antonius.	-	46.
Culesius Petrus. (Kulesza)	-	12.

Cyrowski Nicet. 29.
Cernialowski Albertus. 45.
Dabrowski Agapitus. 34.
Debolenski 157.
Dziatynski Joan. 263.
Dziatynski Gaspar. 86.
Terneundinis Joan. 22.
Turley Henricus. 109.
Jarwasli Stan. 113.
Jaworski Stan. 23.
Jembicki Andr. 130.
 = Laurent. 82.
 = Petrus. 153.
Jnatowski Joan. 117.
Jniwosa Albert 142.
Jorenkowski Adam 57.
Jrochowski Stan. 80.
 = Achatius. 81.
Gutiérrez meriti. 33.
Herbst. Bened. 107.
Hufman Carolus 17.
Janpewski Casim. 67.

- Jacynski Jan. 27.
- Jungaldner 42.
- Kaurli Andr. 50.
- Kavaliowski Stan. 73.
- Kietrowski III.
- Klęciński Albert. 14.
- Konarski Adam 269.
- Konopiec Mathias 89.
- J^o Jan. 89.
- Korczowski Jan. 48.
- Korcel Raphael 104.
- Kostka Stanisł. 3.
- Krzyżaniński Gaspar 55. *Polonianin*
- Kuzborski Jan. 79.
- Kuniewicz Jozefat 102.
- Lanckowski Stan. 266.
- Lanowicki Nicol. II. 37.
- Leiterna Marcin. 15.
- Lewicki Andr. 53.
- Leperski Andr. 156.
- J^o Venest. 182.
- Lipki Andr. 99.
- Lipicki Stefan. 59. *pod Zborem a Chwał walczył*
- Lipki Jan. 92.
- Lopez Marcin. 41.

Lozański . 116.

Lubinski Matyas . 82.

Mawrojowski Bernh. 96.

Meius Mich. 52.

Mericus Andr. 51.

Dr. Saul. 51.

Martinus Didacus 26. 34.

Miqui Saul. 24.

Nachans Georp. 16.

Norodowski Adam. 109.

Obando Alphons (de) 29.

Obricus Sigism. 35.

Oornicki Jan. 31.

Opalinski Andr. 78.

Opolinski Georg. 319.

Ostrogiński Dux Basilus 242. 260. 90

Dr. Constant. 249. 260.

Dr. Januffus. 252.

Dr. Alexand. 256.

Phenicus Jani. Jan. 56.

Prajecki 108. 57.

Potnykowski Rayph. 30.

Pouey Hippat. 102.

Puchnicki Protop.

Dr. Joan. Andr. 95.

Pivlionski Matyas. 98.

Dr. Jan. 155.

- Irevortcen. Joan. 83.
 Quisay Didacus. 26.
 Radoprewli' Bogusl. 90.
 Radziminski' Baltas. 28.
 Radziwil N. ot. 90.
 Rakocuis. 283.
 Rapsko Nicol. 268.
 Rodericuis Christoph. 25.
 ^o Alphons. 27.
 Rosiprewli' Albert. 58.
 Rorazewli' Ther. 75.
 ^o Jan. 30.
 Ruclij Joan. 103.
 Sapieha Leo 222.
 Sawicli' Gaspar. 55.
 Sieminski' Andr. 88.
 Sigismundus III ibi.
 Siergadesk. 64.
 Skarpewli' Thomas 48.
 Sudyceuis Martin. ~~49~~. 39
 Solotowski' Alexan. 92.
 Solikowski' Joan. Demetr. 74.
 Sosa Michael 26.
 Sredinski' Andr. 176.

Stamius Thomas 49.
Stykowski 113.
Stofdrski Andr. 114.
Szykowski Mark. 80.
Teobolcius Albert. 42.
Trexus Joan. 33.
Tyrnawertian 159.
Tyszkowski Nicol. 60.
Trzebinski Alexand. 110
Turowski Joan. 16.
Tylicki Petr. 76.
Typliewski Joan. Eustach. 273.
 ^{do} Georg. 38. 148.
Umiaszowski Joan. 29.
Wachaluis Joan. 41.
Valerianus Suffrag. Vien. 130.
Varlawien. Mathias. 65.
Wężyk Joan. 97.
Wielewicki Joan. 36.
Villanova Franc. 22.
Vignoriensis. Dux Jeremias 235.
Vidvskaus IV. 178.
Woiutyński Joan. 32.
Wolberius Balthasar. 58

Wotowur Euffach. 101.

J^r Hei. 271.

Wotuchel Saul. 93.

J^r Philip. 278.

Wuich Jacobus. 63.

Wybielci Simeon 61.

Wysocki Simeon. 46.

Zawicki Jawsb. 101.

Zawicki Thomas. 158.

Zawoycki Thomas. 231.

J^r Joan. 87.

Zborowski Adam alexan. 20.

Zembowicz Albert 57.

Zobnowski Stanislaw. 202.

Wzrost o sobie mowit s. 45

Janowicki s. 27.

Pelka s. 196 i 170

Kulowayko s. 244

Bohian ientod s. 248

Bohian Dulika a Dintu fuch s. 249

Bohian 130 lat majay s. 247

Wyborak spowiadnik Kolt

Zaboda s. 171. 249

Nalawnyko 171

Bohijza Nalaw. s. 285

